Ibn Kudame el-Makdisi

KNJIGA POKAJANJA

najljepša kazivanja o pokajnicima

KNJIGA POKAJANJA

Autor: *Ibn Kudame el-Makdisi*

Urednik:
Damir Ikanović

Prijevod:
Esad Mahovac

Recenzija:
dr. Esmir Halilović

Lektura:
Sead Husić

DTP:
Semir Šišić

Dizajn Korice:
Suhejb Djemailji

Izdavač:
Arka PRESS d.o.o. Sarajevo

Prodaja i distribucija:
+387 61 519 500

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Nacionalna i univerzitetska biblioteka
Bosne i Hercegovine, Sarajevo

28-185.33

IBN Qoudamah Al-Maqdissy
Knjiga pokajanja : (najljepša kazivanja o pokajnicima) / Ibn Kudame el-Makdisi ; prijevod Esad Mahovac. - Sarajevo : Arka Press, 2014. - 303 str. ; 25 cm

Prijevod djela: Kitabu-t-tevvabin.

ISBN 978-9958-588-44-0

COBISS.BH-ID 21784838

Ibn Kudame el-Makdisi

KNJIGA POKAJANJA

(najljepša kazivanja o pokajnicima)

Prijevod: Esad Mahovac

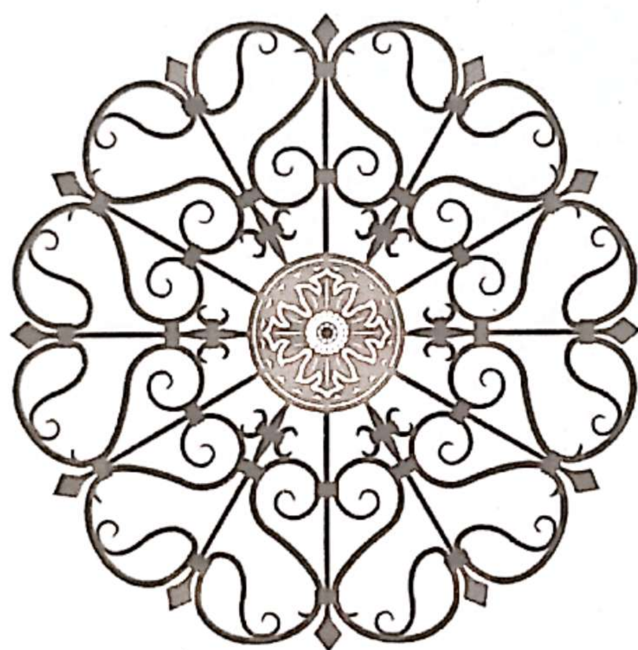
Zenica, 1436./2014.

SADRŽAJ

KAZIVANJA O POKAJNICIMA POJEDINCIMA IZ PRIJAŠNJIH NARODA 88

KAZIVANJA O POKAJNICIMA OD DRUGOVA ALLAHOVOG POSLANIKA ﷺ 110

KAZIVANJA O POKAJNICIMA OD VLADARA OVOG UMMETA 155

Uvod

Hvaljen neka je Allah ﷻ Koji prima pokajanje od Svojih robova i oprašta njihova ružna djela, Koji voli one koji se kaju i Koji voli one koji se čiste. Neka je salavat i selam na najodabranijeg Poslanika, ﷺ, koji je poslan kao milost svjetovima, na njegovu porodicu i ashabe.

A potom:

Uzvišeni Allah Svojim robovima naređuje pokajanje i poziva ih da se povrate ka Njemu, pa kaže: "I svi se Allahu pokajte, o vjernici, da biste postigli ono što želite." (prijevod značenja, En-Nur, 31)

Također, On kaže: "O vi koji vjerujete, učinite pokajanje Allahu iskreno, da bi Gospodar vaš preko ružnih postupaka vaših prešao i da bi vas u džennetske bašče, kroz koje rijeke teku, uveo." (prijevod značenja, Et-Tahrim, 8)

Osim toga, Allah ﷻ robovima Svojim zabranjuje da gube nadu u Njegovu milost, čak i onda kada bi njihovi grijesi dosezali do oblaka, pa kaže: "Reci: O robovi Moji, koji ste se prema sebi ogriješili, ne gubite nadu u Allahovu milost! Allah će, sigurno, sve grijehe oprostiti. On, doista, mnogo prašta i On je milostiv." (prijevod značenja, Ez-Zumer, 53)

Vrata pokajanja za njih su uvijek otvorena, danju i noću. Allahov Poslanik ﷺ je rekao: "Zaista Allah ﷻ pruža svoju ruku noću primajući pokajanje onih koji su griješili danju i pruža svoju ruku danju primajući pokajanje onih koji su griješili noću sve dok Sunce ne izađe sa Zapada."[1]

[1] Bilježi ga Muslim, hadis br. 2759, od Ebu Musaa el-Eš'arija .

Također je rekao: "Ko se pokaje Allahu prije nego što duša stigne u njegovo grlo, tj. prije hroptanja, Allah ﷻ će primiti njegovo pokajanje."[1]

Također je rekao: "Ko se pokaje prije nego što Sunce izađe sa Zapada, Allah ﷻ će mu oprostiti."[2]

Allahov Poslanik ﷺ ljude je podsticao na pokajanje. U jednom hadisu kaže: "O ljudi, pokajte se Allahu! Zaista, ja tevbu (pokajanje) činim stotinu puta na dan."[3]

Poslanik ﷺ poziva da se napusti očaj. Tako je podučio čovjeka koji mu je došao, žaleći se na svoje grijehe, da kaže: "Allahu moj, Tvoj oprost je veći od mojih grijeha, a nada u Tvoju milost veća je od nade koju imam u svoja djela."[4]

On od ljudi traži da budu odlučni i uvjereni u obraćanju Allahu. Poslanik ﷺ rekao je: "Kada neko od vas bude molio Allaha neka ne kaže: Allahu moj, oprosti mi ako hoćeš. Nego, neka traži odlučno i s velikim željama, jer za Allaha nema ništa veliko što ne može dati."[5]

Na ovaj način, budi im vjeru u Allahovu dobrotu i lijepo mišljenje o Njemu, kao što je došlo u hadisu-kudsi: "Prema robu sam onakav kakvo ima mišljenje o meni."[6]

---

[1] Bilježe ga Ahmed, hadis br. 6160 i Et-Tirmizi, hadis br. 3537, od Ibn Omera ؓ.

[2] Bilježi ga Muslim, hadis br. 2703, od Ebu Hurejre ؓ.

[3] Bilježi ga Muslim, hadis br. 2702, 42, od Ibn Omera ؓ.

[4] Bilježi ga El-Hakim u "El-Mustedreku", 1/543-544, od Džabira ؓ.

[5] Bilježi ga Muslim, hadis br. 2679, od Ebu Hurejre ؓ.

[6] Bilježe ga El-Buhari, hadis br. 7405 i Muslim, hadis br. 2675, od Ebu Hurejre ؓ. Ebu-l-'Abbas el-El-Kurtubi u "El-Mufhimu", 7/5, u tumačenju ovog hadisa kaže: "To znači: pri dovi vjerovati u uslišenje, pri pokajanju vjerovati u prihvatanje, pri traženju oprosta vjerovati u oprost, te pri činjenju djela na način kako se zahtijeva, imajući na umu iskrenost Njegovog obećanja i neizmjernu dobrotu, vjerovati da će biti primljena."

Ajeta i hadisa na ovu temu je itekako mnogo.

Učenjaci su u svojim knjigama mnogo govorili o tevbi – pokajanju. Između ostalog, oni navode da je pokajanje stalna obaveza i da ne smije izostati, jer čovjek griješi noću i danju. Čovjek nikako nije čist od grijeha. Ako pri sebi ne bude imao vidljive oblike griješenja, nije pošteđen od pomisli na grijeh. Zato s pokajanjem treba požuriti i nakon loših dijela raditi ona dobra. Allahov Poslanik ﷺ je rekao: "Svaki sin Ademov je grešnik, a najbolji grešnici su oni koji se kaju."[1]

O suštini pokajanja i uslovima njegove ispravnosti Ibn Kajjim el-Dževzijje, Allah mu se smilovao, kaže: "Mnogi pokajanje tumače kao čvrstu odluku o nepovratku na počinjenu vrstu grijeha, njegovo momentalno napuštanje i kajanje za onim što je uslijedilo u prošlosti. Ukoliko se grijeh bude ticao prava nekog od ljudi, neophodno je da se, pored ovog, nađe i četvrta stvar, a to je zadobijanje oprosta dotične osobe."[2]

Ovo što je navedeno (u prethodnom citatu) samo je djelimični smisao tevbe, odnosno njen uslov. Inače, tevba u Allahovom govoru i govoru Njegovog Poslanika ﷺ, kao što podrazumijeva pomenuto značenje, ali podrazumijeva i čvrstu odluku za činjenje naređenih stvari i ustrajnost na tome. Osoba se ne može smatrati pokajnikom zbog jednostavnog napuštanja grijeha, čvrstom odlukom o nevraćanju na njega i kajanjem sve dok ne bude postojala čvrsta odluka za činjenjem onoga što je naređeno.

---

[1] Bilježe ga Ahmed u "El-Musnedu", hadis br. 13049, Et-Tirmizi, hadis br. 2499 i Ibn Madže, hadis br. 4251, od Enesa ﷺ.

[2] U djelu "Medaridžu-s-salikin", 1/305-307.

Ovo je suština tevbe, iako se isti naziv može upotrebljavati za obje pomenute definicije. Međutim, ako se tevba spomene zajedno sa djelom koje se naređuje, tada se odnosi na ono što smo na početku spomenuli. Međutim, taj pojam podrazumijevat će obje ove stvari ukoliko se spomene sam.

Identičan primjer imamo kod riječi *takva* – bogobojaznost koja, kada se spomene sama, podrazumijeva izvršavanje onoga što Allah ﷻ naređuje i izbjegavanje onoga što se zabranjuje, dok, kada dođe zajedno sa naredbom, onda označava izbjegavanje zabranjene radnje.

Tevba u svojoj biti znači povratak Allahu uz pridržavanje onoga što On voli i izbjegavanje onoga što mrzi. Dakle, to je povratak od prezrenog ka dragom i voljenom. Tako, povratak onome što Allah ﷻ voli dio je njenog značenja a povratak od prezrenog drugi dio značenja. Iz tog razloga, uzvišeni, krajnji ili apsolutni spas vezuje se za izvršavanje naređenog i ostavljanje zabranjenog, pa se tako u ajetu kaže: "I svi se Allahu pokajte, o vjernici, da biste postigli ono što želite.", tj. da biste uspjeli. (prijevod značenja, En-Nur, 31) U drugom ajetu kaže: "A oni koji se ne pokaju – sami sebi čine nepravdu." (prijevod značenja, El-Hudžurat, 11) Onaj ko ne čini naređeno nepravedan je, kao što je nepravedan onaj ko čini zabranjeno. Naziv nepravde biva dokinut tevbom koja objedinjuje obje ove stvari. Dvije su kategorije ljudi: pokajnik i nepravednik. Pokajnici su oni: "(...) koji Njemu robuju, Njega hvale, i poste, i u namazu naklon čine, i ničice padaju, i da se dobro čini naređuju, a da se zlo čini oni zabranjuju, i Allahovih granica se čuvaju!" (prijevod značenja, Et-Tevbe, 112)

Tako, čuvanje od Allahovih granica dio je tevbe, pokajanja, a ona u pravom smislu znači skup svih tih stvari. Pokajnik je dobio ime po tome što se od Allahove zabrane vraća Njegovoj naredbi, i od griješenja Njemu ka Njegovoj pokornosti, kao što je već prethodno pojašnjeno.

Prema tome, tevba je bit vjere islama i cjelokupna vjera ulazi u pojam tevbe. Pokajnik zbog toga zaslužuje da bude voljen od strane Allaha ﷻ. Allah ﷻ voli one koji se kaju i voli one koji se čiste. A Allah ﷻ jedino voli onog koji čini ono što mu je On naredio i izbjegava ono što mu je zabranio.

Da zaključimo, tevba predstavlja povratak od vanjskih i nutarnjih djela koje Allah ﷻ mrzi ka onome što On voli od vanjskih i nutarnjih djela. U to ulazi islam, vjerovanje i dobročinstvo, kao i sva ostala plemenita djela. Ona je cilj svakog vjernika, te početak svake stvari i njen kraj kao što je prethodno objašnjeno. To je svrha zbog koje su stvorena stvorenja. Naredba i ***tevhid*** jesu dio nje. Štaviše, to je njen najznačajniji dio na kojem je ona zasnovana.

Većina ljudi ne poznaje vrijednost tevbe i njenu suštinu, a kamoli da je obuhvate svojim znanjem, djelom ili stanjem. Allahova ljubav nije dodijeljena pokajnicima izuzev što su to Njegova posebno odlikovana stvorenja.

Da tevba nije pojam koji obuhvata islamske naredbe i suštinu vjerovanja, Gospodar se ne bi tako mnogo radovao pokajanju Svoga roba.[1] (str. 10) Sve ono o čemu ljudi govore, o stepenima i stanjima (doživljene vjere) ustvari je, pojašnjenje tevbe i njeni tragovi (tj. plodovi).

[1] Ovim se aludira na hadis od Enesa ؓ koji seže do Allahovog Poslanika ﷺ (merfu'), a koji glasi: "Allah se više raduje pokajanju Svoga roba, nego što se obraduje neko od vas kada pronađe svoju devu koja mu se izgubila u pustinji." Bilježe ga El-Buhari, hadis br. 6309 i Muslim, 8/2747.

Knjiga pokajnika

Mnogo je učenjaka koji su pisali na temu pokajanja, o njegovim uslovima i suštini, izuzev što se Ibn Kudame el-Makdisi, Allah mu se smilovao, ističe po posebnosti svoga stila. U ovoj svojoj knjizi sabrao je "kazivanja o pokajnicima kako bi pobudio čežnju za njima i njihovim stanjem, te kako bi se drugi za njima povodili", kao što je istakao u uvodnom dijelu knjige. Ova kazivanja preuzeo je iz različitih izvora od kojih je neke i spomenuo.[1]

Kazivanja koja je autor koristio u ovoj knjizi nejednaka su u pogledu vjerodostojnosti. Postoje predaje koje su vjerodostojne, kao što je kazivanje o Ka'bu b. Maliku ﷺ, jednom od trojice koji su izostali od Bitke na Tebuku, kazivanje o ubici stotine ljudi koji se nakon toga pokajao. Ova dva kazivanja nalaze se u oba Sahiha.

Nasuprot tome, ima ih koja su slaba, štaviše, ponekad jako slaba. Autor (kao i neki drugi autori) prihvatio je za olakšicu, prema kojoj navođenje ovakvih predaja i nije toliko sporno, s obzirom da dolaze u kontekstu vaza i govora koji se dotiče srca, poticaja i upozorenja na kojima se ne zasnivaju šerijatski propisi. Međutim, pojedina kazivanja koja je autor uvrstio spadaju u ***israilijate*** (kazivanja i priče od Benu Israila, tj. drevnih Židova) koji ne zadovoljavaju uslove prihvatljive predaje kao što ih i sam razum odbija. Takva su kazivanja koja skrnave položaj i vrijednost vjerovjesnika, zadiru u njihovu neporočnost i koja se, u svojoj osnovi, vraćaju na izmišljene israilijate, kao što je priča o Sulejmanu ﷺ i gubljenju njegovog prstena, utjelovljavanje šejtana u

[1] Poput djela "Tenbihu-l-gafilin, od Es-Semerkandija, "Er-Revda", od Ibnu-l-Berraa i "El-Multekat", od Ibnu-l-Dževzija.

njegov lik, zatim priča o Davudoj ﷺ opčaranosti ženom i njenom ženidbom, nakon toga i druge izmišljene priče koje prljaju sliku vjerovjesničkog života i narušavaju ljepotu njihova poslanstva.[1]

Dr. Husejn ez-Zehebi, Allah mu se smilovao, kaže[2]: "Jevreji su narod sa jezicima slađim od meda, a srca su im vučija. Oni jednostavno i vrlo vješto mogu izmisliti i dočarati priču koju zatim raširc među narodom, te neznalicama i prostim ljudima koje mogu obmanuti. Na takav način one brzo postanu rasprostranjene i mnogo prihvaćene."

Mnogi učenjaci upozorili su na prepredenost tih kazivanja i njihovu neosnovanost kako ne bi obmanule one koji ih budu čitali.

Autor je naveo kazivanja o pokajnicima iz naroda Izraelćana[3]. Njihov vjerozakon sadržavao je teške i žestoke propise. U najteže je spadalo to da za grijehe nije bilo propisano pokajanje. Ovakva njihova kazivanja čitaju se samo radi pouke. Naš ummet Allah ﷻ je oslobodio tog bremena. Naš vjerozakon ne dozvoljava da čovjek sam sebe povrijedi ili ošteti dio svoga tijela u smislu pokajanja. Uzvišenom Allahu to nije potrebno.

Navodio je i druga kazivanja o ljudima koji su prevršili granice u zuhdu (tj. skromnosti i uskraćivanju sebi), odricanju od dunjaluka, što ih je dovelo do ostavljanja uzroka opskrbe, ili odricanja od imetka kojeg su posjedovali, ili okretanja od porodice koju su dužni

---

[1] Iz predostrožnosti predaje ovakve prirode izostavljene su u prijevodu ovog djela. (op. prev.)

[2] U knjizi "El-Israilijatu fi-t-tefsiri ve-l-hadis", str. 35.

[3] Kao što su kazivanja pod brojem: 41, 42, 43 u izvorniku na arapskom jeziku.

izdržavati. Ovako nešto suprotno je suštini tevekkula, oslonca na Allaha, i intencijama šerijata. Na takvim mjestima naveo sam govor pojedinih učenjaka na tu temu.[1]

Ovo su najvažnije primjedbe na knjigu. To ne treba razumjeti kao umanjenje od njene vrijednosti ili njenog značaja. Naprotiv, to je izvanredna knjiga na ovu temu i itekako korisna. Potpuno zadovoljava cilju radi kojeg je napisana. Vijesti o pokajnicima i pobožnim ljudima razmekšavaju ljudska srca, jačaju ambicije, podstiču na pokajanje i iskren povratak Allahu, a nemarne upozorava kako bi nadoknadili ono što su propustili i krenuli putem marljivosti i požurili sa iskrenim pokajanjem prije nego što dođe Dan neizbježni.

Iskreni pokajnik treba imati ubjeđenje da će Allah ﷻ primiti njegovo pokajanje, oprostiti mu grijeh i preći preko njegovih grešaka, jer nema skloništa niti utočišta od Njega i Njegove kazne, osim kod Njega, niti neko drugi mimo Allaha oprašta grijehe.

Allahu naš, učini nas od onih koji se kaju i učini nas od Svojih pokornih robova. Amin!

Odlike ovog izdanja i metoda rada na njemu

Moguće je susresti se sa više izdanja ove knjige. Njeno prvo izdanje bilo je od strane Francuskog instituta 1961. godine. Imajući u vidu da se primjerci tog izdanja rijetko mogu pronaći, prof. šejh 'Abdulkadir el-Arnaut, Allah ga sačuvao, 1969. godine obnovio je njeno izdanje i tom prilikom ukazao na neke od grešaka u izdanju pomenutog Instituta.

[1] Kao što je u kazivanjima pod brojem: 86, 131, 138 u izvorniku.

Unatoč tome, i u tom izdanju potkrale su se određene greške. U ovom izdanju nastojao sam popraviti greške prethodnih izdanja, ali ne smatram da sam u tome u potpunosti uspio, jer savršensto pripada jedino Allahu ﷻ.

Osnova za moj rad bio je originalni rukopis, a dodatno sam se služio izdanjem Francuskog instituta. Originalni rukopis primjerak je Zahirijske biblioteke, pisan pismom *nesh*. Broj listova je 138 (osim omota). Na svakom listu su dvije stranice (osim zadnjeg lista na kome je samo jedna stranica). Svaka stranica sadrži petnaest redova. Ovaj original je srednje kvalitete. Sadrži greške koje sam ispravio na temelju drugih izvora.

Na omotu knjige navodi se upoznavanje sa knjigom "Et-Tevvabin" koje je preneseno iz knjige "Kešfu-z-zunun". Na zadnjoj slici došao je natpis: "Prepis knjige završen je u nedjelju, 14. ramazana, 737. h/g." U glosama (komentarima) na ovu knjigu (napisane *farisi* pismom) stoji da je ovaj originalni rukopis sačinjen 1316 g/h. sa jasno ispisanog primjerka iz 795. h/g. Pripadala je vakufnami šejha Ebu Osmana el-Hanbelija u Hanbelijskoj džamiji, u selu Duma (u okolini Damaska). Autor glosa je Muhammed b. Muhammed el-Mubarek el-Husni el-Džezairi eš-Šazili.[1]

U originalu navode se razlike u izrazima između primjeraka i to na marginama knjige ili iznad dotičnog izraza. Prilikom obrade pomenutih razlika, u ovom našem izdanju, obraćali smo pažnju na način na koji su napisane. Tako, ponekad ćete vidjeti da piše: na marginama originala a

[1] O njegovom životopisu pisao je Ez-Zerkeli u djelu "El-E'alam", 7/77. On kaže: "Porijeklom je iz Alžira. Zajedno sa emirom 'Abdulkadirom el-Džezairijem njegova porodica se doselila u Damask. Rođen je u Bejrutu, a nauku je sticao u Damasku. U njemu je živio i umro. Napisao je šest traktata o književnosti. Pisao je poeziju. Umro je 1330 h/g."

nekada: u primjerku originala. U nekim od razlika spominje se harf za – ظ čije značenje nisam mogao odgonetnuti (za koje nisam mogao naći objašnjenje), te sam ga ostavio kao što i jeste.[1]

Treba spomenuti da je interpunkcijska i vokalizacijska obrada teksta, zatim njegovo jezičko objašnjenje, te valorizacija navedenih predaja urađena iz meni dostupnih izvora kao i njihovo numerisanje. Osim toga, predstavio sam veliki broj prenosilaca i ličnosti koje se spominju u tekstovima, ističući njihov značaj i položaj koji su imali, najvažnije po čemu su bili poznati, ili govor učenjaka o istim, ili pak ispravljanjem grešaka u imenu, nadimku ili porijeklu, ili prekidu koji se desio u lancu prenošenja. Međutim, na ovakav način nisam obradio sve prenosioce i sve senede, lance prenosilaca. U tome oslanjao sam se na izuzetno vrijednu knjigu "Sijeru e'alami-n-nubela" od imama Ez-Zehebija, Allah mu se smilovao, (izdanje Muesesetu-r-risale) kako bih se okoristio od djela koja tretiraju životopise, a koje su verifikatori djela spomenuli na marginama knjige. Allah ﷻ ih obilato nagradio zbog toga.

Neka od kazivanja popratio sam odgovarajućim komentarom ili sam prenio govor učenjaka na tu temu.

Na kraju, želio bih da zahvalim prof. Ridvanu D'abulu, vlasniku izdavačke kuće Er-Risale, koji je pristao na izdavanje knjige. Allah ga nagradio svakim dobrom a knjige koje izdaje učinio na vagi njegovih dobrih djela kao i na vagi svih njenih uposlenika.

Također, želja mi je da zahvalim Halidu 'Abdusselamu Berekatu i 'Ammaru Kunajtiraviju koji su mi pomogli u pripremi knjige. Allah ﷻ neka ih nagradi svakim dobrom i neka primi od svih nas.

---

[1] Većina ovih razlika jesu jezičke prirode koje za ovaj prijevod nisu od tolikog značaja, pa su zbog toga u većini slučajeva izostavljene. (op. prev.)

Allahu naš, Tvoja milost i znanje obuhvata sve, zato oprosti onima koji su se pokajali i slijede Tvoj put i sačuvaj ih kazne u Vatri.

Allahu naš, primi naše pokajanje, očisti naše stanje, uslišaj naše dove, učini nas postojanim, naša srca i jezike uputi Pravim putem i ugasi mržnju u našim prsima. Amin!

Neka je hvala Allahu, Gospodaru svih svjetova!

Damask,

Muhammed Ridvan 'Arkasusi

2002. god.

RECENZIJA NA PRIJEVOD DJELA:

"KNJIGA POKAJANJA – NAJLJEPŠA KAZIVANJA O POKAJNICIMA"

od Ibn Kudame al-Makdisija al-Adevija al-Kurešija al-Hanbelija

Kutubhane na bosanskom jeziku bit će obogaćene još jednim vrijednim prijevodom. Radi se o djelu "Kitab al-tavvabin" poznatog hanbelijskog i islamskog učenjaka Ibn Kudame, koji je bio jedan od potomaka Omera b. al-Hattaba ﷺ – drugog Pravednog halife.

Ibn Kudame al-Makdisi je rođen prije skoro 1000 godina u Palestini u toku Drugog krstaškog rata koji je predvodio francuski kralj Luis VII. U ovom pohodu je okupirana Palestina te je Ibn Kudamina porodica izbjegla u Damask, jednu od najznačajnijih prijestolnica u historiji islamskog svijeta. Tu je počeo svoj naučni put *potrage za znanjem*. Nakon toga se uputio u Bagdad, zajedno sa svojim bližim rođakom, koji će također biti jedan od velikih islamskih učenjaka – hafizom Abdul-Ganijem al-Makdisijem. U Bagdadu su učili pred najznačajnijim učenjacima, posebno hanbelijskog mezheba, kojem su kasnije dali značajan doprinos. Jedan od najpoznatijih učenjaka pred kojim su sticali znanje bio je glasoviti Abdul-Kadir Gejlani.

Ibn Kudamino traganje za znanjem prekinuto je tako što se pridružio vojsci Salahuddina al-Ejjubija, koja je krenula u velike pohode oslobađanja Kudsa i cijele Palestine. Ibn Kudame bio je u prvim redovima ove mubarek vojske. Biografi bilježe da je u ovim godinama svog života (peta decenija) vrijeme provodio u poučavanju vojnika ali i

ostalih muslimana i džihada na Allahovom putu protiv neprijatelja i okupatora. Tako je bio počašćen da je učestovao u oslobađanju Akke, u bici na Hittinu, oslobađanju Kudsa i drugim značajnim bitkama.

Ovo ga nije spriječilo da napiše neka od najpoznatijih djela muslimanske literature kao što su: "Al-Umdah", "Al-Kafi fi fikh Ahbed b. Hanbel", "Al-Mugni", "Al- Mukni'" kao i ovo djelo koje je pred nama.

U djelu "Kitab al-tevvabin" Ibn Kudame sabrao je razna kazivanja i predaje o pokajnicima do kojih je došao. Njegova su kazivanja vremenski periodizirana od Adema, ﷺ, pa sve do oko 7. stoljeća po Hidžri. Tu je objedinio kazivanja i predaje o pokajanjima: Haruta i Maruta, poslanika i vjerovjesnika, raznih vladara iz ranijih naroda, cijelih naroda, ashaba Allahova Poslanika ﷺ namjesnika i vladara muslimana, kao i drugih pojedinaca. Ovo mu daje posebnu draž i ono je djelo koje se čita u jednom dahu.

Treba napomenuti da ovo djelo obuhvata velik broj *israilijata* (kazivanja od drevnih Židova) te da su mnoga izmišljena i ne mogu se prihvatiti ni od strane zdravog razuma niti pak islamskih izvora. Međutim, autor se odlučio sve ih skupiti na jedno mjesto. Iako je bio iznimno obrazovan u hadiskim naukama, ovo je uradio vjerovatno zbog toga što je u njima poticaj na pokajanje i razmišljanje o tim kazivanjima, a što se sve ubraja u *al-tergib ve al-terhib*. S druge strane, zastupljena su i vjerodostojna kazivanja prenesena od Poslanika ﷺ kao i od prvih generacija muslimana.

Dakle, djelo ima za cilj prije svega odgojno djelovati na svakog čitaoca, tj. propitivanje vlastitih grešaka i ukazivanje puta na pokajanje i povratak Uzvišenom Allahu.

Ovo djelo na bosanski jezik, veoma znalački je preveo Esad Mahovac. Prevodilac je izostavio par kazivanja koja bi mogla biti pogrešno shvaćena kao i određen broj stihova (koji su citirani u originalu) a koji nisu bili od velike važnosti za prevod, jer bi njihovo prevođenje i prepjev zahtijevalo iznimne napore i još mnogo duži rad na prevodu ovog značajnog djela.

Prevodilac je preveo i predgovor od šejha Muhammeda Ridvana 'Arkasusija u kome je iznio veoma važna i korisna zapažanja i osvrte kako na autora tako i na djelo koje je pred nama.

Zbog svega ovoga, toplo preporučujem da se ovo djelo štampa i iščitava, studira i komentariše te obogati naše kutubhane, ali svakako i naše duše!

Dr. Esmir M. Halilović

Docent na IPF-u u Zenici

U Zenici, 5.12.2014. god.

Ibn Kudame[1]

On je šejh i imam, uzoriti učenjak, mudžtehid, šejhu-l-islam, a njegovo puno ime je Muveffekuddin Ebu Muhammed 'Abdullah b. Ahmed b. Muhammed b. Kudame b. Mikdam b. Nasr el-Makdisi el-Džemma'ili, zatim ed-Dimiški es-Salihi[2] el-Hanbeli, autor poznatog djela "El-Mugni".

Rođen je u mjestu Džemma'il pokraj Nabulsa u mjesecu ša'banu 541 h/g. Sa deset godina, zajedno sa porodicom i rodbinom, odselio je iz rodnog mjesta. Naučio je Kur'an napamet i od ranih dana počeo se zanimati za nauku. Isticao se izuzetno lijepim rukopisom. Postao je velik i nadaren učenjak.

Sa svojim daidžićem hafizom 'Abdulganijjem 561. g/h. otputovao je u Bagdad radi stjecanja nauke. Oko četrdeset dana učili su pred 'Abdulkadirom[3] u njegovoj školi prije nego što je on umro. Također, učili su pred Hibetullahom b. El-Hasenom ed-Dekkakom, Ebu-l-Fethom b. el-Bittijem, Ebu Zur'atom b. Tahirom, Ahmedom b. el-Mukarribom, Alijjem b. Tadžu-l-kura', M'amerom b. el-Fahirom, Ahmedom b. Muhammedom er-Rehabijem, Hajderom b. Omerom el-'Alevijem, 'Abdulvahidom b. El-Husejnom el-Barizijem, Hadidžom

---

[1] Ova biografija autora preuzeta je iz knjige "Sijeru e'alami-n-nubela', 22/165, od imama Ez-Zehebija.

[2] Zbog toga što je bio nastanjen u mjestu Es-Salihijje koje se nalazi u podnožju brda Kasjun. Danas je to veliko mjesto u predgrađu Damaska. Prvobitno je to bilo pusto mjesto u koje su 555. h/g. doselile Mukadisije i nastanile se u njemu.

[3] Poznati šejh i učenjak 'Abdulkadir el-Džejlani.

en-Nehrevanijjom, Nefisom el-Bezzaze, Šuhdom el-Katibe, El-Mubarekom b. Muhammedom el-Baderaijem, Muhammedom b. Muhammedom b. es-Seken, Ebu Šudža'om Muhammedom b. El-Husejnom el-Maderaijem, Ebu Hanifom Muhammedom b. 'Ubejdullahom el-Hatibijem i Jahjom b. Sabitom.

Po kiraetu Nafi'a učio je pred Ebu El-Hasenom el-Betaihijem, a po kiraetu Ebu 'Amra pred svojim učiteljem Ebu-l-Fethom b. el-Mennijem.

U Damasku je slušao od Ebu-l-Mekarima b. Hilala i drugih, u El-Mevsilu od poznatog hatiba u tom gradu Ebu-l-Fadla et-Tusija, a u Mekki od El-Mubareka b. el-Bettaha. Imao je i druge nama poznate šejhove.

Od njega su prenosili: El-Beha' 'Abdurrahman, El-Džemal Ebu Musa b. El-Hafiz, Ibn Nukta, Ibn Halil, Ed-Dija', Ebu Šame, Ibnu-n-Nedždžar, Ibn 'Abdiddaim, El-Džemal b. es-Sajferi, El-'Izzu Ibrahim b. 'Abdullah, El-Fahru 'Ali, Et-Tekijj b. el-Vasiti, Eš-Šems b. el-Kemal, Et-Tadž 'Abdulhalik, El-Imad b. Bedran, El-'Izz Isma'il b. el-Ferra', El-'Izz Ahmed b. el-Imad, Ebu-l-Fehm b. en-Nemis, Jusuf el-Gasuli, Zejneb bint el-Vasiti i mnogi drugi. Zadnji koji je umro od njegovih učenika bio je Et-Tekijj Ahmed b. Mu'min koji od njega prenosi određene predaje.

U svom vremenu važio je za najuglednijeg učenjaka Šama. Ibnu-n-Nedždžar je rekao: "Bio je imam hanbelijskog mezheba u centralnom mesdžidu Damaska (tj. Emevijskoj džamiji). Bio je povjerljiv, autoritetan, veoma ugledan, izdašno plemenit, čestit, bogobojazan i pobožan po uzoru na selef (rane generacije muslimana). Na njemu se primjećivao nur i dostojanstvo. Čovjek bi se okoristio samim tim što bi ga vidio prije nego što čuje njegov govor."

Omer b. el-Hadžib je rekao: "On je predvodnik učenjaka i muftija ovoga ummeta. Allah ﷻ ga je obdario obilnim dobrom, velikim umom i potpunim znanjem. O njemu je brujalo na svakom mjestu i u svakom vremenu. Pri sebi je imao tradicionalne i racionalne spoznaje." Pa sve do njegovih riječi: "Napisao je mnogobrojna djela. Ne mislim da će se ponoviti neko sličan njemu. Bio je skroman i lijepog ubjeđenja. Posjedovao je smirenost, blagost i dostojanstvenost. Društvo su mu bili fekihi i muhaddisi. Bio je uporan u ibadetu, a noćni namaz nije izostavljao. Nismo vidjeli nekoga poput njega, niti je on vidio nekog nalik sebi."

Šejh Ed-Dija' napisao je njegovu biografiju u dva dijela. O njemu je rekao: "Imao je lijepo građeno tijelo, bijelo i svijetlo lice, te krupne, crne oči. Bio je toliko lijep da je svjetlost izbijala iz njegovog lica. Čelo mu je bilo široko a brada duga. Imao je prav nos i spojene obrve. Glava mu je bila mala, ruke i noge nježne, a tijelo mršavo. Sva čula su mu bila zdrava i dobro su ga služila."

Hafiz Abdulgani i on u Bagdadu su ostali četiri godine. Za taj period ovladali su fikhom, hadisom i komparativnim mišljenjima. Kod šejha 'Abdulkadira proveli su pedeset dana, a nakon toga je on umro. Zatim su boravili kod Ibnu-l-Dževzija. Potom su otišli u mjesto Ribatu-n-nea'al i tamo učili kod Ibnu-l-Mennija. Nakon toga, 67. h/g. otputovao je on i šejh El-'Imad i na putovanju su proveli godinu dana.

Napisao je djelo "El-Mugni" u deset tomova, "El-Kafi" u četiri toma, "El-Mukni", jedan tom, "El-'Umde" u dva toma, "El-Kan'a" iz oblasti gariba u dva toma, "Er-Revda", jedan tom, "Er-Rikka", jedan tom, "Et-Tevvabun", jedan tom, "Nesebu Kurejš" u dva toma,

"Nesebu-l-ensar", jedan tom, "Muhtesaru-l-hidaje" u dva toma, "El-Kader", jedan tom, "Meseletu-l-'uluvv", jedan tom, "El-Mutehabbun", jedan tom, "El-'Itikad", jedan tom, "El-Burhan", jedan tom, "Zemmu-t-tevil", jedan tom, "Fedailu-s-sahabe" u dva toma, "Fadlu-l-'ašr", jedan tom, "'Ašura'" u više tomova, "Mešihatuhu" u dva toma, "Vesijjetuhu", jedan tom, "Muhtesaru-l-'Ilel li-l-Hallal" jedan tom i druga djela.

Hafiz Ed-Dija' kaže: "U snu sam vidio Ahmed b. Hanbela kako mi govori o nekom pitanju, pa sam mu rekao: 'Ovo pitanje nalazi se u "El-Hirekijji".' 'Vaš prijatelj El-Muveffek nije ništa izostavio u komentaru "El-Hirekijja",' reče mi on."

Ed-Dija' kaže: "On je, Allah mu se smilovao, bio imam u oblasti tefsira, hadisa, njegovih disciplina, fikha - u kome nije imao sebi ravnog, komparativnih mišljenja i stavova (različitih mezheba i učenjaka), te najbolji poznavalac nasljednog prava u svom vremenu. Bio je imam u oblasti usuli-l-fikha, gramatike, matematike i astronomije."

Čuo sam Davuda b. Saliha el-Mukrija da govori kako je čuo Ibnu-l-Mennija kako govori dok je kod njega bio imam El-Muveffek: "Ako ovaj mladić ode iz Bagdada, grad će osjećati potrebu za njim."

Čuo sam El-Beha'a 'Abderrahmana kako govori: "Naš šejh Ibnu-l-Menni rekao je El-Muveffeku: 'Ako ti odeš iz Bagdada, u njemu neće ostati niko ravan tebi'."

Čuo sam muftiju Ebu 'Ubejdillaha Osmana b. 'Abdurrahmana eš-Šafi'ijja kako o El-Muveffeku kaže: "Nikog nisam vidio poput njega. U svojim fetvama izravno je pomagan od Allaha."

Čuo sam muftiju Ebu Bekra Muhammeda b. Me'ali b. Ganime da kaže: "Ne znam da je iko u našem vremenu dostigao stepen idžtihada, slobodnog rasuđivanja, izuzev El-Muveffeka."

Čuo sam hafiza Ebu 'Abdullaha el-Junanija kako govori: "Na osnovu onoga što mi je poznato od stanja našeg šejha i uglednika Muveffekuddina, ja do sada ne vjerujem da je neko od meni poznatih sa stepenom svoga znanja i plemenitim svojstvima bio potpuniji od njega. Bio je potpun u svom liku i moralnim osobinama, zatim u pogledu dobrote i dobročinstva, blagosti i ugleda, različitih nauka i pohvalnih osobina. Kod njega sam vidio stvari koje ni veliki bogougodnici ne mogu postići. Allahov Poslanik ﷺ je rekao: 'Allah Svome robu nije dao bolje blagodati od toga da ga nadahne zikrom.' Na osnovu toga sam rekao: 'Zaista je nadahnutost zikrom bolja od kerameta, a najbolji zikr jeste ono što se prenosi na robove, a to je podučavanje znanja i sunneta. A uzvišenije i ljepše od toga jeste ono što biva u duhu naravi i urođenoj sklonosti, kao što je blagost i plemenitost, razum i stid. Allah je u njega usadio plemenit moral, darovao mu blagodati i veliku mu naklonost podario.'"

Ed-Dija' kaže: "Kada bi se El-Muveffek sa nekim raspravljao, uvijek bi se osmjehivao."

Rekao sam: "Većina onih koje smo vidjeli ljute se kada s nekim raspravljaju."

Kaže se "da je El-Muveffek raspravljao sa Ibn Fadlanom eš-Šafi'ijem koji se uzimao za primjer u raspravi, pa ga je porazio."

Nakon džume namaza El-Muveffek je ostajao radi diskusije i tada bi se oko njega okupljali fakihi. Ostajao bi tako govoreći ljudima od podne do akšama i ne bi se uzrujavao niti bi mu dodijalo. Podučavao je i gramatiku. Skoro da ga niko nije vidio a da ga nije zavolio. Između ostalog Ed-Dija' je rekao: "Nije mi poznato da je ikada uvrijedio učenika. Imao je robinju koja ga je vrijeđala svojim ponašanjem, ali joj on ništa nije uzvraćao. Dešavalo se da se njegova djeca potuku, a da on na to ništa ne kaže." Čuo sam El-Beha'a kako kaže: "Nisam vidio da iko može više podnositi od njega."

Ed-Dija' je rekao: "Imao je divno ponašanje. Skoro da se nije mogao vidjeti osim nasmijan. Kazivao je priče i šalio se." Čuo sam El-Beha'a kako kaže: 'U toku čitanja šejh je se šalio sa nama i zabavljao. Jedne prilike iznijeli su mu pritužbu na dječake koji su radili kod njega, pa je rekao: 'Oni su dječaci i moraju se igrati. I vi ste bili poput njih.' Sa ljudima se nikada nije natjecao radi dunjaluka. Nikada se nije žalio. Drugima je davao prednost nad sobom iako je možda bio potrebniji od njih."

Čuo sam El-Beha'a kako opisuje njegovu hrabrost i kaže: "Prvi je napadao u borbi. Ranjen je u dlan i vješto je gađao neprijatelja."

Ed-Dija' kaže: "Klanjao je krajnje ponizno. Sabahske, akšamske i jacijske sunnete skoro uvijek je klanjao u kući. Između akšama i jacije klanjao je četiri rekata i na njima učio suru Es-Sedžde, Ja-sin, Ed-Duhan i Tebareke. Redovito je klanjao s ovim surama. Noćni namaz je klanjao sa sedminom Kur'ana. Ponekad bi učio povišenim glasom koji je bio izuzetno lijep i melodičan."

Ed-Dija' kaže: "Supruga Merjema, inače njegova tetična, rodila mu je sinove El-Medžd 'Isa, Muhammeda, Jahjaa, te kćeri Safijju i Fatimu. Od El-Medžda je imao potomke. Nakon toga, sebi je uzeo robinju, a zatim i drugu. Potom je oženio 'Izijje i ona je umrla prije njega. U Allahovu milost preselio je u subotu na dan Ramazankog bajrama, 620. h/g. u svojoj kući, u gradu. Ukopan je sutradan, a dženazi je prisustvovalo nebrojeno mnogo ljudi." Kaže: "Ja sam učestvovao u njegovom gasuljenju."

Predgovor autora

Šejh i imam, istaknuti učenjak, veliki predvodnik, šejhu-l-islam Meveffekuddin Ebu Muhammed 'Abdullah b. Ahmed b. Muhammed b. Kudame el-Makdisi ﷺ kaže:

"Hvaljen neka je Allah Plemeniti, Koji obilno dariva i prima pokajanje i samilostan je; Koji oprašta grijehe, prihvata pokajanje i žestoko kažnjava; Koji voli one koji se kaju i one koji se čiste; Koji oprašta onima koji se Njemu vraćaju i koji mole za oprost; Koji skriva pogreške Svojih robova i oprašta onima koji oprosta traže. Allahu hvala – beskonačna hvala, lijepa hvala u kojoj je svaki blagoslov, kao što dolikuje Njegovoj plemenitosti i veličanstvu. Neka je salavat na Njegovog vjerovjesnika i odabranika, Muhammeda ﷺ, pečata vjerovjesništva, njegovu porodicu i ashabe."

Ovo je knjiga u kojoj sam spomenuo neka kazivanja o pokajnicima kako bih pobudio čežnju za njima i njihovim stanjem, te kako bih se za njima povodili. Otpočeo sam sa navođenjem pokajanja meleka, zatim vjerovjesnika, zatim vladara prijašnjih naroda, zatim pokajanja njihovih naroda, zatim pojedinaca iz tih naroda, zatim ashaba Allahovog Poslanika ﷺ, zatim vladara iz ovoga ummeta, a potom o pokajanjima ostalih.

Allahu naš, primi naše pokajanje, očisti naše stanje, uslišaj naše dove, učini nas postojanim, naša srca i jezike uputi Pravim putem i ugasi mržnju u našim prsima.

Kazivanja o pokajanjima meleka

Kazivanje o Harutu i Marutu

1 – Obavijestio nas je Ebu Bkr ‘Abdullah b. Muhammed b. Ahmed b. en-Nekkur[1], Allah mu se smilovao, pričao nam je El-Emin Ebu Talib ‘Abdulkadir b. Muhammed el-Jusufi[2] da je Ibnu-l-Muzhib[3] prenio od Ebu Bekra el-Kati’ija[4] da je rekao: Izvijestio nas je ‘Abdullah b. Ahmed[5], prenio nam je moj otac[6], pričao nam je Jahja b. Ebu Bukejr, od Zuhejra b. Muhammeda, on od Musaa b. Džubejra, ovaj od Nafi’a, a on od Ibn Omera, r.a., koji je čuo Allahovog Vjerovjesnika ﷺ da je rekao: “Kada je Allah ﷻ Adema عليه السلام spustio na Zemlju meleki su rekli: ‘Gospodaru naš, zar će Ti namjesnik biti onaj koji će na njoj nered činiti i krv prolijevati? A mi Tebe veličamo i hvalimo i, kako Tebi dolikuje, štujemo.’ On reče: ‘Ja znam ono što vi ne znate.’[7] ‘Gospodaru naš, mi smo Ti pokorniji od sinova Ademovih’, rekoše meleci.

---

[1] On je povjerljivi muhaddis El-Bagdadi El-Bezaz. Umro je 565. h/g. “Sijeru e’alami-n-nubela’”, 20/498-499.

[2] Njegove predaje raširile su se u mnogim krajevima, zemljama. Umro je 526. h/g. “Sijeru E’alami-n-nubela’”, 19/386-387.

[3] Njegovo ime je El-Hasan b. ‘Ali b. Muhammed Ebu ‘Ali el-Bagdadi. Od Ebu Bekra el-Kati’ija u cjelosti je prenio Ahmedov “El-Musned”. Umro je 444. h/g. “Es-Sijer”, 17/640.

[4] Njegovo ime je Ahmed b. Dža’fer b. Hamdan el-Bagdadi el-Hanbeli. Prenio je “El-Musned”, “Ez-Zuhd” i “El-Fedail” od imama Ahmeda. Umro je 368. h/g. “Es-Sijer”, 16/210.

[5] On je ‘Abdullah, sin najvećeg učenjaka svoga vremena Ahmeda b. Muhammeda b. Hanbela Ebu ‘Abdullaha eš-Šejbanija el-Bagdadija. Bio je veliki muhadis u Bagdadu. Od svoga oca je prenio mnogo toga. Između ostalog prenio je “El-Musned” u cjelosti i “Ez-Zuhd”. Umro je 290. h/g. “Es-Sijer”, 13/516.

[6] On je imam ovog ummeta Ebu ‘Abdullah Ahmed b. Muhammed b. Hanbel. Eš-Šafi’i kaže: “Izašao sam iz Bagdada, a u njemu nisam ostavio nikog boljeg, učenijeg, nekog ko je bolje razumijevao stvari ili bio bogobojazniji od Ahmeda b. Hanbela.” Umro je 241. h/g. “Es-Sijer”, 11/177.

[7] El-Bekare, 30.

Tada Allah ﷻ reče melecima: 'Dovedite dva meleka kako bi ih spustio na Zemlju, pa pogledajte kako će postupati.' 'Gospodaru naš, uzmi Haruta i Maruta', rekoše meleci."

Spušteni su na Zemlju, pa im je Venera predočena u liku najljepše žene. Kada im je prišla, oni su je pokušali zavesti. "Ne, tako mi Allaha", reče ona, "sve dok ne izgovorite ove riječi i tako širk počinite (Allahu suparnika pridružite)." "Tako nam Allaha, nikada ništa nećemo Allahu kao druga pripisati", odgovoriše meleci.

Otišla je od njih, a zatim se ponovo vratila noseći sa sobom dijete. Ponovo su je pokušali zavesti, a ona je rekla: "Ne, tako mi Allaha, dok ne ubijete ovo dijete." "Ne, tako nam Allaha, mi ga nikada nećemo ubiti", rekoše oni.

Ponovo ih je napustila, a zatim se vratila noseći posudu vina. Kada su je htjeli zavesti i treći put, ona im uslovi: "Ne, tako mi Allaha, dok ne popijete ovo vino." Popili su vino i opili se, nakon čega su počinili blud sa njom i ubili dijete. Kada su se otrijeznili, žena im je rekla: "Tako mi Allaha, pošto ste se napili, uradili ste sve čime sam vas ponudila." Njima je dato da biraju između kazne na ovom ili na budućem svijetu, pa su izabrali kaznu na ovom svijetu.[1]

---

[1] Hadis je u Ahmedovom "El-Musnedu", hadis br. 6178. Učenjaci verifikatori spominju da se ova priča neispravno prepisuje Allahovom Poslaniku ﷺ. To su priče Ka'ba el-Ahbara koje je prenio iz knjiga Izraelćana. To što hafiz Ibn Hadžer spominje u djelu "El-Kavlu-l-musedded" na str. 90. da ovaj hadis ima mnogo puteva kojim je došao i da ih je sabrao u posebnom dijelu zbog čijeg mnoštva puteva i snage većeg dijela tih predaja skoro da se može potvrditi istinitost ove priče, učenjak Ahmed Šakir to opovrgava. U svom komentaru na "El-Musned", hadis br. 6178, on kaže da su svi ovi putevi slabi i neosnovani. Kadi 'Ijad u djelu "Eš-Šifa", str. 399 kaže: "Od Allahovog Poslanika ﷺ ne prenosi se bilo šta, ni slabo ni vjerodostojno, u pogledu ovih kazivanja, niti se nešto od toga može prihvatiti na osnovu analogije... Ova kazivanja potiču od jevrejskih knjiga i njihovih su izmišljotina." Er-Razi u djelu "El-'Ilel", 2/69-70, kaže: "Ovaj hadis je munker." Pogledaj "Tefsir", od Ibn Kesira, 1/138, "El-Bidaje ve-n-nihaje", isto od njega, 1/37-38. Pogledaj ono što su u vezi ovog hadisa napisali verifikatori Ahmedovog "El-Musneda", hadis br. 6178, u izdanju Muesesetu-r-risale.

2 – Obavijestio nas je Ebu-l-'Abbas Ahmed b. el-Mubarek b. S'ad[1], pričao nam je moj djed po majci Ebu-l-Me'ali Sabit b. Bundar[2], da mu je Ebu 'Ali b. Duma[3] prenio od Ebu 'Alijja el-Bakarhija[4] da je rekao: Izvijestio nas je El-Hasen b. 'Alluvejh[5], prenio nam je Isma'il[6], od Ishaka b. Bišra[7], od Džuvejbira, od Ed-Dahhaka, a on od Mekhula[8] da je Mu'az rekao:

"Kada su se otrijeznili došao im je Džibril ﷺ od Allaha ﷻ i zatekao ih kako plaču, pa je i on s njima plakao. Upitao ih je: 'Kakva je ovo kušnja koja vas je upropastila svojom nedaćom i nesrećom?!' Na to su se oni još više rasplakali. On im tada reče: 'Vaš Gospodar vas nudi da izaberete između kazne na ovom svijetu, a da na budućem svijetu budete

---

[1] El-Murekka'ati. Ez-Zehebi ga je spomenuo u djelu "El-'Iber" među onima koji su umrli u 570. h/g. i rekao je: "On je šejhu 'Abdulkadiru (misli na El-Džejlanija) prostirao svoju odjeću na stolicu, tj. el-murekka'a - sufijka zakrpana odjeća."

[2] Ed-Dineveri el-Bagdadi. Bio je poznati karija i muhaddis. Umro je 498. h/g. "Sijeru e'alami-n-nubela'", 19/204.

[3] Njegovo ime je El-Hasan b. El-Husejn b. el-Abbas. Poznat je po imenu Ibn Duma en-Ni'ali. Umro je 431. h/g., "Tarihu Bagdad", 7/300.

[4] Njegovo ime je Mahled b. Dža'fer el-Bakarhi po selu Bakarh u okolini Bagdada. "El-Ensab", 2/48. Njegova biografija nalazi se i u djelu "Sijeru e'alami-n-nubela'", 16/254.

[5] Njegovo ime je El-Hasan b. 'Ali b. Muhammed b. Sulejman b. 'Allaevejh Ebu Muhammed el-Bagdadi el-Kattan. Umro je 298. h/g. "Es-Sijer", 13/559.

[6] Njegovo ime je Isma'il b. 'Isa el-'Attar el-Bagdadi. Ez-Zehebi ga je spomenuo u djelu "El-Mizan", 1/245 i kaže: "El-Ezdi ga smatra slabim, a kod drugih je vjerodostojan. On je taj koji prenosi djelo "El-Mubtede" od Ebu Huzejfe."

[7] On je Ebu Huzejfe, autor knjige "El-Mubtede". Ez-Zehebi u djelu "Sijeru e'alami-n-nubela'", 9/478 kaže: "U njemu je spominjao grozote i izmišljene stvari." U "Mizanu-l-i'tidal", 1/184 je rekao: "Napustili su ga (kao prenosica), a 'Ali b. el-Medini ga smatra lažcem." Ibn Hibban kaže: "Prenošenje njegovih hadisa nije dozvoljeno osim u smislu čuđenja." Ed-Darekutni kaže: "Lažac i napušten prenosilac" (tj. niko od njega ne prenosi)

[8] Džuvejbir: On je Ibn Se'id el-Ezdi i vrlo je slab. Ed-Dahhak: On je Ibn Muzahim. Iskren je i mnogo prenosi mursel hadise. Mekhul: On je Ebu 'Abdullah eš-Šami. Povjerljiv je, veliki je fekih i mnogo prenosi mursel hadise. Pogledaj: "Takribu-t-Tehzib"

izloženi Allahovoj volji – ako htjedne, kaznit će vas, a ako htjedne, smilovat će vam se, ili ćete izabrati kaznu na budućem svijetu.' Znali su da je ovaj svijet prolazan, a da je budući svijet vječan i da je Allah ﷻ blag i milostiv prema Svojim robovima, pa su izabrali kaznu na ovom svijetu a da na budućem budu izloženi Allahovoj volji."

Njih dvojica su objašeni za noge u Babilonu u podzemnoj pećini i svakoga dana, jutrom i navečer, kažnjavaju se sve do Sudnjega dana.

Kada su to meleci vidjeli zalupili su u Bejtu, a zatim kazali: "Allahu naš, oprosti sinovima Ademovim!, iz čuđenja kako, i pored strasti koje imaju i uživanja u kojima se nalaze, obožavaju Allaha i pokoravaju Mu se."[1]

El-Kelbi[2] kaže: "Nakon toga meleci su tražili oprosta za sinove Ademove." O tome govore Allahove riječi: "A meleki veličaju i hvale Gospodara svoga i mole oprost za one koji su na Zemlji."[3] (prijevod značenja, Eš-Šura, 5)

3 – Prenosi se od Ibn 'Abbasa ؓ da je Allah ﷻ rekao melecima: "'Odaberite najbolju trojicu između vas'. Odabrali su 'Azra, 'Azrajila, 'Azvija. Kada su spušteni na Zemlju poprimili su lik ljudi i njihovu narav. Pošto je 'Azra to vidio, prepoznao je u tome iskušenje i da to neće moći podnijeti. Zatražio je oprosta od Gospodara i zamolio da ga poštedi, pa je pošteđen. Prenosi se da nakon toga nije podigao svoju glavu iz stida od Allaha."

---

[1] Pogledaj opaske na njegove prenosioce kao i opaske na prethodno kazivanje.

[2] Njegovo ime je Muhammed b. es-Saib b. Bišr. Bio je mufessir i najistaknutiji u oblasti rodoslovlja. Međutim, njegovi hadisi se ne prihvataju. Pogledaj: "Sijeru e'alami-n-nubela'", 6/248.

[3] Spominje ga El-Kurtubi u tefsiru sure Eš-Šura, 5.

Er-Rebi' b. Enes kaže: "Kada su se Harut i Marut osvijestili, shvatili su kakav su grijeh počinili i počeli se kajati. Htjeli su se popeti na nebo, ali nisu mogli niti im je dopušteno. Dugo su plakali i potpuno se bezizlazno osjećali. Nakon toga otišli su kod Idrisa ﷺ i kazali mu: 'Moli svoga Gospodara za nas! Zaista smo mi čuli da se ti po dobru spominješ na nebu.' On je zamolio za njih i dova mu je primljena, te im je dato da biraju između kazne na ovom ili budućem svijetu."

Prenosi se da su meleci nakon što su rekli Allahu Uzvišenom: "Zar će Ti namjesnik biti onaj koji će na njoj nered činiti i krv prolijevati?" četiri hiljade godina tavafili oko 'Arša, umiljavajući se Allahu zbog toga što su Mu se usprotivili.[1]

[1] Sva navedena kazivanja su israilijati.

Kazivanje o pokajnicima od vjerovjesnika

Pokajanje Adema ﷺ

4 – Obavijestio nas je Ebu-l-Fadl Mes'ud b. 'Ubejdullah b. en-Nadir, pričao nam je Ebu Bekr Muhammed b. El-Husejn[1] od Ebu Bekra Muhammeda b. 'Alijja el-Hajjata[2] on od Ebu 'Abdullaha b. Duvesta[3] da ga je El-Husejn b. Safvan[4] izvijestio da mu je Ibn Ebi Dunja[5] rekao: Pričao nam je Ja'kub b. Ishak b. Dinar, obavijestio nas je Muhammed b. Mu'az el-'Anberi, od Ibnu-s-Semmaka[6], ovaj od Omera b. Zerra, a on od Mudžahida da je rekao:

"Kada je Adem ﷺ pojeo od drveta sa njega su spali svi džennetski ukrasi izuzev krune i vijenca. Džennetsko lišće kojim se pokrivao, također, je spadalo sa njega. Okrenuo se Havi, sav uplakan, i rekao: 'Pripremi se da napustiš Allahovu blizinu. Ovo je prvi loš znak grijeha.' 'O Ademe', reče ona, 'nisam mislila da se neko može lažno zaklinjati

---

[1] El-Mezrefi el-Bagdadi. Bio je prvak karija, povjerljiv i vrlo nadaren. Umro je 527. h/g. "Sijeru e'alami-n-nubela'", 19/631.

[2] El-Bagdadi. Bio je veliki i povjerljivi učenjak u hadisu i kiraetu. Umro je 467. h/g. "Sijeru e'alami-n-nubela'",18/436.

[3] Njegovo ime je Ahmed b. Muhammed b. Jusuf b. Duvest el-'Allaf. Bio je muhadis i prenio je veliki broj hadisa. Umro je 407. g/h. "Sijeru e'alami-n-nubela'", 17/322.

[4] On je Ebu 'Ali el-Berze'i. Bio je muhaddis i učenik Ebu Bekra Ibn Ebi-d-Dunja od koga je prenio njegove knjige. Umro je 340. h/g. "Es-Sijer", 15/442.

[5] Njegovo ime je 'Abdullah b. Muhammed b. 'Ubejd el-Bagdadi el-Mueddib. Bio je od štićenika Benu Umejje. Napisao je mnogobrojna djela koja sadrže tajanstvene i čudnovate stvari. Umro je 281. h/g. "Es-Sijer, 13/397.

[6] Njegovo ime je Muhammed b. Sabihu-l-kas Ebu-l-'Abbas. Poznat je po imenu Ibnu-s-Semmak. Njegova biografija nalazi se u knjizi "Et-Tarihu-l-Kebir", 1/106 i "Tarihu Bagdad", 5/368.

Allahom.' Inače Iblis im je se prethodno zakleo[1] u vezi sa drvetom. Bježeći i iz stida od Gospodara svjetova, Adem se počeo skrivati po Džennetu. U takvom stanju zakačio se za grane drveta, pa pomisli da mu je požurena kazna. Pognu glavu i reče: 'Oprost, oprost!' Allah ﷻ tada reče: 'Ademe, zar od Mene bježiš?' 'Ne, nego me je stid od Tebe, Gospodaru', reče Adem."

Allah ﷻ objavi dvojici meleka: "Izvedite Adema i Havu iz Moje blizine (Dženneta), jer oni su prema Meni pogriješili." Džibril ﷺ skide krunu sa njegove glave, a Mikail mu skide vijenac sa čela. Kada su iz svetog carstva spušteni na tlo tegobe i gladovanja, Adem je stotinu godina plakao zbog grijeha kojeg je počinio. Glavu je naslonio na svoja koljena i plakao toliko da je od njegovih suza izniklo bilje i drveće i toliko su tekle da su ispunjavale udubine i pukotine stijena.[2]

Obavijestio nas je Ebu-l-Feth Muhammed b. 'Abdulbaki[3], pričao nam je Ebu-l-Fadl Ahmed b. El-Hasen b. Hajrun[4], pričao nam je Ebu 'Ali b. Šazan[5], pričao nam je Ebu 'Ali 'Isa b. Muhammed et-Tumari[6], prenio

---

[1] Kaže Allah: "I zaklinjaše im se: "Ja sam vam, zaista, savjetnik iskreni!" (prijevod značenja, El-E'raf, 21)

[2] U ovom kazivanju postoji prekid. Bilježi ga Ebu Nu'ajm u "Hiljetu-l-evlija"', 5/113 i Ibn 'Asakir kao što se navodi u "Ed-Durru-l-mensur", 1/58.

[3] Ibnu-l-Betti el-Bagdadi el-Hadžib El-Muveffek (autor ovog djela) je rekao: "On je naš šejh i šejh Bagdada u svome vremenu. Najviše je slušao od Ebu-l-Fadla b. Hajruna. Bio je povjerljiv i jednostavan za slušanje." Umro je 564. h/g. "Sijeru e'alami-n-nubela'", 20/481.

[4] El-Bagdadi. Bio je karija i hafiz hadisa. Vrlo je povjerljiv, nadaren i pouzdan. Umro je 488. h/g. "Sijeru e'alami-n-nubela'", 19/105.

[5] Njegovo ime je El-Hasan b. Ahmed b. Ibrahim el-Bagdadi. Umro je 425. h/g. "Es-Sijer", 17/415.

[6] El-Bagdadi. Poznati je muhaddis koji potiče iz porodice fekiha Mekke, Ibn Džurejdža. Bio je poznat po druženju sa Ibn Tumarom el-Hašimijem, pa je po njemu i prozvan. Umro je 360. h/g. "Sijeru e'alami-n-nubela'", 16/64.

nam je Muhammed b. Ahmed b. el-Berra'[1], od 'Abdulmun'ima b. Idrisa[2], on od svoga otaca[3], od Vehba b. Munebbiha[4] da je rekao: "Adem je proveo sedam dana srdžbe, a zatim ga je Allah ﷻ sedmoga dana pogledao i onako potištenom, tužnom i ozlojađenom objavio: 'O Ademe, kakvo je to tegobno stanje u kojem te danas vidim. Kakva je ovo kušnja koja te je upropastila svojom nedaćom i nesrećom?!'"

Adem odgovori: "Allahu moj, velika je moja nesreća i grijeh moj me upropasti. Izašao sam iz carstva svoga Gospodara i nastanio se u kući poniženja nakon počasti, kuću nesreće nakon sreće, kuću patnje i napora nakon obilja i blagodati, kuću nedaće nakon zdravlja, kuću putovanja i prolaznosti nakon postojanosti i smiraja, kuću prolaznosti nakon vječnosti i trajanja, kuću obmane nakon bezbijednosti. Allahu moj, kako da ne plačem nad svojim grijehom, ili kako da me ne žalosti moja duša, ili kako da otklonim i nadoknadim ovu nesreću?!"

Allah Uzvišeni mu reče: "Zar te nisam odabrao za Sebe, darovao ti Svoj Džennet i uzdigao nad ostalim Svojim stvorenjima? Zar te nisam počastio, i na tebe spustio Svoju ljubav, a od srdžbe Svoje te upozorio? Zar te nisam Svojom rukom stvorio, i od Svoga ruha u tebe udahnuo i

---

[1] On je Ebu-l-Hasan el-'Abdi. Spomenuo ga je El-Bagdadi u "Tarihu Bagdad", 1/281 i za njega kaže da je pouzdan. Umro je 291. h/g.

[2] Ez-Zehebi ga je spomenuo u djelu "Mizanu-l-'itidal", 2/668 i rekao: "Poznati je pripovjedač i na njegove predaje ne može se oslanjati. Ahmed b. Hanbel je objelodanio njegove nedostatke, pa je rekao: "Lagao je na Vehba b. Munebbiha." Ibn Hibban kaže: "Izmišljao je hadise i prepisivao ih svome ocu i drugima." Umro je 228. h/g.

[3] Njegovo ime je Idris b. Sinan Ebu Iljas es-San'ani, sin Vehb b. Munebbihove kćerke. Ibn Mu'in je rekao: "Ne smeta da se zapisuju hadisi koje on prenosi na temu rekaika." Pogledaj: "Tehzibu-l-kemal", 2/298.

[4] Veliki je učenjak i poznat je po svome kazivanju i pripovjedanju. Ez-Zehebi u "Sijeru e'alami-n-nubela', 4/545, kaže: "Imao je ogromno znanje iz oblasti israilijata i objava sljedbenika Knjige."

melecima naredio da ti sedždu učine? Zar te nisam nastanio u Svojoj blizini u izobilju džennetskom u kojem si se iz Moje dobrote kretao gdje god si želio, pa si neposlušan prema naredbi Mojoj postao, obećanje Meni dato zaboravio i Moju oporuku zanemario? Pa kako poričeš Moju srdžbu? Tako mi Moje moći i uzvišenosti, kada bi Zemlja bila prepuna ljudi poput tebe i danju i noću Me slavili ne posustajući, a zatim prema Meni postali nepokorni, Ja bi ih postavio na stepen nepokornih. Zaista sam se Ja smilovao tvojoj nemoći, poštedio te zbog tvoje pogreške, primio sam tvoje pokajanje, čuo sam tvoje ponizno moljenje i grijeh sam ti oprostio, pa reci: Nema drugog boga osim Tebe. Neka si slavljen, Allahu, i neka Ti je hvala. Nepravdu sam sebi nanio i loše djelo počinio, pa primi moje pokajanje. Ti zaista primaš pokajanje i samilostan si." pa je Adem to rekao.

Zatim mu je njegov Gospodar rekao: "Reci: Nema drugog boga osim Tebe. Neka si slavljen, Allahu, i neka Ti je hvala. Nepravdu sam sebi nanio i loše djelo počinio, pa mi oprosti. Ti zaista opraštaš grijehe i samilostan si." pa je Adem to rekao.

Zatim mu je njegov Gospodar rekao: "Reci: Nema drugog boga osim Tebe. Neka si slavljen, Allahu, i neka ti je hvala. Nepravdu sam sebi nanio i loše djelo počinio, pa mi se smiluj. Ti si zaista od milostivih najmilostiviji."

Zbog veličine grijeha kojeg je počinio, Adem ﷺ se žestoko rastužio i mnogo je plakao. Čak i meleci su se žalostili zbog njegove žalosti i plakali zbog njegovog plača. Zbog Dženneta je plakao dvije stotine godina, pa mu je Allah ﷻ poslao šator iz Dženneta i postavio mu ga na mjestu Kabe prije nego što je ona postojala.

Pokajanje Nuha عليه السلام

5 – Obavijestio nas je Ebu-l-Hasen 'Ali b. 'Asakir[1], prenio nam je 'Abdulkadir b. Muhammed, prenio nam je El-Hasen b. 'Ali, prenio nam je Ebu Bekr el-Kati'i, od 'Abdullaha da je on čuo svoga oca kako kaže: Izvijestio nas je 'Abdurrezzak, od Vuhejba b. el-Verda da je rekao: "Kada je Allah ﷻ ukorio Nuha عليه السلام zbog njegovog sina objavljujući mu: 'Savjetujem te da neznalica ne budeš.' (prijevod značenja, Hud, 46) on je plakao tri stotine godina, tako da su mu od plača ispod očiju postali kao kanali."[2]

Pokajanje Musaa عليه السلام

6 – Obavijestio nas je Ahmed b. el-Mubarek, prenio nam je moj djed Sabit, pričao nam je Ebu 'Ali b. Duma, obavijestio me je Mahled b. Dža'fer od El-Hasana b. 'Alluvejha da je rekao: Izvijestio me je Isma'il b. 'Isa, prenio nam je Ishak b. Bišr, pričao nam je Ebu Iljas[3], od Vehba b. Munebiha da je rekao:

"Kada je Musa عليه السلام čuo govor svoga Gospodara poželio je da Ga vidi, pa mu je Allah ﷻ rekao: 'Gospodaru moj, ukaži mi se da Te vidim!' - 'Ne možeš Me vidjeti' - reče -, 'ali pogledaj u ono brdo, pa ako ono ostane na svome mjestu, vidjet ćeš Me!'" (prijevod značenja, El-E'araf, 143).

---

[1] On je Ibnu-l-Murehhab el-Betaihi ed-Darir. Bio je najveći karija u Iraku i izuzetan poznavalac arapskog jezika. Umro je 572. h/g. "Sijeru e'alami-n-nubela'", 20/548.

[2] Predaja je prekinuta. Kod Ahmeda se nalazi u djelu "Ez-Zuhd", str. 66. Ebu Nu'ajm ga bilježi sa svojim lancem prenosilaca u djelu "Hiljetu-l-evlija'", 8/144.

[3] Njegovo ime je Idris b. Sinan es-San'ani sin kćerke Vehba b. Munebbiha, a on je slab. Prethodno je spomenut u lancu prenosilaca predaje br. 5.

7 – Muhammed b. Ishak kaže: "Pričali su mi neki u koje ne sumnjam, sljedeće:

"Allah ﷻ je rekao: 'O sine 'Imranov, niko Me ne može vidjeti, a da nakon toga i dalje živi.' Musa reče: 'Gospodaru, Tebi nema ravnog. Želim da Te vidim, pa neka nakon toga umrem. To mi je draže od toga da i dalje živim, a nisam te vidio. Gospodaru, upotpuni Svoje blagodati, dobrotu i dobročinstvo prema meni s ovim što od Tebe tražim, pa neka nakon toga umrem."

8 – Kaže: Obavijestio nas je Džuvejbir od Ed-Dahhaka[1], a on od Ibn 'Abbasa[2] da je rekao:

"Kada je Allah, koji je milostiv prema Svojim stvorenjima, vidio Musaovu želju da mu podari ono što traži, rekao je: 'Kreni, pa kada vidiš kamen na vrhu brda sjedi na njega i Ja ću ti pokazati Svoju vojsku.' Musa postupi kako mu je rečeno. Kada se popeo na brdo, Allah ﷻ mu prikaza vojske sedam nebesa. Naredio je melekima zamaljskog neba da izađu pred njega. Prošli su pored Musaa عليه السلام. Slavili su Allaha i veličali Ga jakim glasovima poput odjeka groma."

Zatim je naredio melekima drugog neba da mu se pokažu. Prošli su pored Musaa عليه السلام u raznim oblicima (raznih oblika, bili su raznih oblika, boja), (vrsta), sa licima i krilima (imali su lica i krila). Bilo ih je u liku lavova, raznih likova i krila. Jakim glasovima činili su

[1] Džuvejbir je Ibn Se'id, a Ed-Dahhak je Ibn Muzahim. Već je prethodilo da je spomenut u kazivanju br. 2.

[2] Hadis koji Džuvejbir prenosi od Ed-Dahhaka, a on od Ibn 'Abbasa Ez-Zehebi uzima kao primjer za matruk hadis i definisao ga kao hadis koji je po stepenu ispod da'if (slabog) hadisa. "El-Mukiza", str. 34-35. Ovaj lanac prenosilaca se ponavlja kod kazivanja br: 14, 18, 32.

tesbih. Musa, sav u strahu, reče: "Gospodaru, ja se kajem zbog onoga što sam Te molio. Gospodaru, hoćeš li me spasiti sa ovog mjesta na kome se nalazim?" Predvodnik meleka mu reče: "O Musa, budi strpljiv u onome što si tražio. Ono što si do sada vidio samo je mali dio."

Allah ﷻ zatim naredi melekima trećeg neba da siđu i da se pokažu Musau. Dolazilo ih je nebrojano mnogo. Bilo ih je raznih. Boja im je bila poput plamena. Jakim glasovima slavili su i veličali Allaha. Musa ﷺ se jako preplaši, ovladale su ga loše misli i izgubi nadu u svoj život. Predvodnik meleka mu reče: "O sine 'Imranov, strpi se da vidiš ono na čemu se nećeš moći strpiti."

Zatim je Allah ﷻ objavio melekima četvrtog neba da siđu pred Musaa tesbih čineći. Spustili su se, a bili su boje plamena. Bilo ih je bijelih poput snijega. Gromkim glasovima, koji nisu nalikovali na glasove onih koji su došli prije njih, slavili su i veličali Allaha. Predvodnik meleka mu reče: "Strpi se na onome što si tražio."

Tako su stanovnici svakog neba do sedmog silazili pred njega u različitim bojama i različitim oblicima. Došli su meleci čija svjetlost je zasljepljivala vid. Nosili su koplja poput visokih palmi nalik na vatru čija je svjetlost bila jača od sunčeve svjetlosti. Musa je plakao i povišenim glasom molio: "Gospodaru, sjeti me se i nemoj me zaboravljati. Ja sam Tvoj rob. Ne mislim da ću se spasiti iz ovoga u čemu se nalazim: ako napustim ovo mjesto – izgorjet ću, a ako ostanem – umrijet ću." Predvodnik meleka mu reče: "Skoro u potpunosti si ispunjen strahom, a srce samo što ti nije prepuklo. Ovo je to što si trebao ovdje vidjeti."

Sišli su Džibril, Mikail, Israfil, stanovnici sedam nebesa, te nosioci 'Arša i Kursija, pa su mu prišli i rekli: "O grešniče, sine grešnika, šta te je dovelo do ovoga?! Kako si se usudio da od svoga Gospodara tražiš da gledaš u Njega?!" Musa je plakao. Koljena su mu klecala od straha, a zglobovi skoro iskočili sa svoga mjesta. Kada je Allah ﷻ vidio stanje Svoga roba pokaza mu stub Svoga 'Arša. Musa se dotače njega, te mu se srce smiri. Israfil mu reče: "O Musa, tako mi Allaha, mi, odabrani meleci, od kako smo stvoreni nismo podigli svoj pogled prema 'Aršu iz straha i bojazni, pa šta je tebe, slabašni robe, na to ponukalo?!" "O Israfile", reče Musa nakon što se smirio, "želio sam da od veličine svoga Gospodara spoznam ono što sam spoznao."

Potom je Allah ﷻ objavio nebesima: "Ja ću se ukazati brdu." pa su zadrhtala nebesa, Zemlja i brda, Sunce i Mjesec, zvijezde i oblaci, Džennet i Džehennem, meleci i mora, i svi sedždu učiniše. Musa je gledao u brdo, pa kada se Allah ﷻ otkri brdu, On ga sa zemljom sravni. Musa se onesviješćen strovali od svjetlosti Uzvišenog Gospodara. Pade sa kamena i on se prevali na njega. Iznad njega je bilo kao kupola da bi ga zaštitio da ne bude spaljen.[1]

El-Hasan kaže: "Allah je poslao Džibrila ﷺ, pa je otklonio kamen i podigao Musaa. Kada je ustao, Musa reče: 'Slavljen neka si, kajem Ti se zbog onoga što sam tražio i ja sam vjernik prvi, tj. prvi ko vjeruje da onaj ko Tebe vidi mora umrijeti.' Kaže se još: 'Ja sam prvi koji vjeruje da Te niko ne može vidjeti na dunjaluku.'"

---

[1] U najblažem obliku za ovu predaju se može reći da je matruk (stepen između da'if (slabog) i mevdu' (apokrifnog) hadisa). Pogledaj primjedbe na njegov lanac prenosilaca.

Pokajanje Junusa ﷺ

9 – O ovome nam je pričao Ishak b. Bišr, a također obavijestio nas je i Se'id, od Katade, a on od Hasana el-Basrija, da je rekao:

"Junus ﷺ bio je sa jednim od vjerovjesnika iz naroda Izraelćana. Allah ﷻ mu je objavio: Pošalji Junusa stanovnicima Nineve[1] neka ih upozori na Moju kaznu!"

Kaže: "Junus je krenuo, iako mu nije bilo drago, a bio je plahovit i ljutit čovjek."

Kaže: "Došao im je, opomenuo ih i upozorio. Oni su ga utjerivali u laž i odbili su primiti njegov savjet. Gađali su ga kamenjem i istjerali ga, te se on od njih okrenu. Vjerovjesnik Izraelćana mu reče: 'Vrati se svome narodu!', i on se vrati. Ponovo su ga gađali kamenjem i istjerali, a vjerovjesnik mu reče: 'Vrati se svome narodu!' Vratio se, ali su ga oni utjerivali u laž, te im on zaprijeti kaznom. 'Lažeš', rekoše mu oni."

Nakon što su ga utjerali u laž, uznevjerovali u Allaha i zanijekali Njegovu knjigu, on zamoli Gospodara protiv svog naroda rekavši: "Gospodaru, moj narod ne želi ništa drugo osim nevjerovanje, pa spusti Svoju srdžbu na njih." Allah ﷻ mu objavi: "Ja ću na tvoj narod poslati kaznu."

Kaže: "Junus napusti svoj narod i nagovijesti im da će ih zadesiti kazna nakon tri dana. Izveo je svoju porodicu i krenuo. Popeo se na brdo odakle je vidio naselje Nineve i tu ostao iščekivajući kaznu. Kada njegov narod ugleda kako im dolazi kazna, pokajaše se Allahu i kazna se ukloni."

---

[1] Nineva je mjesto u blizini sadašnjeg grada Mosula (u Iraku). Pogledaj: "Mu'džemu-l-buldan".

Nakon što to vidje priđe mu Iblis i reče: "O Junuse, ako se vratiš svome narodu optužit će te i u laž utjerati." Zato on ode srdit na svoj narod. Došao je do obale Tigrisa i tu se ukrca na lađu. Kada su dobro poodmakli, Allah ﷻ naredi lađi da se zaustavi. Ona zastade, a lađe su i dalje išle desno i lijevo od njih. "Šta je s vašom lađom?", upitaše. "Ne znamo", odgovoriše. "Ja znam", reče Junus. "Šta joj je?", upitaše. "Na njoj je odbjegli rob od svoga Gospodara", reče on, "i neće krenuti dok ga ne bacite u vodu." "A ko je on?", upitaše. "Ja", odgovori on. Poznadoše ga, pa rekoše: "Kad si ti u pitanju, mi te nećemo baciti. Tako nam Allaha, mi se ne nadamo spasu osim uz tebe."

"Izvlačite, pa na koga se izvuče, bacite ga u vodu", predloži on.

Izvlačili su, pa je ispalo na Junusa, ali su odbili da ga bace. "Izvlačite po drugi put", reče on. Pa pošto je ponovo palo na njega, on reče: "Bacajte i treći put." Kada je i treći put palo na njega, on im reče: "Bacite me u vodu."

U drugoj predaji stoji: "Rekao je: 'O narode, bacite me u vodu i spasite se.' Ljudi ga ponesoše, sažaljevajući ga, a on im reče: 'Nosite me na početak lađe.' Tako su i postupili. I samo što su ga htjeli baciti pojavi se kit sa široko otvorenim ustima. Kada to ugleda, reče: 'O ljudi, vratite me na kraj lađe.' Kada su ga ponovo htjeli baciti, ponovo je pred njih izašao kit otvorenih usta. Ugledao je njegovu utrobu i strašan izgled, pa reče: 'O ljudi, vratite me na sredinu lađe.' Ali ponovo tamo ih je čekao kit. 'Nosite me na drugu stranu', reči im on, ali opet je i tamo bio kit. On im tada reče: 'Bacite me i spasite se vi, jer od Allahove odredbe se ne može pobjeći.' Oni ga baciše, a kit ga proguta prije nego što je dotako vodu i nestade u vodi."

U nastavku Hasanove predaje stoji: "Kit se uputi ka svome prebivalištu u moru noseći u sebi Junusa. Morima ga je nosio četrdeset dana. Junus je čuo slavljenje kamenja i riba, pa je i on počeo slaviti, veličati i spominjati Allaha. U svojoj dovi je govorio: 'Gospodaru moj, Ti si na nebu, a na Zemlji je Tvoja moć i Tvoja čudesa. Gospodaru moj, sa kopna si me uzeo, u daleke krajeve odveo i u tri tmine si me zatočio. Allahu moj, zatvorio si me u zatvor u kojem niko prije mene nije bio. Allahu moj, kaznio si me kaznom kakvom nisi kaznio nikoga prije mene.'"

Kada je upotpunio četrdeset dana i kada ga je nevolja nadvladala: ... pa poslije u tminama zavapi. "Nema boga, osim Tebe, hvaljen neka si! a ja sam se zaista ogriješio prema sebi!" (prijevod značenja, El-Enbija', 87)[1]

Kaže: "Meleci su čuli njegov plač i poznali njegov glas. Plakali su zbog njegovog plača, a plakala su i nebesa, Zemlja i ribe. Uzvišeni upita: 'O Moji meleki, zašto plačete?' Rekoše: 'Gospodaru naš, čujemo slabašan i tužan glas, nama poznat, sa nepoznatog mjesta.' Allah ﷻ reče: 'To je Moj rob Junus. Bio mi je nepokoran, pa sam za ga zatočio u moru, u utrobi kita.' Meleki rekoše: 'Gospodaru, dobri rob od koga su svakoga dana i noći stizala mnogobrojna dobra djela?!'"

Ibn 'Abbas kaže: "Allah Uzvišeni reče: 'Da.' Pa su se za njega zauzimali meleci, nebesa i Zemlja. Allah ﷻ posla Džibrila عليه السلام i reče mu: 'Idi do kita u čijoj sam utrobi zatočio Junusa i reci mu da Ja imam

---

[1] Allah ﷻ kaže: "I Zennunu se, kada srdit ode i pomisli da ga nećemo kazniti, - pa poslije u tminama zavapi. 'Nema boga, osim Tebe, hvaljen neka si! a ja sam se zaista ogriješio prema sebi!' - odazvasmo i tegobe ga spasismo; eto, tako Mi spasavamo vjernike." (prijevod značenja, El-Enbija', 87-88.

potrebu za Svojim robom, pa neka se uputi s njim na mjesto gdje ga je progutao i tamo izbaci.' Džibril se uputi ka kitu i obavijesti ga, a kit krenu noseći Junusa i govoreći: 'Gospodaru, bila mi je čast da u moru slušam tesbih Tvoga roba, a takođe i sve životinje u moru. Svoju utrobu načinio sam mjestom njegove molitve gdje Te je slavio. Ja i ono oko mene od mora zbog njega smo doživili počast. Zar ćeš ga iz mene izvesti nakon zadovoljstva kojeg sam uz njega osjećao?!' Allah ﷻ reče: 'Ja sam ga poštedio njegove greške i smilovao sam mu se, pa ga izbaci.'"

Kaže: "Došao je do mjesta gdje ga je progutao na obali Tigrisa. Džibril priđe kitu, i na kitova usta prošapta: 'Es-Selamu alejke, o Junuse. Svemogući ti šalje selam.' Junus odgovori: 'Dobro mi došao glas za kojeg sam se bojao da ga više neću čuti. Dobro mi došao glas kojem sam se nadao od svoga Gospodara.'"

Džibril reče kitu: "Izbaci ga s dozvolom Milostivog Allaha."Izbacio ga je golog poput ptičeta, bez dlaka na sebi, a Džibril عليه السلام ga dohvati u naručje.

Hasan kaže: "Allah je dao da pored njega izraste stablo tikve koje mu je pravilo debeli hlad. Sa njegovih grana Junus je dojio kao što doji dojenče."

Od Hasana prenosi se da je rekao: "Allah je Junusu poslao divokozu sa brda kojoj je nadošlo mlijeko, pa je došla do Junusa dok je bio poput ptičeta, legla na zemlju i svoje vime primakla njegovim ustima. Dojio je kao što doji novorođenče. Kada bi se zasitio, ona bi odlazila. Posjećivala ga je sve dok se nije oporavio i nanovo mu izrasla kosa. Potom su naišli neki prolaznici i ogrnuli ga odjećom."

Dok je jednoga dana spavao, Allah ﷻ naredi Suncu da sprži Junusovo stablo. Kako ga sprži, tako sprži i njegovu kožu. Junus reče: "Gospodaru, spasio si me iz tmina, podario mi hlad stabla da u njemu boravim, a sada je uvehnulo. Pa zar ćeš mi to zabraniti, Gospodaru?" Potom je počeo plakati. Dođe mu Džibril ﵇ i reče: "O Junuse, Allah ti poručuje: 'A zar si ga ti posadio, ili si ti zaslužan što je ono izraslo?'" "Ne", odgovori on, a Džibril reče: "Zašto onda plačeš kada znaš da ti ga je Allah dao. Pa kako si dovio protiv stotinu i dvadeset hiljada ljudi želeći da ih uništiš?!"

Ibn 'Abbas kaže: "Džibril mu je rekao: 'Zar plačeš zbog stabla koje ti ja Allah podario, a ne plačeš zbog sto hiljada ljudi ili još više od toga za koje si htio da budu uništeni u jednom trenu?!' Tada Junus ﵇ shvati svoj grijeh, zatraži oprosta od svoga Gospodara i On mu oprosti."

Prenosi se od Ez-Zuhrija[1] da je rekao: "Kada je Junus ojačao, počeo je hodati unaokolo, te je naišao na čovjeka koji je pravio vrčeve. Junus ga upita: 'O Allahov robe, čime se to baviš?' 'Pravim vrčeve i prodajem ih i tako tražim iz Allahove dobrote', odgovori čovjek. Tada Allah ﷻ objavi Junusu: 'Naredi mu da polupa svoje vrčeve.' Junus mu to reče, a čovjek se naljuti i reče: 'Ti si pokvaren i loš čovjek. Naređuješ mi da nered činim. Naređuješ mi da polomim ono što sam izradio i čijem se dobru nadam.' Allah ﷻ objavi Junusu: 'Zar nisi vidio ovog grnčara kako se naljutio kada si mu naredio da polomi ono što je proizveo? A ti od Mene tražiš da uništim tvoj narod. Pa zašto ti je teško da se iz tvog naroda pokaje stotinu hiljada ili pak više od

[1] Njegovo ime je Muhammed b. Muslim b. 'Ubejdullah b. 'Abdullah b. Šihab ez-Zuhri, Ebu Bekr. Bio je poznati fekih i hafiz, priznatog položaja i umijeća. Umro je 125. h/g. Pogledaj: "Takribu-t-tehzib", od Ibn Hadžera el-'Askalanija.

toga?' Allah Uzvišeni kaže: '(...) i da nije bio jedan od onih koji Allaha hvale', tj. da nije bio od klanjača prije nego što ga je snašla nevolja '(...) sigurno bi ostao u utrobi njenoj do Dana kad će svi biti oživljeni.'"[1] (prijevod značenja, Es-Saffat, 143-144)

Ibn 'Abbas kaže: "Junus, a.s., se Allaha sjećao u blagostanju, pa je se Allah sjetio njega u nevolji i odazvao mu se. A onaj ko na Allaha zaboravlja u blagostanju, a sjeća Ga se u tegobi, Allah mu se neće odazvati. Allah Uzvišeni kaže: 'I Zunnunu se, kada srdit ode i pomisli da ga nećemo kazniti, – pa poslije u tminama zavapi: 'Nema boga, osim Tebe, hvaljen neka si! a ja sam se zaista ogriješio prema sebi!' – odazvasmo i tegobe ga spasismo; eto, tako Mi spasavamo vjernike.'" (prijevod značenja, El-Enbija', 87-88)

---

[1] Hafiz Ibn Hadžer u "Fethu-l-Bari", 6/452, kaže: "Priču o njemu prenosi Es-Suddi u svome tefsiru sa različitim lancima prenosilaca od Ibn Mes'uda i drugih: "Allah je poslao Junusa stanovnicima Niveve, u mjesto koje se nalazi u blizini grada Mosula. Oni su ga utjerali u laž, pa im je on zaprijetio kaznom u tačno određeno vrijeme. Rasrdio se na njih i napustio ih. Kada su vidjeli šta im se sprema, pokorili su se i povjerovali. Allah im se smilovao i otklonio od njih kaznu. Junus je otišao i ukrcao se na lađu. Kada je lađa isplovila na otvoreno more uzburka se i oni odlučiše da izvlače koga će baciti sa lađe. Tri puta je ispadalo na njega, te ga je na kraju progutao kit."

Bilježi Ibn Ebi Hatem putem 'Amra b. Mejmuna od Ibn Mes'uda - s vjerodostojnim lancem prenosilaca do njega - slično ovome. Tu se spominje slijedeće: "Kada je osvanuo Junus s uzvisine pogleda na selo, ali ne primijeti da ih je pogodila kazna. U njihovom šerijatu je bilo da se ubija onaj ko slaže, te se srdit okrenu od njih i napusti ih, te se ukrca na lađu." U predaji takođe stoji: "Pa im je Junus rekao: 'Među vama ima rob koji je odbjegao od svoga Gospodara i lađa neće ploviti sve dok ga ne bacite u vodu.' 'Allahov vjerovjesniče, mi te nikada nećemo baciti', rekoše. Junus reče: 'Onda bacajte izvlačite.' Tri puta je padalo na njega. Bacili su ga, pa ga je progutao kit. Kada se s njim našao u morskoj dubini čuo je slavljenje - tesbih morskog pijeska "... pa poslije u tminama zavapi. 'Nema boga, osim Tebe, hvaljen neka si! a ja sam se zaista ogriješio prema sebi!" Ajet

Bilježe El-Bezzar i Ibn Džerir, 17/81, preko 'Abdullaha b. Nafi'a od Ebu Hurejre koji seže do Poslanika ﷺ: "Kada je Allaha htio zatočiti Junusa u utrobi kita naredio je da mu da ne lomi kosti i ne trga meso. Na dna mora poče slaviti Allaha. Meleki rekoše: 'O naš Gospodaru, zaista mi čujemo slabašan glas u nepoznatoj zemlji.' 'To je Moj rob Junus.' Oni su se za njega zagovarali, pa je Allah naredio kitu da ga izbaci na obalu." Ibn Mes'ud kaže: "Nalik ptičetu na kojem nema perja."

Allah ﷻ je rekao: Tako Mi postupamo prema čestitima: kada počine grijeh i nakon toga Mi se pokaju Ja primim njihovo pokajanje.

10 – Ibn 'Abbas je rekao: "Allahov Poslanik ﷺ je rekao: 'Moj brat Junus u tminama je molio ovom dovom pa ga je Allah spasio. Ni jedan vjernik neće u nevolji moliti ovom dovom a da Allah to ne otkloni od njega. To vam je nekoliko riječi od Allaha kojima se neće pojaviti slične." [1]

[1] Slično ovome od Sa'da b. Ebi Vekkasa bilježe Ahmed u "El-Musnedu", hadis br. 1462; Et-Tirmizi u "Es-Sunenu", hadis br. 3505; En-Nisai u "Es-Sunenu-l-kubra", kitabu 'ameli-l-jevmi ve-l-lejle, hadis br. 10492; El-Hakim u "El-Mustedreku", 1/505, 2/382-383 i na drugim mjestima i on ga je ocijenio kao vjerodostojnog (sahih).

Bilježi ga Hafiz u "El-Fethu", 11/225 od Fudale b. 'Ubejda i on ga pripisuje En-Nisaiju i El-Hakimu. Pogledaj: "Ed-Durr-l-mensur", 4/334.

Kazivanja o pokajnicima od vladara prijašnjih naroda

Pokajanje Taluta

11 – Obavijestio nas je Ahmed b. el-Mubarek, prenio nam je Sabit, prenio nam je Ebu 'Ali b. Duma od Mahleda b. Dža'fera da mu je El-Hasan b. 'Alluvejh rekao: Obavijestio nas je Isma'il b. 'Isa, pričao nam je Ishak b. Bišr[1], od od Ebu Iljasa, a on od Vehba b. Munebbiha[2] da je rekao:

"Nakon što je Davud ﷺ ubio Džaluta i Talut se pobjedonosno vratio sa Izraelćanima, on oženi svoju kćerku za Davuda i ustupi mu pola vlasti. Izraelćani se sakupiše i rekoše: 'Svrgnut ćemo Taluta i za vođu postaviti Davuda, jer on je iz reda Jehuzinog i najpreči je da vlast pripadne njemu.'"

Pošto Talut to primijeti poboja se za svoju vlast, te odluči da ubije Davuda. Neko iz njegove svite ga posavjetova: "Ti ga nećeš moći ubiti, osim ako ti u tome pomogne tvoja kćerka."

Talut uđe kod nje i reče joj: "Kćeri moja, naumio sam nešto učiniti, ali mi je potrebna tvoja pomoć." "Šta je to?", upita ona. On reče: "Hoću da ubijem Davuda, on je ljude protiv mene okrenuo." "Oče moj, Davud je snažan i žestok u srdžbi. Ne garantujem ti da,

[1] Njegove predaje se ne prihvataju (metruk). Od njega se još prenosi u predajama br. 2, 7, 10, 28,30.

[2] Ovaj lanac prenosilaca ponavlja se u kazivanju br. 7.

ako ga ne mogneš ubiti, on neće ubiti tebe. Tako ćeš pred Allaha doći kao da si sam sebe ubio i sa namjerom da ubiješ Davuda. Čudo mi je da pored tvoje blagosti i razboritosti koju poznajem, da sa tako kratkim razmišljanjem i primitivnim spletkama želiš izaći pred Davuda, a dobro znaš da ga nema hrabrijeg, niti da se neko manje boji smrti od njega."

Talut reče: "Ja ne namjeravam da se obazirem na riječi one koja je opsjednuta svojim mužem i koju ljubav prema njemu sprečava da prihvati želje svoga oca i da s njim surađuje. Znaj da ovo što ti nudim nije uslijedilo osim nakon čvrste odluke da sa njim prekinem tazbinske veze – ili ćeš ti ubiti njega ili ću ja tebe."

"Onda pričekaj dok se ukaže pogodan trenutak, pa ću te obavijestiti", odgovori mu ona.

12 – Kaže[1]: Prenio nam je Džuvejbir, od Ed-Dahhaka[2], a on od Ibn 'Abbasa da je rekao:

"Ona uze mješinu, napuni je vinom, te je namirisa mošusom, amberom i drugim mirisima. Tako pripremljenu mješinu postavi na Davudov krevet i pokri je njegovim prekrivačem. O tome je upoznala Davuda i uvela ga u drugu prostoriju. Zatim je otišla da pozove svoga oca i rekla mu: 'Pođi do Davuda da ga ubiješ.' On dođe u kuću noseći sa sobom sablju, a ona mu reče: 'Tu je, pa radi što ti je volja.' On postavi sablju u predjelu srca, te se nasloni na nju sve dok ne izađe na drugom

[1] Tj. Ishak b. Bišr koji je pomenut u prethodnom lancu prenosilaca.

[2] Džuvejbir: On je Ibn Se'id, a Ed-Dahhak je Ibn Muzahim. Već je prethodilo da su spomenuti u lancu prenosilaca kazivanja br. 2. Pogledaj opaske na lanac prenosilaca kazivanja br. 9.

kraju. Vino se prosu, a iz njega se osjeti prijatan miris mošusa i drugih mirisa. On uzviknu: 'O Davude, i mrtav si prijatan, a živ si bio još prijatniji. Bio si čist i neporočan.'

Pokaja se i poče plakati. Uze sablju i hjede da se ubije, ali ga kćerka zagrli i reče mu: 'Oče, šta ti je? Savladao si svoga neprijatelja i ubio si ga. Allah te ga je riješio i vlast je u potpunosti pripala tebi.' On reče: 'Kćeri moja, ti znaš da me je zavist i ljubomora na to navela i sada sam postao od stanovnika Vatre. Izraelćani neće biti zadovoljni sa ovim. Zato, ja ću se ubiti.' Kćerka mu reče: 'Da li bi ti bilo drago da ga nisi ubio?' 'Da', odgovori on.

Kaže: Izvela je Davuda iz sobe i rekla: 'Oče, ti ga nisi ubio. Ovo je Davud.' I Talut se pokaja."

13 – Ishak kaže: Obavijestio nas je Ibn Sem'an, od Mekhula[1] da je rekao:

"Sljedbenici Knjige tvrde da je Talut tražio pokajanje od Allaha i tragao za načinom kako da se očisti od svoga grijeha. Tragao je dok među Izraelćanima nije pronašao staricu koja je poznavala ime s kojim, kada bi se Allah ﷻ molio, uslišao bi molbu, te joj rekao: 'Počinio sam grijeh o čijoj otkupnini me ne može obavijestiti niko izuzev El-jese'a, pa hoćeš li krenuti sa mnom do njegovog kabura da zamoliš Allaha da ga oživi, pa da ga upitam o otkupnini za moj grijeh?' 'Da', odgovori ona.

[1] Ishak je Ibn Bišr koji je pomenut u lancu prenosilaca br. 17. Pogledaj govor o njemu u lancu prenosilaca kazivanja br. 2. Ibn Sem'an: Njegovo ime je 'Abdullah b. Zijad b. Sulejman b. Sem'an el-Mahzumi Ebu 'Abdurrahman el-Medeni. Od njega se ne prihvata hadis (metruk). A Mekhul: On je Ebu 'Abdullah eš-Šami. Bio je veliki fekih i povjerljiv je prenosilac hadisa. Mnogo je prenosio mursel hadise.

Došli su do njegovog kabura i ona je klanjala Allahu dva rekata, a zatim Ga zamolila, pa je El-jese'a izašao i rekao: 'O Talute, kakav je to grijeh zbog kojeg si me izveo iz mog počivališta?!' 'Allahov vjerovjesniče, nisam više mogao podnositi, pa sam morao te o tome upitati.', odgovori Talut, a on mu reče: 'Otkupnina za tvoj grijeh je da se boriš na Allahovom putu, ti i tvoja porodica, sve dok niko od vas u životu ne ostane.' Potom se El-jese'a vrati na svoje mjesto. Talut tako i postupi, te je se borio sve dok nije izginula cijela porodica."[1]

Pokajanje sina jednog od izraelćanskih vladara

14 – Obavijestio nas je Ebu-l-Me'ali 'Abdullah b. 'Abdurrahman b. Sabir es-Sulemi[2], prenio nam je Ebu-l-Kasim 'Alijj b. Ibrahim b. El-'Abbas el-Husejni[3], prenio nam je Ebu-l-Hasan Reše b. Nezif el-Mukri'[4] da je Ebu Muhammed El-Hasan b. Isma'il ed-Darrab[5] rekao: Obavijestio nas je Ebu Bekr Ahmed b. Mervan el-Maliki[6], pričao nam je El-Haris b.

[1] Ovo kazivanje spada u izmišljene israilijate i suprotstavlja se zdravom razumu i pravilima prenošenja. Apsurdnost ove predaje je jasna i vidljiva. Osim toga u lancu prenosilaca su Ishak b. Bišr i Ibn Sem'an, a od njih se ne prihvata hadis (metruk).

[2] Ed-Demiški. Umro je 576. h/g. "Sijeru e'alami-n-nubela"', 21/93.

[3] U orginalu se navodi El-Husni, a to je greška. On je poznati i cijenjeni muhaddis. Plemenitog je porijekla koje vodi do El-Husejna b. Alije, radijallahu 'anhuma. Umro je 508. h/g. "Sijeru e'alami-n-nubela"', 19/358.

[4] Ed-Demiški. Bio je pouzdan i povjerljiv. Bio je vodeća ličnost u kiraetu po rivajetu Ibn 'Amira. Umro je 444. h/g. Ez-Zehebi u "Ma'rifetu-l-kura'i-l-kibar", 2/765, kaže: "Njegova kuća je poznata i nalazi se pored Es-Sumejsatijje u Damasku. Ostavio ju je kao zakladu podučivačima Kur'ana."

[5] El-Misri. Bio je muhaddis. Autor je djela "El-Muru'e". Umro je 392. h/g. "Es-Sijer", 16/541.

[6] Ed-Dineveri. Bio je muhaddis. Autor je djela "El-Mudžalese". Dobro je poznavao Malikov mezheb i napisao je knjigu o njegovoj biografiji. "Es-Sijer", 15/427.

Ebi Usame[1], pričao nam je Mervan b. Mu'avije b. 'Amr, pričao nam je Ebu Bekr el-'Adžli, od Ebu 'Akila ed-Devrekija[2], od Bekra b. 'Abdullaha el-Muzenija[3] da je rekao:

"U izraelskom narodu postojao je vladar koji je dugo živio, a imao je obilan imetak i brojnu djecu. Kada bi neko od njegovih sinova odrastao obukao bi odjeću od kostrijeti i uputio se u brda. Jeo bi plodove drveća i putovao po zemlji dok mu ne bi došao smrtni čas. Svi su tako postupali, jedan za drugim.

U poodmaklim godinama vladar dobi sina, te pozva svoj narod i reče im: 'Ja sam dobio sina u poznim godinama, pa se bojim da i on ne krene stopama svoje braće, pa ostanete nakon mene bez vladara i tako stradate. Jako mi je stalo do vas, pa zato uzmite ga sada, dok je još mlad, i učinite da zavoli ovaj svijet ne bi li nakon moje smrti imali njega za vladara.'

Oni mu ogradiše veliku površinu zemlje, ferseh[4] sa ferseh, u kojoj je cijelo vrijeme boravio. Jednog dana je jahao i došao do masivnog zida, te reče: 'Ja mislim da iza ovog zida ima ljudi i postoji drugi svijet. Izvedite me odavdje da steknem nove spoznaje i da se sretnem sa ljudima.' To bi rečeno njegovom ocu, a on se preplaši i poboja da ne krene stopama svoje braće, te reče: 'Priuštite mu svaki oblik uživanja i razononode.' Tako i postupiše.

---

[1] Njegovo ime je El-Haris b. Muhammed b. Ebu Usame Dahir Ebu Muhammed et-Temimi el-Bagdadi. Autor je poznatog "El-Musneda". U djelu "Bugjetu-l-bahis" El-Hejsemi je jedan dio posvetio njegovim dodacima na šest hadiski zbirki. Umro je na dan Arefata 282. h/g. "Es-Sijer", 13/388.

[2] Njegovo ime je Bešir b. 'Ukbe en-Nadži. Povjerljiv je. Njegova biografija se spominje u djelu "Et-Tehzib."

[3] On je Ebu 'Abdullah el-Basri. Bio je veliki alim. Spominje se zajedno sa El-Hasanom i Ibn Sirinom. Umro je 108. h/g. "Es-Sijer", 4/532.

[4] To je dužina tri milje što se procjenjuje na oko (shodno prihvaćenom iznosu milje): 5,04 ili 5,16 ili 5,76 km. Pogledaj: "Mu'džemu metni-l-luga".

Druge godine je opet jahao, te je rekao: 'Moram izaći.' O tome obavijestiše starca a on reče: 'Izvedite ga.' Postaviše ga na kočiju i okitiše ga ukrasima i zlatom a s obje njegove strane išle su povorke ljudi. Tako putujući prošao je pored bolesnog čovjeka, pa upita: 'Šta je s ovim čovjekom?' 'Bolestan je', odgovoriše. 'Pogađa li to samo jedne ljude ili se svako toga boji?', ponovo upita on. 'Sve ljude, bez izuzetka', odgovoriše. 'Zar i mene pored toga što imam vlast?', ponovo upita. 'Da', rekoše mu, a on doda: 'Fuj, ružnog li vam života! Ovo je tužan život.'

Vratio se tužan i zabrinut. Kada oca obavijestiše o tome, on im naredi da mu obezbijede svaki vid zabave i poroka kako bi mu iz srca izbrisali ovu tugu i zabrinutost.

Nakon što je još jednu godinu proveo u zidinama, on im ponovo reče: 'Izvedite me.' Izvedoše ga kao i prvi put, pa prođe pored čovjeka u oronuloj starosti kome je pljuvačka curila iz usta. Upita ih: 'Šta je s njim?' 'To je čovjek koji je ostario', odgovoriše oni. 'Pogađa li to samo jedan dio ljudi ili svakog, pa makar i dugo živio?', ponovo upita on. 'Svakog', odgovoriše, a on doda: 'Fuj, ružnog li vam života! Ovaj život niko do kraja ne provede sretan.' Obavijestiše o tome njegovog oca, a on im naredi kao i prethodnih puta.

Nakon godinu dana ponovo je izašao. Dok je putovao naišao je na ljude koji su na svojim ramenima nosili tabut. On upita: 'Šta je ovo?' 'Čovjek kome je došla smrt', rekoše mu, a on ih ponovo upita: 'Šta je to smrt? Dovedite mi ga.' Donesoše ga, a on reče: 'Neka sjedne.' 'On ne može sjediti', rekoše. 'Recite mu', ponovo će on, a oni odgovoriše: 'On ne može govoriti. 'A gdje idete s njim?', upita. 'Zakopat ćemo ga u

zemlju', rekoše. 'Šta će biti s njim nakon toga?', ponovo upita, a oni mu rekoše: 'Proživljenje.' 'A šta je to proživljenje?', upita. 'Dan u kome će ljudi stajati pred Gospodarom svjetova, pa će svako biti nagrađen shodno svojim dobrim i lošim djelima', odgovoriše. 'A zar vi imate kuću mimo ove u koju ćete odseliti?', upita. 'Da', rekoše. On se baci sa konja i lice poče valjati u prašinu, a zatim im reče: 'Ovoga sam se ja i bojao. Skoro da mi se ovo desilo, a ja za to i ne znam. Zar nisam do sada znao za Gospodara koji daje, oživljava i nagrađuje... Ovo su naši zadnji zajednički trenuci. Od danas vi nemate vlasti u pogledu mene!' 'Nećemo te pustiti dok te ne vratimo tvome ocu', rekoše oni.

Vratiše ga ocu, a krv mu je tekla sa uprašenog čela, te ga otac upita: 'Sine moj, kakva je to uznemirenost?' 'Uznemiren sam zbog Dana kada će i malo i veliko biti obračunavani za dobro i zlo koje su uradili', reče on. Potom naredi da mu donesu odjeću, a kada je obuče, reče: 'Ja sam odlučio da vas večeras napustim.'

Oko pola noći ili blizu toga on izađe. Kada se nađe iza kapije dvorca, reče: 'Allahu moj, ja od Tebe tražim da mi odrediš onoliko koliko mi je dovoljno, ni malo ni puno, a što je određeno. Allahu moj, volio sam da je voda ostala voda, a zemlja zemljom i da ni jednim pogledom nisam ugledao ovaj svijet.' (tj. da se nisam ni rodio)"

Bekr b. 'Abdullah kaže: "Ovaj čovjek se pokajao od jednog grijeha za koji ne zna šta ga sljeduje, pa šta reći za čovjeka koji griješi i zna kakva ga kazna očekuje, ali se ipak ne ustručava, niti je zabrinut, niti se kaje.?!"[1]

[1] Bilježi ga Ibnu-l-Dževzi u "El-Muntezamu", 2/184.

Pokajanje vlasnika dvorca El-Haverneka (En-Nu'man b. Imru'u-l-Kajs stariji)

15 – Obavijestio nas je 'Abdullah b. 'Abdurrahman, prenio nam je 'Ali b. Ibrahim, prenio nam je Reše da je čuo El-Hasana b. Isma'ila da kaže: Pričao nam je Ahmed b. Mervan, obavijestio me je Muhammed b. 'Abdul'aziz, a njega njegov otac, od Behlula b. Hassana, od Ishaka b. Zijada, ovaj od Šebiba b. Šejbe[1], a on od Halida b. Safvana b. El-Ehtema da je rekao:

"Neki vladar imao je veliko kraljevstvo, bogatstvo i moć. Jedne prilike izašao je do dvorca El-Havernek[2] i Es-Sedid[3] i počeo unaokolo razgledati svoje kraljevstvo koje je nakon proljetnih kiša obuklo svoje najljepše ukrase. Okrenu se svojoj sviti i upita: 'Čije je ovo?' 'Kraljevo', odgovoriše oni. 'Jeste li vidjeli ikoga imućnijeg od mene ?', reče on."

Kod njega se tada nalazio čovjek koji je bio nosilac ostataka ispravne vjere, a među Allahovim robovima uvijek je bilo onih koji su sa svojom vjerom bili dokaz protiv ljudi, pa je rekao: "Kralju, pitali ste

[1] U ogrinalu stoji Šebbe, a to je greška. On je amidžić Halida b. Safvana b. El-Ehtema. Od njega prenosi događaj o njegovom ulasku kod Umejevića i njihovom savjetovanju. Pogledaj: "Tehzibu-l-Kemal", 12/362.

[2] Historičari su stava da je to dvorac koji je postojao u oblasti El-Hire čija izgradnja je bila po zapovijedi En-Nu'mana b. Imru'u-l-Kajsa b. 'Amra (pogledaj kazivanje koje slijedi). Sagradio mu ga je Rimljanin po imenu Sinimmar. Gradio je dvije-tri godine, a potom odsustvovao pet godina, manje ili više od toga. Gradnja na ovakav način potrajala je šezdeset godina. En-Nu'man se popeo na vrh dvorca i podledao na more koje je bilo pred njim i kopno iza njega. Mogao je vidjeti kitove, bodljorepe guštere, antilope i palme. Rekao je: 'Nikada nisam vidio sličnu građevinu!' Sinimmar mu reče: 'Ja znam mjesto cigle koja kada bi se izvadila cijeli dvorac bi se srušio. En-Nu'man ga upita: 'Zna li za to neko drugi osim tebe?' 'Ne', odgovori. 'Nema smetnje u tome što postoji ukoliko niko ne zna za nju', reče En-Nu'man, a zatim naredi da se Sinimmar baci sa vrha dvorca i tako strada. Od tada Arapi to spominju kao poslovicu. "Mu'džemu-l-buldan" (sažetak)

[3] To je poznata rijeka ili mjesto u El-Hiri, ili pak tvrđava u blizini El-Haverneka.

o nečemu na što bih vam, ukoliko dozvoljavate, odgovorio." "Svakako", reče on. Mudrac reče: "To što posjeduješ, je li oduvijek bilo tvoje ili si ga naslijedio od drugih, pa ćeš ga i ti izgubiti i drugima ostaviti?" "Upravo kao što si rekao", odgovori kralj, a mudrac nastavi: Ja vidim da si zadivljen sa neznatnim. Na njemu ćeš kratko boraviti i zauvijek ga ostaviti, a sutra ćeš zbog njega račun polagati." "Teško ti se. Pa kako treba da postupim?", u strahu i drhtavici prozbori kralj. Mudrac mu odgovori: "Ili ćeš nastaviti upravljati svojim kraljevstvom pokoravajući se Allahu u svemu što te žalosti i radosti, što te opterećuje i bol nanosi ili ćeš napustiti svoju vladavinu, skinuti krunu sa glave, obući pohabanu odjeću i obožavati svoga Gospodara na ovom brdu dok ti ne dođe smrt." "Noćas ću razmisliti, a u zoru ću te obavijestiti o svome izboru", reče kralj. U zoru pokuca na njegova vrata i reče mu: "Ja sam odabrao ovo brdo i pustinjska prostranstva. Obukao sam odjeću od kostrijeti i skinuo krunu. Ako si mi prijatelj, nemoj mi se suprotstavljati u onome u što si me pozvao." Obojica odoše u brda i tamo ostadoše sve do smrti.

16 – Ahmed b. Mervan[1] kaže: Pričao nam je Ahmed b. Jusuf, od Muhammeda b. Sellam el-Džumehi[2], od El-'Asme'ija[3] da je En-Nu'man b. Imru'u-l-Kajs el-Ekber (stariji) jednog dana jahajući došao do dvorca El-Havernek kojeg je on podigao. Razgledao je naokolo, pa je prisutne upitao: "Poznajete li nekoga sa sličnim

[1] Ovo je druga predaja o prethodnom kazivanju.

[2] On je veliki i poznati književnik, autor djela "Tabekatu-š-šu'ara'". Umro je 231. h/g. "Sijeru e'alami-n-nubela'", 10/652.

[3] Njegovo ime je 'Abdulmelik b. Kurejb Ebu Se'id el-Basri. Bio je značajna ličnost arapske književnosti. Većina njegovih djela bili su sažeci i velikim dijelom su pogubljena. Umro je 225. g/h. "Es-Sijer", 10/175.

bogatstvom?" "Ne", odgovoriše svi, izuzev jednog mudrog čovjeka među njima koji je šutio. "A zašto ti ništa ne govoriš?!", upita ga. "Vaša visosti, ako mi dozvolite ja ću govoriti", upita on. Kralj mu dozvoli, a on reče: "Šta misliš da li je to što si stekao oduvijek tvoje i da će tvoje ostati ili je to nešto što su posjedovali drugi prije tebe, pa ga izgubili, te došlo tebi a i tebe će napustiti?!", reče on. "Ne, nego ovo drugo", odgovori kralj. Mudrac tada reče: "Ti se raduješ nečemu čiji će užitak sutra prestati ostavljajući za sobom loše posljedice. Na njemu ćeš kratko boraviti, a dugo ćeš njegov talac ostati?!"

Kralj zaplaka i upita ga: "U čemu je spas?" "U jednoj od dvije stvari: da ostaneš gdje i jesi i da postupaš u pokornosti svoga Gospodara ili da obučeš odjeću od kostrijeti i sam boraviš u brdima obožavajući Gospodara sve do smrti", odgovori mu mudrac. Kralj upita: "Šta dobijam ako tako postupim?" Mudrac mu reče: "Život u kome nema smrti, mladost u kojoj nećeš ostariti, zdravlje u kojem se nećeš razboljeti i nova vlast koja neće prestati." "O mudri čovječe", reče kralj, "sve što vidim prolazno je i nestaje!" "Tako je", potvrdi mudrac, a kralj doda: "Kakvog dobra ima u onome što je prolazno?! Tako mi Allaha, ja ću težiti za životom koji nikada neće prestati."

Kralj napusti svoju vladavinu i u isposničkoj odjeći od kostrijeti krenu zemljom. Zajedno s njim krenuo je i mudrac i Allaha su obožavali sve do smrti.

Pokajanje jednog vladara

Muhammed b. Ahmed b. El-Berra' u knjizi "Er-Revda" kaže: Pričao nam je Ahmed b. Ibrahim, pričao nam je Džuvejrijja[1] b. Esma', on od Ebu Mi'dana[2], a on od 'Avna b. 'Abdullaha b. 'Utbe da je rekao: "Omeru b. 'Abdul'azizu pripovijedao sam događaj koji mu se jako dojmio. Pričao sam mu o vladaru iz prijašnjih naroda. Taj kralj sazdao je dvorac, uloživši veliko umijeće u njegovu izgradnju. Potom je priredio gozbu i na nju pozvao mnogo svijeta. Na izlazu je postavio ljude koji su svakog ko bi izlazio upitali da li su primijetili kakav nedostatak. 'Nismo', odgovarali su redom, sve dok među zadnjima nisu došli ljudi u posebnoj nošnji, pa su ih upitali: 'Jeste li vidjeli kakav nedostatak?' 'Vidjeli smo dva nedostatka', odgovoriše oni.

Zadržaše ih, te odoše do kralja da ga obavijeste, rekavši: 'Pitali smo ljude koji su dolazili i svi su rekli da nisu vidjeli nedostataka sve dok na red nisu došli ljudi u odorama – mislim da je rekao: mladići – pa smo i njih upitali, a oni rekoše: 'Mi vidimo dva nedostatka.' Kralj na to reče: 'Ni sa jednim ja ne bih bio zadovoljan. Dovedite mi ih!'

Uvedoše ih kod njega, a on ih upita: 'Jeste li vidjeli kakav nedostatak?' 'Vidjeli smo dva nedostatka', odgovoriše oni. 'A koja su to dva nedostatka?', upita ih kralj. 'Dvorac će se srušiti, a njegov vlasnik će umrijeti', rekoše oni. 'Znate li vi za kuću koja se neće srušiti i čiji vlasnik neće umrijeti?', upita ih kralj. 'Da', rekoše oni, a on ih upita: 'A kakva je to kuća?' 'To je kuća budućeg svijeta', odgovoriše oni.

[1] U originalu stoji da je njegovo ime Džuvejbir, a to je greška.

[2] U djelu "Šu'abu-l-iman", 10753 stoji: Ibn Mi'dan. Vjerovatno da je on 'Abdullah b. Mi'dan, Ebu Mi'dan jedan od prenosilaca kod Et-Tirmizija. Pogledaj: "Tehzibu-l-Kemal".

Zatim su ga pozvali u vjeru i on se odazvao njihovom pozivu. Potom im je rekao: 'Ako javno krenem sa vama, moji podanici mi to neće dozvoliti. Zato ćemo se naći na tom i tom mjestu.'

S njima je proboravio jedno vrijeme, a zatim im je jednog dana rekao: 'Ja vas napuštam.' 'Šta ti je? Da nisi kod nas primijetio nešto što ti se ne dopada.' 'Ne', odgovori on. 'A šta te je onda na to navelo?', začuđeno upitaše. 'Vi mi ukazujete poštovanje zbog položaja kojeg sam imao prije.'"[1]

Kao da je značenje ove predaje utjecalo na Omera. Otišao sam do Mesleme[2] i obavijestio ga o tome. Nakon toga je Mesleme ušao kod Omera, a on mu je rekao: "Teško li se tebi, Mesleme! Šta misliš hoće li čovjek koji je opterećen više nego što može podnijeti, pa pobjegne svome Gospodaru, biti griješan zbog toga?" "Vođo pravovjernih, boj se Allaha u pogledu ummeta Muhammeda ﷺ. Tako mi Allaha, kada bi ti tako postupio, oni bi se sabljama isjekli", reče on. "Teško tebi, Mesleme, ja sam zadužen više nego što mogu podnijeti." Ponavljao je te riječi, a Mesleme ga je tješio sve dok nije ušutio.

[1] Dovdje predaju bilježi El-Bejheki u djelu "Šu'abu-l-iman", predaja br. 10753.

[2] Njegovo ime je Mesleme b. 'Abdulmelik b. Mervan. Bio je poznati vojskovođa. Imao je poznate okršaje sa Rimljanima i njemu je pripala čast napada na Konstantinopolj. Bio je namjesnik Iraka, a zatim Ermenije kod svoga brata Jezida. Umro je 120. h/g. Pogledaj: "Es-Sijer", 5/241.

Pokajanje Imru'u-l-Kajsa

17 – Bilježi El-Merzubani[1] od El-Ezdija[2] da je rekao:

"Imru'u-l-Kajs el-Kindi, poznat kao *El-Muharriku-l-evvel*, mnogo je bio odan zabavi i strastima, te je mnogo vremena provodio u uživanju. Jednog dana, putujući kroz pustinju zbog lova ili nomadskih aktivnosti, odvojio se od svojih prijatelja i naišao je na čovjeka koji je prevrtao pred sobom gomilu ljudskih kostiju, pa ga je upitao: 'Šta se s tobom desilo? Zašto si tako lošeg stanja, oronulog tijela, blijed i usamljen u ovoj pustinji?' Čovjek reče: 'Ja sam na dugom putovanju. Dvojica, za mene zaduženih, vode me u tijesnu i mračnu kuću, odurnog izgleda, gdje će me, zatim, predati u utrobu zemlje na truhljenje i druženje sa stradalnicima. Kada bi u toj kući, i pored njene odvratnosti, tjeskobe, usamljenosti i ishrane crva na mome tijelu samo se raspao i kosti moje istruhle, nedaća bi prestala i nesreći bi došao kraj. Međutim, nakon toga, očekuje me krik proživljenja i strahote obračuna. Potom, ne znam koju od dvije kuće ću nastaniti. Pa koje je to stanje u kome bi se mogao naslađivati onaj koga ovakav ishod očekuje?!'"

Kada je čuo njegove riječi siđe sa konja, sjede pred čovjeka i reče: "Čovječe, tvoje riječi pomutile su slast moga života, a srce mi je obuzeo strah, zato ponovi mi nešto od onoga što si rekao i pojasni mi svoju vjeru." "Zar ne vidiš ovo što imam pred sobom?", upita čovjek. "Da",

[1] Njegovo ime je Muhammed b. 'Imran b. Musa Ebu 'Ubejdullah el-Merzubani el-Bagdadi. Bio je veliki učenjak i poznat po svojim predajama. Napisao je mnoga djela. Umro je 384. h/g. "Sijeru e'alami-n-nubela'", 16/447.

[2] Njegovo ime je Muhammed b. El-Hasan b. Derik Ebu Bekr. Zaslužni je nosilac titule šejha književnosti. Umro je 321. h/g. "Es-Sijer", 15/96.

reče kralj. "Ovo su kosti vladara koje je dunjaluk obmanuo svojim ukrasima i ovladao njihovim srcima. Zavodio ih je dok nisu, iznevjereni od svojih nada, pogledali smrti u oči i ostali bez blagodati u kojima su uživali. Ove kosti bit će proživljene i ponovo će tijela postati. Polagat će račun za djela koja su počinili, a zatim u kuću uživanja ili u kuću propasti otići." Nakon toga čovjek nestade bez traga, a kraljevi ljudi pristigoše i zatekoše ga svog preblijedjelog. Poče plakati i mrzovoljno nastavi putovanje sa njima. Pošto pade noć on skide kraljevsku odoru sa sebe, obuče odjeću od kostrijeti i izgubi se u noćnoj tami. Nakon toga niko ga više nije vidio.

Pokajanje jemenskog kralja

18 – Prenosi se da su dva jemenska vladara poveli rat jedan protiv drugog. Pobjednik od njih dvojice ubi svoga protivnika i protjera njegove podanike. Kraljevski dvori i prijestolje se ukrasiše, a ljudi su se pripremali za doček novog kralja. Dok je kralj išao ulicom, koja ga je vodila do kraljevskih dvora, pred njega izađe čovjek, kojeg su smatrali luđakom i recitira mu stihove[1] u kojima ga upozorava na prolaznost ovoga svijeta, odgovornost za sve što se posjeduje i sl.

Na te stihove kralj reče: "Istinu si rekao." Potom siđe sa konja, naredi svojoj sviti da ga ne prate i ode u brda. To su bili zadnji trenuci u kojima je viđen. Jemen je jedan period nakon toga bio bez kralja.

[1] Kasida pripada Ebu-l-'Atahiji, a napisana je u dugom metričkom tonu (el-bahru-t-tavil) i nalazi se u njegovoj zbirci (divanu), str. 148-149.

Pokajanje kralja Izraelćana

19 – Pročitao sam u djelu "El-Multekat"[1] gdje se prenosi od 'Abdulvahida b. Zejda[2] da je rekao:

"Među Izraelćanima je živio pobožnjak koji je jedino imao vuneni ogrtač i mješinu iz koje je ljude napajao vodom. Kada mu se približila smrt on reče svojim prijateljima: 'Od dunjaluka ne ostavljam, osim svoje džube i ovu mješinu, a ni za to nisam u stanju račun položiti na Sudnjem danu. Zato, kada umrem, dajte ove stvari tom i tom kralju (vladaru) neka ih pripoji onome nad čime je preuzeo obavezu od ovoga dunjaluka.'

Kada je pobožnjak umro, obavijestiše kralja o njegovim riječima, a on zamišljen reče: 'Ovaj pobožnjak ne može ponijeti odgovornost za ogrtač i mješinu, a ja sam od ovoga svijeta na sebe toliko mnogo uprtio!' Potom uze ogrtač i obuče ga, te napusti svoje kraljevstvo i ode da ljude poji vodom iz one mješine."

20 – Obavijestio nas je šejhuh-l-islam, Muhjiddin Ebu Muhammed 'Abdulkadir b. Ebu Salih b. 'Abdullah el-Džili[3], prenio nam je Ebu Bekr Ahmed b. el-Muzaffer b. Susen et-Temmar, pričao

---

[1] Djelo pripada Ebu-l-Feredžu b. el-Dževziju. Ibn Redžeb ga spominje u njegovoj biografiji koju je napisao u djelu "Tabekatu-l-hanabile", 1/417 i nazvao ga "Multekatu-l-hikajat" i tom prilikom je spomenuo da je napisan u trinaest tomova.

[2] On je Ebu 'Ubejde el-Basri. Pripovjedač je. Bilježio je kazivanja o zuhdu i rekaiku. Poznat je po svojim vazovima. Učenjaci su saglasni u pogledu njegove slabosti. "Ta'džilu-l-menfe'a", 1/831.

[3] Porijeklom potiče iz raštrkanih predjela iza Taberistana po imenu Kil ili Kilan. Naziv je prilagođen arapskom izgovoru, pa otuda i dolazi njegovo ime El-Džili. Rečeno je: Džili i Džejlani. Pogledaj: "El-Ensab", 3/414. U djelu "Sijeru e'alami-n-nubela'", 20/439 piše ovako: 'Abdulkadir b. Ebu Salih 'Abdullah bez riječi "ibn" između Ebu Salih i 'Abdullah.

mi je Ebu 'Ali b. Šazan da je čuo Ebu Bekra Muhammeda b. El-'Abbasa b. Nedžiha el-Bezzara da kaže: Pričao nam je Ja'kub b. Jusuf el-Kazvini da ga je Muhammed b. Se'id[1], izvijestio od 'Amra b. Ebu Kajsa[2], od Simaka, on od 'Abdurrahmana b. Zejda, ovaj od svoga oca, a on opet od 'Abdullaha b. Mes'uda, r.a., da je Allahov Poslanik ﷺ rekao:

"Nakon Musaa ﷺ Izraelćani su izabrali sebi vladara. Jedne noći po mjesečini klanjao je iznad Mesdžidu-l-Aksa, pa je se sjetio stvari koje je prije počinio.

Uzeo je konopac i spustio se, a zatim pobjegao tako da je konapac ostao da visi u mesdžidu.

Išao je sve dok nije došao do naroda koji je živio u priobalnom dijelu Egipta. Proizvodili su ćerpiće, pa ga je to zainteresovalo i on je počeo raditi sa njima tako da je jeo od rada svojih ruku. Kada bi nastupilo vrijeme namaza, propisno bi se očistio i klanjao. Radnici obavijestiše svoga nadzornika da među njima ima čovjek koji radi to i to. Upravitelj ga pozva, ali ovaj odbi da se odazove. Tako je postupio tri puta. Na kraju on je lično, jašući na konju, došao do njega. Kada ga ugleda, otpoče bježati. Međutim, on ga sustiže i reče mu: 'Sačekaj, želim da razgovaram sa tobom.'"

'Abdullah kaže: "Zastao je i počeli su razgovarati. Kada mu je ispričao svoju priču i to da je bio vladar, te da je pobjegao iz straha od

[1] Njegovo ime je Muhammed b. Se'id b. Sabik. Spominje se u djelu "Et-Tehzib". Pogledaj primjedbu na ovaj hadis.

[2] U orginalu stoji: Ibn Ebi Kebš, a ispravno je kako smo naveli. Spominje se u djelu "Et-Tehzib".

Gospodara ovaj mu reče: 'Mislim da ću ti se i ja pridružiti.' Pridružio mu je se i zajedno su obožavali Allaha sve dok nisu umrli u mjestu Rumejle[1] u Egiptu."

'Abdullah kaže: "Da sam tamo pronašao bih njihove kaburove po opisu Allahovog Poslanika ﷺ."[2]

Pokajanje čovjeka iz izraelskog naroda

21 – Obavijestio nas je Ebu-l-'Abbas b. el-Mubarek, pričao nam je Ebu-l-Me'ali b. Bundar da mu je Ebu 'Ali en-Ne'ali prenio od Mahleda b. Dža'fera el-Bakarhija da mu je El-Hasen rekao: Obavijestio me je Isma'il b. 'Isa, pričao nam je Ishak b. Bišr[3], prenio nam je 'Ali b. 'Asim od Davuda b. Ebu Hinda, on od 'Abdullaha b. 'Ubejda b. 'Umejra, ovaj od Se'ida b. Džubejra, a on od Ibn 'Abbasa, r.a., da je rekao:

"Među Benu Izraelćanima živio je pobožnjak sa kojim su ljudi bili jako zadovoljni. Jedne prilike spomenuli su ga pred njihovim vjerovjesnikom i pohvalili ga. 'On je doista onakav kako za njega

[1] Ahmed Šakir, Allah mu se smilovao, u svojim opaskama na "El-Musned", hadis br. 4312 kaže: "To je oblast pod Planinskom tvrđavom (Kal'atu-l-džebel). Ta oblast nekada je pripadala Ahmedu b. Tulunu u njoj su se nalazili njegovi dvori i imanja. Danas je poznata po imenu Trg Salahuddina i po imenu El-Menšijje u Kairu.

[2] Bilježi ga Ez-Zehebi u djelu "Es-Sijer, 20/440 preko šejha 'Abdulkadira el-Džejlanija autorovog šejha, s ovim lancem prenosilaca s tim što je prvi dio hadisa mevkuf (završava se na ashabu), a drugi dio je merfu', tj. seže do Poslanika. Što se tiče 'Abdurrahmana b. Zejda i njegovog oca oni mi nisu poznati, niti su ih spomenuli verifikatori pomenutog djela iz knjige "Es-Sijer". Ez-Zehebi kaže: "Hadis je garib i u sebi ima nedostataka."

U ovom hadisu razilaze se oko Simaka (a on je Ibn Harb).

[3] On se spominje u lancu prenosilaca kazivanja br. 2. Od njega se prenosi još u kazivanju br. 2, 7, 10, 17, 30. Ova predaja dolazi jedino putem Ishaka. Pogledaj opasku na hadis na njegovom kraju.

govorite', reče vjerovjesnik, 'osim što ne praktikuje nešto od sunneta.' Kada pobožnjak za to čude reče: 'Pa na čemu ja to ustrajavam?!'"

Ustade sa svoga mjesta i ode do vjerovjesnika kod kojeg su bili iskupljeni ljudi. Vjerovjesnik ga nije lično poznavao. Pobožnjak mu nazva selam, a zatim mu reče: 'Allahov vjerovjesniče, obavijestili su me da sam spomenut u tvom prisustvu, pa si rekao: 'On je takav, osim što ne praktikuje nešto od sunneta. U čemu ja to onda provodim dane i noći i izbjegavam ljude ako to nije sunnet Gospodara?!' 'Da li si ti taj i taj?', upita ga vjerovjesnik. 'Da', odgovori on. Vjerovjesnik reče: 'Tako mi Allaha, nije to da si nešto novo uveo u islam, međutim, nisi se oženio.' 'A nema ništa drugo osim ovoga?', upita pobožnjak. 'Ne', potvrdi vjerovjesnik. Kada vjerovjesnik primijeti da on, omalovažavajući gleda na to djelo, reče mu: 'Šta misliš kada bi svi ljudi postupili poput tebe, ko bi muslimane štitio od neprijatelja i ko bi stao u zaštitu potlačenih?!' Kaže: Spomenuo mu je i namaz. Na njegove riječi pobožnjak reče: 'Istinu si rekao, Allahov vjerovjesniče. Ja to ne smatram zabranjenim, međutim, ja sam siromašan i prezirem, da oženim ženu muslimanku, pa da se pati sa mnom tako što je neću moći izdržavati. A opet bogati me neće oženiti svojim kćerkama.' Vjerovjesnik ga upita: 'Samo zbog toga?' 'Samo zbog ovoga', odgovori. 'Ja ću te oženiti svojom kćerkom', reče vjerovjesnik. 'Prihvatam', reče pobožnjak. On ga oženi svojom kćerkom i ona mu je rodila dječaka."

Ibn 'Abbas, r.a., kaže: "Tako mi Allaha, u izraelskom narodu nije se rodilo muško dijete da su mu se toliko radovali kao njemu."

Govorili su: Sin našeg vjerovjesnika i sin našeg pobožnjaka! Nadamo se da će biti najbolji među nama.

Ibn 'Abbas, r.a., kaže: "Kada je dječak odrastao došao je u kontakt sa mnogobošcima i mnogo je sa njima se družio. Jednoga dana, dok su bili kod njega, on ih upita: 'Vidim da vas je mnogo, ali zašto je ovaj narod (tj. vjernici od njih) tako nadmoćan nad vama?' 'Zato što oni imaju vođu koji ih ujedinjava, a mi nemamo vođu', odgovoriše oni. 'Zar vas ništa drugo ne sprečava osim toga?', zapita. 'Da, samo to', potvrdiše oni. 'Ja ću vam biti vođa', reče on. 'Pristaješ li na to?', zapitaše oni. 'Da', odgovori."

Ibn 'Abbas, r.a., kaže: "On istupi pred njih i povede ih. Za to je saznao vjerovjesnik (tj. njegov djed) i mladićev otac. Izraelćani se iskupiše i zajedno sa njegovim ocem dođoše do vjerovjesnika. On posla nekoga da ga upozori i opomene na Allaha, te da se vrati u islam, ali on na to ne pristade. Vjerovjesnik mu se suprotstavi i započe borba u kojoj su pale mnoge žrtve. Ubijen je vjerovjesnik, a sa njim i mladićev otac. Izraelćani (tj. bogobojazni od njih) su bili poraženi. On ih je slijedio želeći da ih potpuno dotuče. Slao je ljude za njima da ih ubijaju."

Njihovi učenjaci pobjegli su u brda, a on je preuzeo vlast. Duša mu nije davala mira. Mislio je da neće moći učvrstiti vlast sve dok ne nestane Izraelćana.

Slao je u potragu za njima u brda, pa su ih tamo ubijali. Ljudi su mu se sve više pokoravali, a vlast njegova jačala. Kada su izraelski rabini ugledali šta se s njih radi, rekoše: Mi smo ovoga čovjeka i njegovu vlast ostavili, ali on neće ostaviti nas! Na sebe smo izazvali Allahovu srdžbu. Pobjegli smo od našeg vjerovjesnika i našeg pobožnjaka pa su ubijeni i opet nas neće ostaviti na miru. Hajde da se pokajemo Allahu i suprotstavimo mu se. Borimo se kao pokajnici.

Odabraše vođu među sobom i dadoše mu prisegu. Siđoše sa brda kao pokajnici i potpuno spremni na smrt.

Borba se vodila od jutra pa sve dok ih nije pala noć. Slijedećeg dana vodila se ista takva borba. Žrtava na obje strane bilo je mnogo.

Ibn 'Abbas, r.a., kaže: "Trećeg dana uđoše u borbu potpuno predani Allahu i strpljivi, te se žestoko boriše. Njihov vođa reče: 'Vidim da nam je darovana strpljivost i da nam vjetar ide naruku, te se nadam da vam je Allah oprostio i primio naše pokajanje. Ne ubijajte ga ukoliko budete u prilici da ga dovedete živog.'"

Borili su se skoro do noći – nisu odustajali ni jedni ni drugi. Na samom kraju dana, kada je Allah u njima vidio iskrenost, podario im je pobjedu. Porazili su ih i potukli, a njega su zarobili živog i doveli ga.

Ibn 'Abbas, r.a., kaže: "Izraelćani se iskupiše kod svog vođe, a on ih upita: 'Kakva je kazna za čovjeka koji je ubio našeg vjerovjesnika i svoga oca, te nam doveo mnogobošce koji nas pobiše i raseliše po zemlji?' Jedni su govorili: 'spalite ga'. Drugi su govorili: 'raskomadajte ga', a treći su opet predlagali: 'mučite ga'. Kad god bi nešto spomenuli, on bi rekao: 'To on i zaslužuje.' Na kraju rekoše: 'Ti najbolje znaš kako s njim treba postupiti.' 'Ja mislim da ga trebamo živog razapeti. Nećemo ga hraniti, pojiti, niti ubijati sve dok sam ne umre', reče on. 'Tako je', podržaše ga oni. Razapeše ga živog i postaviše stražu kod njega."

Ibn 'Abbas, r.a., kaže: "Tako je ostao tri dana. Treće noći osjeti da mu se primakla smrt, pa poče prizivati božanstva koja je obožavao mimo Allaha.

Prvo je molio one koji su bili najcjenjeniji kod njega. Pošto mu se ovaj nije odazivao prelazio bi na slijedećeg i tako redom. Kada mu se niko ne odazva, on u sitne noćne sate zamoli: 'Allahu moj, Bože moga djeda i moga oca, ja sam sam sebi nepravdu nanio. Dozivao sam ova božanstva koja sam mimo Tebe obožavao, pa da je u njima bilo kakvog dobra, odazvala bi mi se. Zato, oprosti mi i izbavi me iz ovoga u čemu se nalazim.' Na to sveze popustiše i on se nađe na tlu."

U drugoj predaji stoji: Molio je idola po idola, ali niko mu se nije odazivao. Na kraju je pogledao u nebo i rekao: "O Premilostivi i Darežljivi, svjedočim da sve što se obožava ispod Tvoga 'Arša pa do zemljinih dubina mimo Tvoga plemenitog lica je zabluda, pa me izbavi."

Allah ﷻ posla meleka koji ga oslobodi sa stabla i spusti na zemlju.

Ibn 'Abbas, r.a., kaže: "Stražari ga uhvatiše i odvedoše do svoga vođe. Kada se Izraelćani iskupiše, vođa ih upita: 'Šta mi naređujete u pogledu ovoga?' 'Šta ti naređujemo?! Allah Uzvišeni ga je oslobodio, a ti nas pitaš: šta mi naređujete u pogledu ovoga?!', rekoše oni. 'U pravu ste. Volio sam da čujem i vaše mišljenje. Pustite ga', reče on."

Se'id b. Džubejr je rekao: "Čuo sam Ibn 'Abbasa kako govori: 'Tako mi Allaha, među Izraelćanima nakon toga nije postojao bolji i pobožniji čovjek od njega.'[1]"

[1] Ovo kazivanje spada u red israilijata. Bilježi ga El-Bejheki u djelu "Šu'abu-l-iman", br. 7112, preko Jahje b. Ebi Taliba od 'Alija b. 'Asima, 'Ali b. 'Asim je slab prenosilac hadisa.

Pokajanje jednog vladara

22 – Obavijestio nas je Imam Ebu-l-Hasen[1] ‘Ali b. ‘Asakir b. el-Murehhab el-Betaihi el-Mukrii, pričao nam je Ebu Talib el-Jusufi da mu je Ebu-l-Muzhib prenio da je Ebu Bekr el-Kati’i rekao: Izvijestio nas je ‘Abdullah b. Ahmed[2], od Hudbe, od Hammada b. Seleme, od Sabita i Humejda, oni od Ebu Bekra b. ‘Abdullaha el-Muzenija da je rekao:

“Prije vas živio je vladar obijestan prema svome Gospodaru. Muslimani su ga napali i živog ga zarobili. ‘Na koji način ćemo ga ubiti?’, upitali su. Svi su se složili da ga stave u veliki kazan uskog grla i pod njim potpale vatru i da na taj način iskusi patnju. Tako i uradiše.”

Počeo je dozivati i moliti svoja božanstva – jedno po jedno: “Obožavao sam te, klanjao ti se i po licu ti potirao, pa me izbavi iz ovoga u čemu se nalazim.”

Kada je vidio da mu ništa ne pomažu, podiže glavu ka nebu i poče dozivati: “Nema boga osim Allaha” i iskreno ga poče moliti, pa je Allah poslao vodu sa neba koja je ugasila tu vatru. Zatim puhnu jak vjetar koji podignu kazan u kome se nalazio i ponese ga zrakom. On je cijelo vrijeme govorio: “Nema boga osim Allaha.” Vjetar ga je bacio među narod koji su obožavali Allaha, a on je i dalje govorio: “Nema boga osim Allaha.” Kada su ga izvadili, upitaše ga: “Teško ti se, šta je s tobom?!” “Ja sam vladar tog i tog naroda, a desilo mi se to i to”, reče on, a zatim im ispriča svoju priču i oni mu povjerovaše. [3]

---

[1] U originalu stoji: Ebu-l-Husejn, a to je netačno. Prethodno je spomenut u predaji br. 6.

[2]Lanac prenosilaca do Ahmeda b. Hanbela ponavlja se kao i upredaji br. 6.

[3] Predaja se nalazi u “Ez-Zuhdu” od imama Ahmeda u dodacima njegovog sina ‘Abdullaha, str. 381-382. Bilježe ga Ebu Nu’ajm u djelu “El-Hilje”, 2/227 i El-Bejheki u “Šu’abu-l-iman”, br. 7113.

Pokajanje vladara Ken'ana

23 – Obavijestio nas je Ahmed b. el-Mubarek, pričao nam je Sabit, obavijestio me je Ebu 'Ali b. Duma da je čuo Mahleda da govori: Obavijestio nas je El-Hasen, pričao nam je Isma'il b. 'Isa, prenio nam je Ishak b. Bišr[1] da je rekao: Pričao mi je Ibn Sem'an[2], a njemu učenjaci koji su imali znanje o prethodnim objavama da je postojao Zu-l-Kifl Eljese'a b. Hatub koji je živio u vrijeme Ilijasa, a.s. To nije bio Eljese'a kojeg je Allah ﷻ spomenuo u Kur'anu. Eljese'a Zu-l-Kifl živio je prije Davuda.

Bio je je jedan silan i nemilosrdan kralj (vladar), a zvao se Ken'an. Bio je nepodnošljiv zbog svoje nepravde i nasilja kojeg je činio. U njegovoj kraljevini živio je Zu-l-Kifl koji je skrivao svoje vjerovanje i potajno je Allahu ibadet činio. Kralju bi rečeno: "U tvojoj zemlji ima čovjek koji ti se ne pokorava i ljude poziva u obožavanje nekog drugog mimo tebe." Kralj naredi da ga privedu kako bi ga ubio. Dovedoše ga, te pošto uđe kod kralja, on ga upita: "Čujem da obožavaš nekog mimo mene?!" Zu-l-Kifl mu reče: "Poslušaj me i razmisli, a nemoj se srditi. Srdžba je neprijatelj duši – sprečava je da sazna istinu i zove je u slijeđenje strasti. Ne treba se srditi onaj ko ima vlast, jer on može uraditi ono što želi." "Reci što želiš", složi se kralj. Zu-l-Kifl otpoče govor, spomenu Allahovo ime i zahvali Mu, a zatim reče: "Smatraš li da si ti bog? Da li si bog svojih podanika ili si bog svih stvorenja? Ako si bog svojih podanika, onda imaš sudruga u onome što nije pod

[1] Od Ishaka b. Bišra prenose se predaje br. 2, 7 10, 17, 28. Pogledaj govor o njemu u predaji br. 2.

[2] Njegovo ime je 'Abdullah b. Zijad b. Sulejman b. Sem'an el-Mahzum, a od njega se ne prihvata (metruk). Prethodno je spomenut u predaji br. 19.

tvojom vlasti. A ako si bog svih stvorenja, pa ko je tvoj bog?" "Teško ti se, pa ko je moj bog?", upita kralj. "Bog nebesa i Zemlje. On ih je stvorio i On je stvorio ovo Sunce, Mjesec i zvijezde. Boj se Allaha i pazi se Njegove kazne. Ukoliko budeš jedino Njega obožavao nadam se da ćeš postići nagradu i vječnost u Njegovoj blizini", odgovori mu Zu-l-Kifl.

Kralj ga upita: "Obavijesti me šta je nagrada za onoga ko bude obožavao tvoga Boga?" "Džennet nakon što umre", odgovori on. "A šta je to Džennet?", ponovo upita kralj. "Kuća koju je Allah stvorio svojom rukom i načinio je prebivalištem Svojih miljenika. Na Sudnjem danu Allah će ih proživjeti kao golobrade mladiće koji će imati trideset i tri godine. Zatim će ih uvesti u Džennet, u uživanje i vječnost. U njemu će vječno ostati mladi i neće stariti. Oni iz svojih kuća neće nigdje seliti. Nikada neće umrijeti i vječno će živjeti u blagostanju, veselju i nasladama", odgovori on.

"A kakvu će kaznu imati onaj ko Ga ne bude obožavao i ko Mu bude nepokoran?", ponovo upita kralj. "Vatra u kojoj će skupa sa šejtanima u okovima boraviti. Nikada u njoj neće umrijeti. Neprestano će kušati bolnu kaznu i poniženje. Meleki Zebanije će ih tući željeznim toljagama. Hrana će im biti zekkum[1] i dari'a (trnje), a napajani će biti uzavrelom vodom."

Kralj se rastuži i poče plakati zbog onoga što je prethodilo, te upita: "Šta ću dobiti ako povjerujem u Allaha?" "Džennet", odgovori on. "A ko će mi to garantovati?", ponovo upita kralj. "Ja sam ti jamac tome. Napisat

---

[1] Zekkum – drvo izuzetno gorkog okusa i neprijatnog mirisa čiji plodovi će biti hrana stanovnika Vatre.

ću ti garanciju (pismo) koja će ti biti ugovor sa Allahom. Kada dođeš pred Njega pozovi se na ono što ti je napisano u pismu (garanciji) i On će ti to podariti, jer On je moćan da ti to ispuni, te da ti podari i više od toga", reče mu Zu-l-Kifl.

Kralj razmisli o ponudi i pošto mu je Allah želio dobro pristade i reče: "Napiši mi garanciju za Allaha", a on mu napisa:

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog! Ovo je garancija (pismo) koju je napisao taj i taj, jamac kod Allaha za Ken'ana, vladara, kao znak njegovog uvjerenja u Allaha. Zaista Allah neće dopustiti da propadne nagrada onome koji dobra djela čini. U garanciji toga i toga stoji da je Ken'anovo pravo Ken'anu, ukoliko se pokaje i bude Allaha obožavao, da ga Allah uvede u Džennet u kojem će se nastaniti gdje god zaželi, da mu pripada isto što i drugim odanim Allahovim robovima i da ga zaštiti od vatre, jer On je milostiv prema vjernicima i Njegova milost obuhvata sve i pretekla je Njegovu srdžbu.

Zatim je zapečatio pismo i predao mu ga, a on mu reče: "Pojasni mi šta trebam da radim?" "Ustani i okupaj se, te obuci novu odjeću", što ovaj i učini. Potom mu naredi da donese islamsko svjedočenje i da od sebe odstrani svaki oblik širka. On to uradi, a zatim upita: "Kako ću obožavati svoga Gospodara?" Ovaj ga poduči namazu i obredima vjere, a on mu reče: "O Zu-l-Kifle, prikrij ovu stvar i nikome o njoj ne govori dok se ja ne pridružim asketima."

Napustio je vlast i krišom napusti dvore, pridruži se asketama i sa njima otpoče putovati zemljom. Njegovi podanici saznaše da ga nema, te se dadoše u potragu za njim. Kako ga nisu mogli pronaći, rekoše: "Potražite Zu-l-Kifla, jer on je obmanio našeg boga."

Zu-l-Kifl se sakri, a ljudi nastaviše da tragaju za kraljem. Naposljetku ga pronađoše na udaljenosti mjesec dana od njihove zemlje. Kada ga ugledaše kako stoji i klanja, padoše mu na sedždu. On im priđe i reče: "Sedždu činite jedino Allahu, ne činite je bilo kome od stvorenja. Ja sam povjerovao u Gospodara nebesa i Zemlje, Sunca i Mjeseca." On ih posavjetova i zaplaši.

U toku njihovog boravka sa njim kralj osjeti smrtne bolove, te svojim drugovima reče: "Nemojte odlaziti, ovo su moji zadnji trenuci na ovome svijetu. A kada umrem, vi me ukopajte." Zatim je izvadio pismo i pročitao im ga dok nisu zapamtili njegov sadržaj i razumjeli ga. "Ovo pismo mi je napisano kao garancija kod moga Gospodara i ja se toga dosljedno pridržavam. Zato ovo pismo zakopajte zajedno sa mnom."

Kada je umro, spremili su ga za ukopa, a pismo postavili na njegova prsa i tako ga zakopali. Allah je poslao meleka koji je sa tim pismom otišao kod Zu-l-Kifla i rekao mu: "O Zu-l-Kifl, Allah je ispunio ono s čime si Ga obavezao u svojoj garanciji u pogledu Ken'ana. Ovo je pismo koje si mu napisao, a Allah kaže: 'Ovako Ja postupam s onima koji su Mi pokorni.'"

Nakon toga on izađe pred ljude, ali ga oni uhvatiše i rekoše mu: "Jesi li ti onaj koji je obmanuo našeg kralja i prevario ga?" "Ja ga nisam obmanuo", reče on, "nego sam ga samo pozvao ka Allahu i zagarantovao mu Džennet. Vaš kralj danas je umro u toliko i toliko sati, a vaši drugovi su ga ukopali. A ovo je pismo koju sam mu bio napisao kao garanciju i Allah mu je podario njegovo pravo. Ovo pismo je dokaz istinitosti onoga što vam govorim. Pričekajte do povratka vaših prijatelja."

Zatvorenog su ga držali sve dok se ovi nisu vratili. Upitali su ih o tome, pa su ih upoznali sa pričom. Upitali su ih: "Poznajete li pismo koje ste sa njim zakopali?" "Da", odgovoriše ovi. Oni izvadiše pismo i pročitaše ga. "To je pismo koje je bilo kod njega i mi smo ga zakopali sa kraljem toga i toga dana." Oni se pogledaše i zamisliše. Zaista im je Zu-l-Kifl čitao to pismo i upoznao ih o smrću kralja u danu u kojem je on i umro. Oni mu povjerovaše i počeše ga slijediti. Broj onih koji su mu povjerovali bio je 124 hiljade i svima je dao garanciju kod Allaha kao što je prethodno dao njihovom kralju. Zbog toga ga je Allah nazvao Zu-l-Kifl (Jamac).

Kazivanje o narodima koji su se pokajali

Pokajanje Musaovog, a.s., naroda

24 – Prenosi se od Ishaka b. Bišra, on od Se'ida, ovaj od Katade, a on od Hasana el-Basrija[1] da je rekao:

"Musa je molio svoga Gospodara da njegovom narodu oprosti to što su obožavali tele, pa mu je Allah ﷻ rekao: 'O Musa, za njih nema drugog pokajanja osim da se poubijaju.'"

Musa se vrati svome narodu i reče im: "O narode, Allah je odbio da od vas primi pokajanje izuzev da se poubijate. To je vaše pokajanje i ono vam je bolje kod vašeg Stvoritelja."[2]

"O Musa, strpljivo ćemo podnijeti Allahovu odredbu", rekoše oni i osjetiše kajanje zbog onoga što su radili. Musa od njih zatraži čvrsto obećanje da će biti strpljivi u pogledu odredbe i ubijanja na što oni i pristaše. Sutradan svi su bili u svojim dvorištima. Musa naredi da Izraelćani, koji nisu obožavali tele, uzmu sablje i ubijaju one na koje naiđu. Išli su naseljem i govorili: "Neka je Allahova milost na čovjeka ko ne promijeni način svoga sjedenja[3],

[1] Ovaj lanac prenosilaca se ponavlja pod br. 11, 12, 15.

[2] Allah Uzvišeni kaže: "I kada je Musa rekao narodu svome: O narode moj, prihvativši tele, vi ste samo sebi nepravdu učinili; zato se Stvoritelju svome pokajte i poubijajte se! To je bolje za vas kod Stvoritelja vašeg, On će vam oprostiti! On prima pokajanje i On je milostiv." (prijevod značenja, El-Bekare, 45)

[3] Tj. sjedenje na stražnjici pri čemu se vršeći pritisak potkoljenicama rukom ili odjećom stegna prislone uz stomak.

niti podigne pogled, niti se bude opirao rukom ili nogom i ne bude ustajao sa svoga mjesta dok Allah ﷻ ne donese Svoju presudu."

Ubijani su na pomenuti način. Čak su Izraelćani dolazili svojim sunarodnjacima koji su sjedili u dvorištima i bodrili ih govoreći: "Evo, dolaze vam vaša braća isukanih sablji, pa bojte se Allaha i budite strpljivi. Zaista je Allahovo prokletstvo i prokletstvo meleka na čovjeka koji promijeni način svoga sjedenja, ili napusti svoje mjesto, ili u njih uperi svoj pogled, ili se od njih bude branio svojom rukom ili nogom." "Amin", govorili su oni na te njihove riječi.

Od Ibn 'Abbasa, r.a., prenosi se da je rekao: "Kada je narodu naređeno da ubiju jedni druge rekli su: 'Allahov Poslaniče, kako ćemo ubijati očeve, sinove i braću?!' Kaže: Pa je Allah spustio tamu u kojoj nisu jedne druge vidjeli, pa su ih tako ubijali. Upitali su: 'O Musa, šta je znak našeg pokajanja?' 'Da sablje i oružje zastanu i prestanu ubijati i da se uzdigne tama.'"

Ubijani su sve dok krv nije došla do pojasa po kojoj su gazili. Djeca su vrištala i vikala: "O Musa, oprost, oprost!" i Musa je plakao svome Gospodaru, pa je spuštena Allahova milost na njih i oružje je zastalo. Musa je pozvao da se udalje od svoje braće, jer milost je bila spuštena. Tame je nestalo i ukazali su se mrtvi.

Ibn 'Abbas, r.a., je rekao: "Njihovi ubijeni su šehidi, a njihovim živima je oprošteno."[1]

---

[1] Bilježi ga Et-Taberi u svome tefsiru, 1/286 od Ibn 'Abbasa kao mevkuf hadis. Također ga bilježi od Ez-Zuhrija, 1/287. Ibn Kesir u komentaru 54. ajeta iz sure El-Bekare lanac prenosilaca ove predaje ocjenjuje kao dobar.

Pokajanje Junusovog naroda

25 – Ishak je rekao: 'Obavijestili su nas Džuvejbir i Mukatil, od Ed-Dahhaka[1] a on od Ibn 'Abbasa, r.a., da je rekao:

"Pošto je Junus izgubio nadu da će njegov narod povjerovati, on se obrati Allahu protiv svoga naroda zamolivši: 'Gospodaru, moj narod odbija sve osim nevjerstva, zato sruči Svoju srdžbu na njih.' Allah ﷻ mu nakon toga objavi: 'Ja ću spustiti kaznu na tvoj narod.'"

Junus, a.s., ih napusti i nagovijesti im kaznu nakon tri dana. Sa sobom je izveo suprugu i svoja dva mala sina. Izašao je nadomak mjesta Nineva i tu ostao iščekujući kaznu. Allah ﷻ posla Džibrila i naredi mu: "Idi do Malika, čuvara Vatre i reci mu: 'Uzmi od užarene vatre koliko je zrno ječma i s tim idi do stanovnika Nineve i spali ih.'"

Džibril ode i izvrši ono što mu je njegov Gospodar naredio. Junusov narod uoči kaznu koja im je došla u vrijeme kako im je Junus naznačio.

Ebu-l-Dželd[2] kaže: "Kada je Junusovom narodu došla kazna, lebdjela je nad njihovim glavama i izgledala je poput noćne tmine."

Ibn 'Abbas, r.a., kaže: "Kada je kazna postala očigledna gorko se pokajaše i shvatiše da im je Junus govorio istinu, te ga počeše tražiti, ali traganje bijaše uzaludno. Tada rekoše: 'Iskupimo i zajedno se pokajmo Allahu.'"

---

[1] Ishak: Njegovo ime je Ibn Bišr koji se spominje u predaji br. 30 i 31. Pogledaj govor o njemu u predaji br. 2. Džuvejbir: On je Ibn Se'id el-Ezdi. Vrlo je slab prenosilac. Mukatil: On je Ibn Sulejman i njega optužuju za laž u prenošenju hadisa. Ed-Dahhak: On je Ibn Muzahim. Istinoljubiv je i mnogo je prenosio mursel hadise. Pogledaj: "Takribu-t-tehzib" kao i opasku na kazivanje br. 9.

[2] Njegovo ime je Džejlan b. Ebu Ferve, a kaže se Ibn Ferve, el-Esdi el-Basri. Pogledaj: "Et-Tarihu-l-kebir" od El-Buharija, 2/251 i "Tevdihu-l-muštebeh", 2/192.

Izašli su na mjesto zvano *Tellu-r-remad* (Brdo prašine) ili *Tellu-t-tevbe* (Brdo pokajanja). Tako je nazvano zbog toga što su na to mjesto izašli svi: ljudi, žene i djevojke iz kuća, te su sa sobom poveli svoju stoku i životinje. Razdvojili su dojenčad od njihovih majki, stoku od njihovih mladunaca, a na glave su posipali prašinu. Pod noge su nabacali trnja, obukli su grubu vunenu odjeću, a zatim, potpuno predani Allahu, dizali su svoje uplakane glasove i molili. Tada se Allah ﷻ odazva na njihovu iskrenost.

Meleki rekoše: "O Gospodaru, Tvoja milost obuhvata sve. Kažnjavaš odrasle sinove Ademove, a zar i djecu i životinje?!" Allah ﷻ reče: "Džibrile, podigni od njih kaznu, Ja sam primio njihovo pokajanje." Allah Uzvišeni kaže: "A zašto nije bilo nijednog grada koji je povjerovao i kome je vjerovanje njegovo koristilo, osim naroda Junusova, kome smo, kada je povjerovao, sramnu patnju u životu na ovom svijetu otklonili i život mu još izvjesno vrijeme produžili?" (prijevod značenja, Junus, 98)

26 – Obavijestio nas je 'Ali b. 'Asakir, pričao nam je Ebu Talib, obavijestio me je Ebu 'Ali et-Temimi[1] da je čuo Ebu Bekr el-Kati'ija da kaže: Obavijestio nas je 'Abdullah b. Ahmed da mu je njegov otac[2] prenio od Hašima, on od Salih, od Ebu 'Imrana, a on od Ebu-l-Dželda da je rekao:

"Kada je Junusovom narodu došla kazna i poput komada crne noći lebdjela nad njihovim glavama, grupa razumnih ljudi otišla je do starca koji je bio jedan od njihovih preostalih učenjaka, pa su ga upitali: 'Ti vidiš

[1] Njegovo ime je El-Hasan b. 'Ali b. Muhammed poznat kao Ibnu-l-Muzhib. Prenio je "El-Musned" i druga Ahmedova djela od Ebu Bekra el-Kati'ija.

[2] Lanac prenosilaca do Ahmeda b. Hanbela ponavlja se iz predaje br. 6.

šta nas je snašlo, pa nas poduči dovi s kojom ćemo moliti, ne bi li Allah od nas otklonio kaznu.' On im reče: 'Recite: O Ti koji si Živi, kada nije bilo živih, o Živi, koji oživljavaš mrtve, o Živi, nema boga osim Tebe.'"

Pa je Allah ﷻ otklonio od njih kaznu.[1]

Od Hasana el-Basrija[2], prenosi se da se Junus, nakon što ga je Allah ﷻ izbavio iz utrobe kita, vratio. Prošao je pored pastira iz njegovog naroda koji je čuvao ovce u pustinji. Junus ga upita: "Ko si ti, Allahov robe?" "Ja sam iz naroda Junusa b. Metta", odgovori pastir. "A šta se dogodilo sa Junusom", ponovo upita Junus. Pastir reče: "Ne znamo više ništa o njemu. Znamo samo da je bio najbolji i najiskreniji čovjek. Nagovijestio nam je kaznu, pa je došla onako kako je rekao. Tada smo se pokajali Allahu i On nam je ukazao Svoju milost. Mi tražimo Junusa, ali ne znamo gdje je on, niti bilo šta o njemu čujemo."

"Imaš li mlijeka?", upita Junus. "Ne", reče, "tako mi Onoga koji je Junusu počast ukazao. Otkako nas je Junus napustio nije padala kiša, niti je bilje nicalo." "Vidim da se zaklinjete Junusovim Bogom?", upita Junus. "Mi se ne kunemo osim Junusovim Bogom. Ko se u našem gradu zakune nekim drugim mimo Junusovog Boga njemu se čupa jezik", reče pastir. "Kada ste to uveli?", upita Junus. "Nakon što je Allah od nas uzdigao kaznu", odgovori on. "Dovedi mi ovcu!", naredi mu Junus. Ovaj mu dovede ovcu, koja nije imala mlijeka, te on potra rukom po njenom stomaku i reče: "Spusti mlijeko s Allahovom dozvolom!" Kod ovce, zaista, nadođe mlijeko i Junus je pomuze. Pošto se napiše mlijeka,

[1] Predaja se nalazi u "Ez-Zuhdu", od Ahmeda, str. 44-45, a bilježi je putem Ebu Nu'ajma u "El-Hilji", 7/58, a preko Saliha bilježi je Et-Taberi u svome tefsiru, 11/172.

[2] On je Ibn Ebu-l-Hasen Jessarun el-Basri.

čobanin reče: "Ako je Junus još uvijek živ, pa ti si onda Junus!" "Da, ja sam Junus. Idi svome narodu i prenesi im od mene selam", reče Junus, a ovaj doda: "Naš vladar je rekao: 'Ko mi dođe i obavijesti me da je vidio Junusa i za to mi donese čvrst dokaz, prepustit ću mu vlast i ustupiti mu svoje mjesto, a ja odoh za Junusom. Ne mogu ga obavijestiti o tome bez dokaza. Bojim se da mi se ne kaže: To si ti rekao zbog kraljevih riječi. Želio si vlast, pa si slagao. Danas kod nas ubijaju svakog onog ko slaže. Ti si u njihovim očima veći od toga da ih obavijestim o onome zbog čega će me osumnjičiti za laž i ubiti.'" Junus mu reče: "Svjedočit će ti ovca čije smo mlijeko pili." Bio je oslonjen o kamen, pa mu reče: "I ti mu posvjedoči!"

Ibn Sem'an[1] je rekao: "Junus je rekao čobaninu: 'Idi svome narodu, prenesi im od mene selam i reci im da si me vidio.'" Čoban ode i obavijesti ih, ali ga utjeraše u laž. Ali, pošto mu posvjedočiše ovca i kamen, oni se iskupiše i počeše plakati za Junusom, iako ga nisu vidjeli. Rekoše mu: "Ti si najbolji među nama i naš si gospodin budući da si vidio Junusa." Postaviše ga za svoga vladara i rekoše: "Među nama ne treba biti niko većeg položaja od tebe. Nećemo se suprotstaviti tvome naređenju nakon što si vidio Junusa, Allahovog poslanika." Tada je Junus zadnji put viđen. Pastir je vladao u svom narodu četrdeset godina.

[1] Njegovo ime je 'Abdullah b. Zijad. Prethodno smo ga u predaji br. 19 i 30.

Pokajanje naroda jednog od vjerovjesnika

27 – Obavijestio nas je 'Abdurrahman b. Džami' el-Fekih, prenio nam je Ahmed b. Ahmed el-Mutevekkil od Ebu Bekra el-Hatiba[1] da ga je Muhammed b. Musa b. El-Fadl obavijestio da je čuo Muhammeda b. 'Abdullaha es-Saffara kako govori: Izvijestio nas je Ibn Ebid-Dunja[2], pričao nam je Se'id b. Sinan el-Humsi[3] da je Allah ﷻ objavio jednom od vjerovjesnika da će kazna pogoditi njegov narod. Vjerovjesnik upozna svoj narod o tome, te im naredi da izdvoje najbolje među sobom i da se pokaju.

Kaže: Kada su istupili, naredi im da izdvoje trojicu naboljih među sobom kako bi bili izaslanici ka Allahu.

Trojica ljudi izađoše pred narod.

Prvi od trojice reče: "Allahu naš, Ti si naredio u Tevratu, kojeg si objavio Svome robu Musau, da ne odbijamo prosjaka kada dođu na naša vrata, a mi smo prosjaci od Tvojih prosjaka koji su zakucali na Tvoja vrata, pa nemoj odbijati Svoje prosjake."

Drugi reče: "Allahu naš, Ti si nam naredio u Tevratu, kojeg si objavio Svome robu Musau, da oprostimo onome ko nam nepravdu učini, a mi smo prema sebi nepravedni bili, pa nam oprosti."

---

[1] Njegovo ime je Ahmed b. 'Ali b. Sabit el-Bagdadi. Bio je poznati hafiz. Autor je knjige "Tarihu Bagdad" i drugih djela. Umro je 463. h/g. "Sijeru e'alami-n-nubela'", 18/270.

[2] Prethodno je spomenut u predaji br. 4.

[3] U lancu prenosilaca postoji nedostatak između Ibn Ebi-d-Dunja i Se'ida b. Sinana el-Humsija. Vjerovatno je između njih Nu'ajm b. Hammad el-Mirvezi od 'Abdullaha b. El-Mubareka. U predaji koja se nalazi u djelu "Ez-Zuhdu ve-r-rekaik", str. 21 stoji dodatak iz primjerka Nu'ajma b. Hamada na ono što El-Mirvezi prenosi od Ibnu-l-Mubareka. Hadis počinje ovako: Obavijestio nas je Se'id b. Sinan el-Humsi od nekih koji to od njega prenose da je rekao: "Allah je obavijestio nekog od Svojih vjerovjesnika da je došlo vrijeme kazne." Kaže: Pa je spomenio predaju u cjelosti.

Treći reče: "Allahu naš, Ti si nam naredio u Tevratu, kojeg si objavio Svome robu Musau, da oslobađamo svoje robove, a mi smo Tvoji robovi i sužnji, pa nas oslobodi."

Potom Allah ﷻ objavi Svome vjerovjesniku da je primio od njih i da im je oprostio.

Kazivanja o pokajnicima pojedincima iz prijašnjih naroda

Pokajanje trojice zatočenika u pećini

28 – Obavijestio nas je Ebu-l-Husejn 'Abdulhalik el-Jusufi[1], pričao nam je Ebu-l-Hasen b. el-'Allaf[2] da mu je Ebu-l-Kasim b. Bišran[3] prenio od Ebu-l-'Abbasa Ahmeda b. Ibrahima b. 'Alijja el-Kindia a on od Ebu Bekr Muhammed b. Dža'fer es-Samiri[4] da je čuo Nasra b. Davuda da govori: Pričao nam je Davud b. Mihran, obavijestio me je Davud b. 'Abdurrahman el-'Attar, od Musaa b. 'Ukbe, ovaj od Nafi'a, a on od Ibn Omera da je Allahov Poslanik ﷺ rekao: "Trojica ljudi zaputila su se na put, te ih kiša prisili da uđu u jednu pećinu u planini. Međutim, jedna stijena se odroni i potpuno zatvori ulaz u pećinu. Jedan od njih reče: 'Pogledajte u svoja dobra djela koja ste uradili i njima molite Allaha da vas spasi.' Prvi reče: 'Allahu moj, ja sam imao stare roditelje, ženu i djecu o kojima sam se brinuo. Uvijek, kada bih dolazio, pomuzao bih stoku i prvo bih nahranio roditelje, a tek onda svoju djecu. Jednoga dana tražio sam bolju pašu svome stadu.

[1] El-Bagdadi. Bio je povjerljivi prenosilac. Umro je 575. g/h. "Sijeru e'alami-n-nubela'", 20/552.

[2] Njegovo ime je 'Ali b. Muhammed. Bio je kancelar kod halifa. Umro je 505. g/h. "Es-Sijer", 19/242.

[3] Njegovo ime je 'Abdulmelik b. Muhammed el-Umevi el-Bagdadi. Bio je vaiz i izrazito ambiciozan. Umro je 430. g/h. "Es-Sijer", 17/450.

[4] On je El-Haraiti. Bio je imam i hafiz. Autor je knjiga "Mekarimu-l-ahlak" i "Mesaviu-l-ahlak" kao i drugih djela. Umro je 327. g/h. Pogledaj: "Es-Sijer", 15/267.

Nisam došao na vrijeme, te sam ih, nakon što sam namuzao mlijeko i donio, našao da spavaju. Nezgodno mi je bilo da ih probudim, ali i da prije njih nahranim i napojim svoju djecu, pa sam čekao i stajao kod njihovih glava čekajući kada će se probuditi. Tako sam stajao sve do zore, a djeca su oko mojih nogu plakala od gladi. Ako sam ja to učinio isključivo radi Tebe, a ni radi čega drugog, onda nam odmakni ovu stijenu toliko da vidimo nebo.' Stijena se malo pomjeri.

Drugi od njih reče: 'Allahu moj, ja sam imao bližu rodicu, koju voljeh tako jako kako to ljudi samo vole žene. Poželio sam je imati, ali me ona za to uslovi da joj dam stotinu zlatnika. Potrudio sam se i zaradio stotinu dinara i nakon čega sam joj došao s tim novcem. Kada sam joj prišao, ona reče: 'Boj se Allaha, i ne raskidaj prsten moje nevinosti bespravno!' Na to sam se ja odmakao od nje. Allahu moj, ako sam ja to uradio isključivo radi Tebe, onda nam odmakni ovu stijenu toliko da vidimo nebo.' Stijena se malo pomjeri.

Treći od njih reče: 'Allahu moj, ja sam držao najamnika koji je po završetku posla rekao: 'Isplati mi moju plaću.' Ja sam mu je dao, ali je on potcijeni i ne uze. Ja sam tu njegovu plaću uložio i za nju kupio goveda i robove koji su ih čuvali. Nakon izvjesnog vremena došao mi je i rekao: 'Boj se Allaha, i ne čini mi nepravdu u onome što mi pripada.' Ja sam mu rekao: 'Idi i uzmi one krave i njene čobane.' 'Boj se Allaha i ne izigravaj se sa mnom', reče mi on. 'Ne izigravam se sa tobom', rekoh mu ja, na što je on uzeo imetak i odnio ga sa sobom.' Allahu moj, ako sam ja to isključivo radi Tebe učinio odmakni ovu stijenu potpuno'. Nakon toga ulaz se potpuno otvori."[1]

[1] Hadis se nalazi u "El-Musnedu" od Ahmeda, hadis br. 5973, u "Sahihu-l-Buhari", hadis br. 5974 i u "Sahihu Muslim", hadis br. 2743.

Pokajanje El-Kifla

29 – Muhammed b. Dža'fer veli: Pričao nam je 'Abdurrezzak b. Mensur ed-Darir, prenio mi je Esbat b. Muhammed, od El-E'ameša, ovaj od 'Abdullaha b. 'Abdullaha, on od Sa'da Talhinog štićenika, on od Ibn Omera da je rekao: Čuo sam od Allahovog Poslanika ﷺ hadis u kojem je rekao: "Među Izraelćanima živio je čovjek po imenu El-Kifl, koji nije prezao ni od kakvog grijeha. Jedne prilike došla mu je žena kojoj on dade 60 zlatnika pod uslovom da mu se dopusti. Kada joj je približio onako kako se čovjek približi svojoj ženi, ona se preplaši i zaplaka. 'Zbog čega plačeš?! Jesam li te prisilio na ovo?', upita je on. 'Ne', odgovori ona, 'ali ja ovo nisam nikada prije radila.' 'A zašto to radiš sada?', upita je on. 'Oskudica me je na to prisilila', odgovori ona.

On je ostavi i reče joj: 'Idi, a zlatnike ponesi sa sobom', a potom doda: 'Tako mi Allaha, neće El-Kifl nikada više biti prema Allahu nepokoran.' On je te noći i umro, a ujutro na njegovim vratima je pisalo: 'El-Kiflu je Allah oprostio.'"[1]

---

[1] Hadis bilježe Ahmed, hadis br. 4747, Et-Tirmizi, hadis br. 2496, Ibn Hibban, hadis br. 387, El-Hakim, 4/254, El-Bejheki u djelu "Eš-Šu'ab", hadis br. 7108 i 7109. Također ga bilježi Ibn Ebi Šejbe, 13/183 kao mevkuf hadis. Spominje ga Ibn Kesir u djelu "El-Bidajetu ve-n-nihaje", 1/226 i kaže: "Lanac prenosilaca ovog hadisa je upitan, jer Ebu Hatim o ovom Sa'du kaže: "Poznajem ga samo po jednom hadisu kojeg Ibn Hibban smatra pouzdanim. Od njega jedino prenosi ovaj 'Abdullah b. 'Abdullah er-Razi. A Allah najbolje zna."

Pokajanje pobožnjaka i prostitutke

30 – Obavijestio nas je šejh Ebu-l-Feredž 'Abdurrahman b. 'Ali[1], prenio nam je 'Abdulmelik b. Ebu-l-Kasim od Muhammeda b. 'Alijja b. 'Umejra, on od Muhammeda b. Muhammeda b. 'Abdullaha el-Kadija da mu je Muhammed b. Ahmed el-Mervani rekao: Obavijestio nas je Muhammed b. El-Munzir Šekker, pričao mi je El-Fadl b. 'Abduldžebbar el-Bahili, od Ibrahima b. el-Eš'asa, od Mu'temira b. Sulejmana, ovaj od Ebi Ka'ba[2], a on od Hasana[3] da je rekao:

"Postojala je izuzetno lijepa prostitutka koja se nije dopuštala osim za stotinu zlatnika. Jedan pobožnjak ju je ugledao i ona mu se dopade. Otišao je i počeo raditi i tako je skupio stotinu zlatnika, cijenu te prostitutke. Zatim je otišao k njoj i rekao: 'Ti mi se dopadaš pa sam skupio 100 zlatnika.' 'Uđi', reče mu ona i on uđe. Sjela je na krevet od zlata, te ga pozva da priđe. Kada joj je htio prići onako kako čovjek prilazi svojoj ženi u postelji, sjeti se stajanja pred Allahom, te ga obuze strah i drhtanje i on joj reče: 'Pusti me da izađem, a stotinu zlatnika uzmi sebi.' Ona reče: 'Šta ti je. Tvrdio si da si me vidio i da si zadivljen mnome, te si radio i umarao se dok si skupio stotinu dinara. Sada, kada si u mogućnosti da mi priđeš, tako se ponašaš?!' 'Iz straha od Allaha i stajanja pred Njim. A tebe sam toliko zamrzio da mi nema niko mrži od tebe', odgovori joj on. 'Ako si iskren u tome što govoriš, ja za sebe ne vidim drugog muža osim tebe', reče ona. 'Pusti me da izađem', ponovo će on. 'Ne, osim ako ćeš me oženiti', reče ona. 'Ne, sve dok ne budem napolju', ustrajavao je on, a ona doda: 'Obećaj mi da ćeš me oženiti ako ti dođem.'

---

[1] On je Ibnu-l-Dževzi, poznati učenjak i hafiz. Autor je mnogih djela. Umro je 597. g/h. "Sijeru e'lami-n-nubela'", 21/365.

[2] Njegovo ime je 'Abdurabbih b. 'Ubejd el-Ezdi. Spominje se u djelu "Et-Tehzib".

[3] On je El-Hasan el-Basri.

'Možda', reče joj, te ,skriven svojom odjećom, napusti njenu kuću i zaputi se ka svome mjestu. Ona se pokaja Allahu zbog onoga što je činila i otputova u njegovo mjesto kako bi ga pronašla. Raspitivala se za njega pa su joj ljudi pokazali gdje se on nalazi, te mu zbog njene ljepote rekoše: 'Evo, došla ti je kraljica.' Kada je on ugleda, zahropti i umre. Ona pade u očaj i reče: 'Što se njega tiče, on mi nije suđen, ali ima li on nekog bližnjeg.' 'Ima jednog siromašnog brata', rekoše joj. 'Ja ću se za njega udati iz ljubavi prema njegovom bratu', reče ona i uda se za njega. Allah ﷻ je dao da iz tog braka potekne sedam vjerovjesnika."[1]

Pokajanje mesara i djevojke

31 – Obavijestio nas je El-Fekih Ebu Muhammed 'Abdurrahman b. Džami' b. Gunejme b. el-Benna', pričao nam je Es-Sa'dat Ahmed b. Ahmed el-Mutevekkil, prenio nam je Ebu Bekr el-Hatib, obavijestio me je Ebu Se'd Muhammed b. Musa b. El-Fadl da mu je Ebu 'Abdullah Muhammed b. 'Abdullah es-Saffar rekao: Pričao nam je Ebu Bekr b. Ebu-d-Dunja[2], prenio mi je El-Hasen b. es-Sabbah, od Zejda b. el-Hubaba, od Muhammeda b. Nešita el-Hilalija, a on od Bekra b. 'Abdullaha el-Muzenija da je neki mesar zavolio robinju svojih komšija. Jednoga dana tu djevojku njeni vlasnici su poslali u susjedno selo zbog neke potrebe. Mesar ju je pratio i pokušavao je zavesti, ali mu ona reče: "Ne čini to. Ja tebe volim više nego što ti voliš mene, ali ja se bojim Allaha." On sav iznenađen reče: "Ti se bojiš Allaha, a ja Ga se ne bojim?!" On se pokaja i vrati, ali ga u putu savlada žeđ od koje je skoro podlegao. U

[1] Hadis se nalazi u djelu "El-Muntezam", od Ibnu-l-Dževzija, 20/180-181 i u njemu stoji: "Rodila mu je sedam sinova." Slično ovome bilježi Ebu-l-Lejs es-Semerkandi u djelu "Tenbihu-l-gafilin", str. 60-61.

[2] Lanac prenosilaca do Ebu Bekra b. Ebi-d-Dunje ponavlja se kao u predaji br. 24. Prethodno je spomenut u predaji br. 4.

takvom stanju naišao je na izaslanika, nekog od izraelskih vjerovjesnika, koji ga upita: "Šta ti je?" "Žeđ", odgovori on. "Dođi da zajedno molimo Allaha da nam pošalje oblak, koji će nam praviti hlad dok ne stignemo u selo", reče mu. "Ja nemam djela sa kojim bih to zaslužio", odgovori mesar. "Ja ću doviti a ti izgovaraj amin na moju dovu", reče izaslanik. I zaista, izaslanik je molio, a ovaj izgovarao amin, te im Allaha posla oblak koji im je činio hlad sve dok nisu došli do sela. Kada su se po dolasku rastali, oblak krenu za mesarom a izaslanik to primijeti, vrati se i upita: "Tvrdio si da nemaš dobrih djela! Ja sam dovio, a ti aminao za mnom, pa nas je natkrio oblak koji je, nakon što smo se rastali, počeo slijediti tebe. Obavijestit ćeš me o svome stanju?!" On ga obavijesti o svojoj priči, a izaslanik reče: "Pokajnik Allahu je na stepenu koji nemaju drugi ljudi."[1]

Pokajanje vlasnika lepine

32 – Obavijestio nas je Ebu-l-Feth Muhammed b. 'Abdulbaki b. Ahmed b. Sulejman, pričao nam je Ebu-l-Fadl Hamd[2] b. Ahmed od Ebu Nu'ajma el-Hafiza[3] da mu je 'Abdullah b. Muhammed[4] prenio od Muhammeda b. Šibla da je čuo Ebu Bekra b. Ebi Šejbe kako govori: Obavijestio me je Mu'temir b. Sulejman od svoga oca, da mu je pričao 'Usman, od Ebu Burde da je rekao:

---

[1] Bilježe ga El-Bejheki u djelu "Šu'abu-l-iman", hadis br. 7163 i Ibnu-l-Dževzi u djelu "El-Muntezam", 2/177.

[2] U originalu stoji: Ahmed, a to je pogrešno. On je Hamd b. Ahmed b. El-Hasan Ebu-l-Fadl el-Asbehani el-Haddad. U Bagdadu predavao je knjigu "El-Hilje" umjesto njenog autora, Ebu Nu'ajma kada bi ovaj išao na hadž. Umro je 486. ili 488. g/h. Pogledaj: "Sijeru e'alami-n-nubela'", 19/20.

[3] Njegovo ime je Ahmed b. 'Abdullah b. Ahmed b. Ishak el-Asbehani autor djela "Hiljetu-l-evlija'". Umro je 430. g/h. "Sijeru e'alami-n-nubela'"17/453.

[4] On je Ebu Muhammed b. Hajjan, istaknuti asbehanski muhaddis. Poznat je kao Ebu-š-Šejh. Autor je knjiga "Tabekatu-l-muhaddisine bi Asbehan", "El-Emsal", "El-'Azame" i drugih djela. Umro je 369. g/h. "Es-Sijer", 16/276.

"Kada se Ebu Musau[1] približila smrt on reče: 'O sinovi moji! Prisjećajte se vlasnika lepine.' Živio je čovjek koji je, mislim, sedamdeset godina provodio u ibadetu u svojoj bogomolji. Iz nje je izlazio samo jedan dan u sedmici. Jedne prilike šejtan mu se prikazao u liku mlade i lijepe žene s kojom je on ostao sedam dana ili sedam noći. Čovjeku se ukaza šejtanova spletka i napusti on to mjesto kajući se.

Na svakom koraku kojeg bi učinio upućivao bi dovu i činio sedždu. Noć ga zateče pored dućanom na čijem krovu je spavalo dvanaest siromaha. Bio je jako iscrpljen, te je legao između dvojice njih. U blizini je živio pobožnjak, koji je siromasima svake noći slao lepine, svakom po jednu. Čovjek je došao i svakom dijelio po jednu lepinu tako da je dao i onom pokajniku, misleći da je jedan od njih. Na kraju, onaj što je ostao bez lepine upita: 'Zašto meni nisi dao lepinu?' 'Misliš da sam te izostavio? Upitaj jesam li nekom od njih dao dvije lepine', reče vlasnik lepina. 'Ne', odgovoriše, a on reče: 'Boga mi, večeras ti ne mogu ništa dati.' Pokajnik uze svoju lepinu i dade je siromahu koji je ostao bez lepine. Sutradan pokajnik je osvanuo mrtav. Izvagano je njegovih sedamdeset godina sa onih sedam noći i prevagnule su noći. Zatim je izvagana lepina sa sedam noći i prevagnula je lepina. Ebu Musa tada reče: 'O sinovi moji! Imajte na umu postupak vlasnika lepine.'"[2]

---

[1] On je Ebu Musa el-Eš'ari, r.a., poznati ashab Allahovog Poslanika ﷺ

[2] Bilježi ga Ibn Ebi Šejbe, 13/184-185. Istim putem bilježi ga i Ebu Nu'ajm u "El-Hilji", 1/263. Također, navode ga Ibnu-l-Dževzi u djelu "Sifetu-s-safve", 1/561-562 i Ibn Redžeb el-Hanbeli u djelu "Džami'u-l-'ulumi ve-l-hikem", hadis br. 18, 1/436 i kaže da je vjerodostojan. Ponekad ga dižu do Allahovog Poslanika (merfu'), ali ispravno je da je mevkuf. Pogledaj: "'Ilel", od Ed-Darekutnija, 7/211.

Pokajanje jednog pobožnjaka

33 – Obavijestio nas je Ebu-l-Hasen 'Ali b. 'Asakir el-Betaihi, pričao nam je El-Emin Ebu Talib el-Jusufi da mu je Ibnu-l-Muzhib prenio da je El-Kati'i rekao: Pričao nam je 'Abdullaha b. Ahmed, njemu njegov otac, od Ebu Mu'avije, od El-E'ameše, od Ebu Sufjana, a on od Mugisa b. Summija da je rekao:

"Pobožnjak iz izraelskog naroda činio je ibadet šezdeset godina u svojoj bogomolji. Jednoga dana razgledao je po zemlji, osvježenoj kišom, pa mu se dopala, te reče: 'Kad bih malo izašao, prošetao i razgledao.'

Ponio je sa sobom lepinu hljeba i izašao. Na putu mu je izašla žena koja ga je, otkrivajući mu svoje tijelo, uspjela zavesti, pa je pao u grijeh. U takvom stanju osjetio je dolazak smrti. Prije nego što je umro došao mu je prosjak kome on dade lepinu, a potom umre.

Izložena su mu djela tokom šezdeset godina i stavljena na jedan tas vage, a na drugi tas postavljen je grijeh koji je počinio i grijeh je prevagnuo. Zatim je njegovim djelima dodana lepina i ona su pretegnula dobra djela."[1]

[1] Predaja je nepotpuna, a bilježe je Ibn Ebi Šejbe, 13/183 i Ebu Nu'ajm u "El-Hilje", 6/68-69. Također, bilježi je hafiz Ibn Hadžer u djelu "Ithafu-l-muhre", 14/198 i tvrdi da se nalazi kod Ahmeda u "Ez-Zuhdu", te kaže: "Mugis je tabi'in i slušao je od Ka'ba el-Ahbara i drugih."

Pokajanje jednog pobožnjaka

33 – Obavijestio nas je Ebu-l-Hasen 'Ali b. 'Asakir el-Betaihi, pričao nam je El-Emin Ebu Talib el-Jusufi da mu je Ibnu-l-Muzhib prenio da je El-Kati'i rekao: Pričao nam je 'Abdullaha b. Ahmed, njemu njegov otac, od Ebu Mu'avije, od El-E'ameše, od Ebu Sufjana, a on od Mugisa b. Summija da je rekao:

"Pobožnjak iz izraelskog naroda činio je ibadet šezdeset godina u svojoj bogomolji. Jednoga dana razgledao je po zemlji, osvježenoj kišom, pa mu se dopala, te reče: 'Kad bih malo izašao, prošetao i razgledao.'

Ponio je sa sobom lepinu hljeba i izašao. Na putu mu je izašla žena koja ga je, otkrivajući mu svoje tijelo, uspjela zavesti, pa je pao u grijeh. U takvom stanju osjetio je dolazak smrti. Prije nego što je umro došao mu je prosjak kome on dade lepinu, a potom umre.

Izložena su mu djela tokom šezdeset godina i stavljena na jedan tas vage, a na drugi tas postavljen je grijeh koji je počinio i grijeh je prevagnuo. Zatim je njegovim djelima dodana lepina i ona su pretegnula dobra djela."[1]

---

[1] Predaja je nepotpuna, a bilježe je Ibn Ebi Šejbe, 13/183 i Ebu Nu'ajm u "El-Hilje", 6/68-69. Također, bilježi je hafiz Ibn Hadžer u djelu "Ithafu-l-muhre", 14/198 i tvrdi da se nalazi kod Ahmeda u "Ez-Zuhdu", te kaže: "Mugis je tabi'in i slušao je od Ka'ba el-Ahbara i drugih."

Pokajanje jednog pobožnjaka

33 – Obavijestio nas je Ebu-l-Hasen 'Ali b. 'Asakir el-Betaihi, pričao nam je El-Emin Ebu Talib el-Jusufi da mu je Ibnu-l-Muzhib prenio da je El-Kati'i rekao: Pričao nam je 'Abdullaha b. Ahmed, njemu njegov otac, od Ebu Mu'avije, od El-E'ameše, od Ebu Sufjana, a on od Mugisa b. Summija da je rekao:

"Pobožnjak iz izraelskog naroda činio je ibadet šezdeset godina u svojoj bogomolji. Jednoga dana razgledao je po zemlji, osvježenoj kišom, pa mu se dopala, te reče: 'Kad bih malo izašao, prošetao i razgledao.'

Ponio je sa sobom lepinu hljeba i izašao. Na putu mu je izašla žena koja ga je, otkrivajući mu svoje tijelo, uspjela zavesti, pa je pao u grijeh. U takvom stanju osjetio je dolazak smrti. Prije nego što je umro došao mu je prosjak kome on dade lepinu, a potom umre.

Izložena su mu djela tokom šezdeset godina i stavljena na jedan tas vage, a na drugi tas postavljen je grijeh koji je počinio i grijeh je prevagnuo. Zatim je njegovim djelima dodana lepina i ona su pretegnula dobra djela."[1]

---

[1] Predaja je nepotpuna, a bilježe je Ibn Ebi Šejbe, 13/183 i Ebu Nu'ajm u "El-Hilje", 6/68-69. Također, bilježi je hafiz Ibn Hadžer u djelu "Ithafu-l-muhre", 14/198 i tvrdi da se nalazi kod Ahmeda u "Ez-Zuhdu", te kaže: "Mugis je tabi'in i slušao je od Ka'ba el-Ahbara i drugih."

Pokajanje još jednog pobožnjaka

34 – Obavijestio nas je Ibn 'Abdulbaki, pričao nam je Ebu-l-Hasen 'Ali b. Muhammed b. Muhammed b. Muhammed el-Hatibu el-Enbari da mu je Ebu-l-Husejn b. Bišran[1] prenio od Ebu 'Alijja b. Safvana[2] da je Ibn Ebi-d-Dunja[3] rekao: Obavijestio me je El-Musenna b. Mu'az el-'Anberi, pričao mi je moj otac, od Šu'be, on od Mensura, a on od Ibrahima da je neki pobožnjak upustio se u razgovor sa ženom, pa je na kraju stavio ruku na njeno stegno. Pokajao se i otišao, te je ruku, kojom je dotaknuo ženu, stavio u vatru dok nije potpuno izgorjela.[4]

Pokajanje Vlasnika noge

35 – Obavijestio nas je Muhammed, pričao nam je 'Ali b. Muhammed da mu je 'Ali b. Muhammed b. 'Abdullah b. Bišran prenio od El-Husejna b. Safvana da je 'Abdullah b. Muhammed rekao: Obavijestio me je Muhammed b. El-Husejn, od Musaa b. Davuda, od 'Abdurrahmana b. Zejda b. Eslema, a on od svoga oca da je rekao: "Među Izraelćanima živio je pobožnjak koji je dugo vremena proveo u svojoj bogomolji obožavajući Allaha. Jednoga dana je razgledao unaokolo, te ugledao ženu zbog koje pade u iskušenje, pa je poželje imati za sebe. Kada je jednom nogom iskoračio iz bogomolje s namjerom da joj ode, sjeti se Allaha,

---

[1] Njegovo ime je 'Ali b. Muhammde b. 'Abdullah el-Umevi. Bio je priznati učenjak. Umro je 425. g/h. "Sijeru e'alami-n-nubela'", 17/311.

[2] Njegovo ime je El-Husejn b. Safvan el-Berze'i. Prethodno je spomenut u kazivanju br. 4.

[3] Prethodno je spomenut u kazivanju br. 4.

[4] Bilježe ga Ibn Ebi Šejbe, 13/550 i Ebu Nu'ajm u "El-Hilji", 4/228. Postupak ovog pobožnjaka ubraja se u teret i teškoće s kojim su bili iskušani njihovi narodi, a od kojih je Allah nas. Pogledaj opasku na narednu predaju.

pokaja se i reče: 'Šta sam ja ovo htio počiniti?' Kada je htio da povrati korak, reče: 'Mogao i jesi! Noga koja je izašla da griješi prema Allahu želi da se ponovo vrati sa mnom u bogomolju! To se, tako mi Allaha, nikada neće dogoditi.' Zatim je tu nogu, radi Allaha, ostavio da visi iz bogomolje na kiši, suncu i hladnoći dok se naposlijetku nije raspala i otpala. Allah ﷻ mu se zbog toga zahvalio i u nekim od knjiga ga je spomenuo kao "Vlasnik noge."[1]

---

[1] Bilježi ga Ibnu-l-Dževzi u "El-Muntezamu", 2/180. Vrijedno je ukazati na to da je ovakav vid pokajanja bilo prihvatljiv u vjerozakonu Izraelćana. Ovo se smatra teretom i teškoćama s kojim su oni bili zaduženi, a kojih je Allaha oslobodio Muhammedov ummet. Šejh Ibn 'Ašur, Allah mu se smilovao, u djelu "Et-Tahriru ve-t-tenvir" u komentaru Allahovih riječi: "(...) koji će ih tereta i teškoća koje su oni imali osloboditi." (prijevod značenja, El-E'araf, 157) kaže: "Vjerozakon Tevrata sadržavao je mnogo teških propisa kao što je određivanje smrtne kazne za mnoge od grijeha u koje je spadao i rad subotom ili pak zabrana mnogih lijepih jela ili propisivanje žestoke kazne za jednostavne stvari u što se može svrstati rad subotom. Najteži vid poteškoće u vjerozakonu Tevrata jeste što u njemu nije bilo propisano pokajanje niti davanje počiniocu grijeha šanse za pokajanje." Završen citat. Hafiz Ibn Kesir u tumačenju pomenutog ajeta kaže: "Narodi prije nas u svojim vjerozakonima susretali su se sa poteškoćama, dok je Allah ovom ummetu olakšao i pojednostavio stvari. Zbog toga Allahov Poslanik ﷺ je rekao: "Allah je mome ummetu prešao preko onoga što ljudska duša došaptava sve dok isto ne kažu ili urade." Također je rekao: "Mom ummetu je oproštena greška, zaborav, i ono što urade pod prisilom." Iz tog razloga Allah je ovaj ummet podučio da kažu: "Gospodaru naš, ne kazni nas ako zaboravimo ili što nehotice učinimo! Gospodaru naš, ne tovari na nas breme kao što si ga tovario na one prije nas! Gospodaru naš, ne stavljaj nam u dužnost ono što ne možemo podnijeti, pobriši grijehe naše i oprosti nam, i smiluj se na nas. Ti si Gospodar naš pa nam pomozi protiv naroda koji ne vjeruje!" Bilježi se u Muslimovom Sahihu, hadis br. 126, da Allah nakon svake od ovih dova kaže: "Već sam učinio. Već sam učinio." Završen citat Ibn Kesira. Bilježi El-Buhari, hadis br. 6704, od Ibn 'Abbasa da je rekao: "Dok je vjerovjesnik držao vaz, primijetio je čovjeka kako stoji pa je upitao o njemu. 'To je Ebu Israil. Zavjetovao je se da će stajati na suncu i da neće sjesti, da neće govoriti i da će postiti', odgovoriše. Allahov Poslanik ﷺ reče: 'Naredi mu da govori, da se sklone u hladovinu i sjedne, a post neka nastavi.'" Bilježi Ebu Davud, hadis br. 3295, također od Ibn 'Abbasa da je rekao: "Neki čovjek došao je Vjerovjesniku i rekao mu: 'Allahov Poslaniče, moja sestra se zavjetovala, tj. da će pješe obaviti hadž', pa je Vjerovjesnik rekao: 'Allahu nije potrebno da se tvoja sestra pati. Hadždž neka obavi na jahalici i neka se iskupi za svoj zavjet'."

Pokajanje pobožnjaka Bereha

36 – Ibnu-l-Berra' u djelu "Er-Revda" kaže: Obavijestio nas je El-Fadl b. Hazim, pričao mi je Jusuf b. 'Azula od Mahleda b. Rebi'a er-Rib'ijja da je Ka'ba[1] rekao:

"Izraelćane je za vrijeme Musaa zadesila teška suša, te su od njega tražili da moli za kišu. Musa im reče: 'Krenite sa mnom na brdo.' Ljudi su krenuli, a kada su se popeli na brdo, Musa im reče: 'Neka me ne slijedi niko ko je počinio grijeh.' Više od polovine prisutnih se okrenu i napusti Musaa. Musa i po drugi put reče: 'Neka me ne slijedi niko ko je počinio grijeh.' Na to Musa ostade sam sa jednim ćoravim čovjekom kojeg su zvali pobožnjak Bereh. 'Zar nisi čuo ono što sam ja rekao?', upita ga Musa. 'Svakako da sam čuo', odgovori čovjek. 'Ti nisi počinio grijeh?', ponovi Musa. 'Mislim da bi to mogla biti samo jedna stvar. Spomenut ću ti je, pa ako bude grijeh, vratit ću se', odgovori čovjek. 'A šta je to?', upita Musa.

---

[1] Njegovo ime je Ka'b b. Mati'. Poznat je kao Ka'bu-l-Ahbar. Bio je Jevrej, a islam je prihvatio nakon smrti Allahovog Poslanika ﷺ. Za vrijeme vladavine Omera iz Jemena je došao u Medinu. Družio se sa ashabima Allahovog Poslanika ﷺ i pričao im o knjigama Izaraelćana, a od njih je učio sunnet. Pamtio je dosta čudnih i neobičnih vijesti. Bio je čvrstog islama i ispravne vjere. Spadao je u red uglednih učenjaka. Ovako je o njemu kazao Ez-Zehebi u "Sijeru e'alami-n-nubela'", 3/489. El-Mu'allimi el-Jemani u djelu "El-Envaru-l-kašife" na str. 99 je rekao: "Ka'bova biografija nalazi se u djelu "Tehzibu-t-tehzib" i u njoj ne stoji da ga je neko od prethodnika ocijenio kao povjerljivog, nego se jedino navodi izricanje pohvale nekih ashaba u pogledu njegovog znanja. El-Mizzi za njega kaže da zadovoljava kriterije El-Buharija i Muslima, međutim njegovo spominjanje u njihovim Sahihima je uzgredno i putem njega ne prenosi se ništa od hadisa u obe ove hadiske zbirke. Što se tiče njegovih kazivanja iz starih knjiga to ni za koga od muslimana ne predstavlja argument iako je selef ponekad to navodio zbog određene podudarnosti koju su viđali sa onim što se spominje u Kur'anu. Osim toga, nije sve što se pripisuje Ka'bu iz Knjiga potvrđeno kao takvo, jer su mu lašci nakon njega pripisivali ono što on nije rekao.

On reče: 'Jedanput sam išao putem, te sam kroz otvorena vrata kuće s ovim okom kojeg više nemam, primijetio osobu ali tako da čak nisam znao ko je ona bila. Tom svom oku sam rekao: Od cijelog mog tijela ti si požurilo ka grijehu. Ti me više nećeš pratiti. Zatim sam zabio prst u oko i iščupao ga. Ako je ovo bio grijeh, ja ću se vratiti.' 'To nije grijeh', reče Musa, a zatim mu naredi: 'O Bereh, moli za kišu!' On reče: 'O Sveti, o Sveti! Ono što je kod Tebe ne može nestati, niti se Tvoje riznice mogu umanjiti. Ti si čist od škrtosti i mi Te ne poznajemo po ovome što nas je zadesilo. Gospodaru naš, molimo Te da nam ne odgađaš slanje Svoje kiše.' Kaže: Njih dvojica vratili su se gazeći po blatu."[1]

Pokajanje nepokornog roba

37 – Prenosi se da je Izraelćane za vrijeme Musaa zadesila suša, pa su se ljudi iskupili i kazali: "O ti koji si razgovarao sa Allahom, moli svoga Gospodara da nam spusti kišu." Musa se sa zajedno sedamdeset hiljada njih ili pak više zaputi u pustinju da se mole za kišu. Musa zamoli Allaha riječima: "Allahu moj, spusti nam kišu, obaspi nas Svojom milošću, i smiluj nam se zbog djece, dojenčadi, stoke kojoj treba ispaša i pobožnih staraca." Na njegove riječi nebo je bilo još vedrije, a sunce je još više pržilo.

Musa reče: "Allahu moj, ako sam ja izgubio ugled kod Tebe, onda te molim ugledom nepismenog poslanika Muhammeda ﷺ kojeg ćeš poslati pred kraj ovog svijeta!" Allah ﷻ mu objavi: "Ti kod Mene nisi izgubio ugled i kod Mene si poštovan i cijenjen, međutim, među vama ima rob

[1] Bilježi ga Ibnu-l-Dževzi u djelu "El-Muntezam", 2/175. Slično ovome navodi El-Munavi u djelu "Fejdu-l-Kadir", 1/83. Vrati se na komentar prethodnog kazivanja.

koji je četrdeset godina nepokoran prema Meni. Oglasi ljudima neka taj izađe, jer zbog njega sam vam zabranio kišu." Musa reče: "Allahu moj, ja sam slabašan rob a glas mi je slab, pa kako ću ga dozvati a njih je sedamdeset hiljada ili više?!" Allah ﷻ mu objavi: "Ti pozovi, a na Meni je da dostavim." Telal ustade i povika: "O nepokorni robe, koji četrdeset godina Allahu grijeh činiš, izađi između nas, jer kiša ne pada tvojom krivicom."

Taj grešni rob pogleda desno i lijevo, te pošto ne vidje da je iko izašao, shvati da je on tražen, te u sebi prozbori: "Ako bih ja izašao pred ovu masu, osramotio bih se pred svim Izraelćanima, a ako ostanem među njima, zbog mene neće imati kiše." Na to uvuče glavu u odjeću i kajući se za svoja djela reče: "Allahu moj i Gospodaru, četrdeset godina sam Ti griješio, a Ti si mi odlagao kaznu. Sada Ti dolazim kajući se i pokoravajući, pa primi moje kajanje." Nije ni dovršio riječi, a bijeli oblak se već nadvio nad njima i kiša je počela padati tako jako kao iz otvorenih mješina.

Musa reče: "Allahu moj i Gospodaru, zbog čega si nam darovao kišu, a niko od nas nije izašao?!" Allah ﷻ mu objavi: "O Musa, kišu sam vam poslao upravo zbog onoga radi koga sam vam je bio i uskratio." "Allahu moj, pokaži mi tog pokornog roba", reče Musa. "Musa, Ja ga nisam otkrivao dok je prema Meni griješio, a da ga sada otkrijem kada Mi je je pokoran postao?! O Musa, zaista Ja prezirem one koji šire zlo o drugima (koji razglašavaju tuđe vijesti), pa zar da Ja budem takav?!"

Pokajanje jednog mladića

38 – Prenosi se od Vehba b. Munebbiha da je rekao:

"Za vrijeme Musaa živio je uobražen i jako grešan mladić, pa su ga zbog njegovih loših djela istjerali iz naselja. Smrt mu je došla, dok je boravio u nekakvim ruševinama, na periferiji grada. Allah objavi Musau: 'Jednom od Mojih miljenika došla je smrt, pa otiđi kod njega, ogasuli ga i klanjaj mu dženazu. Reci onima koji su ogrezli u grijesima neka prisustvuju njegovoj dženazi kako bi im bilo oprošteno. Zatim ga ponesite ka Meni da mu darujem iz Svoje plemenitosti.' Musa pozva Izraelćane, te se iskupi mnoštvo ljudi. Kada su mu prišli poznaše ga i rekoše: 'Allahov Vjerovjesniče, ovo je pokvarenjak kojeg smo mi istjerali!' Musa se začudi tome, a Allah mu objavi: 'Istinu su kazali i oni su Moji svjedoci, izuzev što je on, kada mu je došla smrt, u ovoj ruševini pogledao desno i lijevo, te, kada je shvatio da nema nikog ko bi ga zaštitio ili u pomoć mu pritekao i kada je osjetio da je odbačen, usamljen i bijedan, podigao je svoje oči ka Meni i izustio: 'Allahu moj, ja sam jedan od Tvojih robova, tuđinac u Tvojoj zemlji. Kada bih znao da moje kažnjavanje povećava Tvoju vlast, a Tvoj oprost Meni umanjuje od Tvoje vlasti, ja ne bih tražio Tvoj oprost. Ja nemam utočišta niti nade osim kod Tebe. Čuo sam u onome što si Ti objavio da si rekao: 'Doista sam Ja onaj koji prašta i milostiv sam', pa nemoj da ostanem razočaran u svoju nadu. O Musa, da li bi bilo lijepo od Mene da sam ga odbio, a on Mi je u ovakvom bijednom stanju iskazao poniznost i usrdno Me zamolio. Tako mi Moga ponosa, da Me je zamolio za sve grešnike na Zemlji, udovoljio bih njegovoj molbi zbog poniznosti koja je izbijala iz osjećaja njegove otuđenosti. O Musa, Ja sam utočište usamljenog i njegov prijatelj, liječnik i Onaj ko će mu se smilovati'."

Pokajanje dvojice ljudi iz Benu Israila

39 – Obavijestila nas je Šuhde bint Ahmed b. El-Feredž el-Iberi[1], pričao nam je Ebu 'Abdullah El-Husejn b. Ahmed b. Muhammed b. Talha[2] da mu je Ebu-l-Hasen Muhammed b. 'Ubejdullah el-Hinnai[3] prenio od Ibnu-s-Semmaka[4] da je rekao: Obavijestio me je Ebu-l-Kasim Ishak b. Ibrahim el-Hutteli[5], pričao mu je 'Ali b. Muslim[6] da je čuo Sejjara[7] da mu je Dža'fer[8] rekao: Prenio nam je Malik b. Dinar[9], od Ma'beda el-Džuhenija[10], on od Ebu-l-'Avvama službenika Bejtu-l-Makdisa[11], od Ka'ba el-Ahbara[12] da je rekao:

---

[1] Umrla je 574. g/h. "Sijeru e'alami-n-nubela'", 20/542.

[2] On je En-Ni'ali el-Bagdadi. Ez-Zehebi u djelu "Es-Sijer", 19/102, prenosi od Šudža'a ez-Zuhelija da je rekao: "Prihvatljiv je po svome čuvenju, ali nije posjedovao znanje i razumjevanje." Umro je 493. g/h.

[3] Spominje ga El-Hatib u djelu "Tarihu Bagdad", 2/336 i kaže: "Bio je povjerljiv, pouzdan i skroman na dunjaluku. Mnogo vremena provodio je u svojoj kući. Umro je 412. g/h."

[4] Njegovo ime je Osman b. Ahmed b. 'Abdullah Ebu 'Amr el-Bagdadi ed-Dekkak. Bio je jako povjerljiv muhaddis. Umro je 344. g/h. "Es-Sijer", 15/444.

[5] Nastanio je se u Bagdadu. Autor je djela "Ed-Dibadž" u kojoj se nalaze čudne i neprihvatljive stvari. Umro je 283. g/h. "Es-Sijer", 13/342.

[6] On je Ebu-l-Hasen et-Tusi el-Bagdadi. Bio je veliki muhaddis i jedan od šejhova imama El-Buharija. Umro je 253. g/h. "Es-Sijer", 11/525.

[7] Njegovo ime je Sejjar b. Hatim el-'Anezi Ebu Seleme el-Basri. Posvetio se skupljanju predaja koje govore o rekaiku (emotivnim kazivanjima). Umro je 200. g/h. ili godinu ranije. Pogledaj "Tehzibu-l-Kemal", 12/307.

[8] Njegovo ime je Dža'fer b. Sulejman Ebu Sulejman ed-Dube'i el-Basri. Kod šija je glasao za muhaddisa. Umro je 178. g/h. "Es-Sijer", 8/197.

[9] Važio je za učenjaka Basre i bio je poznati zahid u tom gradu. Posebno je bio poznat po prepisivanju mushafa što se posebno odrazilo na porast njegovog ugleda. Ne postoji jedinstven stav oko godine njegove smrti. Jedno od mišljenja jeste da je se to desilo 130. g/h. "Es-Sijer", 5/362.

[10] Njegovo ime je Ma'bed b. 'Abdullah. Doseljenik je u Basru i prvi je koji je govorio o kaderu u doba ashaba. Bilježi Ez-Zehebi u djelu "Es-Sijer", 4/187, od Se'ida b. 'Ufejra da ga je 'Abdulmelik razapeo u Damasku 80. g/h.

[11] Spominje ga Ibn Hibban u djelu "Es-Sikat", 5/564 i kaže: "Njegove predaje su prihvatali stanovnici Šama i Egipta." Također ga spominje hafiz Ibn Hadžer u djelu "Ta'džilu-l-menfe'a", 2/517.

[12] Prethodno je spomenut u predaji br. 43.

"Dva čovjeka iz Benu Israila zaputiše se u jedan od njihovih mesdžida. Jedan od njih uđe, a drugi ostade napolju i reče: 'Ovakav poput mene, koji griješi prema Allahu, ne treba da ulazi u Allahovu kuću', pa je upisan kod Allaha u iskrene."

Također je ispričao sljedeće: "Neki čovjek iz izraelskog naroda počinio je grijeh prema Allahu, pa se radi toga počeo kajati. Hodao je tamo-amo i neprestano govorio: 'Čime ću postići zadoljstvo svoga Gospodara? Čime ću postići zadovoljstvo svoga Gospodara? Čime ću postići zadovoljstvo svoga Gospodara?', pa je kod Allaha upisan u iskrene."[1]

Pokajanje jednog grešnika

40 – Obavijestio me je šejh Ebu-l-Feredž u pismu koje mi je poslao, pričao nam je 'Abdulmelik b. Ebu-l-Kasim, prenio nam je Muhammed b. 'Ali b. 'Umejr, od Muhammeda b. Muhammeda b. 'Abdullaha el-Kadija, od Muhammed b. Ahmed el-Mervani da je rekao: Obavijestio me je Muhammed b. El-Munfir, pričao nam je Er-Rebi' b. Sulejman da mu je 'Abdullah b. Vehb prenio od Ibn Zejd da Rebi'a b. Osmana et-Tejmija da je rekao: "Jednom od grešnika Allah je zaželio dobro i odredio da se pokaje, pa ovaj reče svojoj ženi: 'Odoh ja da tražim nekog ko će se kod Allaha zagovarati za mene.' Izašao je u pustinju i iz sve snage vikao: 'O nebesa, zauzimajte se za mene; o brda, zauzimajte se za mene; o Zemljo, zauzimaj se za mene; o meleci, zauzimajte se za mene!' Obuze ga zamor i on pade onesviješćen. Allah tada posla meleka koji ga posadi da sjedne,

[1] Bilježi Imam Ahmed u svome "El-Musnedu", hadis br. 3568, od 'Abdullaha b. Mes'uda da je Allahov Poslanik ﷺ rekao: "Tevba je kajanje." Ovaj hadis je vjerodostojan (sahih).

obrisa njegovu glavu i reče mu: 'Raduj se, Allah je primio tvoje pokajanje.' 'Allah ti Svoju milost ukazao, ko se za mene zalagao kod Allaha?', upita on. 'Tvoj strah se zagovarao kod Allaha za tebe.'"[1]

Pokajanje iseljenika iz zlog mjesta

41 – Obavijestio nas je Ebu-l-Kasim Jahja b. Sabit, prenio nam je Tirad b. Muhammed ez-Zejnebi[2] da je čuo Ebu-l-Husejna b. Bišrana kako kaže: Obavijestio me je Isma'il b. Muhammed es-Saffar, pričao nam je Ahmed b. Mensur da je 'Abdurrezzak prenio od Mu'ammer, od Ebu Ishaka, on od Ebu-l-Ahvesa, a on od Ibn Mes'uda da je rekao: "Postojala su dva sela – dobro i loše. Jedan od stanovnika lošeg sela pokajao se, te se uputio ka mjestu dobra. Na jednom dijelu puta došao mu je melek smrti i usmrtio ga, te se melek i šejtan stadoše prepirati povodom njega. Šejtan reče: 'Tako mi Allaha, on mi nikada nije bio nepokoran!' A melek reče: 'On je izašao iz svoga mjesta namjeravajući pokajanje.' Među njima bi presuđeno na način da se vidi kojem od ta dva mjesta je bio bliže. Nakon što je izmjereno, ustanoviše da je mjestu dobra bio bliži za jedan pedalj, pa mu je zbog toga oprošteno."[3]

---

[1] Slično ovome bilježi Hakim al-Tirmizi u djelu "Nevadiru-l-usul", str. 119-120. Isto to od njega prenosi El-Menavi u djelu "Fejdu-l-Kadir", 5/520.

[2] On je Ebu-l-Fevaris. Među ljudima bio je posebno ugledan i zauzimao je visok položaj. Umro je 491. g/h. "Es-Sijer", 19/37.

[3] Hadis se nalazi kod 'Abdurrezzaka u njegovom "El-Musannefu", hadis br. 20550. Istim putem ga bilježi i Et-Taberani u djelu "El-Mu'džemu-l-kebir", 9/8851. Također ga bilježe 'Abdullah b. El-Mubarek u djelu "Ez-Zuhd", str. 372, Ibnu Ebi Šejbe, 13/187-188 putem Kajsa b. Ebi Hazima od Ibn Mes'uda. El-Munziri ga navodi u knjizi "Et-Tergibu ve-t-terhib", hadis br. 4612, i kaže: "Bilježi ga Et-Taberani sa vjerodostojnim lancem prenosilaca a u mom primjerku ne diže se na stepen merfu'a hadisa." Također bilježi ga El-Hejsemi u "Medžme'u-z-zevaid", 10/213, i kaže: "Et-Taberani ga bilježi kao mevkuf hadis, a njegovi prenosioci su vjerodostojni." Vrati se na ovo djelo i pogledaj tekst koji slijedi nakon ovoga.

Pokajanje osobe koja je ubila stotinu ljudi

42 – Obavijestio nas je Ebu Bekr b. en-Nekkur, prenio nam je Ebu Talib el-Jusufi, od Ebu 'Alijja b. el-Muzhiba, od Ebu Bekra el-Kati'ija da je 'Abdullah b. Ahmed rekao: Pričao mi je moj otac[1], prenio nam je Jezid, prenio nam je Hemmam b. Jahja, od Katade, od Ebu-s-Siddika en-Nadžija, on od Ebu Se'ida el-Hudrija da je rekao:

"Ne govorim vam, izuzev ono što sam čuo od Allahovog Poslanika ﷺ što su čule moje uši i razumjelo moje srce: Jedan čovjek ubio je 99 osoba, te mu je došlo da se pokaje. Upitao je za najučenijeg čovjeka na svijetu, te su ga uputili do jednog čovjeka kojeg, nakon što mu dođe, upita: 'Ja sam ubio 99 osoba, pa da li za mene ima pokajanja?' 'Zar pitaš za pokajanje nakon što si ubio 99 osoba?!', odgovori mu on na što ovaj isuka sablju i ubi ga i s njim napuni stotinu ubijenih."

Potom ponovo odluči da se pokaje, te je upitao za najučenijeg čovjeka na svijetu, pa ga uputiše na jednog čovjeka kojem je on otišao i ispričao mu da je ubio 100 osoba, a zatim ga upita da li za njega takvog ima tevbe? Čovjek mu na to reče: "Svakako, ko te sprečava da učiniš tevbu?! Izađi iz ove pokvarene sredine u kojoj se nalaziš i idi u to i to mjesto i tamo robuj svome Gospodaru." Čovjek se uputi ka toj zemlji, ali ga negdje na putu zadesi smrt. Oko njega nastade spor između meleka milosti i meleka mučitelja. Iblis tada reče: "Najpreče je da pripadne meni. On mi nikada nije bio nepokoran." Meleki milosti rekoše: "On je izašao kao pokajnik od grijeha."

[1] Lanac prenosilaca do imama Ahmeda b. Hanbela ponavlja se iz predaje br. 1.

Hemmam je rekao: "Pričao mi je Humejd et-Tavil od Bekra b. 'Abdullaha el-Muzenija, on od Ebu Rafi'e da je rekao: 'Zatim je Allah poslao meleka kojeg uzeše za sudiju.'"

U nastavku Katadinog hadisa stoji: "Rekao im je (taj melek): izmjerite rastojanje između jednog i drugog mjesta, pa kojem od njih bude bliži, njemu i pripada."

Katade je rekao: "Hasan nam je pričao da je on prilikom umiranja nastojao da se približi zemlji dobra tako što se posljednjom snagom nageo prema njoj, pa mu je Allah približio zemlju dobra, a udaljio od njega zemlju zla, te je zbog toga pripao zemlji dobra."[1]

Pokajanje razbojnika iz Benu Israila

43 – Obavijestio nas je Ebu-l-Feth Muhammed b. 'Abdu-l-Baki, pričao nam je Ebu-l-Fadl Hamd b. Ahmed el-Haddad da je Ahmed b. 'Abdullah b. Ishak[2] prenio od Ebu Muhammed b. Hajjan da mu je Ahmed b. el-Husejn rekao: Izvijestio nas je Ahmed b. Ibrahim, od Muhammeda b. Jezida b. Hunejsa, od Vuhejba b. el-Verda da je rekao:

"Saznali smo da su 'Isa i neki od njegovih havarijjuna (učenika) prošli pored dvorca jednog razbojnika. Kada ih razbojnik ugleda, Allah dade da osjeti želju za pokajanjem, te u sebi reče: 'Ovo je 'Isa, sin Merjemin, Allahov ruh i Njegova riječ, ovo njegov učenik, a ko si ti, nesretniče? Razbojnik Benu Israila! Presretao si putnike, otimao

---

[1] Hadis se nalazi u Ahmedovom "Musnedu", hadis br. 11154. Također ga bilježe El-Buhari, hadis br. 3470, i Muslim, hadis br. 2766.

[2] On je Ebu Nu'ajm el-Asbehani, autor djela "El-Hilje". Njegov šejh koji se spominje u lancu prenosilaca jeste 'Abdullah b. Muhammed b. Dža'fer, poznat kao Ebu-š-Šejh. Od njega se prenosi još i u predaji br. 39.

imetak i proljevao krv.' Potom krenu za njima, kajući se za za svoja djela. Pošto ih sustiže, ponovo se ukori: 'Hoćeš da ideš uporedo sa njima? Ti to ne zaslužuješ. Hodaj iza njih kao što hoda grešnik poput tebe!'

Jedan Isaov, a.s., učenik se okrenu, te pošto ga prepozna, reče u sebi: "Pogledaj ovog nesretnog zlikovca kako hoda za nama." Prenosilac dalje kaže: "Allah je pogledao u njihova srca, u kajanje i žaljenje ovog čovjeka i učenikov prijezir čovjeka i uzdizanje nad njim, pa je objavio 'Isau, sinu Merjeminom, da kaže svome učeniku i onom razbojniku da iznova započnu svoja djela. Što se tiče razbojnika, njemu je oprostio zbog njegovog kajanja i žaljenja, a havarijunu su djela poništena zbog umišljenosti i omalovažavanja ovog pokajnika."[1]

Pokajanje triju djevojaka

44 – Obavijestio nas je El-Mubarek b. 'Ali[2], pričao nam je Ahmed b. El-Husejn b. Kurejš da mu je Ibrahim Ibn Omer el-Bermeki[3] prenio od Ebu Bekra Muhammeda b. Zekerijjaha ed-Dekkaka da je 'Abdullah b. Sulejman rekao: Pričao nam je 'Abdulmelik b. Muhammed b. 'Abdullah, od Ibn 'Aiše, od Se'ida b. 'Amira, a on od Hasana Ebu Džafera da je rekao:

---

[1] Bilježi ga Ebu Nu'ajm u "El-Hilji", 8/146-147. Također, navodi ga Ibnu-l-Dževzi u "Sifetu-s-safve", 2/223.

[2] On je Ibn Hudajr Ebu Talib es-Sajrefi el-Bagdadi. Bio je muhaddis. Umro je 562. g/h. "Sijeru e'alami-n-nubela'", 20/487.

[3] On je Ebu Ishak el-Bermeki, a potom el-Bagdadi. Porijeklom je iz El-Bermekijje. Bio je izuzetno dobar i pobožan čovjek. Posebno se isticao u oblasti nasljenog prava koju je poznavao u potpunosti. Umro je 445. g/h. "Sijeru e'alami-n-nubela'", 17/605.

"Lukman[1], Abesinac, bio je rob kod nekog čovjeka koji je ga je doveo na pijacu da ga proda.

Svakog onog ko ga je želio kupiti Lukman bi prvo upitao: 'Za šta me namjeravaš koristiti?' Kada bi mu ovaj sa svojom namjerom kazao, on bi mu rekao da bi volio da ga ne kupi. Tako je postupao sve dok nije došao čovjek kojeg je isto tako upitao, a on mu reče da ga želi za vratara nakon čega se složi sa kupovinom. 'Ti me kupi', pristade Lukman. Čovjek ga kupi i dovede kući.

Novi vlasnik imao je tri kćeri koje su se bavile prostitucijom u gradu. Jednoga dana, kada je vlasnik namjeravao da ode na svoje imanje obrati se Lukmanu i reče: 'Ja sam im ostavio hranu i sve što im je potrebno, pa kada odem zatvori vrata, sjedi ispred njih i ne otvaraj dok se ja ne vratim.'

One su od njega zahtijevale da otvori vrata što on odbi zbog čega ga one udariše i razbiše mu glavu. On očisti tragove krvi i ponovo se vrati na svoje mjesto. Po vlasnikovom povratku ni o čemu ga nije obavještavao.

Drugi put kada je vlasnik htio izaći pozva ga i naredi mu da postupi kao i prvi put. Kada je otac otišao djevojke izađoše pred Lukmana i zatražiše od njega da im otvori. Pošto i ovaj put odbi, one ga ponovo udariše po glavi i odoše. On nije ustajao sa svoga mjesta. Kada se vlasnik vratio, on mu ništa ne reče.

Najstarija od njih tada reče: 'Zar da ovaj abesinski rob bude pokorniji Allahu od mene?! Tako mi Allaha, ja se kajem.' Kada se ona pokajala, najmlađa reče: 'Zar da ovaj abesinski rob i naša najstarija sestra budu

---

[1] To je mudri Lukman.

pokorniji Allahu od mene?! Tako mi Allaha, i ja ću se pokajati.' Kada se i ona pokajala, treća od njih isto tako reče: 'Zar da ove dvije i ovaj abesinski rob budu pokorniji Allahu od mene?! Tako mi Allaha, i ja se kajem', te se pokaja i ona.

Kad vijest dopre do zavodnika u gradu, oni rekoše: 'Zar da ovaj abesinski rob i kćerke toga i toga budu pokorniji Allahu od nas?!' I oni se pokajaše Allahu, te postadoše pobožnjaci u tom gradu."

Kazivanja o pokajnicima od drugova Allahovog Poslanika ﷺ

Pokajanje Ebu Hajseme[1]

45 – Obavijestio nas je Ebu Muhammed 'Abdullah b. Mensur b. Hibeullah el-Mevsili, pričao nam je Ebu-l-Husejn El-Mubarek b. 'Abduldžebbar es-Sajrefi da mu je Ebu-l-Hasen[2] Muhammed b. 'Abdulvahid b. Muhammed b. Dža'fer prenio od Ebu Bekra Ahmeda b. Ibrahima b. el-Hasana b. Šazana da je Ebu 'Abdullah Ahmed b. El-Mugallis kazao: Izvijestio nas je Ebu Osman Se'id b. Jahja el-Umevi, od svoga oca, a on od Ibn Ishaka da je rekao:

"Ebu Hajseme iz plemena Benu Salim izostao je od učestvovanja u Bici na Tebuku sa Allahovim Poslanikom ﷺ. Jednoga vrelog dana, nakon što je Allahov Poslanik ﷺ već bio izašao u u borbu, Ebu Hejseme vrati se svojoj porodici i u vrtu zateče svoje dvije žene u odrinama[3]. Svaka od njih uredila je svoje mjesto, pripremila mu hladne vode i jelo. Kada uđe, zastade na ulazu i stade razgledati, a zatim reče: 'Allahov Poslanik ﷺ je sada na suncu, vjetru i vrelini, a Ebu Hajseme u hladovini, uz hranu, hladnu vodu i lijepu ženu. To

[1] On je Ebu Hajseme el-Ensari es-Salimi. Učestvovao je u Bici na Uhudu. Živio je do hilafeta Jezida b. Mu'avije. Podledaj djelo "El-Isabe", 11/104.

[2] U orIginalu stoji: Ebu-l-Husejn, a u štampanom primjerku stoji onako kako smo prihvatili. U djelu "Tarihu Bagdad", 2/361, El-Hatib el-Bagdadi kaže: "Poznat je kao Ibn zevdži-l-Hurre i bio je istinoljubiv (saduk). Umro je 442. g/h.

[3] Odrina – nadstrešnica od vinove loze koja se penje uz stubove (ili rešetke).

nije pravedno! Tako mi Allaha, neću ući ni kod jedne od vas sve dok se ne pridružim Allahovom Poslaniku ﷺ. Pripremite mi opskrbu za puta.' Hranu postavi na devu i dade se u potragu za Allahovim Poslanikom ﷺ kojeg sustiže na Tebuku.

Ebu Hejsema na putu je sustigao 'Umejr b. Vehb el-Džumehi koji je isto tako tražio Allahovog Poslanika ﷺ, pa su put nastavili zajedno. Kada su bili nadomak Tebuka Ebu Hajseme se obrati svome saputniku: 'Ja sam se ogriješio o Poslanikovo ﷺ naređenje, pa ako ti neće smetati izostani malo iza mene dok ja ne priđem Poslaniku ﷺ.' Pošto pristade na njegovu molbu, on krenu dok nije došao do Tebuka gdje se nalazio Allahov Poslanik ﷺ. Pošto se na vidiku ukaza prilika čovjeka ashabi uzviknuše: 'Dolazi neki jahač.' Allahov Poslanik ﷺ reče: 'Budi Ebu Hajseme.' Kada je prišao dovoljno blizu ljudi rekoše: 'Allahov Poslaniče, tako nam Allaha, ovo je, zaista, Ebu Hajseme!' Pošto sjaha, priđe Allahovom Poslaniku ﷺ i poselami ga, a Poslanik ﷺ mu reče: 'Ebu Hajseme, spasio si se u zadnji čas.' Potom ga je obavijestio o onome što se dogodilo, a Poslanik ﷺ ga ohrabri i uputi za njega dovu." [1]

Na putovanju prema Tebuku sa Poslanikom ﷺ bila je skupina licemjera među kojima je bio Muhaššin[2] b. Humejjir (što znači: neotesani sin magarca) iz plemena Ešdže'a, koje je bilo u savezu sa plemenom Beni- Seleme, a oni su govorili: "Vi mislite da je borba sa Vizantijcima isto što i borba sa drugima?! Tako nam Allaha, kao da nas sutra vidim u konopcima povezane.!" Kada je Allah upoznao Svoga Poslanika ﷺ o

---

[1] Predaja se nalazi u Ibn Hišamovoj Siri, 2/520. Bilježi ga Et-Taberani u "El-Mu'džemu-l-kebir", 6/31. Ibn Kesir predaju navodi u djelu "El-Bidajetu ve-n-nihaje", 5/7.

[2]Ibn Hišam u "Es-Siri", kaže: "U istom značenju dolazi riječ Mahšijj." Rekao sam: Po ovom imenu, tj. Mahšijj spominje ga Ibn Makula u djelu "El-Ikmal", 7/228.

njima, oni su počeli dolaziti i izvinjavati se Allahovom Poslaniku ﷺ. Muhaššin b. Humejjir je rekao: "Allahov Poslaniče, moje ime i ime moga oca me je unazadilo." Allah ﷻ je njemu oprostio riječima: "Ako nekima od vas i oprostimo ..." (prijevod značenja, Et-Tevbe, 66) Prenosilac rivajeta je rekao: "To je skupina kojoj je oprošteno, a on je nazvan 'Abdurrahman b. Humejjir.

On je molio Allaha da pogine kao šehid i da se ne zna mjesto njegovog kabura. Ranjen je na dan Jemame, gdje mu se gubi svaki trag."[1]

Pokajanje Ka'ba b. Malika[2]

46 – Obavijestio nas je Ebu-l-Feth Muhammed b. 'Abdulbaki, prenio nam je Ebu-l-Fadl Dža'fer b. Jahja el-Mekki, obavijestio me je Muhammed b. El-Husejn b. Jusuf el-Asbehani da je čuo Muhammeda[3] b. Ahmeda en-Nekavija[4] kako kaže: Obavijestio nas je Ishak b. Ibrahim ed-Deberi[5], prenio nam je 'Abdurrezzak, od Ma'mera, on od Ez-Zuhrija, od Ibn Ka'ba[6] b. Malika, on od svoga oca da je rekao:

---

[1] Predaja se nalazi u Ibn Hišamovoj Siri, 2/524-525.

[2] Ka'b b. Malik el-Ensari u džahilijetu bio je pjesnik. Potom je prihvatio islam i prisustvovao je događaju druge prisege na 'Akabi. Bio je jedan od Poslanikovih ﷺ pjesnika koji su stali u zaštitu Allahovog Poslanika ﷺ od mušričkog vrijeđanja. Prisustvovao je Bici na Uhudu i svim ostalim pohodima izuzev pohoda na Tebuk kada je neopravdano izostao. Pogledaj: "El-Isti'ab" u glosama na djelo "El-Isabe", 9/251-252.

[3] U orIginalu stoji: Ebu Muhammed, a to je greška. Pogledaj njegovu biografiju u djelu "Sijeru e'alami-n-nubela'", 16/141.

[4] En-Nekavi: po mjestu Nakv u blizini jemenskog grada San'a'. Ovako stoji u djelu "Mu'džemu-l-buldan" gdje se još spominje da neki učenjaci hadisa smatraju da se mjesto zove Nekav.

[5] On je Ebu Ja'kub es-San'ani. Prenosio je od 'Abdurrezzaka. Umro je 285. g/h. "Sijeru e'alami-n-nubela'", 13/416

[6] Njegovo ime je 'Abdurrahman kao što stoji u predaji u "El-Musnedu" koja dolazi putem 'Abdurrezzaka.

"Nisam izostajao od Allahovog Poslanika ﷺ u pohodima koje je vodio, osim u pohodu na Tebuk, a to je bio njegov posljednji vojni pohod.

Izuzetak je bila Bitka na Bedru, a za nju niko, ko je izostao nije ukoren, jer je Allahov Poslanik ﷺ izašao želeći karavanu Kurejšija, tako da je Allah ﷻ učinio da se sukobi s njegovim neprijateljem koji su izašli da zaštite karavanu bez zakazanog sastajanja. Prisustvovao sam sa Allahovim Poslanikom ﷺ na Akabi kada smo se uzajamno obavezali na islam. Ne bih volio u zamjenu za prisustvovanje Akabi prisustvovanje Bedru, iako je Bedr na većem stepenu i poznatiji kod ljudi. Allahov Poslanik ﷺ ljudima najavi polazak kako bi se blagovremeno mogli pripremiti za borbu i to u vrijeme kada su prijali hladovi i plodovi. Allahov Poslanik ﷺ rijetko je vodio pohod a da nije aludirao na drugi, dok nije došao ovaj pohod. Govorio je: 'Rat je varka.'[1] Ljudima je saopćio pravac koji želi i prepustio im je njihovu stvar da bi se pripremili protiv neprijatelja. Ono što je tada bilo vezano za mene, jeste da nikad nisam bio jači niti je bilo spremnijeg čovjeka od mene za džihad i imao sam dvije jahalice. Međutim, ja sam se tada okrenuo ugodnoj hladovini i zrelim, prijatnim plodovima. U takvom stanju sam ostao sve dok Poslanik ﷺ nije najavio pokret narednog jutra. Bio je to četvrtak, a on je inače volio da na putovanje kreće četvrtkom. Rano ujutro Poslanik ﷺ je krenuo, a ja sam u sebi rekao: 'Sutra ću otići na pijacu i pribavit ću sebi opremu, a zatim ću ih sustignuti.' Sutradan sam otišao na pijacu, ali me je nešto omelo, pa sam se vratio. Rekao sam: 'Sutra ću se, sa Allahovom dozvolom, vratiti,

---

[1] Ibnu-l-Esir, na osnovu kako je prenesena riječ "had'a" – varka, izvodi tri značenja ovog hadisa. Prvo značenje u kojem riječ dolazi na oblik "had'a" glasi da ishod rata može ovisiti o jednoj varci i ovo je najrečitije i najispravnije značenje. U drugom slučaju kada riječ dolazi na oblik "hud'a" značenje bi bilo da je rat varanje, i tada je glagolska imenica. Treće značenje, kada je riječ na oblik "huda'a", odnosi se na varljivost rata, tj. on u sebi nosi varljiva obećanja ljudima, ali im to ne ispuni. Pogledaj više: "En-Nihaje", od Ibnu-l-Esira.

pa ću ih stignuti.' Svaki put tako sam govorio, ali ništa nisam uradio dok me na kraju nije savladao grijeh i definitivno sam izostao od Allahovog Poslanika ﷺ. Kada bih izašao među ljude poslije Allahova Poslanika ﷺ ožalostilo bi me da sam vidio samo sumnjive ljude u licemjerstvu. Svako ko je izostao mislio je da Allahov Poslanik ﷺ neće primijetiti, jer muslimana je bilo mnogo sa Allahovim Poslanikom ﷺ tako da ih ne bi mogla obuhvatiti ni knjiga – registar. Oni koji su izostali bilo je osamdeset i nekoliko ljudi.

Allahov Poslanik ﷺ nije me se sjetio dok nije stigao do Tebuka, zatim je rekao: 'Šta je uradio Ka'b b. Malik?' Zatim je rekao neki čovjek iz moga plemena (plemena Beni-Seleme): 'Zadržale su ga, o Allahov Poslaniče, njegova dva ogrtača i gledanje u dva plašta' (tj. njegov imetak i porodica). Mu'az b. Džebel na to reče: 'Ružno je to što si rekao; tako mi Allaha, o Allahov Poslaniče, mi ne znamo o njemu osim dobro.'

Rekao je Ka'b: 'Dok su oni vodili razgovor na obzorju se pojavi silueta čovjeka, a Poslanik ﷺ reče: 'Budi Ebu Hajseme', i zaista je bio on.'

Pošto sam saznao da se Allahov Poslanik ﷺ vraćao sa Tebuka i da je stigao u blizinu Medine nastojao sam se sjetiti laži koju ću reći i izvući se iz njegove srdžbe. U tome sam tražio pomoć od svakog razumnog iz svoje familije. Pošto je rečeno da se narednog jutra očekuje Poslanikov ﷺ dolazak, udaljila se laž od mene i shvatio sam da se ničim ne mogu izbaviti.

Onda je stigao i otišao da klanja u mesdžid. Kada bi dolazio s puta, Allahov Poslanik ﷺ počinjao bi od mesdžida. Klanjao bi dva rekata, zatim bi sjeo među ljude. Kada je to uradio, došli su mu oni koji su izostali, izvinjavajući se i zaklinjući se, pa je Poslanik ﷺ primio od njih ono što su javno iznijeli i oprostio im, a njihove tajne prepustio je Uzvišenom Allahu.

Kada sam ja došao još uvijek je sjedio, pa mi se nasmiješio osmijehom ljutitog čovjeka. Prišao sam i sjeo ispred njega, a on me upita: 'Zar nisi bio kupio jahalicu?' 'Jesam, Allahov Poslaniče', odgovorih mu, a on me ponovo upita: 'Šta ti se desilo da izostaneš?', pa sam rekao: 'O Allahov Poslaniče, doista da sjedim kod nekog drugog mimo tebe od ljudi ovog svijeta, gledao bih da se izvučem iz njegove srdžbe sa opravdanjem, a meni je data sposobnost polemike i rasprave. Ali, tako mi Allaha, znam, ako ti kažem danas lažan govor s kojim ćeš biti zadovoljan, Allah će, sigurno, prosuti tvoju srdžbu na mene, a ako ti kažem istinu zbog koje ćeš se naljutiti na mene, ja se time nadam nagradi od Uzvišenog Allaha. Tako mi Allaha, nisam imao opravdanja kao nikad do tada i nije bilo spremnijeg od mene kad sam izostao iza tebe.' Allahov je Poslanik ﷺ rekao: 'Ovo je istina. Ustani i idi dok ti Allah ne presudi.' Zatim sam ustao i do mene su došli ljudi iz plemena Beni-Seleme i rekli: 'Tako nam Allaha, ne znamo da si griješio prije ovog. Zar nisi mogao da se opravdaš Allahovom Poslaniku ﷺ onim što su se pravdali koji su izostali? Bilo ti je dovoljno za tvoj grijeh to što bi za tebe tražio oprost Allahov Poslanik ﷺ. Zašto se stavljaš u poziciju iz koje ne znaš kako se može okončati.' Ka'b je rekao: 'Tako mi Allaha, grdili su me tako da sam se želio vratiti pa da sam sebe poreknem.' Zatim sam im rekao: 'Da li je ikog zadesilo kao ovo što je sa mnom?' Odgovorili su: 'Da, zadesilo je Hilala b. Umejjeta i Miraru b. Rebi'a[1]. Spomenuli su dva dobra čovjeka koji su učestvovali na Bedru, a ja sam se mogao ugledati na njih.' Zatim sam rekao: 'Tako mi Allaha, ja se Poslaniku ﷺ neću vraćati po ovom pitanju, niti ću sebe poricati.'

[1] U primjerku originala stoji: Er-Rebi'. Ibn Hadžer u "El-Fethu", 8/119, kaže: "Ovako je poznato."

On dalje kaže: 'Allahov Poslanik ﷺ zabranio je muslimanima razgovarati sa nama trojicom koji smo izostali iza njega. Izlazio sam na trgove, ali ljudi su me izbjegavali i niko od njih nije sa mnom razgovarao. Sve na što sam nailazio: ljudi, vrtovi, čak i zemlja po kojoj sam hodao, bilo je mnogo promijenjeno, kao da to nisam od prije poznavao. Ja sam bio čvršći i strpljiviji od svoja dva druga, odlazio sam na namaz sa muslimanima, obilazio trgove. Dolazio bih Allahovom Poslaniku ﷺ poslije namaza, nazivao bih mu selam i sam sebe pitao miču li se njegove usne, odvraća li mi selam ili ne? Zatim sam klanjao blizu njega, tj. iza stuba i pratio mu pogled. Kada bih ja pristupio namazu, gledao je u mene, a kada bih se okrenuo prema njemu, skinuo bi pogled sa mene.' On dalje kaže: 'Što se tiče moja dva druga, izolirali su se i sjedili u svojim kućama plačući.'

Dok sam išao medinskim bazarom ugledao sam jednog kršćanina koji je prodavo hranu i govorio: 'Ko će mi pokazati Ka'ba b. Malika?' Ljudi su počeli išaretom da pokazuju na mene, tako da je došao i pružio mi pismo od kralja Gassana[1]. U njemu je stajalo:

'Nakon što smo obaviješteni da tvoj drug grubo postupa prema tebi i da te Allah nije učinio u kući poniženja i propasti, pridruži se nama, dat ćemo ti utjehu.'

Rekao sam, kada sam ga pročitao: 'Ovo je još jedno iskušenje!' Pa sam potpalio ognjište i zapalio to pismo.

---

[1] Njegovo ime je Džebele b. El-Ejhem kako smatra Ibn 'Aiz, dok kod El-Vakidija stoji: El-Haris b. Ebu Šemr, a kaže se još i da je Džebele b. El-Ejhem. Ovako je rekao hafiz Ibn Hadžer u "El-Fethu", 8/121.

Kada je prošlo četrdeset noći, došao mi je izaslanik Allahova Poslanika ﷺ govoreći: 'Allahov Poslanik ﷺ naređuje ti da se odvojiš od svoje žene.' 'Da je pustim ili šta da radim?' Pa je rekao: 'Ne, nego da se ne približavaš.' Isto tako je bilo i sa dvojicom drugova.

Zatim je došla žena Hilala b. Umejje kod Allahova Poslanika ﷺ, pa je rekla: 'O Allahov Poslaniče, Hilal je iznemogao starac, nema sluge, pa da li mi dozvoljavaš da ga služim?', a on je rekao: 'Da, ali da ti ne prilazi.' Ona je odgovorila: 'Zaista on, tako mi Allaha, nema živosti ni za čim, još uvijek plače otkako se desio njegov slučaj do ovog dana.'

Ka'b priča dalje: 'Kada je takav odnos muslimana prema meni potrajao, otišao sam i ušao u (ograđeni) vrt Ebu Katade, a on je moj amidžić. Nazvao sam mu selam, a on mi nije odvratio. Zatim sam mu rekao: 'O Ebu Katade, zaklinjem te Allahom, da li znaš da ja volim Allaha i Njegova Poslanika ﷺ?' On je samo šutio. Ponovio sam i preklinjao ga, a on je šutio, zatim je rekao: 'Allah i Njegov Poslanik ﷺ najbolje znaju.' Nisam više mogao izdržati, te sam počeo plakati. Okrenuo sam se i izašao iz vrta.

Ka'b kaže: 'Kada se navršilo pedeset noći otkako je Poslanik ﷺ zabranio ljudima da razgovaraju sa nama, klanjao sam sabah-namaz te pedesete noći na krovu jedne od naših kuća. I dok sam sjedio u stanju tjeskobe, koju je Uzvišeni Allah spomenuo, i zemlja mi je postala tijesna koliko god da je bila prostrana[1], čuo sam čovjeka koji viče sa brda Sel'[2] najvišim glasom: 'Radosna vijest o Ka'b b. Maliku!' Pao sam na sedžu i

[1] Allah Uzvišeni je rekao: "(...) a i onoj trojici koja su bila izostala, i to tek onda kad im je zemlja, koliko god da je bila prostrana, postala tijesna, i kad se bilo stisnulo u dušama njihovim i kad su uvidjeli da nema utočišta od Allaha nego samo u Njega. On je poslije i njima oprostio da bi se i ubuduće kajali, jer Allah, uistinu, prima pokajanje i milostiv je." (prijevod značenja, Et-Tevbe, 118)

[2] Brdo na trgu Medine. Pogledaj: "Mu'džemu-l-buldan".

znao sam da je došao spas i izlaz od Uzvišenog Allaha. Zatim mi je došao drugi čovjek jašući sa radosnom viješću, ali je glas (koji sam čuo) bio brži od konja na kojem je ovaj jahao. Nakon što mi je došao onaj čovjek sa radosnom viješću, čiji sam glas čuo, skinuo sam svoja dva odijela i kao muštuluk obukao ga njima, a ja sam obukao druga dva odijela.

Ka'b priča dalje: 'Vijest o našem pokajanju Poslanik ﷺ je primio s početka noći, pa je Ummu Seleme, koja je inače brinula za moje stanje i sažaljevala me, upitala: 'Allahov Poslaniče, zar nećemo obradovati Ka'ba b. Malika?' Poslanik ﷺ joj reče: 'Ako to sada uradite, ljudi će početi dolaziti i ostatak noći nećete moći spavati.'

Odmah sam otišao da potražim Allahovog Poslanika ﷺ. On je sjedio u džamiji, a ljudi su bili oko njega. Lice Poslanika ﷺ je sijalo poput mjeseca i po tome smo poznavali da je radostan. Prišao sam i sjeo ispred njega, a on reče: 'Raduj se, o Ka'bu, najboljem danu koji ti je došao otkako te je majka rodila.' Rekao sam: 'Da li je od tebe, o Allahov Poslaniče, ili je od Allaha?' 'Od Allaha', odgovori on, a zatim im prouči Allahove riječi: "Allah je oprostio Vjerovjesniku i muhadžirima i ensarijama ..." pa sve dok nije proučio: "(...) jer Allah, uistinu, prima pokajanje i milostiv je." (prijevod značenja, Et-Tevbe, 117-118) On kaže: 'O nama je objavljen i ajet: "O vjernici, bojte se Allaha i budite s onima koji su iskreni!" (prijevod značenja, Et-Tevbe, 19)

Ka'b je rekao: 'O Allahov Poslaniče, zaista u moje pokajanje spada to da ne govorim osim istinu i da izdvojim sav svoj imetak kao sadaku Allahu i Njegovom Poslaniku ﷺ.' Poslanik ﷺ je rekao: 'Zadrži kod sebe dio imetka, to je bolje za tebe.' Zatim sam rekao: 'Zadržavam svoj udio na Hajberu.'

Rekao je Ka'b: 'Tako mi Allaha, nije me Allah obdario većom blagodati nakon što me je uputio u islam od moje iskrenosti sa Allahovim Poslanikom ﷺ tog dana, tako da ga nisam slagao i uništen bio kao što su propali oni koji su ga slagali. Mislim da nikog od muslimana Allah nije iskušao sa istinom u govoru kao što je iskušao mene. Nisam naumio laž otkako sam to rekao Poslaniku ﷺ do ovog dana, i ja se nadam da me Allah čuva i u ostatku života.'"[1]

Pokajanje Ebu Lubabe[2]

47 – Ez-Zuhri je rekao: "Ebu Lubabe bio je jedan od onih koji su izostali iza Allahovog Poslanika ﷺ u pohodu na Tebuk. Sebe je zavezao za stub džamije i rekao: 'Tako mi Allaha, neću se odvezati, niti ću šta jesti i piti sve dok ne umrem ili dok mi Allah ne oprosti.' Padao je u nesvijest, ali nije kušao hranu i piće punih sedam dana, nakon čega mu je Allah oprostio. Kada mu bi rečeno da mu je Allah oprostio, on reče: 'Tako mi Allaha, neću se odvezati dok me Allahov Poslanik ﷺ svojom rukom odveže.'

On je rekao: 'Pa mi je došao Allahov Poslanik ﷺ i svojom me rukom odvezao.' Zatim je Ebu Lubabe rekao: 'Allahov Poslaniče, u moje pokajanje spada to da se odreknem svoje kuće u kojoj sam počinio grijeh i

---

[1] Bilježe ga El-Buhari, hadis br. 4418 i Muslim, hadis br. 2769. Hadis se nalazi i u "El-Musannefu" od 'Abdurrezzaka, hadis br. 9744. Njegovim putem ga bilježi i Ahmed u svome "Musnedu", hadis br. 27175.

[2] On je Ebu Lubabe b. 'Abdulmunzir el-Ensari. Rečeno je da mu je ime bilo Bešir, a neki kažu Rifa'a, a drugi opet smatraju drugačije. Prisustvovao je događaju na 'Akabi i Bici na Bedru. Allahov Poslanik ﷺ ga je postavio za svoga zamjenika u Medini kada je izašao u pohod na Es-Suvejk. Učestvovao je u Bici na Uhudu kao i u ostalim bitkama. Na dan osvajanja Mekke nosio je zastavu plemena Benu 'Amr b. 'Auf. Umro je u vrijeme hilafeta Alije. Pogledaj: "El-Isti'ab" gose na djelo "El-Isabe", 12/108.

da sav svoj imetak podijelim kao sadaku Allahu i Njegovom Poslaniku.' Poslanik ﷺ mu reče: 'O Ebu Lubabe, dovoljno ti da trećinu imetka daš u sadaku.'[1]

48 – Obavijestio nas je Ebu Salih Sa'dullah b. Nedža b. El-Vadi[2], pričao nam je Kadi Ebu Bekr Muhammed b. 'Abdulbaki[3] da mu je Ebu Muhammed el-Dževheri[4] prenio kako je čuo Ebu Omera b. Hajjuja[5] da je rekao: Obavijestio me je 'Abdulvehhab b. Ebu Hajje[6], pričao nam je

[1] Bilježe ga Malik, 2/481 i 'Abdurrezzak odmah nakon hadisa br. 9745 i hadisa br. 16397. Ibn 'Abdulberr u biografiji Ebu Lubabe u djelu "El-Isti'ab" kaže: "Postoji razilaženje oko toga šta je razlog takvog njegovog postupka. Najispravnije u pogledu toga jeste ono što prenosi Ma'mer od Ez-Zuhrija da je rekao: "Ebu Lubabe bio je jedan od onih koji su izostali iza Allahovog Poslanika ﷺ u pohodu na Tebuk ... (pa je spomenuo prethodnu predaju hadisa) Zatim je rekao: "Prenosi se od Ibn 'Abbasa različitim putevima u vezi Allhovih riječi: "A ima i drugih koji su grijehe svoje priznali, i koji su djela dobra s drugim koja su rđava izmješali, njima će, može biti, Allah oprostiti jer Allah prašta i samilostan je." (prijevod značenja, Et-Tevbe, 102) da su one objavljene u pogledu Ebu Lubabe i skupine od sedam, osam ili devet drugih ljudi koji su izostali od pohoda na Tebuk, pa su se zbog toga pokajali i privezali se za džamijske stubove. Njihovo dobro djelo bilo je pokajanje, a loše to što su izostali od borbe sa Allahovim Poslanikom ﷺ. Zatim je rekao: Kaže se da je grijeh kojeg je Ebu Lubabe počinio bilo to što je svojim saveznicima iz plemena Benu Kurejza pokazujući išaretom na svoj vrat dao do znanja da ih sleduje klanje ukoliko pristanu na presudu Sa'da b. Mu'aza. Allah ﷻ je objavio ajet: "O vjernici, Allaha i Poslanika ne varajte i svjesno emanete ne proigravajte." (prijevod značenja, El-Enfal, 27), pa mu je nakon toga Allah ﷻ oprostio. Pogledaj slijedeću predaju.

[2] El-Bagdadi. Spomenuo ga je Es-Safedi u djelu "El-Vafi bi-l-vefejat", 15/185 i za njega kaže: "On je povjerljiv i pobožan ..." Umro je 574. g/h.

[3] El-Bagdadi. Poznat je kao Kadi El-Merestan. Porijeklo vodi od uglednog ashaba Ka'ba b. Malika el-Hazredžija el-Ensarija. Imao je sveobuhvatnu naobrazbu, ali posebno se isticao u matematici i nasljednom pravu. Umro je 535. g/h. "Sijeru e'alami-n-nubela'", 20/23.

[4] Njegovo ime je El-Hasan b. 'Ali b. Muhammed el-Bagdadi. Umro je 454. g/h. "Es-Sijer", 18/68.

[5] Njegovo ime je Muhammed b. El-'Abbas b. Muhammed el-Bagdadi. Bio je muhaddis i povjerljiv. Umro je 382. g/h.

[6] Vjerovatno se radi o 'Abduvehhabu b. 'Isa b. Ebu Hajje el-Verraku. Spomenuo ga je Hafiz Ibn Hadžer u djelu "Tebsiru-l-muntebih", 1/405 i rekao: "Bio je pisar kod El-Džahiza i živio je do kraja trećeg stoljeća."

Muhammdea b. Šudža'a es-Seldžija[1] da mu je Muhammed b. Omer el-Vakidi[2] prenio od Rebi'e b. El-Harisa, on od 'Abdullaha b. Muhammeda b. 'Ukajla, ovaj od Es-Saiba b. Ebu Lubabe, a on od svoga oca da je rekao:

"U vrijeme kada pleme Benu Kurejza nije više moglo podnositi opsadu zatražili su od Allahovog Poslanika ﷺ da im pošalje mene kao pregovarača. Poslanik ﷺ me je pozvao i rekao mi: 'Idi kod svojih saveznika. Između cijelog Evsa oni žele tebe.' Ebu Lubabe kaže: 'Otišao sam kod njih i uvjerio se da opsadu jako teško podnose.' Laknu im zbog mog dolaska, te rekoše: 'O Ebu Lubaba, od svih ti si nam jedini prijatelj.' Ka'b b. Esed istupi ispred njih i poče govoriti: 'O Ebu Bešir[3], ti dobro znaš šta smo uradili za tebe i tvoj narod na dan Hadaika i dan Bu'asa i svakoj drugoj borbi u kojoj smo učestvovali. Sada, u ovoj teškoj opsadi, na rubu smo propasti. Muhammed nam ne dozvoljava da napustimo utvrde sve dok se ne podvrgnemo njegovoj presudi. Kada bi nam dopustio, iselili bismo se u Šam ili na Hajber i ničiji broj ne bi povećavali protiv njega. Mi smo te izabrali nad ostalim, pa šta ti misliš o ovome? Jedino što nam Muhammed nudi jeste da se povinujemo njegovoj presudi.' On je rekao: 'Da, prihvatite što vam se nudi', a zatim išaretom pokaza na vrat kazavši im da ih čeka smrtna presuda.

---

[1] U rukopisu originala stoji El-Belehi, a to je pogrešno. On je Ebu 'Abdullah el-Bagdadi el-Hanefi el-Fekih, a poznat je kao Ibnu-s-Seldži. Umro je 266. g/h. "Sijeru e'alami-n-nubela'", 12/379.

[2] Njegovo ime je Muhammed b. Omer b. Vakid Ebu 'Abdullah. Napisao je djelo "El-Megazi". Posjedovao je veliko znanje, iako su učenjaci saglasni u pogledu njegove slabosti. Umro je kao kadija 207.g/h. "Sijeru e'alami-n-nubela'", 9/454.

[3] Ovako stoji u originalu i djelu "El-Megazi" od El-Vakidija, međutim, nisam pronašao da neko spominje ovaj nadimak za Ebu Lubabu.

Ebu Lubabe dalje priča: 'Istog momenta sam se pokajao i izgovorio: Mi smo Allahovi i Njemu se vraćamo.' Ka'b me upita: 'Šta se s tobom zbi, o Ebu Lubaba?' 'Prevario sam Allaha i Njegova Poslanika ﷺ', odgovorih mu.

Dok su ljudi iščekivali moj povratak, ja sam bio toliko uplakan da mi je i brada bila ukvašena od suza, prikrao se drugim putem iza utvrde i otišao u džamiju, te u njoj se privezao za jedan od stubova. Kada je do Allahovog Poslanika ﷺ doprla vijest o tome šta sam uradio i da sam otišao, on reče: 'Ostavite ga tako! Da je došao direktno do mene, ja bih mu oprostio, ali ovako, nakon što je otišao, neka sačeka dok ne dođe Allahova odredba.'

Rekao je[1]: Pričao mi je Ma'mer, od Ez-Zuhrija[2] da je rekao: "Ebu Lubabe zavezan je proveo sedam dana na žestokoj vrelini bez hrane i pića. On je rekao: 'Ovako ću ostati dok ne napustim ovaj svijet ili dok mi Allah oprosti.' Tako je ostao sve dok se nije počeo gubiti ne razaznavajući glasove. Allahov Poslanik ﷺ bi ga jutrom i večerom posmatrao. Zatim mu je Allah oprostio, pa su ga ljudi obradovali tom viješću. Allahov Poslanik ﷺ posla da ga oslobode sveza, ali on odbi pomoć bilo koga osim Poslanika ﷺ, te je on lično došao i oslobodio ga."

Ez-Zuhri kaže: "Pričala mi je Hind bintu-l-Haris, od Ummu Seleme, supruge Allahovog Poslanika ﷺ, da je rekla: 'Vidjela sam Allahovog Poslanika ﷺ kako ga oslobađa sveza i povišenim mu glasom govori o njegovoj tevbi, mada on, usljed slabosti i iznurenosti, većinu toga nije razumijevao. Sveze s kojim se bio vezao bile su od kostrijeti i duboko su se urezale u njegove podlaktice. Dugo vremena nakon toga proveo je u liječenju tih rana.'"[3]

---

[1] Tj. Muhammed b. Omer el-Vakidi koji je spomenut u lancu prenosilaca ove predaje i on je autor djela "El-Megazi".

[2] Ma'mer: On je Ibn Rašid, a Ez-Zuhri je Muhammed b. Muslim b. Šihab. Prethodno je spomenut u predaji br. 15.

[3] Predaja se u potpunosti nalazi u djelu "El-Megazi" od El-Vakidija, 2/506-508.

Pokajanje Ebu Hurejre[1] zbog pitanja u kojem je presudio

49 – Čitao sam u knjizi "Tenbihu-l-gafilin" [2] u kojoj se bilježi od Ebu Hurejre da je rekao: "Jedne noći, nakon što sam klanjao jaciju sa Allahovim Poslanikom ﷺ, naišao sam na ženu pokrivenu velom koja me zaustavi riječima: 'O Ebu Hurejre, ja sam počinila strašan grijeh, pa da li za mene ima pokajanja?' 'Kakav je to grijeh?', upitah je, a ona reče: 'Počinila sam blud, a dijete koje sam tada zanijela, umorila sam.' Ja joj rekoh: 'Stradala si! Tako mi Allaha, za tebe takvu nema pokajanja.' Žena duboko uzdahnu i pade onesviješćena. Nakon što sam otišao sam sebi rekoh: 'Ja ljudima sudim, a Allahov Poslanik ﷺ među nama!'"

Ujutro sam otišao do Allahovog Poslanika ﷺ i rekao mu: 'Allahov Poslaniče, jučer me je žena pitala o tome i tome', a Poslanik ﷺ reče: 'Mi smo Allahovi i Njemu se vraćamo. Ti si, tako mi Allaha, propao a i druge si u propast uvukao. Zar nisi čuo za Allahove riječi: "i oni koji se mimo Allaha drugom bogu ne klanjaju, i koji, one koje je Allah zabranio, ne ubijaju, osim kad pravda zahtijeva, i koji ne bludniče; - a ko to radi iskusiće kaznu, patnja će mu na ovom svijetu udvostručena biti i vječno će u njoj ponižen ostati; ali onima koji se pokaju i uzvjeruju i dobra djela čine, Allah će njihova rđava djela u dobra promjeniti, a Allah prašta i samilostan je." (prijevod značenja, El-Furkan, 68-70)

---

[1] Ebu Hurejre jedan je od uglednih ashaba. Islam je primio u godini Bitke na Hajber u kojoj je i učestvovao sa Allahovim Poslanikom ﷺ. Vrijeme je provodio boraveći uz Allahovog Poslanika ﷺ u želji da što više od njega nauči. Od svih ashaba on je najviše pamtio hadisa. Umro je 58. g/h. u 78. godini života. Pogledaj "El-Isti'ab", glosu na djelo "El-Isabe", 12/167.

[2] Njen autor je Nasr b. Muhammed b. Ibrahim Ebu-l-Lejs es-Semerkandi el-Hanefi. Bio je fekih i muhaddis. Predaja se nalazu u spomenutoj knjizi na str. 58. Ez-Zehebi u svome djelu "Sijeru e'alami-n-nubela'", 16/323, kaže: "U njemu se bilježe apokrifni hadisi."

Ebu Hurejre dalje kaže: "Nakon što sam izašao od Allahovog Poslanika ﷺ počeo sam trčati medinskim trgovima i vikati: 'Ko će mi pokazati ženu koja me je sinoć pitala o tome i tome?', tako da su djeca govorila: 'Poludio Ebu Hurejre!' Kada je nastupila noć našao sam je na onom istom mjestu. Upoznao sam je o tome šta je Allahov Poslanik ﷺ rekao i da se može nadati pokajanju. Ona jako uzdahnu, ali sada od radosti, i reče: 'Ja imam vrt i poklanjam ga siromasima kao sadaku zbog grijeha koji sam počinila.'"[1]

Pokajanje Sa'lebe

50 – Obavijestio nas je šejh Salib Ebu Bekr 'Abdullah b. Muhammed b. Ahmed b. en-Nekkur, prenio nam je Ebu-l-Hasen 'Ali b. Muhammed b. el-'Allaf, prenio nam je Ebu-l-Kasim b. Bišran da je Ahmed b. Ibrahim el-Kindi rekao: Obavijestio me je Ebu Bekr Muhammed b. Dža'fer es-Samiri[2] da je čuo Ahmeda b. Dža'fera b. Muhammeda kako kaže: Izvijestio me je Ibrahim b. 'Ali el-'Atruš, da je njemu pričao Selim[3] b. Mensur b. 'Ammar, od svoga oca[4], od El-Munkedira b. Muhammeda b. El-Munkedira, on od svoga oca, a on od Džabira b. 'Abdullaha el-Ensarija da je rekao:

---

[1] Bilježi ga Et-Taberi u svome Tefsiru (El-Furkan, 71). Ibn Kesir u svome Tefsiru kaže: "U lancu prenosilaca ovog hadisa ima onih koji su nepoznati" (tj. predaja je slabog seneda).

[2] On je El-Haraiti i prethodno je spomenut u lancu prenosilaca predaje br. 35.

[3] U originalu stoji Sulejman, a to je pogrešno. Pogledaj: "El-Džerhu ve-t-tadil", 4/216 i "Mizanu-l-'itidal", 4/187.

[4] Spominje ga Ez-Zehebi u djelu "El-Mizanu", 1/187 i kaže: "Isticao se vrhunskim sposobnostima u retorici, uticaju na ljudska srca i buđenju ambicija." Ebu Hatim kaže: "Ne smatra se jakim." Ibn 'Adijj kaže: "Optužen je za laž." Ed-Darekutni kaže: "Od slabih prenosilaca bilježi hadise koji se ne prihvataju." Njegova biografija navodi se u djelu "Es-Sijer", 9/93.

"Mladić po imenu Sa'lebe b. 'Abdurrahman, inače ensarija, prihvatio je islam i bio jedan od onih koji su služili Allahova Poslanika ﷺ i činili njegovu stražu. Jedne prilike Allahov Poslanik ﷺ poslao ga je po nekoj potrebi. Prolazeći pored kuće jednog od ashaba kroz vrata je ugledao ženu koja se kupala. Pobojao se da Allahovom Poslaniku ﷺ dođe objava povodom njega, te se dade u bijeg sve dok se nije zaustavio u brdima između Mekke i Medine. Allahov Poslanik ﷺ četrdeset dana[1] osjećao je njegovo odsustvo nakon čega mu je došao Džibril i rekao: 'O Muhammede, Allah ti šalje selam i kaže: "Među ovim brdima ima čovjek od tvog ummeta koji traži utočište kod Mene." Zatim Allahov Poslanik ﷺ reče: 'Omere i ti Selmane, idite i nađite mi Sa'lebeta b. 'Abdurrahmana.'

Kada njih dvojica zađoše u planinski dio Medine sretoše jednog medinskog čobanina po imenu Defafe, te ga Omer upita: 'Imaš li kakvih informacija o mladiću po imenu Sa'lebe koji se krije u ovim brdima?' 'Kao da pitaš za onog koji bježi od Džehennema!', odgovori ovaj, a Omer ga ponovo upita: 'A kako znaš da bježi od Džehennema?' Čobanin reče: 'Zato što on pred zoru silazi k nama sa ovih brda i držeći se rukom za glavu, viče: 'Kamo sreće da si moju dušu uzeo sa ostalim dušama i tijelo sa drugim tijelima i da me nisi stavio na kušnju.' Omer na to reče: 'Njega tražimo.' Krenuli su sa njim, a kada bi zadnja trećina noći, on se pojavi između onih brda i na uobičajen način poče iskazivati svoje žaljenje.

Džabir dalje kaže: Omer mu priđe i zagrli ga, a on ga upita: 'Omere, da li je Allahov Poslanik ﷺ saznao za moj grijeh?' 'Ne znam, osim što te je jučer spomenuo, pa je mene i Selmana poslao da

[1] Kod Ebu Nu'ajma u djelu "El-Hulje" postoji dodatak koji od njega prenosi i Hafiz u djelu "El-Isabe", a on glasi: "A to su oni dani za koji su rekli da ga je njegov Gospodar napustio i omrznuo." Pogledaj opasku na predaju na njenom kraju.

te tražimo', odgovori Omer. On reče: 'Omere, ne vodi me kod njega osim kada bude u namazu.' Po povratku nađoše Poslanika ﷺ kako predvodi ljude u namazu, te im se priključiše. Kada je Sa'lebe čuo Poslanikovo ﷺ učenje pade onesviješćen. Kada namaz privede kraju Poslanik ﷺ im se obrati: 'Omere, Selmane, šta je sa Sa'lebom?' 'Evo ga ovdje, Allahov Poslaniče', odgovoriše oni. Poslanik ﷺ ustade, prodrma ga i on dođe sebi, a zatim ga upita: 'Šta te je udaljilo od mene?' 'Grijeh, Allahov Poslaniče', odgovori. Poslanik ﷺ reče: 'Hoćeš li da te obavijestim o ajetu koji briše grijehe?' 'Svakako, Allahov Poslaniče', odgovori on. Poslanik ﷺ mu reče: 'Reci: "Gospodaru naš, podaj nam dobro i na ovom i na onom svijetu, i sačuvaj nas patnje u ognju!" Sa'lebe reče: 'Allahov Poslaniče, moj grijeh je veći od toga.' 'Ne, nego su Allahove riječi veće od tvog grijeha', reče Poslanik ﷺ, a zatim mu naredi da se vrati svojoj kući. Po dolasku u kuću razbolio se i osam dana proveo u postelji. Nakon toga Selman je došao Allahovom Poslaniku ﷺ i rekao mu: 'Allahov Poslaniče, možeš li doći kod Sa'lebe? Stanje u kome se nalazi potpuno će ga uništiti.' 'Hajdemo kod njega', reče Allahov Poslanik ﷺ. Poslanik ﷺ uđe, prihvati mu glavu i postavi je na svoje stegno. Međutim, on skloni glavu sa Poslanikovog ﷺ stegna, a Poslanik ﷺ ga upita: 'Zašto si sklonio glavu sa mog krila?' 'Zato što sam prepun grijeha', odgovori on. 'Šta osjećaš?', upita ga Poslanik ﷺ, a on odgovori: 'Osjećam kao gmazanje (golicanje) mrava u svom tijelu i pod kožom.' 'A čemu se nadaš?', ponovo ga upita. 'Za oprostom svoga Gospodara', odgovori on. U to je došao Džibril i rekao: 'O Muhammede, tvoj Gospodar ti šalje selam i poručuje ti: "Kada bi mi ovaj Moj rob došao sa grijesima kolika je Zemlja, Ja bih mu priredio isto toliko oprosta." Poslanik ﷺ to reče mladiću, a on uzdahnu i umre.

Džabir dalje kazuje: Poslanik ﷺ naredi da se njegovo tijelo spremi za dženazu, pa nakon što mu je klanjao na vrhovima prstiju išao je sve do njegovog ukopa. Potom je upitan: 'Allahov Poslaniče, vidjeli smo da hodaš na vrhovima prstiju!' Poslanik ﷺ odgovori: 'Tako mi Onoga koji me je poslao sa istinom, nisam mogao normalno koračati zemljom od mnoštva meleka koji su sišli da isprate njegovu dženazu.'"[1]

Pokajanje Malika er-Ruasija

51 – Obavijestio nas je Muhammed b. 'Abdulbaki, pričao nam je Hamed[2] b. Ahmed, prenio nam je Ahmed b. 'Abdullah el-Hafiz[3] da mu je Muhammed b. Muhammed prenio od Muhammeda b. 'Abdullaha el-Hadremija da je on čuo Sufjana b. Veki'a kako kaže: Pričao mi je moj otac, od moga djeda, on od Tarika, ovaj od 'Amra b. Malika er-Ruasija[4], a on od svoga oca da je on sa svojim suplemenjacima iz Benu Kilaba napao na pleme Benu Esed. Mnogo su ih pobili, a žene su obeščastili. Kada je vijest doprla do Poslanika ﷺ, on uputi dovu protiv njih i prokle ih. Za to je saznao Malik pa je ruke stavio u okove, došao Allahovom Poslaniku ﷺ i rekao mu: "Allahov Poslaniče, Allah tobom bio zadovoljan, budi

[1] Bilježi ga Ebu Nu'ajm u "El-Hilji", 9/329-331. Navodi ga i Ibn Hadže u djelu "El-Isabe", 2/23 i od Ibn Munde prenosi njegove riječi: "Jedino se prenosi putem Mensura (tj. Ibn 'Ammara)." Nakon toga Hafiz kaže: "On ima slabosti, a njegov šejh slabiji je od njega. Čak i sam kontekst hadisa upućuje na slabost. Misli na njegove riječi: "A to su oni dani za koji su rekli da ga je njegov Gospodar napustio i omrznuo." Autor to nije spomenio, nego se navode u predaji Ebu Nu'ajma i drugih. Pogledaj primjedbe na početku ove predaje.

[2] U orginalu stoji: Muhammed, a to je netačno. Njegovo ime je Hamd b. Ahmed Ebu-l-Fadl el-Haddad. Prethodno je spomenut u predaji br. 39.

[3] On je Ebu Nu'ajm el-Asbehani, autor djela "El-Hilje". Prethodno je od njega se prenosilo u predaji br. 39.

[4] On i njegov otac bili su ashabi. Neki smatraju da je ashab bio samo njegov otac. Pogledaj njegovu biografiju u djelu "El-Isabe", 3/137.

zadovoljan sa mnom." Poslanik ﷺ se okrenu od njega, a on mu ponovo priđe i reče iste riječi. I ovaj put Poslanik ﷺ se okrenu od njega. Zatim mu priđe i treći put i reče: "Budi zadovoljan sa mnom, Allah tobom bio zadovoljan. Tako mi Allaha, ko od Gospodara traži Njegovo zadovoljstvo, On mu ga i da." Poslanik ﷺ se okrenu ka njemu i upita ga: "Jesi li se pokajao od onog što si uradio i jesi li zatražio oprosta od Allaha?" "Jesam", odgovori on, a Poslanik ﷺ reče: "Allahu moj, oprosti mu i budi zadovoljan njime."[1]

Pokajanje jednog imućnog ashaba

52 – Obavijestio nas je imam Ebu-l-Hasen el-Mukri, pričao nam je Ebu Talib el-Jusufi, prenio nam je Ebu 'Ali et-Temimi da je Ebu Bekr el-Kati'i rekao: Izvijestio me je 'Abdullah, od svoga oca[2], on od Jezida, on od Ebu-l-Ešheba, a on od Se'ida b. Ejmena, štićenika K'aba b. Sura da je rekao:

"Dok je Allahov Poslanik ﷺ razgovarao sa svojim ashabima, priđe jedan siromašan čovjek i sjede do jednog bogataša, a ovaj kao da privuče svoju odjeću od njega. Lice Poslanika ﷺ se naglo promijeni, te reče: 'O ti, da se ne bojiš da tvoje bogatstvo ne pređe na njega, ili te pak on zarazi svojim siromaštvom?!' 'Allahov Poslaniče, da li je moje bogatstvo loše po mene?', upita ovaj. 'Da', reče Poslanik ﷺ, 'tvoje bogatstvo te vuče u vatru, a njega njegovo siromaštvo vodi ka

[1] Bilježi ga Ebu Nu'ajm u "El-Hilji", 8/374 i kaže: "Hadis je garib. Jedino se prenosi preko El-Džerraha. Od njega prenosi njegov sin Veki', a od njega njegov sin Sufjan. Što se tiče Tarika, on je Tarik b. 'Alkame b. Merdi." Također ga bilježe El-Buhari u svome "Et-Tarihu", 6/309, Ibn Ebi 'Asim u djelu "El-Ahadu ve-l-mesani", hadis br. 1508, te Ibn Kani' u djelu "Mu'džemu-s-sahabe", 2/212 putem Osmana b. Ebi Šejbe, od Veki'a, on od svoga oca, on od šejha po imenu Tarik, a on od 'Amra b. Malika er-Ruasija da je rekao: "Otišao sam Allahovom Poslaniku ﷺ i rekao mu: ... pa je događaj prepisao 'Amru b. Maliku. Hafiz Ibn Hadžer u djelu "El-Isabe" (u biografiji 'Amra b. Malika er-Revasija) kaže: "Sufjan b. Veki' je slab u pogledu predaja koje prenosi od svoga oca, a i od drugih. Griješio je u lancu prenosilaca."

[2] Lanac prenosilaca do Ahmeda b. Hanbela ponavlja se kao i u predaji br. 6.

Džennetu.' 'A šta će me od toga sačuvati', upita ovaj. 'Da sa njim podijeliš svoj imetak', reče mu Poslanik ﷺ. 'Onda ću tako i uraditi', pristade ovaj. Onaj drugi reče: 'Ja nemam potrebe za tim.' 'Onda moli za oprost svome bratu i upućuj Allahu dovu za njega', reče Allahov Poslanik ﷺ."[1]

Pokajanje Ebu Sufjana b. El-Harisa, r.a.[2]

53 – Obavijestio nas je Sa'dullah b. Nedža, pričao nam je Kadi Ebu Bekr Muhammed b. 'Abdulbaki da mu je El-Hasan b. 'Ali el-Dževheri prenio od Ebu Omera b. Hajjevejha da je rekao: Pričao mi je 'Abdulvehhab b. Ebu Hajje, od Muhammeda b. Šudža'a es-Seldžija da mu je Muhammed b. 'Umer el-Vakidi prenio od Se'ida b. Muslima, od 'Abdullaha b. Sabita i drugih da je rekao:

"Ebu Sufjan b. El-Haris bio je Poslanikov ﷺ brat po mlijeku. Dojila ga je Halima. Bili su prijatelji i vršnjaci. Kada je Allahov Poslanik ﷺ počeo primati Objavu niko prema njemu nije neprijateljovao kao on: više od svih mu se suprotstavljao, postao mu je najljući, najžešći neprijatelj, pa čak i poezijom je vrijeđao Poslanika ﷺ i njegove ashabe. Pokazivao je nezapamćeno neprijateljstvo. Allahov Poslanik ﷺ i njegovi ashabi nisu ostali mirni čak ni od njegove poezije. Nije ispuštao priliku da učestvuje u pohodima koje su Kurejšije vodile protiv Allahovog Poslanika ﷺ. Tako je potrajalo punih dvadeset godina dok Allah ﷻ u njegovo srce nije usadio ljubav prema islamu.

---

[1] Hadis se nalazi u "Ez-Zuhdu" od imama Ahmeda, str. 49. On je slab zbog svojih mursel predaja. Se'id mevla Ka'b (Ka'bov štićenik) prenosi od Enesa. Spominje ga El-Buhari u "Et-Tarihu", 3/455 i Ibn Hibban u "Es-Sikat", 4/277.

[2] On je Ebu Sufjan b. El-Haris b. 'Abdulmuttalib, amidžić Allahovog Poslanika ﷺ i njegov brat po mlijeku. Islam je prihvatio za vrijeme osvajanja Mekke. Učestvovao je u Bici na Hunejnu. Umro je u vrijeme vladavine Omera b. El-Hattaba. "El-Isabe", 11/169.

Ebu Sufjan priča: 'Zapitao sam se: s kim da prijateljujem i na čiju stranu da stanem? Islam je već čvrsto bio stao na svoje noge. Prišao sam svojoj ženi i djetetu i rekao im: 'Pripremite se za polazak, Muhammed samo što nije došao.' 'Zar nije došlo vrijeme da shvatiš da su Arapi i nearapi počeli slijediti Muhammeda, a ti, iako si bio najpreči da ga pomogneš, ustrajavaš u neprijateljstvu prema njemu!', rekoše mi oni. Ja se okrenu svome slugi Mezkuru i naredi mu da što prije pripremi devu i konja za put.

Ebu Sufjan dalje priča: Putovali smo dok nismo došli do mjesta El-Ebva' gdje se već nalazila prethodnica Poslanikove ﷺ vojske. Pritajio sam se, bojeći se da me ne ubiju, jer za mnom je bila raspisana potjera od strane Allahovog Poslanika ﷺ. Ljudi su pristizali u grupama, a da bih izbjegao ih, ja sam prepješačio skoro milju. Pošto se pojavi Allahov Poslanik ﷺ, ja sam izašao pred njega. On me sagleda i okrenu svoje lice od mene. Otišao sam na stranu gdje je on gledao, ali se on ponovo okrenu od mene. Nakon što je više puta tako postupio počele su me obuzimati čudne misli. Pomislih u sebi: 'Bit ću ubijen prije nego što stignem do njega.' Zatim bi se prisjetio njegovog dobročinstva i milosti, pa bi me to prošlo. Zbog svoje rodbinske veze sa Poslanikom ﷺ uopšte nisam ni sumnjao da se Allahov Poslanik ﷺ i njegovi ashabi neće jako obradovati mom prelasku na islam. Kada su muslimani vidjeli Poslanikovo ﷺ izbjegavanje niko nije izostao a da ga u tome nije slijedio. U susret mi je dolazio Ibn Ebi Kuhafe (tj. Ebu Bekr, r.a.) koji se, također, od mene okrenuo. Primijetio sam kako Omer na mene huška jednog ensariju, te mi ovaj priđe i poče govoriti: 'Allahov neprijatelju, ti si taj što si vrijeđao Allahovog Poslanika ﷺ i njegove drugove?! Nije bilo većeg neprijatelja od tebe.' Ja sam se pokušao braniti, ali se on uobrazi i poče povišenim glasom vikati tako da sam se osjećao kao u šipražju od ljudi koji su se oko nas iskupili. Sve njih je radovalo to što mi se dešavalo.

On nastavlja pa kaže: 'Došao sam kod El-'Abbasa, svog amidže, i rekao mu: 'O amidža, nadao sam se da će se Allahov Poslanik ﷺ zbog moga ugleda i naše rodbinske veze obradovati mom prelasku na islam, međutim, vidio si kako je postupio. Obrati mu se u vezi mene ne bi li zadobio njegovo zadovoljstvo.' On mi reče: 'Ne, tako mi Allaha. Nakon onoga što sam vidio ni jednu riječ u vezi s tebom neću progovoriti, osim ako se ukaže neka posebna prilika. Ja sa strahopoštovanjem gledam prema Allahovom Poslaniku ﷺ i uvažavam ga.' Na to sam ga upitao: 'O amidža, kome savjetuješ da se obratim?' 'Samo njemu', odgovori mi on. Potom sam sreo Aliju, ali i on mi je kazao isto. Vratio sam se 'Abbasu i zamolio ga: 'O amidža, odvrati od mene onog čovjeka što me napada.' 'Opiši mi ga', reče on. Rekao sam: 'On je jako tamnoput čovjek, nizak, sa velikim stomakom. Između očiju ima ožiljak.' 'To je Nu'man b. El-Haris en-Nedžari[1]', reče on, a zatim posla po njega. Pošto dođe on mu reče: 'Nu'mane, Ebu Sufjan je amidžić Allahovog Poslanika ﷺ i moj bratić. Ako se Allahov Poslanik ﷺ sada na njega srdi, sigurno će ga to proći, pa zato ga ostavi na miru.' Iako je oklijevao, na kraju me se ipak prošao.

Ebu Sufjan kaže: Otišao sam i sjeo pred ulaz Poslanikovog ﷺ šatora. On je izašao i otišao ka El-Džuhfi, a da mi ništa nije progovarao kao ni njegovi ashabi. Gdje god bi odsjeo, ja bih zajedno sa svojim sinom Dža'ferom nastojao da budem u njegovoj blizini. Uvijek, kada bi me ugledao, okrenuo bi se od mene. U takvom stanju, krećući se u konjici koja je činila njegovu pratnju, ostao sam sve do oslobođenja Mekke. Kada je odsjeo u predjelu El-Ebtaha, ponovo sam se primakao njegovom šatoru, a on me pogleda dosta blažim pogledom nego prvi put. Ponadao sam se da će mi se nasmijati. Kod njega su

---

[1] Njegovo ime je En-Nu'man b. 'Amr b. Rifa'a b. El-Haris en-Nedžari, el-Ensari. Učestvovao je u Bici na Bedru, Uhudu, Handaku i svim ostalim bitkama. Volio je da se šali. On je taj koji je Poslaniku ﷺ doveden zbog konzumiranja alkohola, kao što se navodi u Buharijevom "Sahihu", hadis br. 2316, pa je Allahov Poslanik ﷺ naredio onima koji su bili u kući da ga istuku. Živio je do vremena vladavine Mu'avije. Pogledaj: El-Isabe, 10/179 i "Fethu-l-Bari", 4/492.

ušle žena iz porodice Benu 'Abdu-l-Muttalba među kojima je bila i moja žena. Iskoristila je priliku pa ga je pokušala udobrovoljiti u pogledu mene. Nisam ga napuštao čak ni kada je odlazio da obavi namaz. Po osvojenju Mekke arapska plemena su se okupila da se bore protiv njega u nezapamćenom broju, pa sam i ja izašao sa njim da se borim, tj. u Bici na Hunejnu. U borbu su poveli žene, djecu i stoku. Kada su se vojske sukobile sebi sam rekao: 'Danas će Poslanik ﷺ, ako Allah da, vidjeti kako ću se ponijeti.'

Žestoko su na nas navalili, pa su se muslimani dali u bijeg, kao što Uzvišeni kaže: "(...) pa ste se u bijeg dali." (prijevod značenja, Et-Tevbe, 25) Allahov Poslanik ﷺ, sa sabljom u ruci, ostao je postojan na svojoj sivkastoj mazgi. Ja sam skočio sa svoga konja, polomio korice svoje sablje i sa sabljom u ruci pritrčao Allahovom Poslaniku ﷺ. Allah zna da sam namjeravao poginuti, braneći ga. Allahov Poslanik ﷺ me je posmatrao. 'Abbas je držao za jednu stranu povodca, a ja sam pridržavao za drugu stranu. 'Ko je ovo?', upita Allahov Poslanik ﷺ. 'Tvoj brat i bratić Ebu Sufjan b. El-Haris. Allahov Poslaniče, nemoj se na njega ljutiti', odgovori 'Abbas. 'Već sam to uradio. Allah ti je oprostio svako neprijateljstvo prema meni.' Na to sam poljubio njegovu nogu koja je bila u uzengiji, a on se okrenu prema meni i reče: 'Dragi moj brate!'

Zatim je naredio 'Abbasu da zove: 'O vlasnici sure El-Bekare, o ljudi ispod drveta[1], o muhadžiri, o ensarije, o Hazredž!' Oni su govorili: 'Odazivamo ti se, Allahov glasniče.' Zatim su svi kao jedan silovito navalili sa isukanim sabljama i kopljima. Ubrzo su okružili oko Allahovog Poslanika ﷺ tako da sam se bojao da ga ne povrijede svojim kopljima.

[1] Aludirajući na drvo pod kojim su mu dali prisegu zvanu "er-ridvan". Pod tim drvetom muhadžiri i ensarije su dali prisegu na vjernost, da neće bježati od njega, pa ih je pozvao: "O ljudi ispod drveta!" (Pogledaj: Tefsir Ibn Kesir, El-Maide, 25)

Allahov Poslanik ﷺ mi reče: 'Kreni na njih.' Navalio sam tako žestoko da sam ih pomjerio sa mjesta. Poslanik ﷺ me je slijedio ne zaostajući za mnom. Tjerali smo ih koliko je jedan fersah[1] dok se nisu razbježali na sve strane."[2]

Prenosi se od El-'Abbasa b. 'Abdu-l-Muttaliba da je rekao: "Tog dana uz Allahovog Poslanika ﷺ vidio sam samo Ebu Sufjana b. El-Harisa. Prišao sam mu i uhvatio za povodac njegove mazge. Imao sam jako prodoran glas, pa mi je Allahov Poslanik ﷺ rekao: 'O 'Abbase, poviči: O ensarije, o ljudi ispod drveta!' Povikao sam, a oni su nam prilazili sa svih strana, poput deva koje žure svojim mladunčadima izgovarajući: "Odazivamo ti se, odazivamo."

Dok su se na poziv odazivali riječima: 'Odazivamo ti se, odazivamo' ličili su na kravu koja žudi za svojim teletom. Išli su! Koračali su sa visoko podignutim kopljima tako da su me njihova koplja više zabrinjavala (za Allahovog Poslanika ﷺ) nego koplja nevjernika.

Allahov Poslanik ﷺ tog dana okrenuo se prema Ebu Sufjanu b. El-Harisu koji je sa željeznom kacigom na glavi držao za povodac njegove mazge, te upita: 'Ko je ovo?' 'Abbas mu reče: 'Tvoj brat, (tj. po mlijeku), Allahov Poslaniče.' Kaže se da je rekao: 'Tvoj brat, za tebe bi i oca i majku žrtvovao, Ebu Sufjan b. El-Haris.' Allahov Poslanik ﷺ reče: 'Da, moj brat. Dohvati mi prašine sa zemlje!' Dohvatio sam mu prašine pa ju je bacio u lica nevjernika izgovarajući: 'Lica vam se unakazila.' Letjela je poput oblaka, a zatim je svakog od njih pogodila u oči i bili su poraženi."[3]

---

[1] To je dužina tri milje što se procjenjuje na oko (shodno prihvaćenom iznosu milje): 5,04 ili 5,16 ili 5,76 km.

[2] Predaja se nalazi u djelu "El-Megazi" od El-Vakidija, 2/806.

[3] Hadis jednim dijelom bilježe 'Abdurrezzak, hadis br. 9741; Ahmed u svome "El-Musnedu", hadis br. 1775; Muslim, hadis br. 1775; En-Nesai u "El-Kubra", hadis br. 7647; Ebu Ja'la, hadis br. 6708; Ibn Hibban, hadis br. 7049; El-Hakim, 3/327-328; El-Bejheki u "Delailu-n-nubuvve", 5/137-139, od El-'Abbasa.

Bilježi Ibn 'Abdulberr sa svojim lancem prenosilaca od 'Aiše da je rekla: "Pored nas je prošao Ebu Sufjan b. El-Haris, pa mi je Allahov Poslanik ﷺ rekao: 'O 'Aiša, dođi da ti pokažem moga amidžića, pjesnika koji me je vrijeđao, kako prvi ulazi u mesdžid, a zadnji iz njega izlazi i kako mu se pogled ne diže od sveza na njegovoj obući."

Prenosi se da pogled nije dizao prema Allahovom Poslaniku ﷺ iz stida prema njemu.

Prije nego što će umrijeti rekao je: 'Nemojte me oplakivati, jer ja, otkako sam primio islam, nisam počinio grijeh.' Mnogo je plakao zbog Allahovog Poslanika ﷺ.

Islam pjesnika 'Abdullaha b. Ez-Ziba'ra[1]

54 – Na dan oslobođenja Mekke Hubejre b. Ebi Vehb el-Mahzumi, muž Ummu Hani, Ebu Talibove kćerke i 'Abdullah b. Ez-Ziba'ra pobjegli su u Nedžran[2]. Obojica su bili pjesnici i svojim pjesmama vrijeđali su muslimane. Kaže se da je Ibn Ez-Ziba'ra bio najpoznatiji pjesnik među Kurejšijama. Hassan b. Sabit poslao mu je stihove koji su opisivali njegovo stanje. Meni je te stihove izrecitirao Ibn Ebi-z-Zinad[3] (u kojima se govori o tome kako su pobjegli u Nedžran, te kako je Uzvišeni Allah srdit na njih, pr.r.).

Hassanovi stihovi stigli su mu upravo kada je se spremao za polazak. Hubejre ga upita: "Amidžiću, gdje se spremaš?" "Tako mi Allaha, odlazim kod Muhammeda", odgovori on. "Zar hoćeš da ga

---

[1] Bio je jedan od najvećih pjesnika među Kurejšijama. Pokazivao je veliko neprijateljstvo prema muslimanima, a zatim je prihvatio islam u toku oslobođenja Mekke. O Allahovom Poslaniku ﷺ izrekao je je hvalospjev, pa mu je Poslanik ﷺ poklonio ogrtač. Pogledaj: "El-Isabe, 6/81.

[2] U rječniku "El-Kamus" stoji: Nedžran je mjesto u Jemenu, a postoji istoimeno mjesto i u El-Bahrejnu i u Huranu u blizini Damaska.

[3] Njegovo ime je 'Abdurrahman, a riječi: "izrecitovao mi ih je" pripadaju El-Vakidiju.

slijediš?", ponovo upita Hubejre. "Da, tako mi Allaha", odgovori on. Na to Hubejre reče: "Kamo sreće da sam krenuo sa nekim drugim. Tako mi Allaha, nisam mislio da ćeš ti ikada slijediti Muhammeda." Ibn Ez-Ziba'ra mu reče: "Kakvog smisla ima u tome da boravim ovdje sa Benu-l-Haris b. Ka'b, a odbijam da na rodnoj grudi i među svojim narodom budem sa svojim amidžićem, najboljim i najplemenitijim čovjekom?!"

On se spremi za puta i krenu. Poslanika ﷺ je našao kako sjedi sa drugovima. Kada ga Poslanik ﷺ primijeti, reče: "Ovo je Ibnu-z-Ziba'ra. Na njegovom licu ima svjetla islama." On se zaustavi pred Allahovim Poslanikom ﷺ i reče: "Es-selamu alejke, Allahov Poslaniče. Svjedočim da nema drugog boga osim Allaha i da si ti Njegov rob i poslanik. Hvala Allahu koji me je uputio u islam. Bio sam ti otvoreni neprijatelj i nisam birao način neprijateljstva prema tebi. Na kraju sam od tebe pobjegao u Nedžran, ne želeći da ikada budem u blizini islama. Nakon toga Allah ﷻ mi je odredio dobro i učinio da zavolim islam..." Potom sam spominjao zabludu u kojoj sam bio i postupke koji su bili van razuma od obožavanja kamena i klanjanja njemu, koji ne zna ko ga obožava, a ko ga ne obožava, te prinošenja žrtve njemu. Allahov Poslanik ﷺ mu reče: "Hvala Allahu koji te je uputio u islam. Zaista, islam briše ono što je bilo prije njega."[1]

[1] Hadis se nalazi kod El-Vakidija u djelu "El-Megazi", 2/847-848.

slijediš?", ponovo upita Hubejre. "Da, tako mi Allaha", odgovori on. Na to Hubejre reče: "Kamo sreće da sam krenuo sa nekim drugim. Tako mi Allaha, nisam mislio da ćeš ti ikada slijediti Muhammeda." Ibn Ez-Ziba'ra mu reče: "Kakvog smisla ima u tome da boravim ovdje sa Benu-l-Haris b. Ka'b, a odbijam da na rodnoj grudi i među svojim narodom budem sa svojim amidžićem, najboljim i najplemenitijim čovjekom?!"

On se spremi za puta i krenu. Poslanika ﷺ je našao kako sjedi sa drugovima. Kada ga Poslanik ﷺ primijeti, reče: "Ovo je Ibnu-z-Ziba'ra. Na njegovom licu ima svjetla islama." On se zaustavi pred Allahovim Poslanikom ﷺ i reče: "Es-selamu alejke, Allahov Poslaniče. Svjedočim da nema drugog boga osim Allaha i da si ti Njegov rob i poslanik. Hvala Allahu koji me je uputio u islam. Bio sam ti otvoreni neprijatelj i nisam birao način neprijateljstva prema tebi. Na kraju sam od tebe pobjegao u Nedžran, ne želeći da ikada budem u blizini islama. Nakon toga Allah ﷻ mi je odredio dobro i učinio da zavolim islam..." Potom sam spominjao zabludu u kojoj sam bio i postupke koji su bili van razuma od obožavanja kamena i klanjanja njemu, koji ne zna ko ga obožava, a ko ga ne obožava, te prinošenja žrtve njemu. Allahov Poslanik ﷺ mu reče: "Hvala Allahu koji te je uputio u islam. Zaista, islam briše ono što je bilo prije njega."[1]

[1] Hadis se nalazi kod El-Vakidija u djelu "El-Megazi", 2/847-848.

Islam Hebbara b. El-Esveda[1]

55 – El-Vakidi je rekao: Pričao mi je Vakid b. Ebi Jasir, od Jezida b. Rumana da je rekao: Rekao je Ez-Zubejr b. El-'Avvam:

"Nikada Allahov Poslanik ﷺ nije spomenuo Hebbara b. El-Esveda, a da nije bio srdit na njega i nikada nije slao konjicu, a da im nije rekao: 'Ako se domognete Hebbara, odsijecite mu ruke i noge, a zatim mu odrubite glavu.' Tako mi Allaha, ja sam ga tražio i raspitivao sam se za njega. Allah zna da bih ga ubio da sam ga našao prije nego što je došao Allahovom Poslaniku ﷺ. Zatim je došao kod Allahovog Poslanika ﷺ, dok sam ja sjedio kod njega, i počeo mu se izvinjavati."

Prenosi se od Džubejra b. Mut'ima da je rekao: "Sjedili smo sa Allahovim Poslanikom ﷺ u mesdžidu nakon što se vratio sa Hunejna (El-Džirane[2]), pa je se pojavio Hebbar b. El-Esved. Ljudi ga ugledaše, te povikaše: 'Allahov Poslaniče, dolazi Hebbar b. El-Esved!' 'Vidio sam ga', reče Allahov Poslanik ﷺ. Neki ljudi ustadoše prema njemu, a Poslanik ﷺ pokaza da se vrate i sjednu. Hebbar stade pred Poslanika ﷺ i reče: 'Es-selamu alejke, Allahov Poslaniče. Zaista, ja svjedočim da nema drugog boga osim Allaha i da si ti Allahov poslanik. Bio sam pobjegao od tebe i namjeravao sam da se priklonim Perzijancima. Zatim sam se prisjetio tvoga dobročinstva i dobrote, te oprosta prema onima koji iz neznanja prema

---

[1] Njegovo ime je Hebbar b. El-Esved b. el-Muttalib el-Kureši el-Esdi. On je zajedno sa drugim kurejševićkim ološima presreo Zejneb, kćerku Allahovog Poslanika ﷺ želeći je spriječiti da učini hidžru za Medinu. Uznemiravao ju je i prepadao, pa je pala sa deve na stijenu od čega je zadobila teške rane i pobacila plod koji je nosila u stomaku. (Od toga se teško razbolila i to je bilo razlog njene smrti. (op. prev.) Nakon toga Allahov Poslanik ﷺ je rekao: "Ako uhvatite Hebbara, spalite ga na vatri." Zatim je rekao: "Ubijte ga, jer vatrom ne kažnjava osim Gospodar vatre." Potom je primio islam nakon oslobođenje Mekke. Bio je dobrog islama i ubraja se u ashabe Allahovog Poslanika ﷺ. Pogledaj: "El-Isti'ab", 10/390. (Glosa na "El-Isabe")

[2] Mjesto bogato izvorima vode između Taifa i Mekke. U povratku iz Bitke na Hunejnu tu je Allahov Poslanik ﷺ djelio ratni plijen. Na tom mjestu je klanjao i tu je kasnije napravljen mesdžid.

tebi pogriješe. Allahov Poslaniče, bili smo u širku, pa nas je Allah s tobom uputio i od sigurne propasti nas spasio. Zato, pređi preko mog neznanja i onoga što je od mene uslijedilo. Ja priznajem svoje greške i svoj grijeh.'

Ez-Zubejr nastavlja, pa kaže: Rekao je: 'Trudio sam se da te vrijeđam i uzemiravam. Bio sam bespomoćan, pa mi je Allah sklonuo koprenu sa mojih očiju i darovao mi uputu.'

Ez-Zubejr kaže: "Posmatrao sam Allahovog Poslanika ﷺ kako pognute glave sluša Hebbarovo izvinjenje i govori mu: 'Oprostio sam ti, a islam briše ono što je bilo prije njega.'

Hebbar je bio jako rječit. Međutim, nakon što je prešao na islam dešavalo se da je ponekad jako psovan i vrijeđan, ali se on nije branio. Do Allahovog Poslanika ﷺ je došla vijest o njegovoj blagosti i šta sve podnosi od vrijeđanja, pa mu je rekao: 'O Hebbar, nemoj šutjeti na uvrede.'"[1]

---

[1] "El-Megazi" od El-Vakidija, 2/858-859 (sa izmijenjenim redoslijedom). Navodi ga Hafiz Ibn Hadžer u djelu "El-Isabe", 10/234 i spominje druge puteve prenosilaca za Poslanikove ﷺ riječi: "Uzvrati onome ko te bude psovao."

Vjerodostojno se od njega prenosi da je rekao: "Nipošto nemojte nekoga psovati." Bilježi ga Ahmed u svome "El-Musnedu", hadis br. 20636, od Džabira b. Sulejma. Pod ovim se misli na bespravno psovanje, dok se na opravdane situacije odnose Allahove riječi: "Allah ne voli da se o zlu glasno govori, to može samo onaj kome je učinjena nepravda." (prijevod značenja, En-Nisa', 148) Allahov Poslanik ﷺ kaže: "Sve što dvojica zavađenih kažu grijeh je onog ko je prvi počeo vređati, osim ako onaj kome je nepravda učinjena prevrši mjeru u odbrani."

Bilježi ga Muslim, hadis br. 2587, od Ebu Hurejre. Imam En-Nevevi u svome komentaru Muslimovog Sahiha, 16/140-141, kaže:"Značenje hadisa jeste da grijeh za svu psovku koju dvojica posvađanih izreknu griješan je onaj ko je prvi počeo, osim u slučaju da drugi pređe granicu koju zahtijeva odbrana, pa onome koji je prvi počeo kaže više od onoga što je on rekao njemu. Iz ovog hadisa se vidi da je odbrana dozvoljena i po toj osnovi ne postoji razilaženje. Mnogo je kur'anskih i hadiskih dokaza koji ovo potvrđuju. Allah Uzvišeni kaže: "Neće odgovarati onaj koji istom mjerom uzvrati za pretrpljenu nepravdu." (prijevod značenja, Eš-Šura, 41) U drugom ajetu Allah kaže: "(...) i za one koji se odupiru onima koji ih ugnjetavaju." (prijevod značenja, Eš-Šura, 39) I pored ovoga strpljivo podnositi uvredu i praštati je bolje. Allah kaže: "Strpljivo podnositi i praštati – tako treba svaki pametan postupiti." (prijevod značenja, Eš-Šura, 43) Kao i zbog hadisa: "Praštanjem Allah čovjeku povećava samo ponos." Bilježi ga Muslim, 2588. Znaj da je bespravno psovanje muslimana zabranjeno – haram, kao što Allahov Poslanik ﷺ kaže: "Vrijeđanje muslimana je veliki grijeh." Bilježe ga El-Buhari, hadis br. 48 i Muslim, hadis br. 64. Onome ko bude vrijeđan dozvoljeno je da uzvrati shodno veličini uvrede, osim ako u tome bude laž, potvora i vrijeđanje njegovih predaka.

Islam 'Ikrime b. Ebi Džehla[1]

56 – Prenosi se od Se'ida b. Jahje el-Umevija da je rekao: Pričao mi je moj otac, a njemu El-E'ameš od Ebu Ishaka es-Sebi'ija da je rekao:

"Kada je Vjerovjesnik oslobodio Mekku 'Ikrime je rekao: 'Tako mi Allaha, neću živjeti u mjestu u kojem ću gledati ubicu svoga oca, Ebu-l-Hakema[2].' Otišao je i otputovao morem.

Tada njegova žena, po naredbi svoga oca, poveza glavu i dade se u potragu za svojim mužem. Kada ga sustiže, reče mu: 'Gdje ideš, prvaku kurejševićke omladine? Zar odlaziš u zemlju gdje te niko neće poznavati?!' Međutim, on odbi da je posluša."

57 – Od Ebu 'Abdullaha, Ez-Zubejra[3] prenosi se da je rekao: "Na dan osvajanja Mekke islam je prihvatila Hind bint 'Utbe i Ummu Hakim bint El-Haris b. Hišam, supruga 'Ikrime, pa su u skupini od desetak žena došle Allahovom Poslaniku ﷺ dok je bio u mjestu zvanom El-Ebtah[4] i dale mu prisegu na vjernost.

Ušle su kod njega, a već su se tu nalazile njegove dvije supruge, kćerka Fatima i žene iz porodice Benu 'Abdu-l-Muttalib. Hind bint 'Utbe uze riječ, pa reče: 'Allahov Poslaniče, hvala Allahu koji je uzdigao vjeru

---

[1] Bio je jedan od onih koji su najžešće borili protiv Allahovog Poslanika ﷺ. Islam je prihvatio u godini oslobođenja Mekke. Izašao je u Medini, a zatim u borbu protiv otpadnika od vjere (ehlu-r-ridde). Ebu Bekr es-Siddik ga je poslao na vojsku Nu'mana, pa ga je porazio, a zatim ga je poslao u Jemen. Kada je se vratio, ponovo je otišao u džihad, te je poginuo kao šehid u mjestu Edžnadin za vrijeme Omerovog hilafeta. Pogledaj: "El-Isabe", 7/36.

[2] Misli na svoga oca Ebu Džehla, 'Amra b. Hišama koji je bio žestoki neprijatelj Allahovom Poslaniku ﷺ. Ubijen je u Bici na Bedru.

[3] On je Ibn Bekkar, poznati hafiz i rodoslovac. Autor je knjige "Džemheretu nesebi Kurejš". Umro je 256. h/g. Pogledaj: "Sijeru e'alami-n-nubela'", 12/311.

[4] Jakut u djelu "Mu'džemu-l-buldan", 1/74, kaže: "El-Ebtah je mjesto sa dosta sitnog kamenja između Mekke i Mine, mada je vjerovatno bliže Mekki."

koju je za Sebe odabrao i učinio da i ja budem od onih koje je slijede i zadobijem tvoju milost. Muhammede, zaista sam ja žena koja je povjerovala u Allaha i svjedočim tvoje poslanstvo.' Zatim, skinu prekrivač sa svoga lica i reče: 'Ja sam Hind bint 'Utbe.' 'Dobro došla', reče joj Allahov Poslanik ﷺ. Ona nastavi, pa reče: 'Tako mi Allaha, Allahov Poslaniče, na Zemlji nije bilo nikog kome sam priželjkivala poniženje kao tebi, a sada ti si onaj kome najviše želim ponos i slavu.' Na to Allahov Poslanik ﷺ reče: 'I više od toga.' Poslanik ﷺ im je nakon toga proučio iz Kur'an i uzeo od njih prisegu na vjernost.

Ummu Hakim, supruga 'Ikrime, zatim reče: 'Allahov Poslaniče, 'Ikrime je od tebe pobjegao u Jemen. Boji se da ga ne ubiješ, pa mu podari sigurnost.' 'On je bezbijedan', reče Allahov Poslanik ﷺ.

Ummu Hakim je otišla da ga traži. Sustigla ga je u priobalnom dijelu Tihame. Htio je da se ukrca na lađu pa mu je kapetan rekao: 'Iskaži svoju vjernost!' 'A šta da kažem?', upita 'Ikrime. Kapetan reče: 'Reci: La ilahe illa-l-Lah.' 'Ikrime odgovori: 'Ja nisam pobjegao osim od toga!' Uto je došla Ummu Hakim, pa mu je počela govoriti: 'O mužu moj, dolazim ti od najboljeg i najplemenitijeg čovjeka. Ne upropaštavaj sam sebe. Ja sam tražila od Allahovog Poslanika ﷺ da ti podari sigurnost.' 'Ti si lično to tražila?', začuđeno upita 'Ikrime. 'Da, ja sam ga pitala i on ti je podario sigurnost', potvrdi ona. Nakon toga oni se vratiše.

Ez-Zubejr dalje kaže: Vraćajući se, 'Ikrime je namjeravao općiti sa svojom ženom, ali mu ona to ne dozvoli, već mu reče: 'Ti si nevjernik, a ja sam muslimanka.' 'Budući da te je nešto od mene spriječilo, to je sigurno velika i bitna stvar', zaključi 'Ikrime.

Kada je Vjerovjesnik ugledao ‘Ikrimu od dragosti ustade i zaboravi da obuče ogrtač. Poslanik ﷺ sjede, a ‘Ikrime sa svojom ženom, pokrivenog lica, osta da stoji pored Poslanika ﷺ, te reče: ‘Zaista ja svjedočim da nema drugog boga osim Allaha i svjedočim da je Muhammed Njegov rob i poslanik ﷺ.’ Allahov Poslanik ﷺ se jako obradova zbog toga.

Zatim on reče: ‘Allahov Poslaniče, poduči me najboljim riječima koje ću izgovoriti.’ Poslanik ﷺ mu reče: ‘Reci: Svjedočim da nema drugog boga osim Allaha i svjedočim da je Muhammed Njegov rob i poslanik.’ ‘Zatim, šta?’, ponovo upita ‘Ikrime. ‘Reci: ‘Pozivam Allaha i sve one koji su prisutni za svjedoka da sam musliman i muhadžir’, reče mu Allahov Poslanik ﷺ.

Kada to ‘Ikrime izgovori, Poslanik ﷺ mu se ponovo obrati i reče: ‘Sve što danas budeš od mene tražio, a bude u mojoj moći, ja ću ti to dati.’ ‘Ikrime reče: ‘Tražim od tebe da zamoliš Allaha da mi oprosti svako neprijateljstvo prema tebi, sve moje žurne korake, svaki okršaj koji sam imao s tobom i svaku riječ koju sam ti direktno ili u tvojoj odsutnosti rekao.’ Allahov Poslanik ﷺ reče: ‘Allahu moj, oprosti mu svako neprijateljstvo prema meni i sve žurne korake koje je ‘Ikrime učinio prema meni želeći time ugasiti Tvoje svjetlo. Oprosti mu sve ružne riječi koje mi je rekao otvoreno ili u mojoj odsutnosti.’ Tada ‘Ikrime reče: ‘ Zadovoljan sam, Allahov Poslaniče. Tako mi Allaha, Allahov Poslaniče, sve što sam potrošio, odvraćajući od Allahovog puta, sada ću na Allahovom putu potrošiti duplo više i duplo više ću se boriti za Allahovu vjeru nego što sam to činio protiv nje. Zatim ću ustrajavati u borbi na Allahovom putu dok ne ne padnem kao šehid.’ I, zaista, nije prestajao boriti se na Allahovom putu sve dok nije poginuo. Allahova milost neka je na njega.[1]”

---

[1] Predaja se nalazi u djlu “El-Megazi”, od El-Vakidija, 2/850-853 i djelu “El-Muntezam”, od Ibnu-l-Dževzija, 4/155.

Prenosi se da je na Dan Jermuka 'Ikrime sišao sa svoga konja, pa mu je Halid rekao: 'Ne radi to, tvoj gubitak bi za muslimane značio bi mnogo.' 'Ostavi me, Halide. Ti si se davno pridružio Allahovom Poslaniku ﷺ.' Zatim je se žestoko borio sve dok nije poginuo, a na njegovom tijelu pronađeno je preko sedamdeset rana od sablje, koplja i strijela.

'Abdullah b. Mus'ab[1] je rekao: "Na dan Jermuka kao šehidi su preselili El-Haris b. Hišam, 'Ikrime b. Ebi Džehl i Suhejl b. 'Amr. Dok su ležali u ranama donesena im je voda, pa je svaki od njih davao onom drugom da se napije prije govoreći: 'Napoj njega', sve dok nisu umrli a da se nisu napojili vode."

On kaže: 'Ikrime zatraži vodu, i prije nego što se napi primijeti da ga Suhejl posmatra, te reče: Dajte njemu. Kada je Suhejl htio da pije, primijeti El-Harisa kako ga promatra, pa reče: 'Dajte njemu neka se napije.' Do ovog trećeg nisu uspjeli doći sa vodom, a svi oni su već bili mrtvi, neka je Allahova milost na sve njih."[2]

[1] On je djed od Ez-Zubejra b. Bekkara, autora djela "Džemheretu nesebi Kurejš". Prethodno je već spomenut. Također, pogledaj narednu opasku.

[2] Predaju bilježi Ibn 'Abdulberr u djelu "El-Isti'ab", 8/120 (Glosa na "El-Isabe") od Ez-Zubejra b. Bekkara, on od svoga amidže, a on od 'Abdulaha b. Mus'aba.

Suhejl b. 'Amr i El-Haris b. Hišam[1]

58 – Bilježi se od Hasana el-Basrija, da je rekao:

"Pred vratima halife Omera iskupili su se ljudi, među kojima su bili Suhejl b. 'Amr, Ebu Sufjan b. Harb i i drugi, koji su u vrijeme džahilijeta bili od ugleda. Vratar je izašao i počeo je upuštati učesnike Bedra, Suhejba, Bilala i druge učesnike. Inače, Omer ih je volio i jako pazio na njih. Tada Ebu sufjan reče: 'Danas prvi put nešto ovakvo vidim. Ovim robovima se dozvoljava ulazak, a mi ovdje sjedimo i kao da nas i nema!'

Suhejl im se obrati riječima: Hasan je rekao: 'Kako je samo bio pametan i razborit!': 'O ljudi, primjećujem nelagodnost na vašim licima. Ako ste ljuti, onda se ljutite na same sebe. Pozvani ste i jedni i drugi, ali su oni požurili i odazvali se, a vi ste to zanemarili. Ono s čime su vas pretekli od Allahove blagodati daleko je veće od vrata oko kojih se nadmećete. O ljudi, ovi ljudi su vas pretekli s onim što je za vas nedostižno. Zato, držite se džihada, jer možda će vam Allah ﷻ podariti šehadet. Zatim je ustao i otišao. Ubrzo zatim odselio je sa svojom porodicom u Šam. Tamo je cijela njegova

---

[1] Njegovo ime je Suhejl b. 'Amr el-Kureši el-'Amiri. Kunija mu je Ebu Jezid. Bio je jedan od uglednika i velikana Kurejšija u džahilijetu. Na dan Bedra zarobljen je kao nevjernik. On je pregovarao u sporazumu na Hudejbiji. Islam je prihvatio prilikom oslobađanja Mekke. Pogledaj: "El-Isti'ab", 4/287.

El-Haris b. Hišam je sin El-Mugire el-Mahzumija, Ebu Džehlovog brata i Halid b. El-Velidov amidžić. Islam je prihvatio prilikom oslobađanja Mekke i postao je dobar musliman. Bio je kurejševićki govornik. U vrijeme vladavine Omera b. El-Hattaba otputovao je u Šam. Pogledaj: "El-Isabe", 2/181.

porodica izumrla, izuzev kćerke Hinde, koja nije išla sa njima i njegove unuke Fahahe bint 'Utbe b. Suhejl. Suhejl je pao kao šehid na Jermuku, a Fehaha je dovedena do Omera.[1]

Poput njega sa svojom porodicom u Šam je odselio i El-Haris b. Hišam. Od njih se vratio jedino njegov sin 'Abdurrahman, pa je Omer rekao: 'Oženite tuđinca sa tuđinkom.'

Omer je njima dvome u Medini dodijelio veliki plac za gradnju kuće, pa kada je upitan zbog toga, i kad mu je prigovoreno zbog toga, rekao je: 'Možda će im Allah od njih izvesti mnogi porod.' I zaista, rodio im se Ebu Bekr, Omer, Osman, 'Ikrime, Halid i Muhalled. Ebu Bekr je bio jedan od sedmorice velikih medinskih fekiha u Medini, a zvali su ga Rahibu Kurejš – Isposnik Kurejšija."[2]

59 – Bilježi Ibnu-l-Mubarek, od El-Esveda b. Šejbana, a on od Ebu Nufela b. Ebi Ja'kuba[3] da je rekao: "Kada je El-Haris b. Hišam napuštao Mekku (radi džihada) svi njeni stanovnici su se ražalostili. Izašli su da ga isprate. Kada dođoše do mjesta El-Batha ili blizu njega on zastade i obrati se prisutnima: 'O ljudi, ja vas napuštam, ali, tako mi Allaha, ne zbog toga što smatram da sam bolji od vas ili što mi se neko mjesto dopada više od ovoga. Ovo je odredba kojoj se povinujem. Prije

[1] Bilježe ga Ibnu-l-Mubare, kao što stoji u "El-Isti'abu", 4/289 i Ahmed u "Ez-Zuhdu", str. 142.

[2] Bilježe ga Ibnu 'Abdilberr u djelu "El-Isti'ab", 2/290 i Ibn Hadžer u djelu "El-Isabe", 7/174. Spominje (navodi) Ez-Zehebi u djelu "Sijeru e'alami-n-nubela'", 4/417, od Ebu Zinnada da su sedmerica fekiha koje je naveo (spomenuo): Se'id b. El-Musejjib, 'Urve b. Ez-Zubejr, El-Kasim b. Muhammed b. Ebi Bekr es-Siddik, Ebu Bekr b. 'Abdrurrahman b. El-Haris, 'Ubejdullah b. 'Abdullah b. 'Utbe, Haridže b. Zejd b. Sabit i Sulejman b. Jesar.

[3] Spominje se u djelu "Et-Tehzib".

mene pozivu džihada odazvalo se mnogo Kurejšija. Iako, možda, nisu potjecali iz uglednih porodica mi ne bismo mogli dostići vrijednost jednog njihovog dana, makar na Allahovom putu podijelili zlata koliko su brda Mekke. Tako mi Allaha, ako su nas nadmašili na ovom svijetu, mi se nadamo da im se pridružimo na budućem svijetu. Zato neka se svako boji Allaha.'

Potom je sa svojom porodicom i slugama krenuo u pravcu Šama. Kaže se da je poginuo u Bici na Jermuku. Neka je Allahova milost na njega."[1]

Pokajanje ensarija

60 – Obavijestio nas je Ebu Bekr 'Abdullah b. Muhammed b. Ahmed b. en-Nekkur, pričao nam je Ebu Talib 'Abdulkadir b. Muhammed el-Jusufi, obavijestio me je Ebu 'Ali b. El-Muzhib da mu je Ebu Bekr el-Kati'ia rekao: Obavijestio me je 'Abdullah b. Ahmed b. Hanbel od svoga oca[2], on od 'Arim, ovaj od Mu'temira b. Sulejmana, on od svoga oca, a on od Es-Sumejta es-Sedusija, od Enesa b. Malika da je rekao:

"Oslobodili smo Mekku, a zatim smo se borilil na Hunejnu. Mušrici su se pojavili u dotad neviđenoj spremi – ili je rekao: Kakvu dotad nisam vidio – Kaže: Ubrzo je naša konjica natjerana u bijeg i tada su leđa okrenuli beduini i drugi koji su poznati.

---

[1] Bilježe ga Ibnu-l-Mubarek u djelu "El-Džihad", hadis br. 101; El-Hakim u "El-Mustadreku", 3/278; Ibn 'Asakir, 4/140 (manuskript); Ibnu-l-Dževzi u "El-Muntezamu", 4/257. Također, bilježe ga Ibn 'Abdulberr u "El-Isi'abu", 1/264-265; El-Mizzi u djelu "Tehzibu-l-Kamil" (biografija El-Harisa b. Hišama) i Ez-Zehebi u "Sijeru e'alami-n-nubela'", 4/420.

[2] Lanac prenosilaca do imama Ahmeda b. Hanbela ponavlja se kao u predaji br. 1.

Potom je Allahov Poslanik ﷺ počeo dozivati: 'O muhadžiri, o muhadžiri; o ensarije, o ensarije!' Mi smo govorili: 'Odazivamo ti se, Allahov Poslaniče.' Allahov Poslanik ﷺ nas je poveo i mi smo uzvratili na napad. Ne potraja dugo, te nam Allah darova pobjedu nad njima i tom prilikom smo zaplijenili ogromni imetak.

Enes nastavlja, pa kaže: "Kada smo odsjeli, Allahov Poslanik ﷺ je počeo vršiti podjelu ratnog plijena. Dijelio je tako obilato i nesebično da je jednom čovjeku znao dati po stotinu zlatnika."

Enes kaže: Nakon toga ensarije su između sebe počeli govoriti: 'Daje onima što su se borili protiv njega, a ne daje onima koji su stajali uz njega!'

Enes dalje kaže: "Vijest o tome je došla do Allahova Poslanika ﷺ na što on sazva uglednike od muhadžira i ensarija da uđu kod njega, a zatim je rekao: 'Neka mi uđu samo ensarije.'

Enes je rekao: "Kada smo ispunili Poslanikov ﷺ šator, on reče: 'O ensarije, kakve to vijesti do mene dopiru?' 'A šta si čuo, Allahov Poslaniče?!', začuđeno zapitaše oni, ne znajući o čemu se radi. 'Kakve to vijesti do mene dopiru?', ponovo zapita Allahov Poslanik ﷺ, a oni su jednako govorili: 'A šta si čuo, Allahov Poslaniče?!' Allahov Poslanik ﷺ reče: 'Zar niste zadovoljni da ljudi odu sa imetkom, a da vi svojim kućama odete sa Allahovim Poslanikom?!' 'Zadovoljni smo, Allahov Poslaniče', odgovoriše oni. Poslanik ﷺ dalje reče: 'Kada bi ljudi išli jednom dolinom (klancem) a ensarije drugom dolinom, ja bih odabrao dolinu ensarija.' 'Zadovoljni smo, Allahov Poslaniče', povikaše oni."[1]

[1] Hadis se nalazi kod Ahmeda u "El-Musnedu", hadis br. 12608. Također, bilježi ga Muslim, hadis br. 1059 i 136 i En-Nesai u djelu "El-Kubra", hadis br. 8636.

61 – Ovaj hadis prenosi još i Muhammed b. 'Amr b. 'Alkame b. Vekkas od Ebu Seleme b. 'Abdurrahmana i drugih da je rekao: "Allahov Poslanik ﷺ je doznao šta su ensarije govorile, pa kada su ušli kod njega, on ih upita: 'Zar vas nisam našao na zabludi, pa vas je Allah sa mnom uputio?!' 'Svakako', odgovoriše oni. 'Zar vas nisam našao siromašne, pa vas je sa mnom učinio bogatim?!', ponovo ih upita Allahov Poslanik ﷺ. 'Svakako,' rekoše oni. 'Zar vas nisam našao zavađene, pa je Allah mnome ujedinio vaša srca?!', ponovo ih upita. 'Svakako', odgovoriše oni, a Poslanik ﷺ im na to reče: 'Vi da ste htjeli mogli ste reći, a istinu bi kazali: 'Došao si nam protjeran, pa smo te mi zaštitili.' 'Allahu i Njegovom Poslaniku se ne prigovara', povikaše oni, a Allahov Poslanik ﷺ nastavi: 'Da ste htjeli mogli ste reći: "Došao si nam ponižen, pa smo te mi pomogli.' 'Allahu i Njegovom Poslaniku se ne prigovara', ponovo povikaše oni. Poslanik ﷺ reče: 'Da ste htjeli mogli ste reći: Došao si nam siromašan, pa smo te mi vlastitim imetkom podržali.' 'Allahu i Njegovom Poslaniku se ne prigovara', ponovljali su, a Allahov Poslanik ﷺ doda: 'Zar niste, zar ne volite da se ljudi vrate sa ovcom i devom, a da se vi svojim kućama vratite sa Allahovim Poslanikom?' 'Svakako, zadovoljni smo', odgovoriše. 'Kada bi svako od ljudi za sebe odabrao dolinu, ja bih odabrao dolinu ensarija. Da nije Hidžre bio bih jedan od ensarija. Za razliku od ostalih ljudi, vi ste mi bliski poput odjeće koja prijanja uz tijelo.'"[1]

[1] Bilježe ga Ahmed, hadis br. 16470; El-Buhari, hadis br. 4330 i 7245; Muslim, hadis br. 1061 od 'Abdllaha b. Zejda. Za prethodne Poslanikove ﷺ riječi En-Nevevi u komentaru Muslimovog Sahiha, 7/157, kaže: "Lingvisti kažu: *Eš-Ši'ar* je odjeća koja dolazi uz tijelo, a *ed-disar* je odjeća koja se oblači preko nje. Značenje hadisa je da su ensarije vjerno, iskreno i posebno odabrano društvo kojem je privrženiji od drugih. Ovo je bilo njihova istaknuta vrlina."

Pokajanje Ebu Midžena[1]

62 – Obavijestio nas je veliki uglednik, učenjak i književnik Ebu-l-'Izz Muhammed b. Muhammed b. Mevahib b. el-Hurasani, pričao nam je Ebu Galib Muhammed b. 'Abdulvahid el-Kazza, obavijestili su me Ebu-l-Hasan 'Ali b. Omer el-Bermeki i Ebu-l-Husejn b. en-Nekkur da je Ebu Tahir Muhammed b. 'Abdurrahman el-Muhallis rekao: Obavijestio me je Ebu Bekr b. 'Abdullah b. Sejf b. Omer, pričao nam je Ebu 'Ubejde es-Serij b. Jahja da mu je Šu'ajb b. Ibrahim rekao: Pričao nam je Jusuf b. Omer et-Temimi[2], od Muhammeda, Talhe, Ibn Mihraka i Zijada da su rekli:

"Pošto je tok borbe (bitke), tj. na Kadisijji postajao sve neizvjesniji Ebu Mihdžen, koji je bio zatočen i u okovima boravio u tvrđavi, obrati se Sa'dovoj ženi[3], Selmi bint Hafsa i reče: 'O kćeri Hafsina, želiš li učiniti dobro djelo?' 'A šta to?', upita ona. 'Da me oslobodiš i pozajmiš mi vašeg šarenog konja, a ja se Allahom zavjetujem da ću, ako me Allah sačuva, vratiti se i svoje noge ponovo staviti u okove. A ako rana zapadnem neće biti veliki gubitak. 'Ja to neću učiniti', reče ona. On se vrati, te hodajući u okovima poče

[1] On je poznati pjesnik Es-Sekafi. Razilazi se oko njegovog imena. Kaže se da mu je ime 'Amr b. Habib, a drugi tvrde da se zove Kunejtuh. Na dan Bitke na Kadisijji doveden je pred Sa'da pijan, pa ga je vezao u okove. Pošto je Sa'd bio ranjen nije učestvovao u bici, već je iz šatora posmatrao razvoj događaja, a vođstvo je prepustio Halidu b. 'Urfetu. Pogledaj: "El-Isabe", 12/8.

[2] Spominje se u djelu "Et-Tehzib." Napisao je knjigu "Er-Riddetu ve-l-futuh". Hafiz Ibn Hadžer u "Takribu-t-Tehzib" u vezi njega kaže: "Slab je u prenošenju hadisa, a vrlo jak u istoriji... Umro je za vrijeme vladavine Er-Rešida."

[3] Tj. Sa'd b. Ebi Vekkas. Oženio ju je nakon El-Musenne b. Hariseta eš-Šejbanija, poznatog konjanika. U djelu "Tarihu-t-Taberi", 3/548, kao i u "El-Isabe", 12/8 (biografija Ebu Mihdžena), stoji: Selma bint Hasafe, dok u djelu "El-Egani", 19/5, stoji: Selma bint Ebi Hafsa, a Allah ﷻ najbolje zna.

opjevavati svoje stanje (tj. kako se nalazi u okovima, iako je ugledan, a velika bitka se događa. U stihovima se zavjetovao da će ispoštovati svoje obećanje. Pr.r.)

Potom Selma reče: 'Ja sam istiharu Allahu učinila[1] i zadovoljna sam sa tvojim zavjetom.' Oslobodila ga je i rekla: 'Što se tiče konja, njega ti neću dati, a zatim je ušla u kuću.'[2]

On zajaha konja i napusti tvrđavu. Kada se nađe na poprištu borbe donese tekbir, te udari na lijevo krilo neprijatelja prolazeći kroz redove tako vješto se boreći da je izgledalo kao da se poigrava sa svojom oružjem. Zatim je prošao iza lijevog krila muslimana, izgovorio tekbir, te udari na desno krilo neprijatelja jednako žestoko kao i prethodno. Te noći neprijatelju je zadao katastrofalne gubitke. Ljudi su mu se čudili, a nisu ga poznavali, niti su ga vidjeli dok je bio dan.

Neki su govorili: To je neko od istaknutih Hašimovih prijatelja ili pak lično Hašim[3]. Drugi su govorili: Ako Hidr učestvuje u borbama onda je vlasnik šarenog konja Hidr[4]. 'Tako mi Allaha, da meleci dolaze otvoreno, rekao bih: to je melek koji je došao da nas pomogne i učvrsti', govorili su neki. Na Mihdžena niko nije ni pomišljao, jer je iza njih ostao u zatvoru. Jedino je Sa'd rekao: 'Tako mi Allaha, da Ebu Mihdžen nije zatvoren, rekao bih: ovo je Ebu Mihdžen, a ono moja šarena kobila.'

---

[1] Istihara – moliti Allaha za pravo rješenje ili tražiti za sebe što je najbolje.

[2] Ovo između zagrada je dodatak u Et-Taberijevom "Et-Tarihu", 3/548.

[3] Njegovo ime je Hašim b. 'Utbe b. Ebi Vekkas, bratić Sa'da b. Ebi Vekkasa. Islam je primio na dan osvajanja Mekke, a isticao se po svojoj hrabrosti i borbenosti. Prozvan je El-Mirkal – Brzi, zbog toga što je žurio i bio jako brz u borbi. Prisustvovao je u Bici na Jermuku gdje je izgubio oko. Učestvovao je u osvajanju Damaska. Na dan Siffina nosio je zastavu imama Alije i tada je poginuo, neka je Allahova milost na njega. Pogledaj: "Sijeru e'alami-n-nubela'", 3/486, i "El-Isabe", 10/225.

[4] Ove riječi su upitne. Pogledaj opširnije o životu Hidra u djelu "El-Bidaje ve-n-nihaje" od Ibn Kesira, 1/328-336.

Oko ponoći borba se utiša i muslimani se povukoše. Ebu Mihdžen se izdvoji i vrati odakle je i došao. Raspremi konja i ponovo stavi okove na svoje noge."[1]

63 – Prenosi 'Abdurrezzak od Ma'mera, on od Ejjuba, a on od Ibn Sirina da je rekao: "Ebu Mihdžen es-Sekafi često je bičevan zbog konzumiranja alkohola. Kada im je više dodijalo da ga kažnjavaju strpaše ga u zatvor i nabaciše mu okove. Kada je bila Bitka na Kadisijji on, kao da je doznao da se muslimani teško nose sa mušricima, te posla nekoga do S'adove žene da joj kaže: 'Ebu Mihdžen ti poručuje: 'Ako ga oslobodiš i daš mu konja za jahanje i oružje bit će prvi koji će se vratiti iz borbe, osim ako ga zadesi smrt.'

Ona ga oslobodi, dade mu konja koji je bio kod kuće i oružje a on stade galopirati dok ne stiže na bojno polje. Upusti se u borbu i silovito poče ubijati sve koji su mu stajali na putu. Sa'd ga je promatrao i u čuđenju govorio: 'Ko li je ovaj konjanik?!'

Ne potraja dugo i Allah porazi neprijatelje. Ebu Mihdžen se vrati, odloži oružje i vrati okove na svoje noge kao što su i bili. Kada je došao Sa'd njegova žena ga upita: 'Kako je bilo u borbi?', a on joj stade kazivati: 'Tako i tako se odvijala borba, pa je Allah poslao čovjeka na šarenom konju. Da nisam kojim slučajem Ebu Mihdžena ostavio u okovima, rekao bih da je takva borba svojstvena njemu.' Žena mu tada reče: 'Tako mi Allaha, to i jeste bio Ebu Mihdžen. Desilo se tako i tako.' A zatim mu je ispričala njegovu priču.

---

[1] Bilježi ga Et-Taberi u svome "Et-Tarihu", 3/548. Od njega je prenio El-Asbehani u djelu "El-Egani", 19/4. U drugačijem obliku bilježe ga Ibn Ebi Šejbe, 12/560-561 i Ibn Hadžer u djelu "El-Isabe", 12/8.

Sa'd ga pozva, oslobodi ga od okova i reče mu: 'Nikada te više nećemo bičevati zbog alkohola.'[1] Ebu Mihdžen reče: 'Niti ja, tako mi Allaha, nikada ga više neću piti. Upravo zbog toga što ste me bičevali ja i nisam ostavljao alkohol.'"

Ibn Sirin kaže: "Nakon toga više nije pio alkohol."[2]

Kaže se da je Ebu Mihdžen rekao: "Ja sam ga pio zato što sam kažnjavan i tako, na taj način, čišćen od grijeha. Međutim, sada, kada si me oslobodio, pošto si me poštedio, ostavio nekažnjenog, kazne ja ga, tako mi Allaha, više neću piti."

Ebu Mihdžen prihvatio je islam zajedno sa plemenom Sekif. Navodi se da ga je Allahov Poslanik ﷺ spominjao. Njegovo ime je Malik[3]. Rečeno je da je se zvao 'Abdullah b. Habib, a po drugima Kunejtuh.

---

[1] Autor je ovu priču spomenuo u svome djelu "El-Mugni", 13/172, kao dokaz za neizvršavanje kazne nad muslimanom dok boravi u zemlji džihada sve dok se ne vrati kući i tek tada se podvrgava kažnjavanju. Sa'dove riječi s kojim to dokazuje jesu: "Danas neću bičevati čovjeka s kojim je Allah toliko pomogao muslimane."

[2] Ovaj dodatak nalazi se kod 'Abdurrezzaka u njegovom "El-Musannefu", hadis br. 17077.

[3] Hafiz u djelu "El-Isabe", 12/8-9, smatra da ga je tako nazvao Ebu Ahmed, El-Hakim, pa kaže: "Ebu Ahmed, Allah mu se smilovao, zaključuje da je se zvao Malik na osnovu riječi u ovom događaju kada su ljudi rekli da je to melek. Međutim, to se ne može prihvatiti kao argumenat za navedeno, jer je primijetno da su oni za njega mislili da je jedan od meleka."

Pokajanje Tulejheta b. Huvejlida[1]

64 – Obavijestio nas je Ebu Mensur Dža'fer b. 'Abdullah b. ed-Damigani, pričao nam je Ebu-l-Husejn El-Mubarek b. 'Abduldžebbar es-Sajrefi da je čuo Ebu Mensura b. Es-Sevvaka kako kaže: Obavijestio nas je Ebu-l-Kasim Ibrahim b. Ahmed el-Harki, pričao nam je Ebu Bekr Ahmed b. El-Hasan b. Šukajr[2], prenio nam je Ebu Dža'fer Ahmed b. 'Ubejd b. Nasih, prenio nam je Muhammed b. Omer el-Vakidi i spomenuo je priču Tulejhata b. Huvejlida kako je prizivao poslanstvo i borio se, te njegove borbe u kojoj je poražen, pa kaže: Pričao mi je Musa b. Muhammed b. Ibrahim et-Tejmi, a on od svoga oca da je rekao:

"Kada Tulejhe shvati da se njemu i njegovim saveznicima bliži kraj, stavi svoju ženu na konja i pobježe sa bojnog polja i povika: 'Svako ko može bježati neka bježi.'"

Bježeći stigao je do Šama. Boravio je kod plemena Benu Džefne[3] (pleme kršćanskih Gassanija) sve do vremena kada su muslimani osvojili Edžnadejn[4], nakon Ebu Bekrove, r.a., smrti.

---

[1] Tulejhe b. Huvejlid el-Esdi se odmetnuo od islama nakon smrti Allahovog Poslanika ﷺ i proglasio se poslanikom. Bio je istaknuti konjanik. Oko sebe je bio okupio svoj narod, pa mu se suprotstavio Halid b. Velid predvodeći ashabe Allahovog Poslanika ﷺ. Porazili su su Tulehata i većinu njegovih saveznika poubijali. On je uspio pobjeći u Šam, odakle je se u Medinu vratio sa hadžijama kao musliman. Nakon toga učestvovao je u Bici na Kadisijji gdje je pokazao veliko junaštvo. Pogledaj: "El-Isti'ab", 5/254 (glosa na djelo "El-Isabe")

[2] Njegovo ime jeAhmed b. El-Hasan b. El-'Abbas b. El-Feredž b. Šukajr en-Nehavi eš-Šukajri, Ebu Bekr. Napisao je djelo "El-Muhalla" ili "Vudžuhu-n-nasb" (štampano) i druga djela. Pogledaj: "Bugjetu-l-vi'a", 1/302, od Es-Sujutija.

[3] Ogranak od plemena Muzejkija'a b. Gassna iz oblasti El-Ezda. Iz te porodice bili su gassanijski kraljevi koji su vladali Arapima.

[4] Poznato mjesto u Šamu, a pripada Palestini.

Za vrijeme Omerove, r.a., vladavine došao je u Mekku s namjerom da obavi hadž. Kada ga Omer, r.a, ugleda, reče mu: 'O Tulejha, ne volim te nakon što su ubio dva čestita čovjeka, 'Ukkašu[1] i Sabita b. Akrema.' (Ubili su ih on i njegov brat.) On reče: 'O vođo pravovjernih, njih dvojicu Allah je počastio mojom rukom, a mene nije ponizio njihovim rukama. Nije svaka kuća izgrađena na ljubavi. Međutim, postoji oprost i nakon mržnje ljudi se ponovo pomire.'

Tada je ispravno prihvatio islam i nakon toga nije ukoravan niti osuđivan.[2]

73- El-Vakidi kaže: "Pričao mi je Muhammed b. Ja'kub da je Tulejhe sa svojim prijateljima izašao da se bori protiv Bizantijaca. Dok su plovili uskomešanim morem primijetiše ogromnu bizantinsku lađu sa koje su ih dozivali: 'Ako hoćete sačekajte nas da mi dođemo na vaš brod ili dođite vi na naš.' 'Šta govore?', upita Tuleha svoje drugove, a kada ga obavijestiše, on reče: 'Tući ću vas sabljom dokle god imam snage u svojim rukama. Primaknite brod prema njima."

Kada se približiše jedni drugim, Tulejha naredi svojim saborcima: "Bacite me na njihov brod!" Pošto se nađe među neprijateljima, upusti se među njih sa sabljom i poče ih razbacivati tamo-amo. Jedni su se utapali u moru, a drugi predavali. Kada je vijest o tome došla do Omera, to mu se jako dopalo.

---

[1] On je Ibn Mihsan. Učestvovao je u Bici na Bedru. Njegovo ime spominje se u oba Sahiha u Poslanikovim ﷺ riječima: "Ukkaša te je u tome pretekao." Pogledaj: "Sahihu-l-Buhari", hadis br. 5811, "Sahihu Muslim", hadis br. 216 i "El-Isabe", 7/32.

[2] Bilježe ga El-Bejheki u "Es-Sunenu-l-kubra", 8/334 i Ibn 'Asakir, 8/602-603 (manuskript).

65 – Prenosi Sejf b. Omer, od Ebu 'Amra, a on od Ebu 'Usmana en-Nehdija da je rekao: "Odmah po Rustemovom slanju vojske na čelu sa Džalijonosom Sa'd posla Tulejhata i 'Amra b. Ma'dija Keriba i uz svakog od njih po petericu vojnika da mu donesu vijesti o ogromnoj neprijateljskoj vojsci. Mnoštvo neprijatelja koje su vidjeli Tulehatove drugove odvrati od njihovog zadatka. Jedino se on uvuče u logor Rustemove vojske i u njemu zanoći, osmatrajući i prikupljajući informacije. U zoru on se uputi u najopremljeniji dio. U njemu primijeti konja kakvog nije vidio u cijelom logoru i šator neviđene bjeline. Privuče se konju, odsječe povodac kojim je bio vezan, te ga uzjaha i stade bježati.

Neprijatelji ga primijetiše, te se dadoše u potjeru za njim. Ulagali su krajnje napore da ga se domognu. Na kraju jedan konjanik ga skoro sustiže. Kada je namjeravao da ga probode kopljem, Tulejhat naglo zakrenu konja, uslijed čega konjanik spade. Tulejhat se povrati i probode ga kopljem u leđa. Ubrzo, zatim, sustiže ga drugi konjanik kojeg ubi na isti način. Zatim ga sustiže treći, pa kada se okrenu da i njega ubije ovaj shvati da se neće spasiti, te se preda. Tulejhat mu naredi da trči pred njim. Ovaj ga posluša i u takvom stanju uđoše u muslimanski logor. Iako su muslimani bili pod spremom uskomešaše se zbog prisustva neprijateljskog vojnika među njima. Proslijediše ga do Sa'da, pa kada saznade o čemu se radi pozva prevodioca i otpoče razgovor sa Perzijancem.

Perzijanac reče: 'Prije nego što vas obavijestim o sebi, obavijestit ću vas o ovom vašem drugu. Otkako sam bio dječak pa do danas slušao sam o junacima i susretao sam ih, ali za ovako nešto nisam od prije čuo! Čovjek je prošao kroz dva tako opremnjena logora, da se junaci ne usuđuju ni pomisliti o ulasku u njih, i ušao u treći, sačinjen od sedamdeset

hiljada boraca. Svakog iz trećeg logora služe peterica ili deseterica, pa i više od toga. Pored toga, nije se zadovoljio da izađe kao što je ušao već je pokrao opremu najvećem borcu u cijeloj vojsci i još je na njega srušio šator u kojem je ovaj boravio. Taj čovjek, a i mi uz njega, dali smo se u potjeru za njim. Pa kada ga je ovaj sustigao, koji je inače vrijedio hiljadu drugih boraca, vaš drug ga ubi. Zatim ga je slijedio drugi, njemu ravan, pa je ubio i njega. Zatim sam ga sustigao ja, a ne mislim da sam iza sebe ostavio nekog ko je meni ravan. Osim toga, ja sam želio osvetiti dvojicu prethodno ubijenih koji su bili moji amidžići. I pored svega ugledao sam smrt pred svojim očima, pa sam se predao.'

Nakon toga obavijestio ih je da perzijanska vojska broji 120 000 boraca. Taj čovjek prihvati islam, te ode do Tulejhata i reče mu: 'Tako mi Boga, nećete biti pobijeđeni sve dok ste u takvoj vjernosti, iskrenosti i sređenim prilikama kao što primjećujem među vama. Tog dana on je se borio na muslimanskoj strani i pokazao se kao veliki borac.'"[1]

[1] Bilježi ga Et-Taberi u svome "Et-Tarihu", 3/512-514 opširnije od navedenog.

Kazivanja o pokajnicima od vladara ovog ummeta

Kazivanje o Zu-l-Kela'i[1]

66 – U knjizi 'Er-Revda' Muhammed b. Ahmed El-Bera' kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. er-Rusafi, pričao nam je Sulejman b. Ma'den da mu Se'id b. 'Ufejr el-Misri rekao: Obavijestio me je 'Ulvan b. Davud, od čovjeka iz njegovog naroda da je rekao:

"U vremenu džahilijeta poslan sam da ispred svoje porodice odnesem poklone Zu-l-Kela'i. Ostao sam čekati punu godinu dana pred kapijom prije nego što sam ušao kod njega. Potom se jednog dana pojavio na svojoj palači pa su svi prisutni oko dvorca pali mu na sedždu, a nakon toga je primio moje poklone."

Kasnije sam ga vidio u islamu kako kupuje meso za jedan dirhem i stavljajući ga u bisage svoga konja govori: "Ružan li je dunjaluk, ako to samo od njega imam: svakodnevne kušnje. (...)" (tj. stihovima je kazao da je dunjaluk bezvrijedan.)

67 - Prenosi Ibn Durejd[2], od Er-Rejjašija[3], a on od El-Asme'ija[4] da je rekao:

"Allahov Poslanik ﷺ je po Džeriru b. 'Abdullahu poslao pismo Zu-l-Kela'u taifskom vladaru, u kojem ga poziva u islam. Dotični se bio osilio do mjere da je sebe smatrao božanstvom i u tome je uživao podršku ljudi. Allahov Poslanik ﷺ je umro prije Džerirovog povratka, a Zu-l-Kela'a je

---

[1] On je Zu-l-Kila' el-Asgar (mlađi). Ime mu je Sumejfe' b. Nakur b. 'Amr b. Ja'fer b. Zi-l-Kila' el-Ekber (stariji), Jezid b. En-Nu'man. Spomenuo ga je hafiz Ibn Hadžer u trećem djelu svoje knjige "El-Isabe" gdje kaže: "Učestvovao je sa Mu'avijom u Bici na Siffinu i u njoj je poginuo."

[2] Njegovo ime je Muhammed b. El-Hasan b. Durejd el-Ezdi. Posebno se isticao u književnosti. Prethodno je spomenut u predaji br. 24.

[3] On je Ebu-l-Fadl 'Abbas b. El-Feredž el-Basri en-Nehavi. Bio je El-Asme'ijev ravija. Ubili su ga Etiopljani u Basri 257. h/g. "Es-Sijer", 12/372.

[4] Njegovo ime je 'Abdulkadir b. Kurejb. Jedan je od najistaknutijih imena arapske književnosti. Prethodno je spomenutu u predaji br. 22.

sve do Omerove vladavine pozivao ljude da ga obožavaju. Tada se u njemu probudila želja za islamom. Došao je do Omera sa osam hiljada svojih robova i primio islam pred njim, te je polovinu svojih robova oslobodio. Omer mu reče: 'O Zu-l-Kela'a, prodaj mi preostali dio robova, a ja ću ti dati trećinu njihove cijene ovdje, trećinu u Jemenu, a trećinu u Šamu.' On mu odgovori: 'Pričekaj me da još danas razmislim o tvojoj ponudi.' Kada se vratio kući oslobodio je sve svoje robove.

Sutradan je otišao do Omera, a on ga upita: 'Šta imaš reći za ponudu u pogledu robova?' 'Allah je i za mene i za njih odabrao bolje od onoga što si ti predložio', odgovori on. 'A šta je to?', upita Omer. 'Oni su sada slobodni, Allaha radi', reče on. 'Tako mi Allaha, ispravno si postupio', podrža ga Omer.

'O vođo pravovjernih, ja sam počinio grijeh za koji mislim da mi ga Allah neće oprostiti', reče Zu-l-Kela'. 'A šta je to?', upita ga Omer, a on reče: 'Skrio sam se od onih koji su me obožavali. Zatim sam im se ukazao sa uzvišenog mjesta pa mi je na sedždu palo skoro sto hiljada ljudi.' Omer ga utješi riječima: 'Ako se budeš iskreno pokajao Allahu i napustio grijeh, nadat je se da ćeš uz Allahovu milost postići Njegov oprost.' Allah Uzvišeni kaže: '(...) ne gubite nadu u Allahovu milost!'" (Ez-Zumer, 53)[1]

Pokajanje zapovjednika i trgovca

68 – Obavijestio nas je šejh Ebu-l-Feredž, pričao nam je Ebu-l-Kasim Hibetullah b. Ahmed da mu je Ebu Bekr Muhammmed b. 'Ali el-Hajjat rekao da je čuo Ahmeda b. Muhammeda b. el-'Allafa kako kaže: Izvijestio me je El-Husejn b. Safvan da je Ebu Bekr el-Kureši[2] rekao: Čuo

[1] Bilježi ga Ibnu-l-Dževzi u djelu "El-Muntezam", 4/8.

[2] On je Ibn Ebi-d-Dunja. Pogledaj lanac prenosilaca 4. predaje.

sam Muhammeda b. El-Husejna kako kaže: Pričao mi je Ebu Omer el-'Umri, od 'Ubejdullaha b. Sadekaa b. Mirdas b. el-Bekri, od svoga oca da je rekao:

"Na jednoj visoravni u blizini Antakije[1] ugledao sam tri mezara na kojima su bili natpisi. Na prvom je pisalo:

Kako u nasladi život da provodi

Onaj ko zna da će ga Gospodar ljudi pitati

Nepravdu prema ljudima On će izmiriti

A ni dobro toga dana neće se zapostaviti.

Na drugom mezaru je pisalo:

Kako u nasladi život da provodi

Onaj ko zna da će ga smrt iznenaditi

Da će mu vlast i raskoš uskratiti

I kuću u kojoj se bezbrižno osjeća.

Na trećem mezaru koji je bio pored ova dva je pisalo:

Kako u nasladi život da provodi

Onaj čija će mladost među stjenkama groba okončati.

Crte lica do jučer njegovanog

Brzo će iščeznuti u gomili tijela rastočenog.

[1] U štampanom izdanju, kao i u Ibn 'Asakirovom "Et-Tarihu", 8/285-286, piše da je se mjesto zvalo Entablus što je vjerovatno i tačnije. U druge dvije predaje kod Ibn 'Asakira, 8/281, stoji da pomenuto mjesto nosi naziv Atrablus. U djelu "Mu'džemu-l-buldan" stoji: "Entablus na bizantinskom znači: pet gradova, a to je grad između Aleksandrije i Berke. Rečeno je da je grad u blizini Berke." Jakut, također, spominje Atrablus i kaže: "Mjesto periferiskom dijelu Berke i početku afričkih zemalja."

Mezari su bili podjednako uzdignuti i poravnani u istoj liniji. Potom sam sreo nekog starca, pa sam mu rekao: 'Vidio sam nešto čudno u vašem selu.' 'A šta si to vidio?', upita me starac. Ispričao sam mu šta sam vidio, a on mi na to reče: 'Njihova priča je čudnija od onoga što si vidio na njihovim mezarima.'

'Pričaj mi o tome', zamolio sam ga. On otpoče pričati njihovu priču: 'Bila su to trojica braće: zapovjednik iz vladarove svite koji je upravljao gradovima i vojskom, trgovac imućnog stanja i velikog ugleda i pobožnjak koji je živio u osami i posvetio se ibadetu.

Brat, pobožnjak bio je na smrtnoj postelji, pa se njegova dva brata iskupila kod njega. Jedan od njih bio je postavljen za namjesnika ovih krajeva od strane 'Abdumelika b. Mervana[1] i bio je jako nepravedan i okrutan. Kada su mu došli rekoše mu: 'Oporuči nešto.' 'Ne, tako mi Allaha. Ja nemam imetka iz kojeg bih mogao oporučiti. Nemam ni dugova, a od ovoga svijeta nemam ništa za što se bojim da će mi ga neko oteti, pa da vam to oporučim.'

Brat, koji je imao vlast, reče: 'Brate, zatraži što želiš, moj imetak ti je na raspolaganju. Slobodno traži što želiš i oporuči ono što ti je volja.' Međutim, on mu ništa ne reče.

Brat, trgovac, mu reče: 'Brate, ti znaš koliko ja imetka imam i koliko zarađujem. Možda ti je u srcu ostala želja da uradiš neko dobro koje nisi mogao postići osim udjeljivanjem. Moj imetak ti je na usluzi, zato naredi ono što želiš i to će ti se ispuniti.'

---

[1] On je umejevski halifa. Ez-Zehebi ga je spomenuo u djelu "Es-Sijer", 4/246, gdje je rekao: "Spomenuo sam ga zbog njegovog obilnog znanja." Na str. 249 kaže: "Bio je istaknuta ličnost svoga vremena i vrlo mudar. Hadždžadž je bio njegova greška. Umro je u ševval 86. h/g. u šezdeset i nekoj godini života."

On se okrenu prema njima i reče: 'Ja nemam potrebe za vašim imetkom, ali vam želim ostaviti oporuku pa ispoštujte ono što ću vam reći.' 'Oporuči', rekoše njih dvojica. On reče: 'Kada umrem, ogasulite me, obucite mi kefine i ukopajte me na kakvoj uzvišici, a na mome kaburu napišite slijedeće riječi:'

Kako u nasladi život da provodi

Onaj ko zna da će ga Gospodar ljudi pitati

Nepravdu prema ljudima On će izmiriti

A ni dobro toga dana neće se zapostaviti.

A kada to uradite obilazite me svakog dana ne bi li uzeli pouku.

Pošto umrije, oni postupiše onako kako je on od njih zatražio.

Njegov brat dolazio je na kabur u pratnji svojih vojnika. Sišao bi sa konja, pročitao nadgrobni natpis i plakao. Trećeg dana njegovog dolaska postupio je na isti način kao i prije, a kada je namjeravao otići iz unutrašnjosti kabura, začuo je štropot (lomljevinu) od koje se toliko prestrašio da mu je srce skoro puklo. Otišao je sav prestrašen. Kada je pala noć u snu je vidio svoga brata, te ga upita: 'Brate moj, šta je ono što sam čuo u tvom kaburu?' On mu reče: 'To je zvuk kukaste toljage.' Rečeno mi je: 'Vidio si čovjeka kome je učinjena nepravda, pa mu nisi pomogao.'

Osvanuo je sav zabrinut. Pozvao je svoga brata i ostalu svoju svitu, te im se obrati: 'Ja smatram da naš brat s onim što nam je oporučio da napišemo na njegovom kaburu nije namjeravao nikog drugog osim mene. Zato ja vas uzimam za svjedoke da od danas više neću boraviti među vama.'

Starac je dalje pričao: Zatim se odrekao vlasti i posvetio se ibadetu. Halifi 'Abdulmeliku b. Mervanu je pisano u pogledu toga, pa je odgovorio da ga puste neka radi kako je naumio.

Život je provodio po brdima i pustinjama sve dok mu se nije primakao smrtni čas kada je bio boravio na ovom brdu u društvu nekih pastira. Pošto njegov brat sazna za tu vijest, dođe i reče mu: 'Brate moj, zar nećeš nešto oporučiti?' On mu odgovori: 'Šta da oporučim? Nemam imetka pa da s njime oporučujem. Međutim, želim te nešto nešto zamoliti. Kada ja umrem, zakopaj me pored našeg brata, a na kaburu napiši:

Kako u nasladi život da provodi

Onaj ko zna da će ga smrt iznenaditi

Da će mu vlast i raskoš uskratiti

I kuću u kojoj se bezbrižno osjeća.

Zatim me posjećuj tri dana i moli za mene ne bi li mi Allah oprostio.'

Starac dalje kaže: Ovaj je umro, a brat postupi po njegovom vasijetu – oporuci. Kada je bio treći dan njegove posjete bratu, on je molio za njega i plakao pored njegovog kabura. Kada je namjeravao da ode iz kabura je začuo buku kao pri padu nečeg od čega je skoro svisnuo. Kući se vratio zabrinut. Kada je pala noć, u snu je vidio svoga brata. On je pričao: 'Kada sam vidio svoga brata ustao sam prema njemu i upitao ga: Brate, jesi li nam to došao u posjetu?' On mi reče: 'Daleko od toga, dragi brate. Put je odveć dalek da bi se mogli obilaziti.' 'Kako si ti, brate?', upitao sam ga. 'Dobro. Pokajanje mi je donijelo svako dobro.' 'A kako naš brat?', ponovo sam ga upitao. 'On je sa časnim prvacima', reče mi on. Rekao sam: 'Kako gledate na naše stanje?' 'Ko za svoga života uradi kakvo dobro, naći će ga. Zato iskoristi bogatstvo prije siromaštva', reče mi on.

Starac dalje kazuje: i ovaj treći brat postade skroman na dunjaluku. Razdijeli svoj imetak i imovinu koju je posjedovao, te se u potpunosti posveti ibadetu.

Starac kaže: On je imao sina koji je stasao u izuzetno lijepog i skladnog mladića. Počeo je se baviti trgovinom i postigao zavidne rezultate. Kada se njegovom ocu primakao čas smrti, on mu reče: 'O oče moj, želiš li štogod oporučiti?' On mu odgovori: 'Tvoj otac nema imetka pa da iz njega oporučuje. Međutim, želim da ti jednu stvar ostavim u emanet: Kada umrem zakopaj me pored tvojih amidža, a na mome kaburu ispiši ova dva stiha:

Kako u nasladi život da provodi

Onaj čija će mladost među stjenkama groba okončati.

Crte lica do jučer njegovanog

Brzo će nestati (iščeznuti) u gomili tijela rastočenog.

Kad to uradiš posjeti me tri puta i upućuj dovu za mene.'

Mladić postupi prema očevoj želji. Kada je trećeg dana bio u obilasku očevog kabura iz njegove unutrašnjosti začu glas od kojeg mu se promijeni boja lica i naježi koža na tijelu. Te noći u snu je vidio svoga oca kako mu se obraća: 'Sinčiću moj, ubrzo ćeš nam se pridružiti, a djela se vrednuju po završetku, a smrt je bliža od toga. Pripremi se za svoje putovanje i odlazak. Potrepštine iz svoje prolazne kuće preusmjeri u kuću u kojoj ćeš zauvijek ostati. Nemoj da te obmanu duge nade, kao što su obmanule one prije tebe pa su zanemarili ono što ih očekuje. Na samrti gorko su se kajali zbog

uzalud provedenog života, a kada nastupe smrtne muke tada nikakvu korist neće donijeti kajanje zbog onoga što je Allah, za takvu vrstu, na Sudnjem danu pripremio. Sinčiću moj, požuri, požuri i još jednom, požuri.'

'Abdullah b. Sadeka kaže: Starac koji mi je ovo pričao je rekao: idućeg jutra ja sam posjetio tog mladića, te mi on ispriča svoj san i reče: 'Ja mislim da stvari stoje upravo onako kako mi je moj otac nagovijestio i ja osjećam da mi se smrt približila.'

Starac dalje kaže: 'Počeo je dijeliti svoj imetak. Vraćao je dugove i tražio oprosta od poslovnih saradnika i svojih radnika, a ujedno im opraštao. Izgledao je poput čovjeka koji se rastaje, a on je upravo to i naslućivao. Govorio je: 'Moj otac mi je rekao: *Požuri, požuri i još jednom požuri*. Radi se o troje. Ili su to tri sata, a ona su već prošla, mada ne mislim da je to; ili su to tri dana što ja i priželjkujem; ili su tri mjeseca, iako mislim da ih neću dočekati. Možda su to i tri godine. To je predugo i ja ne bih volio da im je takvo značenje.'

Starac kaže: Tri dana neprestano je dijelio imetak i davao sadaku. Na kraju trećeg dana skupio je svoju porodicu i djecu, te se od njih oprostio. Potom se okrenuo prema kibli, opružio se, zatvorio oči, izgovorio šehadet i nakon toga umro, neka je Allahova milost na njega. Starac kaže: Jedno vrijeme ljudi su iz raznih krajeva dolazili na njegov kabur i molili za njega."[1]

---

[1] Priču u skraćenom obliku bilježi Ibn 'Asakir u djelu "Tarihu Dimešk", 8/281 (manuskript), u biografiji Sadekate b. Mirdasa, a nakon toga spominje je i u biografiji Sadekate b. Jezida, 285-287.

Pokajanje namjesnika Basre

69 – Obavijestio nas je El-Mubarek b. 'Ali, pričao nam je Hibetullah b. Ahmed b. el-Džeriri od Ebu Taliba el-'Ušarija[1] da mu je Muhammed b. 'Abdullah ed-Dekkak[2] prenio da je El-Husejn b. Safvan rekao: Obavijestio nas je Ibn Ebi-d-Dunja, pričao nam je Muhammed b. El-Husejn, od Sulejmana b. Ejjuba koji je čuo od 'Abbada b. 'Abbada el-Mulehhebija da je rekao:

"Jedan od namjesnika Basre bio je pobožan, ali nakon toga prepustio se utjecaju ovog svijeta i vlasti koju je imao. Izgradio je i podigao ogromnu i raskošnu kuću. Kada ju je u potpunosti završio pripremio je gozbu i pozvao ljude. Gosti su bili oduševljeni. Upućivali su dove, a zatim odlazili.

Prigoda je potrajala nekoliko dana, a kada se sve završi on sjede sa nekoliko svojih prijatelja, te im reče: 'Vidjeli ste koliko sam presretan zbog ove svoje kuće. Razmišljao sam da svakom od svojih sinova sagradim istu ovakvu kuću. Zato ostanite kod mene koji dan da se zabavimo i da porazgovaramo oko izgradnje. Oni se odazvaše njegovom pozivu, te nekoliko dana provedoše u igri i zabavi, razgovarajući o građevinskom zahvatu kojeg je namjeravao poduzeti.

Jedne noći dok su se zabavljali začuše iz jednog kraja kuće glas koji je govorio: "O vi koji ste nemarni i zaboravni. Razmislite, jer je smrt svima propisana, pa čak i onima koji se vesele i zabavljaju.

---

[1] Njegovo ime je Muhammed b. 'Ali b. El-Feth. Bio je dobar i povjerljiv čovjek. Njegov djed je bio izrazito visok, pa je zbog toga prozvan: El-'Ušari - deset lakata dug. Umro je 451. g/h. "Sijeru e'alami-n-nubela'", 18/48.

[2] On je Ebu-l-Husejn, poznat kao Ibn Ebi Mejmi. Spadao je povjerljive prenosioce. Umro je 390. h/g. "Es-Sijer", 16/564.

Smrt će doći svima i na svim položajima, i nikako ne smatraj da nećeš naseliti kaburistan. Stoga izvršaji naređeno kako bi ti grijesi bili oprošteni!"

Vladar i njegovi prijatelji se jako preplašiše i uznemiriše zbog onoga što su čuli. 'Jeste li čuli ono što sam ja čuo?!', upita on svoje drugove. 'Da, čuli smo', odgovoriše oni. 'Osjećate li te se isto kao i ja?', ponovo ih upita. 'A šta osjećaš?', upitaše oni. 'Tako mi Allaha, osjećam zebnju na srcu zbog smrti čiji dolazak osjećam', reče on, a oni dodaše: 'Ne, nego zdravlje i dug život.'

Plakao je, a potom se okrenuo svojim drugovima i rekao: 'Vi ste moji prijatelji i miljenici, pa mogu li nešto od vas zatražiti?' 'Naredi nam što god želiš', rekoše oni. On im naredi, pa proliše alkohol i izbaciše muzičke instumente, a zatim reče: 'Allahu moj, Ti si mi svjedok, a i ovi Tvoji robovi koji su ovdje prisutni, da se Tebi kajem od svih grijeha koje sam počinio i žalim zbog svega što sam za života propustio. Tebe molim da, ako mi još života propišeš, upotpuniš Svoju blagodat prema meni i učiniš me Svojim pokornim robom. A ako me uzmeš Sebi, oprosti mi grijehe iz Svoga obilja i dobrote.'

Odjedanput osjeti jaku bol, te poče govoriti: 'Tako mi Allaha, ovo je smrt, ovo je smrt', i sve dok nije ispustio dušu. Učenjaci su smatrali da je on umro kao pokajnik."

Pokajanje namjesnika Basre i robinje (djevojke)

70 – Prenosi se (bilježi se) od Malika b. Dinara[1], Allah mu se smilovao, da je jednoga dana, hodajući trgovima Basre, ugledao namjesnikovu robinju u njenoj pratnji, te je dozva: "Djevojko, služavko, da li bi te tvoj gospodar htio prodati?" "Pa kada bi me i htio prodati, zar me može neko poput tebe kupiti?!", odgovori ona. "Da, i bolju od tebe", reče joj on. Ona se nasmija i naredi da je nose u dvore. Pošto uđe kod svoga gospodara obavijesti ga o onome što se zbilo. Namjesnik se nasmija, te naredi da mu ga dovedu. Pošto uđe, vladar osjeti strahopoštovanje prema njemu, pa ga upita: "Koja je tvoja potreba?" "Prodaj mi svoju djevojku", reče on. "Jesi li ti u stanju isplatiti njenu cijenu", upita namjesnik. "Ja ti za nju dajem dve crvljive datuline koštice", reče on. Prisutni se nasmijaše i ironično ga upitaše: "Zbog čega takva cijena?" "Zbog mnoštva njenih mahana", reče on, a oni ponovo zapitaše: "O kakvim je mahanama riječ?" On poče nabrajati: "Ako se ne namiriše, smrdjet će; ako ne bude prala zube, imat će neugodan zadah usta; ako ne bude održavala svoju kosu bit će ušljiva i razbarušena, a ako poživi, uskoro će ostariti. Prati je menstrualno pranje, te vršenje velike i male nužde. Možda te ne voli, osim iz interesa i dobročinstva koje od tebe doživljava. Njena ljubav prema tebi nije iskrena, niti ti je odana. Svaki koji joj dođe nakon tebe kod nje će biti ravan tebi. Za manje od onoga što ti tražiš za svoju djevojku ja mogu dobiti djevojku od komfora. Kada bi se morska voda pomješala sa njenom pljuvačkom, postala bi slatka i pitka, a na njene riječi bi se i umrli odazvao. Danju bi njena šaka Sunce zasjenila a noću bi umjesto Mjeseca sijala a horizont bi ukrasila kada bi se

---

[1] Bio je jedan od učenjaka Basre i poznati asketa u tom gradu. Prethodno je spomenut u predaji br. 46.

sa odjećom i ukrasima svojim na njemu pojavila. Postala je u baštama od mošusa i šafrana, a boravi u odajama punim izobilja. Pojena je sa Tesnim izvora. Uvijek je odana i njena ljubav je iskrena. Pa koja od njih dvije je zaslužnija da bude više plaćena?" "Ta koju si ti opisao", reče namjesnik.

Malik b. Dinar zatim reče: "Njenu cijenu nije teško osvojiti i lahko ju je zaprositi." "Šta je njena cijena, Allah ti se smilovao?", upita namjesnik. Malik b. Dinar reče: "Vrlo lahke stvari za učiniti. Da se osamiš u jednom dijelu noći i iskreno klanjaš Allahu dva rekata; da ti se servira hrana, pa se prisjetiš gladnog, te daš prednost Allahu nad svojim strastima; da sa puta ukloniš kamen ili nečistoću; da život provedeš s onoliko koliko ti je dovoljno; da svoje ciljeve uzdigneš od ovog varljivog svijeta, pa tako život provedeš ponosan i zadovoljan, a sutra dođeš u kuću počasti siguran i vječno se u njoj nastaniš."

Čovjek reče: "Djevojko, je si li čula šta je rekao šejh?" "Da, čula sam", odgovori ona. "Pa da li je to istina ili ne?", ponovo upita on. "Boga mi, to je sama istina, pouka i savjet", odgovori djevojka. "Onda si ti, Allaha radi, slobodna, a to i to imanje dajem ti kao sadaku. A vi, sluge moje, isto tako ste slobodni, a to i to imanje sada je vaše. Ova kuća sa svime što je u njoj i sav moj imetak koji posjedujem dajem kao sadaku na Allahovom putu." Potom je strgao zavjesu od grubog platna koja je bila na vratima, te se njome ogrnuo, a svoju odjeću skinuo sa sebe.

Djevojka reče: "Gospodaru, nema meni života bez tebe." Svoje ruho zamijeni grubom odjećom i izađe za njim. Malik ih isprati i zamoli Allaha za njih, te krenuše svojim putevima. U ibadetu su ostali sve do smrti, Allahova milost neka je na njih.

Pokajanje Ummu-l-benin, kćerke 'Abdul'aziza b. Mervana

71 – Obavijestio nas je Ebu-l-Feth Muhamme b. 'Abdulbaki, pričao nam je Muhammed b. Ebi Nasr el-Humejdi[1] od El-Hidra b. Mejmuna el-Babija da mu je Ebu Bekr Ahmed b. 'Umer el-Bezzaz prenio da je Mensur Muhammed b. 'Isa b. 'Abdul'aziz rekao: 'Ali b. El-Husejn b. Er-Rebi' je rekao: Prenio nam je Ebu 'Ali El-Hasan b. Jezid ed-Dekkak od Ja'kuba b. Ishaka da je rekao: Čuo sam Ibrahima b. El-Džunejda da je rekao: pričao nam je Memmus[2] el-Kattan, pričao nam je Ahmed b. Muhammed, njemu Ebu 'Ali, njemu Muhammed b. 'Ali ez-Zaferani da je rekao: Čuo sam Ahmeda b. Rijaha el-Katiba kako prenosi od El-Hejsema b. 'Adijja, a on od Mervana b. Muhammeda da je rekao:

"'Azza, Kusejjirova druga,[3] ušla je kod Ummu-l-benin, kćerke 'Abdu'aziza b. Mervana, Omerove sestre, a ona je upita: ' 'Azza, šta znače Kusejjirove riječi u stihu:

"Ispuni svaki dužnik dug svoj, koliko za to znam, a 'Azza se od svoga suzdrža!"

'Kakav je to dug kojeg on spominje?' 'Poštedi me toga', odgovori 'Azza. 'Moraš mi to reći', uporno je nastavljala ona. 'Azza na kraju reče (pristade): 'Obećala sam mu poljubac, pa kada je došao po obećanje, meni je bilo neprijatno i nisam održala riječ.' Tada Ummu-l-benin reče: 'Ispuni

---

[1] On je napisao djelo "El-Džem'u bejne-s-Sahihajn". Umro je 488. h/g. Pogledaj: "Sijeru e'alami-n-nubela'", 19/120.

[2] On je Muhammed b. Musa el-Kattan iz Hemezana ili je pak Muhammed b. Nasr b. 'Abdurrahman. Pogledaj: "Tarihu Bagdad", 3/244-245.

[3] Njegovo ime je Kusejjir b. 'Abdurrahman b. Ebi Džum'a, Ebu Sahr. Bio je pjesnik i poznato ime arapskih ašika -udvarača. Držan je za šašavog. Njegova ašika bila je 'Azza te je po njoj i prozvan. Umro je istog dana kada i 'Ikrime štićenik Ibn 'Abbasa. "Eš-Ši'aru ve-š-šu'ara'", 1/503.

svoje obećanje, a ja ću na sebe preuzeti grijeh.' Potom shvati veličinu onoga što je rekla, te zamoli Allaha da joj oprosti, a kako bi se iskupila za svoje riječi oslobodi četrdeset robova. Svaki put kada bi se nakon toga sjetila svojih riječi plakala je toliko da bi maramu natopila suzama. Govorila je: 'Kamo sreće da sam zanijemila kada sam to namjeravala reći.'[1]

Postala je odana ibadetu do mjere da je u svome vremenu (spominjala se) po tome. Udobna dvorska postelja nije je odvratila od noćnog namaza. Svakog petka jahala je konja na Allahovom putu. K sebi je pozivala pobožne žene i s njima razgovarala. Govorila bi: 'Ja volim da razgovaram s vama, ali kad dođe namaz ja zaboravim na vas.'

Uobičavala je govoriti: 'Pravi sebičnjak je onaj koji sebi ne želi Džennet.' Također je govorila: 'Svako ima neku žudnju, a moja žudnja je u u pomaganju i udjeljivanju. Tako mi Allaha, udjeljivanje, održavanje veza i posjećivanje draže mi je od ukusnog jela i hladnog napitka kome je prethodila glad i žeđ. A da li se dobro postiže osim trudom?'

Bila je na ispravnom učenju sve do smrti, neka je Allahova milost na nju."[2]

---

[1] Bilježi ga Ibnu-l-Dževzi u djelu "El-Muntezam", 7/185. Također, navodi ga i u djelu "Sifetu-s-safve", 4/299-300.

[2] Bilježi ga Ibnu-l-Dževzi u djelu "Sifetu-s-safve", 4/299.

Pokajanje Hišama b. 'Abdulmelika[1] i njegove robinje

72 – Memmus je rekao: Pričao nam je Ahmed b. Muhammed b. Ibrahim od El-Kasima b. Dža'fera da mu je 'Ali b. Hidžr el-Vasiti prenio da je 'Isa b. El-Fadl b. Musa čuo Ishaka b. Ibrahima el-Mevsilija kako govori: Pričao mi je Muhammed b. 'Abdurrahman el-Hašimi od svoga oca a on od Sulejmana b. Halida da je Hišam b. 'Abdulmelik čuo kako u Kufi kod jedne starice postoji izuzetno lijepa djevojka, koja je bila izrazito lijepa i zgodna robinja, pametna i učtiva, a koja je uz to bila izvrstan poznavalac Allahove Knjige i pamtila je poeziju. On naredi da se pošalje pismo namjesniku Kufe u kojem mu se naređuje da mu od starice kupi tu robinju, a zatim je što prije dovedu do njega. Kada je sluga uručio pismo namjesniku, on posla po staricu i od nje kupi robinju za 200. 000 dirhema i palmovik koji je davao godišnji urod u vrijednosti 500 miskala.[2] Potom spremiše robinju i poslaše je halifi Hišamu. On je smjesti u poseban paviljon, dodijeli joj služavke i naredi da joj donesu raskošan nakit i odjeću, te udobnu i prijatnu postelju.

Dok je jednoga dana osamljen s njom boravio na udobno pripremljenoj loži, mekoj postelji i mirisu gdje su razgovarali o poeziji i njenoj retorici uslijed čega ga još više zadivi, kad u jednom trenutku začuše naricanje i plač. Hišam pogleda, te ugleda grupu ljudi koji su nosili dženazu. Iza dženaze išla je grupa žena između kojih je jedna oplakivajući umrlog govorila: "Oče moj, sada si na nosilima i vode te

---

[1] Njegovo ime je Hišam b. 'Abdulmelik b. Mervan, Ebu-l-Velid, el-Umevi. Rodio se nakon 70. h/g. Hilafetom je upravljao od 105. h/g. pa sve do svoje smrti 125. h/g. u rebi'u-l-ahir u 54. godini života. Pogledaj: "Sijeru e'alami-n-nubela'", 5/351.

[2] Miskal – težina jednog dirhema i 3/7 dirhema ili 4,68 gr.

među mrtve. U kaburu ćeš usamljen kao tuđinac biti. Kamo sreće da si od onih čija duša govori: Požurite sa mnom ili si pak od onih koji će ih preglinjati i govoriti: Vratite me, gdje me nosite?[1]"

Hišamove oči napuniše se suzama, zaboravi na svoje uživanje, te reče: "Smrt je dovoljna opomena." Gadid reče: "Ova žena mi presječe žilu kucavicu." Hišam reče: "Stvar je daleko ozbiljnija od uživanja." Potom pozva poslugu, napusti ložu i ode, a Gadid se zatvori u svoje odaje. Te noći u snu dođe joj glasnik i reče: "Ti si ona koja zavodiš svojom ljepotom, i obmanjuješ svojim umiljavanjem. Šta će s tobom biti kada se puhne u rog i grobovi se ispreturaju, a zatim se krene na mjesto obračuna gdje će im djela koja su činili biti izložena?!"

Probudila se sva prestrašena. Pozva neke od svojih služavki koja joj donese vodu i ona se okupa. Od sebe odstrani skupocjenu odjeću i nakit, a obuče vuneni haljetak. Pas pritegnu konopcom, a o vrat okači torbicu (za hranu) i sa štapom u ruci uđe u Hišamovu vijećnicu. U prvi mah je nije prepoznao. Međutim, ona progovori: "Ja sam Gadid, tvoja robinja, došao mi je glasnik i čula sam njegovu prijetnju. Ti si u pogledu mene udovoljio svojim potrebama, zato sam ti došla da me oslobodiš od ropstva ovoga svijeta."

Hišam reče: "Kakve li razlike između tvoje dvije slike. Idi, ti si slobodna radi Allahova lica." Još je upita: "Gdje namjeravaš ići?" "Naumila sam otići u Allahov sveti hram", odgovori ona. "Kreni, niko ti neće ništa nažao neće učiniti", bile su njegove opraštajuće riječi.

Iz dvora je izašla s prezirom na ovaj svijet, a želja za budućim svijetom dovela ju je do Mekke. Boravila je u blizini Harema, posteći i dane provodeći u ibadetu. Prela je vunu i od toga se izdržavala. Kada bi

---

[1] Bilježi El-Buhari, hadis br. 1314, od Ebu Se'ida el-Hudrija da je Allahov Poslanik ﷺ rekao: "Kada se spremi dženaza i kada je ljudi ponesu na svojim ramenima, ukoliko je dobra, reći će: 'Požurite sa mnom!' A ako ne bude dobra, reći će: 'Teško njoj, kuda ćete s njom?' Njen glas čuje svako, osim čovjeka, a kada bi ga čuo, pao bi u nesvjest."

nastupila noć tavafila bi oko Ka'be, a potom bi ušla u prostor hidžra i molila: "Spasitelju moj, u Tebe se pouzdavam, pa nemoj mi moje nade uskratiti. Lijepo me kod Sebe primi i nagradi me."

Ustrajavala je u ibadetu sve dok se nije izmijenilo njeno tijelo od dugog stajanja u namazu i plakanja, a prsti su joj bili ispucali od prediva. Na takvom stanju je i umrla, Allahova milost neka je na nju.

Pokajanje Humejda b. Džabira

73 – Obavijestio nas je Ebu-l-Feth Muhammed b. 'Abdulbaki, pričao nam je Hamd b. Ahmed od Ahmeda b. 'Abdullaha El-Hafiza da je rekao: Pričao mi je Ibrahim b. Nasr od Dža'fera b. Muhammeda b. Nusajra da je rekao, Ibrahim b. Beššar mi je rekao:

"Jedne prilike išao sam sa Ibrahimom b. Edhemom[1] pustinjom pa smo naišli na malo povišen kabur. Zastade pored njega, zatraži oprosta umrlom i poče plakati. Upitao sam ga: 'Čiji je ovo kabur?' On odgovori: 'Ovdje je ukopan Humejd b. Džabir, upravitelj cijelog ovog mjesta. Bio je odan dunjaluku, pa ga je Allah od toga sačuvao. Čuo sam da je jednoga dana naslađivao se i zabavljao zadivljen svojim imetkom i vlasti, a potom je na tom mjestu zaspao sa nekom od svojih žena. U snu je ugledao čovjeka kako sa knjigom u ruci stoji iznad njegove glave. Knjiga je bila od zlata u kojoj je pisalo: *Ne daji prednost prolaznom nad vječnim i ne dozvoli da te obmane vlast i vladavina, moć i imetak koji posjeduješ, niti strasti u kojima se nalaziš i uživanje. To u čemu se ti nalaziš moglo bi se nazvati značajnim, ali da neće nestati; to bi bila i vlast da poslije nje ne dolazi propast; moglo*

[1] On je Ebu Ishak el-Hurasani el-Belhi. Bio je jedan od poznatih zahida – asketa u Šamu. Rodio se na početku drugog stoljeća. Pripadao je uglednom sloju društva. Otac mu je bio bogat i imao je mnogo imetka i sluga. Umro je 162. h/g. "Sijeru e'alami-n-nubela"', 7/387.

bi se reći da je to veselje, da nije obmana i varljivo naslađivanje; i zvalo bi se danom kada bi bio siguran da nakon njega dolazi sutra. Požuri ka onome što ti Allah naređuje, jer On Uzvišeni kaže: "I požurite oprostu od Gospodara vašega, i Džennetu širokom kao nebesa i Zemlja, pripremljenim za bogobojazne!" (Ali 'Imran, 133)

Ibrahim dalje kaže: Probudio se sav uznemiren, te reče: 'Ovo je opomena od Allaha i upozorenje.' Potom je potajno napustio vlast i otišao da niko nije znao za njega. Došao je na ovo brdo i tu vrijeme provodio u ibadetu.

Kada sam čuo za njega, posjetio sam ga i pitao ga o tome. On mi je pričao o svome pokajanju, a ja sam mu pričao o svom. Posjećivao sam ga sve do njegove smrti. Ovdje je pokopan i ovo je njegov kabur. Allahova milost neka je na njega."[1]

Pokajanje Ibrahima b. Edhema

74 – Obavijestio nas je Muhammed[2], od Hamda[3] a on od Ahmeda[4] da je rekao: Pričao mi je Ibrahim b. 'Abdullah b. Ishak[5] od Muhammeda b. Ishaka es-Serradža[6] da je rekao: Čuo sam Ibrahima b. Beššara, slugu Ibrahima b. Edhema kako kaže:

[1] Bilježe ga Ebu Nu'ajm u djelu "Hiljetu-l-evlija", 8/32-33, El-Bejheki u "Ez-Zuhdu-l-kebir", hadis br. 580, Ibnu-l-Dževzi u "El-Muntezamu", 8/151, Ez-Zehebi u djelu "Es-Sijer", 7/395. Ibnu-l-Dževzi još ga navodi i u djelu "Sifetu-s-safve", 4/356.

[2] Njegovo ime je Muhammed b. 'Abdulbaki Ebu-l-Feth. Prethodno je već spominjan. Pogledaj kazivanje br. 5.

[3] On je Ibn Ahmed Ebu-l-Fadl el-Haddad. Pogledaj predaju prije ove.

[4] On je Ebu Nu'ajm, autor djela "El-Hilje."

[5] On je Ebu Ishak el-Asbehani. Poznat je po imenu El-Kassar. Doselio je u Nejsaburu. Umro je 373. h/g. Živio je više od stotinu godina. "Šezeratu-z-zeheb", 4/392.

[6] On je Ebu-l-'Abbas es-Sekafi. Bio je učenjak hadisa u Horasanu i izuzetno povjerljiv. Napisao je veliki broj knjiga. Umro je 313. h/g. "Sijeru e'alami-n-nubela'", 14/388.

"Rekao sam: 'O Ebu Ishak, pričaj mi o početku svog vjerničkog života. On reče: 'Moj otac je živio u gradu po imenu Belh[1] i bio je jedan od vladara Horasana. Porodično smo voljeli lov. Jednoga dana izašao sam u lov jašući na konju a sa sobom sam vodio svoga psa. Odjedanput, ispred mene iskoči zec – ili lisica. Potjerao sam konja na njega, ali u tom momentu začuh glas kako me doziva: 'Nisi radi ovoga stvoren, niti ti je to naređeno!' Zastao sam, okrenuo se desno-lijevo, ali nikoga nisam primijetio. Rekao sam: 'Proklet neka je Iblis.' Ponovo sam potjerao konja, ali me glas pozva ječe nego prije: 'O Ibrahime, nisi radi ovoga stvoren, niti ti je to naređeno!' Zastao sam i razgledao, ali ponovo nikoga nisam vidio. Rekao sam: 'Proklet neka je Iblis.' I ovaj put sam ponovo potjerao konja, kad začuh isti onaj glas kako dolazi ispod sedla na kome sam sjedio: 'O Ibrahime, nisi radi ovoga stvoren, niti ti je to naređeno'. Zastao sam i rekao: 'Opomenut sam, opomenut.'

Vratio sam se kući. Otišao sam do jednog očevog pastira i od njega uzeo odjeću i ogrtač, a svoju odjeću dao njemu. Potom sam se zaputio u Irak. Tamo sam radio nekoliko dana, ali sam posumnjao u ispravnost tog imetka – tj. da li je halal. Upitao sam jednog šejha o tome, pa mi je rekao: 'Ako želiš halal, idi u Šam.' Otišao sam u Šam i došao u grad Mensuru, a to je Mesisa[2]. U njoj sam radio par dana, ali ni tu nisam pronašao halal posao. Ponovo sam pitao neke šejhove o tome, pa su mi rekli: 'Ako hoćeš čisti halal, idi u Tarsus. Tamo ima mnogo halal poslova.'

---

[1] To je poznati grad u Horasanu, a prema podacima iz djela "Atlas", dr. Husejna Munisa, str. 406, danas to mjesto pripada državi Turkmanistan.

[2] Mesisa – grad na obali rijeke Džejhan (u Siriji) u pograničnom djelu Šama između Antakije i tada bizantinske teritorije, nedaleko od Tarsusa. "Mu'džemu buldan"

Otišao sam u Tarsus i danima radio na održavnju bašti i voćnjaka i branju usjeva. Jedne prilike, dok sam sjedio na obali rijeke, prišao mi je neki čovjek i unajmio me da mu obavljam poslove u voćnjaku. U toj bašti sam proboravio mnogo vremena. Jednoga dana došao je vlasnikov sluga sa društvom i sjeo u bašti, a zatim glasno pozvao: 'Čuvaru.' 'Tražili ste me', rekao sam mu. On mi reče: 'Otiđi i donesi nam najveći i najukusniji plod nara koji možeš pronaći.' Otišao sam i vratio se sa najvećim plodom. Sluga uze plod, razlomi ga. Međutim, nije bio onakav kakav je tražio, već kiseo. Zato mi reče: 'Čuvaru, ti toliko vremena radiš u našoj bašti, jedeš naše voće i naš nar, a ne raspoznaješ slatke od kiselih plodova?!'

Ibrahim dalje kaže: Rekao sam: 'Tako mi Allaha, ništa od vašeg voća nisam okusio i ja ne znam raspoznati koji plod je sladak.' Sluga se okrenu prijeteljima i reče: 'Čujete li vi šta ovaj priča?! Da si ti Ibrahim b. Edhem ni on ne bi tako uradio.' Nakon toga je otišao.

Sutradan ovaj događaj spomenuo je ljudima u mesdžidu, pa su me neki po tome prepoznali. Sluga je doveo skupinu ljudi da me posjete. Kada sam ih ugledao, sakrio sam se iza drveća. Poslije sam se s njima izmiješao i neprimijećen utekao od njih. Ovo je bio moj početak i razlog mog napuštanja Tarsusa i odlaska u arapsku pustinju.[1]"

75 – Obavijestio nas je Ebu Bekr 'Abdullah b. Muhammed b. Ahmed b. en-Nekkur, prenio nam je Ebu-l-Kasim 'Ali b. Ahmed b. Bejan, prenio nam je Ebu-l-Kasim b. Bišran od Ebu Bekra Muhammeda b. El-Husejna el-Adžurrija[2] da je rekao: Pričao nam je Ebu-l-Fadl El-'Abbas b. Jusuf eš-

[1] Bilježe ga Ebu Nu'ajm u "Hiljetu-l-evlija", 7/368 i Ez-Zehebi u "Sijeru e'alami-n-nubla'", 7/395.

[2] On je El-Bagdadi. Bio je istaknuti imam i muhaddis. Iza sebe je ostavio veliki broj knjiga, kao što su "Eš-Šeri'a", "El-Gureba'", "Ahlaku hameleti-l-Kur'an" i druga djela. Umro je 360. h/g. "Sijeru e'alami-n-nubela'", 16/133.

Šikli da im je Ibrahim b. Zijad el-Mukri' rekao: Pričao nam je 'Abdullah b. El-Feredž da mu je Ibrahim b. Edhem pričao o početku svog vjerničkog života, pa je rekao:

"Jednoga jako toplog dana sjedio sam u sobi koja je gledala na put. Primijeto sam nekog šejha u pohabanoj odjeći kako sjeda u hlad kuće da se odmori. Rekao sam svome slugi: 'Izađi do onog šejha, prenesi mu moj selam i zamoli ga da nas posjeti, jer nešto lijepo prema njemu osjećam.' Sluga izađe i ubrzo obojica uđoše u kuću. Pošto uđe, srdačno sam ga dočekao i ponudio ga da sjedne do mene. Ponudio sam ga hranom, ali on ne htjede da jede. Upitao sam ga: 'Odakle dolaziš?' 'Iza rijeke', odgovori on. 'A gdje te put nosi ', ponovo ću ja, a on mi reče: 'Na hadž, ako Bog da.' Pošto je već bio prvi ili drugi dan mjeseca zu-l-hidždže, začuđeno sam upitao: 'Zar nije kasno?!' 'Allah je kadar da učini sve što mu je volja', odgovori mi on. Upitao sam ga: 'Želiš li da ti činim društvo?' 'Ako imaš volju', reče mi on.

Navečer mi reče da trebamo krenuti, pa sam se pripremio za put. Uzeo me je za ruku i napustili smo grad Belh. Kada smo prolazili kroz jedno od naših sela sreli smo jednog seljanina, te sam od njega zatražio da nam pribavi hrane za puta. Donio nam je hljeba i jaja i još nas počastio hranom i vodom. Pošto smo završili, šejh mi reče: 'Ustani s Allahovim imenom!' Uzeo me je za ruku pa smo krenuli. Dok smo išli posmatrao sam tlo pod nogama koje je promicalo brzo poput valova. Prolazili smo gradove jedan za drugim, a on mi je govorio njihova imena. Kada smo stigli do Kufe on mi reče: 'Večeras ćemo se ponovo naći na ovom mjestu.' Kada je bilo dogovoreno vrijeme on dođe, uze za moju ruku i reče: 'Bismillah – s Allahovim imenom.'

Ibrahim nastavlja, pa kaže: Govorio je: 'Ovo je to i to mjesto, ovo je to i to mjesto, ovo je Fejd[1], a ovo je Medina', a ja sam gledao u tlo pod našim nogama koje je promicalo poput valova. Posjetili smo kabur Allahova Poslanika ﷺ, a onda mi je rekao: 'Večeras ćemo se naći ovdje u mesdžidu.' Potom me je napustio. U zakazanom vremenu našao sam ga u mesdžidu, pa je uzeo moju ruku i postupio kao i prethodne dvije večeri. U Mekku smo došli iste noći. Htio je otići od mene, međutim, ja sam ga zaustavio i rekao mu: 'Želim da ostanemo zajedno.' 'Moj put je ka Šamu', reče mi on. 'I ja ću s tobom', odgovorih mu. 'Onda po završetku hadža naći ćemo se ovdje kod Zemzema', pristade on. Kada se završio hadž našao sam ga kod Zemzema. Uzeo me je za ruku, pa smo učinili tavaf, a zatim napustili Mekku. On je postupao isto kao i prije. Brzo smo bili u Bejtu-l-Mekdisu (Kudsu). Kada je ušao u mesdžid reče mi: 'Es-selamu alejke, ja ću ovdje, ako Allah dozvoli, ostati.' Rastali smo se i ja ga nakon toga nisam više viđao, niti me je on obavijestio o svome imenu.

Ibrahim dalje kaže: 'Ja sam se vratio u svoje mjesto (Belh), ali ovaj put sam bio jako umoran od puta. Ovako je sve počelo.'"[2]

76 – Eš-Šikli kaže: pričao mi je 'Ali b. Se'id, od Ibrahima b. Beššara da je rekao:

"Putovao sam morem sa Ibrahimom b. Edhemom. Plovili smo po lijepom vremenu kad iznenada nastupi jaka oluja koja skoro da je izazvala brodolom. Ibrahim je cijelo vrijeme ležao umotan u svoj ogratač. Putnici mu priđoše i rekoše: 'Slušaj ti! Zar ne vidiš u kakvim smo neprilikama a ti tu ravnodušno ležiš kao da se ovo tebe i ne tiče!' On se uspravi i reče: 'I

[1] Fejd – mjesto na sredini puta između Kufe i Mekke. "Mu'džemu buldan"

[2] Bilježi ga Ibnu-l-Dževzi u djelu "Sifetu-s-safve", 4/177.

ne uspio onaj ko se za slične dane nije pripremio!' Zatim, on nešto prošapta, te se začu glasnik kako doziva: 'Morskog bezdana se bojite, a među vama je Ibrahim b. Edhem! O vjetru i, o more uzburkano, smirite se Allahovom dozvolom.' Nestade vjetra, a more posta mirno i ravno poput ploče."[1]

Pokajanje Šekika el-Belhija[2]

77 – Obavijestio nas je Ebu-l-Feth b. 'Abdulbaki da mu je Ebu-l-Fadl el-Haddad prenio od hafiza Ebu Nu'ajma da je Ebu Bekr Muhammed b. Ahmed el-Bagdadi rekao: Pričao nam je 'Abbas b. Ahmed eš-Šaši, od Ebu 'Akila er-Rusafija, on od Ahmeda b. 'Abdullaha ez-Zahida, a on od 'Alija b. Muhammeda b. Šekika da je rekao:

"Moj djed posjedovao je tristo imanja, a na dan kada je umro nije posjedovao ni kefine u koje bi ga zamotali – sve je podijelio kao sadaku."

On je rekao: "On, (tj. njegov djed) je otišao na trgovačko putovanje u zemlju Turaka gdje je naišao na mnogobožački narod Haluhita, koji su obožavali kumire. On uđe u njihovu bogomolju i u njoj nađe njihovog učenjaka, obrijane glave i brade u crvenoj haljini, te mu Šekik reče: 'Ovo na čemu si ti je zabluda. Ti i svi ovi imate Stvoritelja i Tvorca. Ništa nije kao On. Njemu pripada ovaj i budući svijet. On je moćan sve učiniti i On sve opskrbljuje.' Služitelj hrama mu reče: 'Tvoje riječi su oprečne tvome

---

[1] U drugačijem obliku bilježi ga Ebu Nu'ajm u "El-Hilji", 8/5-6. U skraćenoj verziji spominje ga Ibnu-l-Dževzi u djelu "Sifetu-s-safve", 4/157, a u sličnom obliku navodi ga Ez-Zehebi u djelu "Es-Sijer", 7/391.

[2] Njegovo ime je Šekik b. Ibrahim Ebu 'Ali el-Ezdi el-Belhi. Bio je poznati imam i zahid, te jedan od najvećih šejhova Horasana. Poginuo je u Bici na Kolanu 194. h/g. Pogledaj: "Sijeru e'alami-n-nubela'", 9/313.

djelu.' 'Kako to?', upita Šekik. On reče: 'Tvrdiš da imaš Stvoritelja koji je moćan sve učiniti, a zamaraš se dolaskom dovdje radi opskrbe. Ako je tako kako govoriš, Onaj ko te ovdje opskbljuje, opskrbio bi te i tamo, a bio bi pošteđen zamora.'"

Šekik je poslije govorio: "Riječi onog Turčina bile su povod mom zuhdu."

Kada se vratio sa putovanja cijeli svoj imetak podijelio je kao sadaku i otpočeo tražiti znanje.[1]

---

[1] Ovakve priče nikome ne smiju poslužiti kao izgovor za izostavljanje traganja za nafakom i izbjegavanje uzroka koji vode do toga govoreći da je to oprečno tevekkulu - osloncu na Allaha. Ibnu Kajjim el-Dževzijje u svome djelu "Zadu-l-me'ad", 4/14, kaže: "Suština tevhida neće biti zadovoljena izuzev ukoliko se pristupi izravnom prihvatanju uzroka koje je Allah odredio za svako posljedično stanje, svejedno bilo to šerijatska odredba ili odredba vezana za kader. Zapostavljanje uzroka smatra se narušavanjem samog tevekkula, kao što isto narušava smisao naredbe i mudrosti njenog propisivanja. S druge strane, to ga slabi iz razloga što onaj ko zapostavlja uzroke smatra da je to bolje za ostvarivanje tevekkula. Čak ako uzroci izostanu zbog čovjekove slabosti i nemoći i to je oprečno tevekkulu čija suština se ogleda u oslanjanju srca na Allaha u postizanju onog što je od koristi za njegov dunjaluk i ahiret, kao i odstranjivanju onog što mu šteti na na ova dva ova svijeta. I pored ovog u obzir se moraju uzimati uzroci, jer će u protivnom zanegirati mudrost i naredbenost (tih uzroka). Zato rob ne smije svoju nesposobnost zamišljati kao tevekkul ili svoj tevekkul smatrati slabošću." Hafiz El-Mizzi u svome djelu "Tezibu-l-Kemal" prenosi od Sufjana b. 'Ujejne da je upitan šta je to zuhd, pa je rekao: 'Zuhd je u onome što ja Allah zabranio, a halal stvari Allah je dozvolio. Vjerovjesnici su se ženili, jahali, odjevali se i jeli, ali kada bi im Allah nešto zabranio, oni su to ostavljali i imali su zuhd u pogledu toga." Takođe od Sufjana es-Sevrija prenose se njegove riječi: "Da iza svoje smrti ostavim deset hiljada dirhema i da za njih polažem račun, draže mi je nego da se za svoje potrebe obraćam ljudima." Također je rekao: "U generacijama koje su prošle imetak je preziran, međutim, danas on je štit za vjernika." Njega je neki čovjek upitao: "'O Ebu 'Abdullah, vidim da ti pridaješ značaj imetku?!' Sufjan mu reče: 'Šuti, da nema ovih dinara, vladari bi se s nama poigravali kako žele (bili bi poput otirača u njihovim rukama)'." Također je rekao: "Ko bude posjedovao kakvog imetka, neka ga unaprijedi, jer došlo je vrijeme u kojem se u u slučaju nužde prvo ustupci daju u vjeri." Pogledaj opasku na predaju br. 138.

Prethodnu predaju bilježe Ebu Nu'ajm u "Hiljetu-l-evlija'", 8/59 i Ibnu-l-Dževzi u "El-Muntezamu", 8/170. Takođe Ibnu-l-Dževzi je navodi u djelu "Sifetu-s-safve", 4/159 i Ez-Zehebi u "Sijeru e'alami-n-nubela'", 9/313.

Pokajanje 'Abdullaha b. Merzuka[1]

78 – Bilježi Ebu Se'id sa svojim lancem prenosilaca da je 'Abdullah b. Merzuk zajedno sa El-Mehdijem živio raskošnim životom. Jednoga dana zabavljao se i pio, te nije klanjao podne, ikindiju i akšam namaz. Za svaki namaz njemu inače draga robinja ga je upozoravala. Kada je nastupilo vrijeme jacije namaza robinja donese žaravicu i stavi je na njegovu nogu. On se uznemiri i reče: "Šta je ovo?" Ona reče: "Jedna žeravica iz ovodunjalučke vatre, pa kako ćeš izdržati džehennemsku vatru?!" On se dade u jak plač, a zatim stade da klanja.

Riječi robinje jako su ga dojmile. Jedini spas vidio je u tome da se odrekne cijelog svog imetka. Oslobodio je sve svoje roblje, zatražio oprosta od svojih saradnika, a sve što je preostalo od imetka podijelio je kao sadaku, tako da je na pijaci prodavao povrće. U tome ga je slijedila njegova robinja. Jedne prilike kod njega su ušli Sufjan b. 'Ujejne i Fudajl b. 'Ijad, pa su vidjeli kako leži na goloj zemlji, bez ikakvog prostirača, a pod glavom mu je bila zemljana cigla. Sufjan mu reče: "Niko nije nešto ostavio radi Allaha, a da mu Allah to nije zamijenio boljim, pa čime ti je Allah zamijenio ono što si radi Njega ostavio?" On reče: "Zadovoljstvom s onim na čemu sam."[2]

---

[1] Bio je vezir (minisatar) kod Haruna, a zatim je se pokajao, odrekao se uprave i posvetio se ibadetu. Napustio je obilje u kojem je živio tako da je znao spavati na pjesku. Pogledaj: "Es-Sikat", od Ibn Hibbana, 8/345.

[2] U sličnom obliku bilježi ga El-Bejheki u "Ez-Zuhdu-l-kebir". Ovu predaju spominje i autor djela "El-Mustatref", 1/156-157.

Pokajanje Dža'fera b. Harb[1]

79 – Navodi Ebu-l-Kasim et-Tenuhi[2] od svoga oca da je Dža'fer b. Harb obnašao visoku funkciju u vlasti, po ugledu i izobilju dosta sličnu vizaretu. Jednog dana dok je išao u svojoj velikoj i raskošnoj povorci, prošao je pored čovjeka koji je jahao i učio Allahove riječi: "Zar nije vrijeme da se vjernicima srca smekšaju kad se Allah i Istina koja se objavljuje spomene (...)" (El-Hadid, 16), pa je povikao: "Allahu moj, došlo je vrijeme." To je ponavaljao nekoliko puta i plakao.

Potom je sišao sa konja, skinuo sa sebe odjeću i ušao u Tigris, skrivajući se u njemu. Iz vode nije izlazio sve dok nije vratio svaki nepravedno uzurpirani imetak, a preostali dio imetka podijelio je kao sadaku. Neki čovjek je naišao i vidio ga kako stoji u vodi, pa kada je čuo njegovu priču poklonio mu je košulju i ogrtač koje on obuče i izađe iz vode. Od tada on se posvetio nauci i ibadetu. Allah neka je njime zadovoljan.[3]

Pokajanje Haruna al-Rešida

80 – Obavijestio nas je Muhammed od Hamda da je rekao: Prenio nam je Ahmed, od Sulejmana b. Ahmeda, on od Muhammeda b. Zekerijaa el-Galabija da je rekao: Pričao nam je Ebu Omer el-Džermi en-Nahvi, od El-Fadla b. Er-Rebi'a da je rekao:

"Vođa pravovjernih Harun er-Rešid je obavljao hadž. Dok sam jedne večeri spavao u Mekki probudilo me je kucanje na vrata. 'Ko je to?', upitao sam. 'Odazovi se vođi pravovjernih!', reče glas. Žurno sam izašao

[1] On je pobožnjak Ebu-l-Fadl el-Hemedani el-Mu'tezili. Umro je 263. h/g. u oko 60. godini života. Pogledaj: "Sijeru e'alami-n-nubela'", 10/549.

[2] Njegovo ime je 'Ali b. Muhammed el-Kadi el-Edib. On je otac Ebi 'Alijja El-Muhassina autora djela "El-Feredžu ba'de-š-šidde". Umro je 342. h/g. "Es-Sijer", 15/499.

[3] Bilježi ga Ibnu-l-Dževzi u "El-Muntezamu", 14/127, kako što ga spominje u djelu "Sifetu-s-safve", 2/469.

i rekao: 'Vođo pravovjernih, da si poslao po mene ja bih ti lično došao.' 'Ne pričaj ništa, nego vidi mi nekoga koga bih mogao upitati o ovome što pritišće moja prsa.' 'Ovdje je Sufjan b. 'Ujejne', rekao sam mu. On reče: 'Vodi nas njemu.' Kada smo došli do njega, pokucao sam na vrata, a on upita: 'Ko je?' 'Odazovi se vladaru pravovjernih', rekao sam. On užurbano izađe, te reče: 'Vladaru pravovjernih, da si poslao po mene, ja bih ti lično došao.' 'Da pređemo na ono zbog čega sam ti došao, Allah ti se smilovao', reče mu halifa. Zatim su razgovarali jedno vrijeme, pa ga Sufjan upita: 'Imaš li ti kakav dug?' 'Da, imam', odgovori on. 'Onda izmiri svoja dugovanja', posavjetova ga šejh. Kada smo izašli, Harun mi reče: 'Ovaj tvoj šejh nije mi bio od posebne koristi. Vidi nam nekog drugog koga ću upitati.' Rekao sam: 'Ovdje je i 'Abdurrezzak b. Hemmam.' Otišli smo i do njega, ali ni njegov odgovor nije smirio halifu. Na kraju smo otišli do El-Fudajla b. 'Ijada. Našli smo ga kako klanja i ponavlja jedan kur'anski ajet. Pokucao sam na vrata, a kada me je upitao ko smo, rekao sam mu: 'Odazovi se vođi pravovjernih.' 'A šta ja imam sa vođom pravovjernih', reče on. Ja mu rekoh: 'Subhanallah. Zar tebe ne sleduje pokornost njemu?!' On siđe, otvori nam vrata, a zatim se pope u sobu i ugasi lampu. Sjeo je u prikrajku sobe, tako da smo po ulasku pipali rukama da bismo ga pronašli. Halifa ga prvi dotače rukom, a on reče: 'Kako li je samo nježna i mekana ova ruka samo kada bi se sutra spasila od Allahove kazne.' Ja pomislih: 'Večeras će slušati lekcije bogobojaznosti.' Halifa reče: 'Pređimo na ono zbog čega smo ti došli, Allah ti se smilovao.' On mu reče: 'Omer b. 'Abdul'aziz kada je preuzeo hilafet pozvao je Salima b. 'Abdullaha, Muhammeda b. Ka'ba el-Kurezija i Redža'a b. Hajveta i rekao im: *Mene je pogodilo ovo iskušenje, pa mi ukažite na razborit postupak*. Dakle, on je hilafet smatrao iskušenjem, a ti i tvoji prijatelji to vidite kao blagodat'!

Salim b. 'Abdullah mu je rekao: 'Ako želiš da se spašiš Allahove kazne posti od ovoga svijeta, a smrt neka ti bude iftar na njemu.'

Muhammed b. Ka'b mu je rekao: 'Ako želiš da se spasiš Allahove kazne neka najugledniji od muslimana kod tebe bude na mjestu oca, oni srednji poput brata, a najslabiji na mjestu djeteta. Svoga oca uvažavaj i brata počasti a budi milostiv prema svome djetetu.'

Redža' b. Hajve mu je rekao: 'Ako želiš da se sačuvaš od Allahove kazne, voli muslimanima ono što voliš samom sebi, a mrzi za njih ono što bi sam sebi mrzio, a nakon možeš i umrijeti. Ja ti ovo govorim, a jako me je strah za tebe na Dan kada noge budu posrtale. A ti, Allah ti se smilovao, da li imaš slične ovim koji će te savjetovati i koji će ti slične stvari naređivati?'

El-Fadl b. Er-Rebi' dalje nastavlja, pa kaže: Harun je toliko plakao da je na kraju pao u nesvijest. Rekao sam mu: 'Budi blag prema vladaru pravovjernih.' On mi reče: 'O Ibnu-r-Rebi', ubijaš ga ti i tvoji prijatelji, a ja sam prema njemu blag?!' On se potom osvijesti, te reče: 'Još me savjetuj, Allah ti se smilovao.'

On mu reče: 'Doznao sam, vođo pravovjernih, da je do Omera b. 'Abdul'aziza došla žalba na jednog od njegovih namjesnika, pa mu je Omer napisao: 'Brate moj, imaj na umu dužinu bdijenja stanovnika vatre u vatri i njihov vječni boravak u njoj. I to će te odvesti na vrata Gospodara, bio budan ili snen. Čuvaj se da da ne budeš od Allaha odveden u Vatru i da ti to bude konačište i kraj nadanja." Ibnu-r-Rebi' kaže: Kada je pročitao pismo, on prevali svu tu razdaljinu i dođe do Omere koji ga upita: 'Šta te je dovelo k nama?!' On reče: 'Srce si mi prerezao s onim svojim pismom. Ja ti više nikakve uprave na sebe neću preuzeti sve dok ne sretnem Allaha.'

Harun se bolno rasplaka, te mu reče: 'Još me savjetuj, Allah ti se smilovao.' El-Fudajl b. El-'Ijad reče: 'Vođo pravovjernih, Abbas, Poslanikov ﷺ amidža, došao je Poslaniku ﷺ i rekao mu: 'Postavi me namjesnikom.' Poslanik ﷺ mu reče: 'O 'Abbasu, o moj amidža, bolje ti je da spasiš sebe, nego da imaš vlast koju nećeš kako treba izvršavati. Zaista će vlast biti propast i kajanje na Sudnjem danu. Ako budeš u stanju da ne preuzimaš vlast ni nad kim, tako i postupi.'[1]

Harun kroz plač reče: 'Još me savjetuj, Allah ti se smilovao.' El-Fudajl b. El-'Ijad reče: 'Allah ti je podario lijepo lice i ugled i On će te o tom daru pitati. Zato, ako možeš svoje lice od vatre sačuvati, ne ispuštaj tu priliku. Trudi se da ne budeš od onih koji varaju svoje podanike, jer Allahov Poslanik ﷺ je rekao: "Ko ih bude varao, neće osjetiti miris Dženneta."[2]

Harun je i dalje plakao, te ga on upita: 'Imaš li ti kakav dug?' On reče: 'Da, dug prema mome Gospodaru za koji me nije kaznio, pa teško meni ako me bude zbog njega obračunavao i za njega pitao. Teško meni tada ako ne pripremim odgovor za taj dan.' 'Ja sam mislio na dug prema Allahovim robovima.' On reče: 'Gospodar moj nije mi to naredio. On mi

---

[1] Hafiz El-'Iraki u valorizaciji hadisa iz djela "Ihjau 'ulumi-d-din", 2/350, kaže: "Bilježi ga Ibn Ebi-d-Dunja, ali je nerazumljiv i bez lanca prenosilaca. El-Bejheki ga bilježi od Džabira sa spojenim senedom, a od Ibnu-l-Munkedira kao mursel hadis (u čijem lancu nedostaje ashab) i kaže: "On se pamti kao mursel hadis." Rekao sam: On se nalazi u u El-Bejhekijevom "Es-Sunenu", 10/96.

Na ovu temu postoji hadis od Ebu Hurejre kojeg bilježi El-Buhari (hadis br. 7148) u kojem Poslanik ﷺ kaže: "Vi ćete žudjeti za vlašću, a ona će na Sudnjem danu značiti propast. Njen početak je sladak, a kraj gorak." Muslim bilježi od Ebu Zerra (hadis br. 16, 1826) da mu je Allahov Poslanik ﷺ rekao: "Ebu Zerre, ti si slab, a vlast je emanet. Na Sudnjem danu ona će biti poniženje i kajanje, osim za one koji pravedno postupe i izvrše svoje obaveze u pogledu nje." U drugoj predaji stoji (hadis br. 17, 1826): "O Ebu Zerr, ja vidim da si ti slab, a tebi volim ono što volim i sebi. Zato ne preuzimaj upravu ni nad dvojicom ljudi i ne uzimaj na povjerenje imetak siročeta."

[2] Bilježi ga El-Buhari, hadis br. 7151 i Muslim, hadis br. 142, od Ma'kila b. Jesara u slijedećem obliku: "Svaki onaj kome bude povjerena vlast nad muslimanima, te umre, a nije im bio vjeran, Allah će mu zabraniti ulazak u Džennet."

je jedino naredio da vjerujem u Njegovo obećanje i da izvršavam Njegove naredbe. On kaže: "Džinnove i ljude sam stvorio samo zato da Mi se klanjaju, Ja ne tražim od njih opskrbu niti želim da Me hrane, opskrbu daje jedino Allah, Moćni i Jaki!" (prijevod značenja, Ez-Zarijat, 56-58) Harun mu zatim reče: 'Ovo je hiljadu dinara. Uzmi ih i troši. Pomozi se s njima u pokornosti Allahu.' Šejh mu reče: 'Subhanallah! Ja ti govorim o onom u čemu je spas za tebe, a ti mi uzvraćaš na ovakav način. Allah te sačuvao i dao ti svako dobro.' Potom je ušutio i sa nama više nije progovarao.

Krenuli smo od njega, pa kada smo bili na vratima, Harun mi reče: 'O 'Abbasi, ubuduće, kada od tebe budem zahtijevao, tražio da me uputiš na nekoga, neka bude poput ovog. Ovo je danas prvak muslimana.'

Drugi mimo Ebu Omera[1] kažu: Dok smo tako pričali, kod njega uđe jedna od njegovih žena i reče mu: 'Šta je s tobom, zar ne vidiš u kakvom se lošem i teškom stanju nalazimo. Da si primio ove novce riješili bismo svoje probleme.' On joj odgovori: 'Primjer mene i vas je kao primjer ljudi koji su posjedovali kamilu od čijeg rada su se izdržavali, a kada je ostarila oni su je zaklali i pojeli njeno meso.' Kada to Harun ču, reče mi: 'Vratimo se, možda će uzeti novce.' Kada Fudajl primijeti da smo se vratili izađe i sjede na pijesak koji je bio na ploči ispred sobnih vrata. Harun mu je prišao i sjeo pored njega i govorio mu, ali ovaj nije odgovarao. Na kraju, iz kuće izađe crna robinja i reče: 'Slušaj ti, uznemiravaš šejha, zato, Allah ti se smilovao, slobodno možeš ići.' Nakon toga smo i otišli."[2]

---

[1] To je Ebu Omer el-Džermi jedan od prenosilaca ove predaje.

[2] Bilježi ga Ebu Nu'ajm u "Hiljetu-l-evlija", 8/105-107, a njegovim putem bilježe ga još i Ibnu-l-Dževzi u "El-Muntezamu", 9/149-152, El-Mizzi u "Tehzibu-l-Kemal", 23/293-297 (biografija Fudajla b. 'Ijada) i Ez-Zehebi u "Sijeru e'alami-n-nubela'", 8/428-431.

Sin Haruna er-Rešida

81 - Čitao sam pred šejhom Es-Salihom Ebi-l-Mekarimom El-Mubarekom b. Muhammedom b. El-Mu'ammerom el-Baderaijem: Obavijestio vas je Ebu Galib Muhammed b. El-Hasan b. Ahmed el-Bakilani. Također, učeno je pred Ebu-l-Kasimom Hibetulla b. El-Hasan b. Hilalom ed-Dekkakom, a ja sam to slušao da je Ebu Tahir 'Abdulmelik b. Ahmed es-Sujuri rekao: Obavijestio nas je Ebu-l-Kasim b. Bišran, od Ebu Bekra el-Adžurrija, on od Ebu Bekra b. Ebi-t-Tajjiba da je rekao: Do nas je predajom došlo od 'Abdullaha b. El-Feredža el-'Abida da je rekao:

"Imao sam potrebu za nadničarem pa sam otišao na pijacu da ga potražim. Na krajnjem dijelu pijace primijetio sam ubledjelog mladića u skromnom vunenom ogrtaču koji je u rukama imao nešto alatki. Dogovorili smo se za cijenu od jednog dirhema i jednog danika[1] po danu. Međutim, kada smo htjeli krenuti, on mi uslovi: 'Kada zauči ezan za podne-namaz ja ću napustiti posao i otići u džamiju na džemat, a kada zauči ezan za ikindiju-namaz postupit ću isto tako.' Ja sam pristao na njegov uslov, pa smo krenuli. Kod kuće sam mu objasnio šta će raditi. On pritegnu pas i ne progovarajući ni riječi vrijedno je radio sve do podnevskog ezana. Tada mi reče: 'Allahov robe, učio je ezan.' 'Postupi po dogovorenom', rekoh mu ja. Po povratku marljivo je radio do ikindijskog ezana, a onda je postupio kao i prvi put. Na kraju dana dao sam mu dnevnicu i on je otišao.

Nakon nekoliko dana ponovo smo imali nekog posla, pa mi žena reče: 'Potraži nam ponovo onog mladića, jer on nam je dobro radio.' Došao sam na pijacu i potražio ga, ali ga nisam pronašao. Raspitivao sam se za

[1] Danik – 1/6 dirhema.

njega, a ljudi mi rekoše: 'Pitaš za onog blijedog i bijednog mladića kojeg samo subotom viđamo samog na kraju pijace!' Nakon njihovog odgovora vratio sam se kući.

U subotu sam ponovo otišao na pijacu i pronašao ga. Na isti način smo dogovorili posao, te smo krenuli. Na kraju dana isplatio sam mu dnevnicu i još dodao na nju, ali on nije htio primiti ono što je bilo kao višak. Navaljivao sam na njega zbog čega se on naljuti i ode. Zabrinuo sam se zbog toga, pa sam ga sustigao i udobrovoljio ga i uspio mu uručiti njegovu dnevnicu bez dodatka.

Nakon izvjesnog vremena ponovo smo trebali radnika, pa kada je došla subota otišao sam da ga potražim. Nisam ga pronašao pa sam se raspitivao za njega. Rečeno mi je da je bolestan. Jedan od onih koji ga je poznavao mi reče: 'Na pijacu nije dolazio osim subotom i radio je za jedan dirhem i jedan danik. Dnevno je preživljavao sa jednim danikom, a sada je on bolestan.' Raspitao sam se za njegovu kuću i posjetio ga. U kući je bila starica koju sam upitao: 'Mogu li ući. Tražim mladića nadničara.': 'On je već nekoliko dana bolestan', reče ona. Ušao sam kod njega i uvjerio se da je jako bolestan. Pod glavom mu je bila cigla. Nazvao sam mu selam i upitao: 'Imaš li potrebu za nečim?' 'Imam, ako bi ti htio da mi to učiniš', reče on. 'Učinit ću, ako Bog da, što da ne', odgovorih. On reče: 'Kada ja umrem prodaj ovaj alat, operi ovaj moj vuneni ogrtač i njime me umotaj. Raspori džep moga ogrtača i u njemu ćeš naći prsten. Uzmi taj prsten i gledaj kada bude prolazio Harun er-Rešid pa mu ga pokaži. On će te pozvati i ti mu tada predaj prsten. To uradi tek nakon što me zakopaš.' 'Uredu', pristao sam.

Kada je umro postupio sam po njegovoj oporuci. Zatim sam u danu, kada je prolazila halifina povorka, sjeo na put i čekao njegov dolazak. Kada je prolazio dozvao sam ga: 'O vođo pravovjernih, povjeren mi je za tebe emanet.' A zatim sam mu pokazao prsten. Pozvao me je u dvore i kada smo ostali sami upita me: 'Ko si ti?' 'Ja sam 'Abdullah b. El-Feredž', odgovorio sam, a on me dalje upita: 'A odakle ti ovaj prsten?' Ja sam mu ispričao mladićevu priču, a on je počeo toliko plakati da sam se na kraju na njega sažalio. Kada se malo smirio, upitao sam ga: 'Vođo pravovjernih, ko ti je onaj mladić?' 'On mi je sin', odgovori halifa. 'Kako je do toga došlo?!' Harun reče: 'Rodio mi se prije nego što sam iskušan sa hilafetom. Odrastao je u lijepo odgojenog mladića, poznavao je Kur'an i islamsku nauku. Pošto sam preuzeo hilafet napustio me je odbijajući svaki kontakt sa mojom imovinom. Njegovoj majci uručio sam ovaj skupocjeni prsten i rekao joj: 'Daj mu ovaj prsten – a bio je jako poslušan prema svojoj majci – i zamoli ga neka prsten zadrži kod sebe, jer možda će mu jednoga dana zatrebati, pa će mu biti od koristi.' Potom je njegova majka umrla i ovo sada su prve vijesti koje čujem o njemu od tada.'

Nakon toga mu reče: 'Kada padne noć vodi me na njegov kabur.' Navečer smo nas dvojica sami došli do kabura. On sjede do njega i poče gorko plakati. U zoru smo ustali i otišli. U odlasku mi je rekao: 'Možeš li mi dolaziti ovih dana kako bi zajedno išli u obilazak kabura.' Ja sam mu dolazio s večeri pa smo odlazili do kabura, a potom bi se vraćao.

'Abdullah b. El-Feredž je rekao: 'Nisam znao da je on Er-Rešidov sin dok me on o tome nije obavijestio ili kao što je rekao Ibn Ebi-t-Tajjib.'"[1]

---

[1] Bilježi ga Ibnu-l-Dževzi u "El-Muntezamu", 9/93-95. Također ga navodi u "Safvetu-s-safve", 2/313.

Pokajanje El-Me'muna i njegovog sina

82 - Navodi Ibrahim b. el-Džunejd u knjizi "Zuhdu-l-muluk" sa svojim lancem prenosilaca od Saliha b. 'Abdul'aziza da je rekao: Pričao mi je moj amidža 'Abdulhamid b. Muhammed da je El-Me'mun[1] jako volio svoga sina Aliju. Posebno ga je izdvajao nad svom svojom djecom. Bio izuzetno lijep i graciozan, a pored toga, posjedovao je dar za književnost i retoriku.

'Abdulhamid kaže: "Kada bih ulazio u dvore navratio bi kod njega i poselamio se sa njim. Krasio ga je stid i vedro, nasmijano lice. Nije bio ohol niti ponosit. Nasmijavao bi svoju poslugu i ljubazno se ophodio u svome društvu. Bio je najdarežljiviji i najdobroćudniji kojeg su moje oči vidjele. Toliko je bio lijep da bi teško skidao pogled sa njega."

Razlog njegovog zuhda bio je događaj o kojem mi je pričao Šakir, njegov oslobođeni rob. On mi je rekao: "Jednog jako vrućeg ljetnog dana došao mu je sluga i rekao: 'Gospodine, vođa pravovjernih te poziva da mu dođeš. Hrana je gotova i on te isčekuje. On mu reče: "Jadan li si. Mrzim da izlazim po ovakvoj vrućini. Vrati se i reci mu da spavam." Ne potraja dugo, a on je već ponovo vratio da ga zove, te reče: "Rekao mi je: 'Uđi kod njega i probudi ga.'" Inače halifa nije podnosio da ga duže vremena ne vidi.

Ustao je i preko volje otišao i prisustvovao hrani. Kada je halifa sjeo sa društvom da pije on je ustao i otišao, jer inače nije konzumirao nebiz (voćni sok prije alkoholnog vrijenja), (sok od zakišenjenog voća prije procesa alkoholnog vrenja), (VINO), (pio alkohol). Otišao je u svoj dvor i

---

[1] On je halifa Ebu-l-'Abbas 'Abdullah b. Harun er-Rešid. Rođen je 176. h/g. Bio je pristalica mišljenja da je Kur'an stvoren. Mnogo se borio na Allahovom putu. Umro je u mjesecu redžebu 218. h/g. u 48. godini života. Ukopan je u Taresusu. Pogledaj: "Sijeru e'alami-n-nubela'", 10/272.

neredio da mu pripreme ložu (balkon) koji je imao pogled na Tigris. Priređena je hladna i mirisna voda, te postavljeni udobni naslonjači na koje je on sjeo. Pozvao je pjevačice i društvo, a onda polahko počeo posmatrati rijeku i prolaznike.

Oko podne pažnju mu privuče pojava jednog nosača (hamala). Na sebi je imao bijeli i ishabani vuneni haljetak, a ispod njega ni hlača, ni košulje. Stopala je umotao krpama zbog vrućine, a preko njih navukao pocijepane papuče. Glavu je umotao krpom. O vratu mu je bila okačena sjekira i drveno sandučе. On se spusti do rijeke i sjede u jedan od čamaca koji su tu bili, a cijelo vrijeme emir ga je pomno promatrao. Potom skide krpe sa svojih nogu, približi se vodi i opra ruke i noge u njoj. Vrati se na svoje mjesto, odveza zavežljaj, te iz njega izvadi nekoliko bajatih kora hljeba. Potom izvadi drvenu činiju, opra je i napuni je vodom, a zatim u nju potopi one kore hljeba. Posoli ih i posu po njima malo mljevene majčine dušice i sačeka još neko vrijeme. Sjede na pijesak, spomenu Allahovo ime i s velikim apetitom poče jesti pripremljeni obrok. Cijelo vrijeme objedovanja zahvaljivao je Allahu. Kada je završio s jelom opra posudu, a preostale stvari vrati u zavežljaj. Približi se rijeci, rukama zagrabi vode i reče: 'Gospodaru moj i Zaštitiniče, Tebi hvala na ovoj blagodati koju si mi iz Svoga obilja darivao. Tebi zahvaljujem za sve što si mi ikada podario. Ja samo Tebi svoju hvalu i zahvalu izričem.' Potom leže na pijesak, stavi glavu na sjekiru i zaspa. Kada je sunce nagnulo sa zenita on se probudi i poče da klanja.

Halifin sin, koji je sve to posmatrao, reče svojim slugama koji su bili kod njega: 'Idite do onog čovjeka što klanja i neka mi dođe sa svim što ima uza sebe. Budite blagi prema njemu kako se ne bi prepao.'

Par sluga ode do njega, pa kada završi namaz, rekoše mu: "Kreni s nama da preneseš neke stvari iz dvorca." "Nađi nekog drugog, ja sam umoran", reče on. "Nije daleko, a i stvari su lagane", rekoše oni. "Dragi moj, meni je to dobro poznato. Idi i traži drugog, a mene poštedi. Zaista ja ne volim ulaziti u dvore", ponovo reče on. "Moraš. Ako ne ustaneš sam, prisilit ćemo te", rekoše mu oni povišenim tonom. Čovjek usta, pokupi svoje stvari i prouči Allahove riječi: "Ne volite nešto, a ono može biti dobro za vas." (prijevod značenja, El-Bekare, 216) "Moguće je da nešto ne volite u čemu je Allah veliko dobro dao." (prijevod značenja, En-Nisa', 19) Sluga ga u stanju kakvom je i bio uvede u dvorac, a zatim i kod emira, te mu on naredi da sjedne, a njegovi prijatelji mu rekoše: "Ko je ovaj pa mu dozvoljavaš da ovako prljav i neuredan sjedi sa nama ovdje." "Ušutite", presječe ih on.

Među njima započe razgovor. "Jesi li ti odavdje?", upita ga emir. "Da", odgovori on. "A čime se baviš?", ponovo ga upita. "Ovo što vidiš, nosač?", odgovori čovjek. "Koga izdržavaš?", upita. "Nas Allah izdržava. Imam staru nepokretnu majku i sestru koja je slijepa i hronično bolesna", odgovori on. "A imaš li ženu i djecu?" "Nemam", reče on. "Koliko zarađuješ?", upita ga, a on reče: "Onoliko koliko mi je propisano od nafake. Ne prođe ni jedan dan, a da nam Allah iz Svoga obilja ne dodijeli koliko nam je dovoljno." "Možeš li podnijeti to što svaki dan radiš?", ponovo ga upita. "Kada klanjam sabah izađem na pijacu gdje i radim do podne. Poslije podne do ikindije završavam lične poslove, a poslije ikindije pa do noći se odmaram." "Zar se ne odmaraš noću?", začuđeno upita. "Kada bi noć odabrao za odmor, ostao bi siromašan na Sudnjem danu", mudro odgovori čovjek. Aliji se dojmiše te riječi, pa nastavi sa

pitanjima: "Vidio sam da jedeš sam. Zašto ne jedeš sa svojom majkom i sestrom?" "One poste, pa kada bude iftar ja večeram sa njima", odgovori čovjek. Alija reče: "Pokaži mi svoju hranu!" On odveza svoj zavežljaj i iz njega izvadi crne, crvene i bijele kore bajatog hljeba. Emir je, sav zamišljen, gledao u njih, a potom reče: "Šakire, donesi mi pet hiljada pravih srebrenjaka i podaj mu ih, neka s njima popravi svoje stanje." Čovjek reče: "Meni ti novci ne trebaju, ja nemam potrebe za njima." Navaljivao je njega da ih primi, ali on ne htjede da ih uzme.

Emir mu reče: "Ja imam jednu potrebu kod tebe." "Zar takav kao što si ti treba moju uslugu." "Ima jedna vrlo bitna stvar," reče. Zatim ga uze za ruku, uvede ga u jednu od odaja, osami se sa njim i reče mu: "Vidio si u kakvom se ja stanju nalazim i u kakvim prilikama živim od vlasti i raznog uživanja, zato moli Allaha da me učini skromnim na dunjaluku i da mi ojača želju za budućim svijetom." "Dragi moj, nemam ja kod Allaha takav položaj pa da Ga molim, osim što mudri ljudi kažu: Ko se boji nečeg putuje s početka noći[1]. Obaveži se da svakog dana radiš određeno dobro djelo na kojem ćeš ustrajavati, pa ćeš s Allahovom pomoći ojačati u tome. Sve što možeš uraditi danas ne odgađaj za sutra i ne opterećuj se više nego što možeš podnijeti. Neka ti smrt često bude na umu, jer sjećanje na smrt malo čini velikim a veliko malim. Oporučujem ti bogobojaznost i pokornost Allahu, te da se kloniš Allahove zabrane. Potom je podigao ruke, pognuo glavu i suznih očiju pogovorio: *O Ti koji si Svojom snagom nebesa uzdigao, i*

[1] Spominje ga autor knjige "Timsalu-l-emsal" na str. 565 u slijedećem obliku (tekstom): "Ko se boji lica dana taj putuje s početka noći." U hadisu kojeg prenosi Ebu Hurejre stoi da je Allahov Poslanik ﷺ rekao: "Onaj ko se boji, putuje s početka noći, a ko putuje s početka noći stići će na odredište. Doista je Allahova roba skupa, doista je Allahova roba Džennet." Bilježi ga Et-Tirmizi, hadis br. 2450 i kaže: "Hadis je hasenun-garib."

Svojom voljom Zemlju prostranom učinio i na njoj stvorenja stvorio, i koji si Svojom moći nad Aršom se uzvisio; o Ti, kome sva vlast pripada i koji si najuzvišeniji, Bože svih svjetova i Vlasniče Dana sudnjeg, molim te Tvojom milošću, dobrotom i moći da ukloniš ljubav prema dunjaluku iz srca Svoga roba, 'Abdullaha Alija i da mu otvoriš put pokornosti prema Tebi putem djela koja će ga približiti Tvome zadovoljstvu i odvratiti ga od griješenja prema Tebi i da meni i njemu okončaš sa djelima sa kojima si zadovoljan i da nam oprostiš, o Najmilostiviji!"

'Abdulhamid dalje kaže: Na Alijinim očima ukazaše se suze i sav uplakan reče: "Kada bi ipak nešto primio od nas?" "Ja to ne želim, ali ono što hoću jeste da me poštediš i što prije pustiš." On mu dozvoli da izađe, a zatim se, sav zamišljen, uputi ka svome društvu, te im reče: "O ljudi, kada biste vi vidjeli kakva se hrana poslužuje na trpezi vođe pravovjernih!" Potom je počeo opisivati tu hranu, pa reče: "Da samo vidite hljeb koji se peče! Kako se samo vodi briga o njegovoj bjelini, kvaliteti i obradi! Brašno se po nekoliko puta prosijava dok na kraju ne prođe kroz fine niti svile. Vatra se loži od odabranog drveta, a kada se stiša i užari ognjište se kadi indijskim mirisem nakon čega se poslužuje sa mnogobrojnim vrstama jela." Zatim poče opisivati svakojake vrste hrane, a potom reče: "Vi ste vidjeli kakva je hrana ovog hamala, a jede je u posudi od palminog drveta."

Pognuo je glavu i jedno vrijeme prstom čeprkao po hasuri, a zatim rekao: "Slugo, idi kod biblitekara Muniba i zatraži da ti izvadi biografiju Omera b. El-Hattaba." Kada je knjiga donesena on pogleda u nju, te reče: "Poslušajte šta je bila hrana vođe pravovjernih, Omera b. El-Hattaba:

oglodana devina kost skuhana u slanoj vodi i kolačići (lepina) od neprosijanog ječmenog brašna. Njemu bi mu rečeno: 'Vođo pravovjernih, Allah je muslimanima dao, podario izobilje, pa kada bi sebi priuštio malo bolju hranu.'" "Ah! Zaista Allah kori narod zbog hrane koju su jeli na ovom svijetu kada kaže: 'Vi ste u svom životu na Zemlji sve svoje naslade iskoristili.'" (prijevod značenja, El-Ahkaf, 20) Zatim je nastavio govoriti o životopisu Omera b. El-Hattaba i plakao."

Kada je završio, obrati se ponovo slugi : "Slugo, reci Munibu da ti pošalje životopis Omera b. 'Abdul'aziza." Kada knjiga dođe u njegove ruke on je poče listati i iščitavati, a zatim reče: "Daleko neka je stomak koji će svome vlasniku donijeti kajanje na Dan obračuna."

'Abdullah b. Omer, prvak sinova ashaba, zaželio je grožđe, ali ga nije kušao. Se'id b. El-Musejjib, prvak tabi'ina, rekao je: "Kamo sreće da mi je Allah propisao opskrbu u pijukanju kamenčića, više me je stid da odlazim u nužnik." Er-Rebi' b. Husejm zaželio je kolač od datulja, ali ga nije probao. Ovo je Malik b. Dinar, ovo je taj i taj, ovo je taj i taj... Spominjao je jednog po jednog, a cijelo vrijeme oči su mu bile suzne, a zatim je rekao: "Vidite li vi da su oni čeznuli za lijepom hranom?! Ne, nego su se oni sustezali od prolaznog radi vječnog, i ono što je neznatno mijenjali su za ono što je mnogo. Bili su stpljivi na ovom svijetu, pa su postigli ono što su željeli. Sa ovoga svijeta otišli su gladni, goli i bosi. Zemlja nije jela njihovog mesa i sala, već je koža trulila na kostima i venama." Potom otkri svoju kao srebro bijelu nadlakticu, jedru i nježnu, te reče: "Ova nadlaktica, i cijelo ovo moje tijelo, othranjeno je hranom i pićem koje sam vam maločas opisao da bi na kraju istruhlo u zemlji kao što će istruhniti nadlaktica ovog hamala."

Jako je plakao, a mi smo cijelo vrijeme bili uz njega. Zatim, on reče: 'Slugo, nosi ove instrumente. Allah ih uništio, alati su štetni i ogavni i kako samo umrtvljuju srce!' Instrumenti se ukloniše, a on raspusti prijatelje i poslugu. Ostao je sam i zamišljen. Nikom nije dozvoljavao ulazak. Kada je noć poodmakla on me zovnu: "Šakire!" "Odazivam ti se vladaru", odazvao sam se, a on mi reče: "Preuzmi brigu nad riznicama i pazi na sve u dvorima ja odoh ka Vladaru." Ja sam mislio da pod Vladarom misli na svoga oca. Izašao je u papučama i u odjeći koju je prebacio preko glave i reče: "Neka me niko ne prati sa lampama."

Izašao je a sa njim je bio samo jedan mali dječak od posluge. Slijedećeg jutra, pa sve do podne tog dječaka nismo viđali. Kada se pojavio upitao sam ga za emira, a on reče: "On nije ušao u halifine dvore, nego se zaputio prema Tigrisu i rekao mi je da ne napuštam mjesto na kome me je ostavio. Jedino što znam da je došao do mornara, dao mu novce i rekao: 'Hitno moram do Vasita, pa požuri.' Mornar ga nije prepoznao."

Ukrcao se u čamac i otišao u Vasit. Odatle se prebacio u Basru i tamo se kamuflirao. Na onako nježnu kožu obukao je grubo odijelo i kupio sebi opremu kakvu je vidio na hamalu, te je okačio o vrat. Radio je koliko mu je bilo dovoljno za preživljavanje. Radio je za hranu i ostatke hljeba. Danju bi postio i prenosio ljudima robu, a noći bi provodio u namazu. Hodao je bos tako da su mu noge sasvim popucale. Naćao je po džamijama i mijenjao ih kako ga niko ne bi otkrio. Tako je radio i život provodio u ibadetu godinama.

Kada je halifa saznao za njegov slučaj svim svojim namjesnicima je pisao da se daju u potragu za njim, ali od njega nije bilo ni traga.

'Abdulhamid dalje kaže: Nakon više godina razbolio je se u jednoj od džamija i mnogo je oslabio. Nadvladan bolešću, otišao je u jedan od hanova u Basri i u jednoj od soba srušio se na hasuru. Kada je osjetio blizinu smrti pozvao je upravitelja hana, te mu predao prsten i zapečaćeno pismo i rekao mu: 'Slušaj me. Kada ja napustim ovaj svijet, izađi pred vašeg namjesnika, pokaži mu ovaj prsten, upoznaj ga gdje se nalazim i podaj mu ovo pismo.

Kada je umro, Allah mu se smilovao, on ga prekri i zaputi se ka namjesniku. Uđe kod njega i pokaza mu prsten, pa pošto ga prepozna upita: "Teško ti se, gdje je vlasnik prstena?" "U jednoj od soba hana leži mrtav", odgovori on, a zatim mu predade zapečaćeno pismo na kojoj je pisalo: "Otvoriti je jedino može lično muslimanski halifa, El-Me'mun." Namjesnik se zaputi do hana i tijelo prebaci do dvora. Tamo posu po njemu kamfora, mošusa i ambera, umota ga u laneno platno, te ga preko Tigrisa prebaci do El-Me'muna. Pismom ga je upoznao sa onim što se dogodilo i kako ga je našao u hanu na hasuri, da ispod njega nije bilo prostirke i da ga niko nije oplakivao. Bio je zatvorenih očiju, svijetlog lica i a iz njega se osjećao prijatan miris.

'Abdulhamid dalje kaže: "Sa njim je poslao njegov prsten i cedulju. Kada do halife dođe tijelo mrtvog sina i pročita namjesnikovo pismo, on otkri njegovo lice, te se baci na njega ljubeći ga i plačući. U dvorima zavlada metež i plač. Naposlijetku, otvori cjedulju na kojoj je njegovim rukopisom bilo napisano: 'Vođo pravovjernih, uči suru El-Fedžr do 14. ajeta i razmišljaj o njima. I znaj da je Allah uz one koji Ga se boje i grijeha klone i koji dobra djela čine.' Potom je El-Me'mun

naredio, pa je okupan i umotan u kefine. Kada je postavljen u kabur, on pogleda u njega i reče: "Sine moj, Allah ti se smilovao i podario ti ono što si želio i čemu si se nadao. Ja se nadam da ćeš biti od sretnih i od koristi svome ocu. Divno si ti bio dijete. Molim Allaha da te spoji sa mojim amidžom Mustafom, a da meni podari strpljivost zbog rastanka sa tobom. Zagrnite ga!" Dok je jedan dio sluga zatrpavao kabur, drugi su maramicma otjerivali prašinu od njega, a on im reče: "Pustite me. Alija će da istruhne u ovoj zemlji, a vi sa mene skidate prašinu." Zatim reče: "Allahu moj, učvrsti ga postojanom riječju. Ja sam njime zadovoljan, pa budi i Ti njime zadovoljan, o Najmilostiviji!" Cjedulja je i dalje bila u njegovim rukama. Pozvao je Muhammeda b. Sa'da et-Tirmizija i naredio da uči suru El-Fedžr. On je učio, a El-Me'mun je plakao sve dok nije došao do Allahovih riječi: "Gospodar tvoj je, zaista, u zasjedi." (prijevod značenja, El-Fedžr, 14) i tu je zastao.

Za umrlog sina kao sadaku je podijelio milion dirhema. Naredio je da se oslobode zatvorenici, a namjesnicima je naredio da budu pravedni prema podanicima, da izmjere svaku nanesenu nepravdu i još mnogo hajrata. Od tada svako sjećanje na njega tjeralo ga je na plač. Bio je zabrinut i nije nalazio mira, niti želje za bilo kakvim uživanjem. Učenjaci su ga obilazili, savjetovali i oporučivali mu strpljivost. Smrt ga je zatekla u takvom stanju, Allah neka mu se smiluje.

Pokajanje Musaa b. Muhammeda b. Sulejmana el-Hašimija

83 – 'Abdulhamid b. Muhammed kaže: Čuo sam Muhammeda b. Es-Semmaka[1] kako govori:

Musa b. Muhammed b. Sulejman el-Hašimi bio je jedan od najimućnijih i najbezbrižnijih u svojoj porodici. Bio je odan mnogobrojnim užicima i strastima od hrane, odjeće, mirisa i žena. Drugih ideja i ambicija nije imao. Bio je izuzetno lijep mladić. Lice mu je bilo zaobljeno i čisto poput mjeseca sa lijepim ukrasom bjeline i ljupkosti na sebi, te dražesnim rumenilom. Kosa mu je bila jako crna, valovita. Imao je blago povijenu nosnu kost, a oči kao surmom podvučene, crne i krupne kao u srne. Njihova ljepota opčinjavala je svakog ko bi u njega gledao. Očni kapci su mu bili dugi, a obrve kao olovkom nacrtane i sastavljene. Njegova mala usta bila su omeđena tankim usnama. Iza njih su blistali pomalo rastavljeni bijeli zubi. Govor mu je bio rječit, sladak i tih. Uživao je obilje Allahove opskrbe koja mu je dolazila od nekretnina i seoskog dobra koje je obrađivo ili davao na korištenje. Godišnje je ostvarivao prihode od 3. 300, 000 dirhema i sve to je trošio na svoja uživanja. Bio je zadivljen svojim raskošnim mladalačkim životom u kojem je imao sve što poželi.

U svom dvoru imao je visoku i posebno uređenu ložu. Navečer bi tu sjedio i promatrao ljude. Loža je jednim dijelom gledala na trg i a drugi njen dio imao je pogled na bašte. Njen svod bio je od slonovače okovane srebrom i polirane zlatom. Kupolu je ukrasio zelenim brokotom, a njenu

[1] Njegovo ime je Muhammed b. Sabih el-Kass Ebu-l-'Abbas, poznat po imenu Ibu-s-Semmak. Prethodno je spomenut u predaji br. 4.

unutrašnjost nitima svile. U kupoli je bio okačen lanac od zlata koji je bio nanizan dragim kamenjem i biserima. Od crvenih rubina, topaza i crvenih karneola koji su bili veličine oraha kupola kao da je svijetlila. Na vratima su bile zavjese protkane zlatnim nitima. Okolo je postavio trideset svetiljki u trideset srebrenih leđena (poslužavnika). Svaki leđen (poslužavnik) težio je koliko hiljadu srebranjaka. Svakih pet leđena posluživao je jedan poslužavnik (sluga). U rukama su držali posude od zlata od stotinu miskala. Nosili su odjeću i pojaseve ukrašenu dragim kamenjem. Na svakom prozòru srebrenim lancem bio je okačen kandilj u kojima je postavljena čista živa. On je sjedio na krevetu preko kojeg je prostrt kožni prekrivač, ukrašen vezovima. Na glavi je nosio turban sa vijencima od bisera, a uz njega je bilo njegovo društvo. U unutrašnjosti svoda postavljeni su mangali[1] koji su uvijek širili miris tamjana. Naokolo su stajale sluge sa lapezama u rukama. U susjednoj prostoriji nalazile su se pjevačice koje su se od njega jasno vidjele. Gdje god bi pogledao okolo sebe ugledao bi prijatelje ili sluge i zabavljačice. Svi su pazili na njegove osjećaje i šta će od njih zahtijevati. Ako bi progovorio, oni bi ušutjeli, a ako bi ustao, ustali bi i oni. Ako bi zaželio slušati pjevačice samo bi pogledao u zastor, a kada bi se zadovoljio dovoljno bi bilo samo da pokaže rukom u pravcu zavjese i one bi ušutjele.

Ovako je uobičava raditi svake noće. S prestankom noći odlazila bi i njegova pamet. Prijatelji bi odlazili i ostajala bi samo samo posluga. Ujutro bi pratio igranje šaha i bacanja kockica. Niko pred njim nije spominjao smrt ili bolest, niti bilo što se dotiče briga. Pričalo se jedino o veselim događajima i anegdotama, onom što bi ih nasmijavalo i radovalo.

[1] Zemljena ili kovana posuda u koju se stavlja žeravica za grijanje prostorija ili sagorijevanje mirisa.

Vodilo je se računa da prostorije u kojima je on boravio uvijek budu ugodnog i svježeg mirisa. Takvim životom proveo je dvadeset i sedam godina.

Jedne noći, dok je boravio u svojoj loži, začu melodičan i dirljiv glas, različit od onoga što je svake večeri slušao od svojih pjevača. Zanesen ljepotom onog što je čuo, zaboravi na sve oko sebe. Od prisutnih zatraži da šute, te proviri kroz prozor koji je gledao na gradski trg u nadi da će pronaći odgovor šta je to što je toliko dirnulo u njegovo srce. Glas je dolazio i nestajao. "Pronađite čiji je ovo glas!", onako pijan povika on na svoje sluge.

Sluge se dadoše u potragu i u mesdžidu primijetiše jednog mladića koji je skrušeno dozivao svoga Gospodara. Pored toga što je bio jako mršav imao je jako tanak vrat, blijedu boju kože, smežurane usne i razbarušene kose. Stomak mu je bio priljubljen za leđa. Bio je bos a na sebi je imao slabu i ishabanu odjeću.

Sluge ga izvedoše iz mesdžida i ništa mu ne govoreći povedoše ga sa sobom. Kada su ga doveli, on ih upita: "Ko je on?" "Glas koji si čuo dolazio je od njega", odgovoriše sluge. "Gdje ste ga pronašli?", ponovo upita on. "U džamiji, klanjao je i učio", odgovoriše oni. "Mladiću, šta si maločas učio?", obrati se sada nepoznaniku. "Allahov govor", odgovori on. "Želim to ponovo čuti, ali isto onako melodično", zamoli ga El-Hašimi.

Mladić poče da uči Allahove riječi: "Dobri će, zaista, u nasladama boraviti." pa do Allahovih riječi: "(...) sa izvora sa kojeg će Allahu bliski piti." Uobraženiče, to se ne može porediti sa tvojom ložom. To su divani

sa posteljama uzdignutim "čije će podstave od kadife biti" "sa uzglavljima zelenim, prekrivenim ćilimima čarobnim i prekrasnim". Allahovi miljenici će gledati na dva izvora koji će kroz dvije bašte teći "u njima će od svakog voća po dvije vrste biti" "kojeg će uvijek imati i koje neće zabranjeno biti" "i oni će biti u životu zadovoljnom" "u džennetu izvanrednome" pa sve do riječi: "i ćilimi rašireni" "bit će među izvorima, u gustim baščama" "s plodovima kojih uvijek ima i trajnom hladovinom; to je nagrada onima koji se budu zla klonili, a nevjernicima će kazna vatra biti." Vatra, i to kakva vatra?! "A nevjernici će u patnji džehennemskoj vječno ostati, ona im se neće ublažiti i nikakve nade u spas neće imati." "stradat će i u ognju će biti na Dan kada budu u vatru odvučeni, s licima dolje okrenutim: "Okusite vatru džehennemsku!" "Nevjernik bi jedva dočekao da se od patnje toga Dana iskupi sinovima svojim" pa do riječi: "i zgrtao i skrivao" U naporu i kazni nepodnošljivoj i srdžbi Gospodara svjetova. "oni odatle nikada neće izvedeni biti."

El-Hašimi ustade, zagrli mladića i poče plakati. Zatim povika na društvo sa kojim je sijelio: "Idite od mene!" Nakon toga sišao je u dvorište kuće i sa mladićem sjeo na hasuru i počeo se koriti i oplakivati svoju upropaštenu mladost. Mladić ga je savjetovao sve do zore nakon čega se zavjetovao Allahu da se više neće vraćati porocima. Ujutro obznani svoju tevbu i posta sasvim drugi čovjek koji je srce vazao za ibadet i džamije. Kao sadaku podijelio je sve sve što je imao od zlata i srebra, dragog kamenja i raskošne odjeće. Oslobodio se svoje drskosti. Vratio je zakupljena imanja a svoja prodao zajedno sa robovima i slugama, te to podijelo kao sadaku. Jedan dio roblja je oslobodio. Odjeća mu je bila od vune i gruba, a hrana od ječmenog hljeba. Noću bi klanjao, a danju bi postio. Dobri i pobožni ljudi su ga obilazili i tješili ga: "Imaj

malo obzira prema sebi. Gospodar je plemenit, i malo djelo neće ostati nenagrađeno, a On posebno nagrađuje." On im je na to odgovarao: "O ljudi, ja sebe najbolje poznajem. Moji grijesi su ogromni. I danju i noću ja sam griješio prema Gospodaru." Zatim bi zaplakao.

Nošen svojim strahom, na hadž je otišao pješice i bos. Sa sobom je nosio jedino kožnu mješinu i posudu za hranu. Po završetku hadža on je ostao u Mekki. Noću bi ulazio u ograđeni prostor Ka'be, plakao nad sobom i molio: "Gospodaru moj, u svojoj osami nisam vodio brigu o Tvom nadzoru. Gospodaru moj, strast svoju sam napustio, ali je ostala odgovornost i kazna. Teško meni na Dan kada ću Te sresti. Teško meni kada mi se uruči knjiga mojih sramota i grijeha. Tvoja mržnja i ukor prema meni kada sam na Tvoje blagodati uzvraćao nepokornošću za mene je dovoljna propast. Ti si moje utočište i pribježište u kojem tražim zaštitu. Gospodaru moj, ja nisam dostatan da molim Džennet od Tebe, već prizivam Tvoju dobrotu i plemenitost da mi oprostiš i smiluješ mi se. Ti si jedini dostojan da Te se ljudi boje i Ti jedini opraštaš."

Muhammed b. Es-Semmak dalje kaže: "Dok sam jedne večeri činio tavaf oko Ka'be začuo sam njegovo prizivanje i plač, pa me je to dirnulo i zabrinulo. Prekinio sam tavaf i ušao u ograđeni prostor Ka'be odakle je dopirao njegov tužni glas. Nisam znao o kome se radi, pa sam ga upitao: "Ko si ti? Vidim da si mlad, ali i pored toga djeluješ tužno i zabrinuto kao da ti je srce ranjeno, pa zašto plačeš i zbog čega si tako tužan i zabrinut?! Pa i ja ovako star imam grijeha." On podiže pogled i pozna me, pa reče: "Zar me ti nisi savjetovao dok sam pijan zbunjen lutao u svojoj zabludi odbijajući svaki tvoj savjet?! Ja sam Musa b. Muhammed b. Sulejman b. 'Ali kojeg si vidio u Basri."

Bio sam ganut njegovim riječima. Ustao sam, zagrlio ga i poljubio među oči. Upitao sam ga: "Ebu-l-Kasime, šta se s tobom dogodilo?" On mi sve ispriča, a zatim reče: "Nikome ni riječi o ovome. Ne želim, Allah ti se smilovao, da se o ovome pročuje. Uzvišeni Gospodar i Dobročinitelj opomenuo me je i otvorio mi oči da vidim jad u kome se nalazim. Napustio sam sve što sam činio, što si i sam vidio, i kao pokajnik se vratio svome Gospodaru. Pa šta misliš hoće li mi takvom oprostiti? Ja se bojim da je okrenuo Svoje lice od mene." Njegove riječi su me rasplakale, pa sam mu rekao: "Raduj se, dragi moj brate. Ja sam čuo Poslanikove ﷺ riječi 'da Allahu nema ništa draže od mladića pokajnika.'"[1] Kada je to čuo skoro da je svisnuo od silnoga plača. Poboja se da njegov plač ne privuče pozornost ljudi, te ustade i reče mi: "O dobri čovječe, slijedi me." Pratio sam ga dok nije ušao na jedna vrata, a zatim i u sobu gdje sjede, te reče: "Imao sam silnu želju da se ponovo sretnem sa tobom i da tvojim mehlem riječima liječim svoje rane." Rekao sam mu: "O Ebu-l-Kasime, Allah te je iz Svoje milosti učinio sretnim i probudio te iz nemarnih, pa Mu na tome budi zahvalan. Ono što si napustio iz straha od Allaha, On će ti zamijeniti boljim. O Ebu-l-Kasim, uvijek imaj na umu smrt. Znaj da sutra pred sobom imaš ćupriju preko koje će preći samo oni koje nepravda nije otežala. Sa nje će se padati u vatru "čiji će ih dim sa svih strana obuhvatati; ako zamole pomoć, pomoći će im se sa tekućinom poput rastopljene kovine koja će lica ispeći. Užasna li pića i grozna li boravišta!" Budi spreman i

[1] Bilježi ga Ibn 'Adij u "El-Kamilu", 4/1439 i 6/2037 od Enesa i kaže: "Nije najbolje zapamćena predaja." Pogledaj: "Mizanu-l-'itidal", 2/335 i 3/334-335, biografija Tarifa b. Sulejmana i Gassana b. 'Ubejda el-Mevsilija. Rekao sam: U hadisu koji je muttefekun ajejhi, a prenosi ga Enes, stoji da je Allahov Poslanik ﷺ rekao: "Allah se više obraduje pokajanju Svoga roba nego što bi se neko od vas obradovao da pored njega osvane njegova deva koja mu je odbjegla u pustinji." Tekst hadisa je Muslimov, hadis br. 2747.

pripremi odgovor, jer tvoj odlazak je neminovan. A pred koga to odlaziš?! Pred Suca najboljeg, Pravednog koji nikog neće zakinuti i Vladara Sudnjeg dana "na Dan kada neće nikakvo blago, a ni sinovi od koristi biti, samo će onaj koji Allahu srca čista dođe spasen biti." On je šutio i slušao. Potom je jedno vrijeme izgledao kao da razmišlja, pa sam pomislio da me ne razumije, te sam ustao i izašao. Ujutro sam obavljao neke svoje poslove. Kada je nastupilo podnevsko vrijeme bio sam u tavafu i primijetio kako ljudi hrle ka Safi. Upitao sam: '"Šta se zbiva?" "Dženaza nekom nepoznatom čovjeku", odgovoriše mi ljudi. Izašao sam i klanjao dženazu, a onda mi na um pade čudna pomisao. Iz istih stopa otišao sam do one kuće i pitao za njega. Ljudi mi rekoše: "Zar maločas nisi prisustvovao njegovoj dženazi?! Primi naše saučešće, Allah neka vam podari strpljivosti." Rekao sam: "Mi smo Allahovi i Njemu se vraćamo. Slavljen neka je Onaj koji radi što je Njemu volja." "Zar ti nisi onaj što je jučer bio s njim?", upitaše me oni. "Jesam", odgovorih, a oni nastaviše: "Kada si ti sinoć izašao od njega, do kasno u noć on nije prestajao plakati i govoriti: 'Ah, moje srce i moji grijesi.' Nakon toga ga više nismo čuli. Kada je nastupila zora došli smo da ga zovemo na sabah-namaz, a on je bio umro. Nikog nije bilo uz njega da mu makar oči zatvori." "Jeste li ga poznavali", upitao sam ih. Oni rekoše: "Ne, došao je kao hadžija i odsjeo ovdje kod nas. Mi niti smo vidjeli niti smo čuli za nekog sličnog njemu. Noću bi samo klanjao i plakao nad sobom kao da će on odgovarati za grijehe svih Allahovih robova. Ni od koga nije prihvatao bilo kakav oblik pomoći." Upitao sam: "Koliko dugo je od kako je odsjeo kod vas?" "Ima dvije godine." Rekao sam: "Allah bolje od vas poznaje Svoje robove."

Pokajanje Dža'fera el-Bermekija[1]

84 – 'Abdulhamid je rekao: "Bio sam u društvu Dža'fera b. Jahje b. Halida b. Bermeka u njegovoj loži od slonovače prekrivene raskošnim platnom i izlagao mu egipatsku robu kad kod njega uđe Muhammed b. Es-Semmak. On mu reče: "Pričaj nam nešto od događaja koje poznaješ." On reče: "O Ebu-l-Fadl, neću ti pričati od davnoj prošlosti, o životu kraljeva i knezova, već ću vam pričati o onome što sam prije par godina lično vidio i čuo od strane halifinog amidžića, Musaa b. Muhammeda b. Sulejmana b. 'Alija b. 'Abdullaha b. El-'Abbasa." Zatim mu je ispričao prethodni događaj. Dža'fer progovori, te se okrenuh prema njemu i ugleda kako ga plače. On reče: "Njegov uspjeh i sreća su od Allaha. Allahu moj, kao što si njegovu sreću učinio u pokornosti Tebi i omogućio mu Svoje zadovoljstvo, odredi nam iz Svoje milosti da činimo dobra djela i da, o Najmilostiviji, nas s ovog svijeta isprati Tvoja milost i oprost." Zatim je u tom medžlisu kao sadaku podijelo 100. 000 dirhema siromasima i potrebnim.

Nedugo zatim na njega se rasrdio vođa pravovjernih Harun er-Rešid i naredio da se pogubi tako što će ga rastrgnuti i razapeti. Zbog patnje u kojoj je umro nadali su se da je Allah ﷻ Džaferu primio onu dovu.

Mnogo je činio humana djela, dijelio imetak i ljudima ispunjavao njihove potrebe. Lijepo se ophodio prema ljudima i poznavao prava prijatelja. Neka je Allahova milost na njega.

---

[1] On je vezir Ebu-l-Fadl Ibnu-l-Veziri-l-kebir Ebi 'Ali Jahja Ibnu-l-Vezir Halid b. Bermek el-Farisi. Bio je lijep i jako nadaren književnik. Bio je ogreznuo u ovosvjetskim uživanjima. Vršio je funkciju zamjenika damaskog vilajeta. Boravio je u društvu Haruna er-Rešida, ali se na kraju Harun na njega rasrdio i ubio ga, te zbog njega proganjao sve njegove sunarodnjake. "Tarihu Bagdad", 7/152 i "Sijeru e'alami-n-nubela"', 9/59.

Pokajanje jedne djevojke

85 – Obavijestio nas je Ebu-l-Feth Muhammed, od Ebu-l-Fadla el-Muki'ija, on od Ebu Nu'ajma da je Dža'fer b. Muhammed b. Nusajra[1] u svome pismu rekao: Čuo sam El-Džunejda b. Muhammeda[2] kako kaže:

"Ebu Šu'ajb el-Berasi živeći u svojoj kolibi u kojoj je činio ibadet bio je prvi ko je nastanio mjesto Berasa[3]. Jednoga dana pored njegove kolibe prošla je djevojka (kćerka) nekog velikana koja je odrasla u vladarevim dvorima. Ugledala je Ebu Šuajba, pa joj se dopao njegov život i ono što je radio. Toliko joj se to svidjelo da je postala poput njegove zatočenice. Čvrsto je odlučila da se želi odreći ovoga svijeta i pridružiti se Ebu Šu'ajbu. Došla mu je i rekla: "Želim da ti služim." On joj reče: "Ako to stvarno želiš, onda moraš drugačije izgledati. Zamijeni tu raskošnu odjeću kako bi sličila na ono što želiš." Sve što je imala ona napusti, obuče odjeću kakvu su nosile askete i dođe mu i on se oženi njome.

Kada je ušla u kolibu na mjestu gdje je Ebu Šu'ajb sjedio ugleda komad grubog platna kojeg je koristio da bi se zaštitio od vlage, te mu reče: "Ja ovdje neću boraviti sve dok ne izbaciš to što je pod tobom. Ja sam čula da ti govoriš: "Zaista, zemlja govori: 'O sine Ademov, danas praviš pregradu između mene i tebe, a sutra ćeš ležati u mojoj utrobi?! Ja ne bih voljela da pravim pregradu između mene i nje.'" Ebu Šu'ajb uze onaj komad platna i baci ga vani. S njim je provela dugi niz godina međusobno se potpomažući u pokornosti Allahu."[4]

---

[1] Lanac prenosilaca do Dža'fera b. Muhammeda b. Nusajra ponavlja se kao u predaji br. 82.

[2] On je Ebu-l-Kasim, poznati sufijski šejh. Učio je pred Ebu Sevrom, a slušao je još pred Es-Serijjom es-Sekatijem. Bio je prijatelj El-Harisa el-Muhasibija. Isticao se posebnom inteligencijom i duhovitosti odgovora. U njegovo vrijeme nije niko zapamćen da je bio skroman na dunjaluku poput njega. Umro je 298. h/g. "Sijeru e'alami-n-nubela'", 14/66.

[3] Mjesto u predgrađu Bagdada.

[4] Bilježe ga Ebu Nu'ajm u "Hiljetu-l-evlija'", 10/323-324, El-Hatib u "Tarihu Bagdad", 14/418 i Ibnu-l-Dževzi u "El-Muntezamu", 9/152. Također ga navodi u svome djelu "Safetu-s-safve", 2/522-523 i Jakut el-Hamevi u "Mu'džemu-l-buldan", 1/363.

Pokajanje El-Vasika Billah i njegovog sina El-Muhtedija Billah[1]

86 – Pričao nam je veliki imam i učenjak Ebu-l-Feredž 'Abdurrahamn b. 'Ali Ibnu-l-Dževzi, od Ebu Mensura 'Abdurrahmama b. Muhammeda el-Kazzaza i Ebu-s-Su'uda Ahmeda b 'Alija b. el-Mudžlija da su rekli: Prenio nam je Ahmed b. 'Ali b. Sabit[2], od Muhammeda b. Ahmeda b. Rizka, on od Ahmeda b. Sindija el-Haddada da je rekao: Čitano je pred Ahmedom b. El-Mumteni'om, a ja sam slušao: obavijestio vas je Salih b. 'Ali b. Ja'kub el-Hašimi da je rekao:

"Jedne prilike došao sam kod vođe pravovjernih El-Muhtedija Billah, a on je sjedio u vijećnici i razmatrao predmete ljudi kojima je nanesena nepravda. Od početka do kraja sam slušao slučajeve koji su mu čitani. Zatim bi naredio da se na svaku od njih odgovori, popečati i uruči podnosiocu predmeta. Radovalo me je to što sam vidio, pa sam ga posmatrao. On primijeti da gledam u njega, pa sam oborio pogled. To se ponavljalo više puta dok mi on na kraju ne reče: 'O Salih.' 'Odazivam ti se, vođo pravovjernih', rekoh ja i usta ka njemu. On mi reče: 'Prema meni osjećaš nešto što bi mi htio – ili je rekao volio – da mi kažeš?' 'Da, gospodine', rekao sam. 'Vrati se na svoje mjesto', reče mi on i ja se vratih. Kada je htio izaći reče svome pomoćniku: 'Neka Salih ostane

---

[1] El-Vasik Billah: On je Ebu Dža'fer Harun b. El-Mu'tesim Billah Muhammed b. Harun er-Rešid. Rođen je 196. h/g. u Bagdadu. Hilafet je preuzeo po očevoj naredbi 227. h/g. Pod uticajem Ahmeda b. Ebi Duada zagovarao je ideju o stvaranju Kur'ana i žestoko se borio protiv svojih neistomišljenika. Kaže se da je se pred smrt od toga pokajao. Na vlasti je bio pet i po godina. Umro je 232. h/g. Pogledaj: "Sijeru e'alami-n-nubela'", 10/306.

El-Muhtedi Billah: On je Muhammed b. El-Vasik Harun b. El-Mu'tesim Muhammed b. Harun er-Rešid. Rodio se u hilafetu svoga djeda, u periodu između 210. i 220. h/g. Na vlast je došao 255. h/g., a ubijen 256. h/g., tako da je na vlasti bio samo petnaest dana manje od godine. Pogledaj: "Sijeru e'alami-n-nubela'", 12/535 i "Tarihu-l-hulefa", str. 361.

[2] On je Ebu Bekr El-Hatib el-Bagdadi, autor djela "Et-Tarih".

ovdje.' Kada su se ljudi razišli on me pozva, a kada sam ušao i sjeo on mi reče: 'O Salih, hoćeš li ti kazati šta si mi šta si imao namjeru reći ili ću te ja o tome obavijestiti?' 'Vođo pravovjernih, onako kako ti želiš i kako naređuješ', rekao sam, a on nastavi: 'Ja ću reći: Dopalo ti se ono što si od mene vidio, pa si u sebi rekao: 'Kakav bi ovaj naš halifa bio kada još samo ne bi govorio: Kur'an je stvoren?'

Odmah sam pomislio na krupnu stvar. Pomislih: 'O dušo, hoćeš li umrijeti prije roka određenog. Umire li se više od jedanput? Da li je laž dozvoljena u šali i u zbilji?!' Rekao sam: 'Vođo pravovjernih, nisam htio reći osim ono što si ti spomenuo.' On se malo zamisli, a zatim reče: 'Teško ti se! Poslušaj šta ću ti reći, a tako mi Allaha, čut ćeš samo istinu.' Meni je laknulo, pa rekoh: 'Gospodine, a ko je preči od tebe da kazuje istinu. Ti si halifa Gospodara svjetova i amidžić (tj. rođak) najodabranijeg poslanika!'

Zatim reče: U početku El-Vasikove vladavine ja sam govorio da je Kur'an stvoren. Na tome sam bio sve dok Ahmed b. Ebi Duad[1] nije doveo jednog šejha iz Šama porijeklom iz grada Adena[2]. Šejh je pred El-Vasika doveden u svezama. Bio je lijep i skladan, a iz njegovih sijedih vlasi kao da je izbijala dostojanstvenost. El-Vasik se postidi

[1] Bio je jedan od mu'tezilskih kadija i protivnik Ahmeda b. Hanbela. Pozivao je u govor da je Kur'an stvoren. Kod El-Mu'tesima, a zatim i kod El-Vasika obnašao je funkciju vrhovnog kadije. Odlikovao je se plemenitošću i darežljivošću, kao i lijepim moralom. Sumnjom o stvaranju Kur'ana on je zarazio vladajući vrh hilafeta. Suprotstavio mu je se El-Mutevekkil i razriješo ga funkcije. Umro je paralizovan u Bagdadu 240. h/g. Pogledaj: "Tarihu Bagdad", 4/141-142 i "Es-Sijer", 11/169.

[2] Grad u pograničnom dijelu Šama udaljen oko 12 milja od grada Mesisa. Podigao ga je Harun Er-Rešid, a dovršio ga El-Emin. Zbog svog prostranstva u njemu su bili izgrađeni stanovi za upravitelje pogranične službe. "Er-Revdu-l-mi'tar", str. 20.

od njega, te se poče blago prema njemu ophoditi praveći mu mjesto neposredno do sebe. Kada mu sasvim priđe šejh ga na najljepši način poselami i uputi dovu za njega. 'Sjedi', reče mu El-Vasik. Šejh sjede, a on doda: 'O šejhu, želim da vodiš raspravu sa Ibn Ebi Duadom.' Šejh reče: 'Vođo pravovjernih, Ibn Ebi Duad nije dorastao tome i slab je u raspravi.' El-Vasikova blagost odjednom se pretvori u bijes, te reče: 'Ebu 'Abdullah b. Ebi Duad nije tome dorastao i ne može se s tobom raspravljati?!' Šejh reče: 'Smiri se, vođo pravovjernih, šta ti je?! Onda mi dozvoli da diskutujemo.' El-Vasik reče: 'Ja te i nisam ni radi čega drugog pozvao.' Šejh reče: 'Vođo pravovjernih, volio bih da pamtiš šta i ja i on govorimo. 'Uredu', složi se halifa.

Šejh reče: 'Ahmede, reci mi da li je ta tvoja tvrdnja obavezujuća i ulazi li u osnove vjere, tako da niko neće biti potpun vjernik dok ne povjeruje u to što ti zagovaraš?' 'Da', reče Ahmed, a šejh nastavi: 'Ahmede, reci mi da li je Allahov Poslanik ﷺ od ljudi sakrio nešto što mu je Allah ﷻ od vjere naredio?' 'Ne, odgovori Ahmed, a on nastavi: 'Pa da li je Allahov Poslanik ﷺ pozivao svoj ummet u takvo učenje?' Ibn Ebi Duad je šutio. Šejh ga podstaknu da govori, ali je on i dalje šutio. Šejh se okrenu prema El-Vasiku i reče: 'Vođo pravovjernih, ovo je prva stvar.' El-Vasik reče: 'Da, prva.'

Šejh reče: 'Ahmede, reci mi da li je Allah kada je objavio Kur'an Svome Poslaniku i rekao: "Danas sam vam vjeru vašu usavršio i blagodat Svoju prema vama upotpunio i zadovoljan sam da vam islam bude vjera." (prijevod značenja, El-Maide, 3) bio iskren u Svom upotpunjavanju vjere ili si ti iskren jer joj nedostaje to što ti propagiraš?!' Ibn Ebi Duad je šutio. Šejh zatraži od njega da govori, ali on nije izustio ni slova. Šejh reče: 'Vođo pravovjernih, ovo je druga.' 'Da, druga', složi se on.

Šejh ponovo upita: 'Ahmede, reci mi da li je Allahov Poslanik ﷺ poznavao ovaj govor u koji ti pozivaš ili nije?' 'Da, poznavao je', odgovori on. Šejh upita: 'A da li je ljude pozivao u to?!' On zašuti, a šejh reče: 'Vođo pravovjernih, ovo je treća.' 'Da', potvrdi El-Vasik.

Šejh nastavi: 'Ahmede, zar je moguće da je Poslanik ﷺ šutio, kao što tvrdiš, a da nije to od svoga ummeta tražio?!' 'Da', odgovori on. Šejh nastavi: 'I Ebu Bekr Es-Siddik, Omer b. El-Hattab, Osman i Alija mogli su tako nešto uraditi?!' 'Da', reče Ibn Ebi Duad.

Šejh se okrenu od njega, priđe El-Vasiku i reče: 'Vođo pravovjernih, već sam ti rekao da Ahmed nije dorastao i da je slab u raspravi. Vođo pravovjernih, ako se mi ne možemo sustegnuti od govora od kojih je mogao se sustegnuti, kako ovaj tvrdi, Allahov Poslanik ﷺ, zatim Ebu Bekr, Omer, Osman i Alija, onda uništio Allah djelo koje nije onakvo kako su oni postupili.' Tada El-Vasik reče: 'Da, uništio Allah djelo koje nije onakvo kako su oni postupali, što nije uradio Allahov Poslanik ﷺ, Ebu Bekr, Omer, Osman i Alija. Ako nam u pogledu ovog govora nije dovoljno ono što je bilo dovoljno Allahovom Poslaniku ﷺ, Ebu Bekru, Omeru, Osmanu i Aliji ne dao Allah da nađemo svoje zadovoljstvo! Skinite okove sa šejha!'

Pošto kovač skinu okove sa njegovih ruku šejh pruži ruku da uzme okove, ali mu ih ovaj istrgnu iz ruke. El-Vasik to primijeti i reče: 'Dozvoli neka ih šejh uzme.' Šejh ih uze i stavi u svoj džep, El-Vasik ga upita: 'Šejhu, reci mi zašto si uzeo okove od kovača?!' On reče: 'Htio sam oporučiti da ih, nakon što umrem, stave ispod mojih kefina da se s njima sporim sa ovim silnikom pred Allahom na Sudnjem danu i kažem: Gospodaru moj, pitaj ovog Svoga roba zašto me je bespravno stavio u okove i prestrašio moju porodicu, djecu i prijatelje?'

Šejh i El-Vasik su plakali, a plakali smo i mi. Potom El-Vasik ga je zamolio da mu oprosti zbog onog što se desilo. Šejh mu reče: 'Tako mi Allaha, vođo pravovjernih, ja sam ti od prvog dana sve oprostio iz poštovanja prema Allahovom Poslaniku ﷺ, jer si ti jedan od njegovih potomaka.

'Imam molbu za tebe', reče mu El-Vasik. 'Ako bude u mojoj mogućnosti, zašto da ne', reče šejh. El-Vasik reče: 'Ostani ovdje kod nas i obostrano ćemo se okoristiti.' Šejh reče: 'Vođo pravovjernih, da me vratiš u mjesto odakle me je izveo ovaj silnik za tebe je korisnije nego da boravim ovdje, a reći ću ti zašto: Vratit ću se svojoj porodici i oni će prestati doviti protiv tebe, jer na takvom stanju sam ih ostavio. 'Onda barem primi od nas poklon kao skroman vid pomoći', predloži mu halifa. On odgovori: 'Vođo pravovjernih, meni to nije dozvoljeno. Meni to ne treba, ja sam jak i sposoban[1].' 'Imaš li onda kakvu želju?', upita ga El-Vasik. 'Hoćeš li mi je ispuniti, vođo pravovjernih?', reče on. 'Da', odgovori. 'Onda mi dozvoli da istog trena napustim ovo mjesto i vratim se kući', reče šejh. 'Imaš dozvolu za to ', udovolji mu halifa, a ovaj se poselam sa njim i ode.

El-Muhtedi reče: 'Nakon ovoga ja sam napustio tu ideju, a mislim da je od tada i El-Vasik odustao od nje."[2]

---

[1] Ovim aludira na Poslanikove ﷺ riječi: "Sadaka nije dozvoljena bogatom, niti jakom i sposobnom." Bilježe ga imam Ahmed (hadis br. 6530) i drugi od 'Abdullaha b. 'Amra. Također, prenosi se i od drugih.

[2] Bilježe ga El-Hatib el-Bagdadi u "Tarihu Bagdad", 10/75-78, Ibnu-l-Dževzi u "El-Muntezamu", 11/362-366, te Ez-Zehebi u "Sijeru e'alami-n-nubela'", 10/309-310.

Kazivanja o pokajanjima učenjaka

Pokajanje Habiba Ebu Muhammeda el-Farisija

87 - Obavijestio nas je Ebu-l-Feth Muhammed b. 'Abdulbaki, od Ebu-l-Fadla Hamda b. Ahmeda el-Haddada a on od hafiza Ebu Nu'ajma da je rekao:

"Habib Ebu Muhammed prisustvovao je predavanju Hasana el-Basrija, te mu se njegov vaz jako dojmio što je kasnije bilo razlog njegovog pokajanja. Nastojao je da se iskupi od Allaha, pa je u četiri navrata kao sadaku podijelio 40. 000 dirhema. Jednoga jutra podijelio je 10. 000 dirhema, te reče: 'Gospodaru moj, s ovim želim da se iskupim kod Tebe' Potom je udijelio drugih 10. 000 dirhema i rekao: 'A ovo je vid zahvalnosti na uputi koju si mi darovao.' Zatim je izvadio slijedećih 10. 000 i rekao: 'Gospodaru moj, ako nisi primio moju prvu i drugu sadaku, onda primi od mene ovaj put.' Potom je udijelio narednih 10. 000 i rekao: 'Gospodaru moj, ako si mi primio ovu treću sadaku ovo je vid zahvalnosti zbog toga.'"[1]

Pokajanje Zazana[2]

88 – Bilježi se od Abdullaha b. Mes'uda da je jednoga dana hodao Kufom i prošao pored grupe pokvarenih mladića koji su pili alkohol. Među njima je bio pjevač po imenu Zazan. Svirao je i pjevao izuzetno lijepim i nadarenim glasom. Kada ga 'Abdulah ču kako pjeva reče: "Kako

[1] Predaju bilježi Ebu Nu'ajm u "El-Hilji", 6/149. U drugačijem obliku bilježi je Ibnu-l-Dževzi u "El-Muntezam", 7/197.

[2] On je Ebu Omer el-Kindi el-Kufi el-Bezzaz ed-Darir. Bio je jedan od velikih učenjaka. Rodio se još za života Allahovog Poslanika ﷺ. Prisustvovao je Omerovoj hutbi u mjestu El-Džabija. Spomenut je u djelu Et-Tehzib. Umro je 82. h/g. Pogledaj: "Sijeru e'alami-n-nubela"', 4/280-281.

je samo lijep ovaj glas kada bi se njime, umjesto ovoga, učio Kur'an!" Potom je ogrtačem prekrio glavu i otišao. Zazan je primijetio da je 'Abdullah nešto govorio, pa upita svoje drugove: "Tko je bio ovaj maločas?" "'Abdullah b. Mes'ud, ashab Allahovog Poslanika ﷺ", odgovoriše mu oni. "A šta je ono rekao?", ponovo upita. "Rekao je: Kako je samo lijep ovaj glas kada bi se njime, umjesto ovoga, učio Kur'an!," odgovoriše oni.

Pošto to ču razbi instrument na kojem je svirao, a zatim požuri i sustiže 'Abdullaha b. Mes'uda. O svoj vrat je svezao maramu i stao plakati pred 'Abdullahom b. Mes'udom. 'Abdullah b. Mes'ud ga zagrli i obojica su plakali, a zatim reče: "Kako da ne volim onog koga je Allah zavolio." Nakon toga ovaj se pokajao Allahu i postao nerazdvojan od 'Abdullaha b. Mes'ud. Od njega je naučio Kur'an i mnogo znanje. Postao je veliki učenjak i prenosio je od 'Abdullaha b. Mes'uda, Selmana i drugih.[1]

Pokajanje Malika b. Dinara[2]

89 – Prenosi se da je Malik b. Dinar bio upitan o povodu svoga pokajanja, pa je rekao: "Vršio sam dužnost policajca, a bio sam jako ogrezao u alkoholu. Kupio sam izuzetno lijepu i vrijednu robinju koja mi je rodila kćerku. Oboje sam ih jako volio. Kako je rasla tako je rasla i moja ljubav prema njoj.

Kada bih pio ona bi dolazila do pića i redovito ga prosipala po mojoj odjeći. Kada je imala dvije godine umrla je. Rastanak sa njom donio je veliku tugu. U noći petka polovinom mjesec ša'bana zaspao

[1] Navodi ga Ebu-l-Lejs es-Semerkandi u djelu "Tenbihu-l-gafilin", str. 60 i Ez-Zehebi u "Sijeru e'alami-n-nubela, 4/281. U sličnom obliku bilježi ga Ibn 'Asakir u svome "Et-Tarihu", 6/318.

[2] Spadao je u red povjerljivih tabi'ina. Prethodno je spomenut u lancu prenosilaca predaje br. 46.

sam pijan, a jaciju nisam klanjao. U snu sam vidio kao da je nastupio Sudnji dan. Dogodilo se puhanje u sur, grobovi su se ispreturali, a ljudi iskupljeni radi obračuna. Među njima sam bio i ja. Začuo sam buku iza sebe. Okrenuo sam se i ugledao ogromnu plavo-crnu zmijurinu koja je široko otvorenih usta išla na mene. Onako prestrašen, dao sam se u bijeg. U putu sam prošao pored šejha čiste odjeće i ugodnog mirisa. Nazvao sam mu selam, a kada mi on uzvrati, ja rekoh: 'O šejhu, zaštiti me od ove zmije, Allah tebe zaštitio.' Šejh zaplaka, te mi reče: 'Ja sam slab i ona je jača od mene. Ja joj se ne mogu oduprijeti. Međutim, ti bježi, nadat je se da će ti Allah dati nešto s čime ćeš se spasiti. Nastavio sam bježati dok nisam došao na jednu uzvisinu koja se nadvila nad vatrom. Pogledao sam u njene strahote i skoro da se u nju strovali od straha koji sam osjećao od one zmije. Odjednom čuh kako me neko doziva: 'Vrati se, ova vatra nije za tebe.' Laknulo mi je zbog tih riječi, pa sam se vratio. Zmija je i dalje bila za mojim petama. Ponovo sam došao do onog šejha i rekao mu: 'Tražio sam od tebe da me zaštitiš od ove zmije, ali ti ništa ne poduze.' Šejh zaplaka i reče: 'Ja sam slab, međutim, popni se na ovo brdo. Tu su muslimanski zalozi, pa ako budeš i ti imao tamo zalog, on će ti pomoći.'

Malik b. Dinar je rekao: "Pogledao sam u okruglo brdo od srebra. Na njemu su bili otvori sa zavjesama. Na svakom otvoru bila su okna od crvenog zlata obrubljena rubinima na kojem su svjetlucali biseri, a na oknu su bili svileni zastori. Počeo sam bježati ka tom brdu. Kada sam bio nadomak brda, melek povika: 'Podignite zavjese, otvorite prozore i pogledajte, možda ovaj nesretnik među vama ima zalog koji će ga spasiti od neprijatelja' Zastori se podigoše i otvoriše se okna, a

kroz otvore me pogledaše djeca s licima poput mjeseca. Zmija mi se primače dosta blizu i nisam znao više šta da radim. Neko od djece povika: 'Šta je s vama! Svi pogledajte, neprijatelj ga je skoro dohvatio.'

Skupina po skupina su izlazili i gledali u mene. Odjedanput ja primijetih svoju kćerkicu koja je umrla kako zajedno sa njima gleda u mene. Pošto me ugleda zaplaka i reče: 'Tako mi Allaha, to je moj otac.' Zatim u zdjeli od svjetlosti skoči do mene brzo poput strijele. Pružila mi je svoju lijevu ruku, pa sam se za nju dohvatio, a desnom je otjerala zmiju.

Potom sam sjeo i ona je došla u moje krilo, svoju desnu ruku mi stavila u bradu i rekla: 'O oče moj: "Zar nije došlo vrijeme da se vjernicima srca smekšaju kad se Allah i Istina koja se objavljuje spomene." (prijevod značenja, El-Hadid, 16) Zaplakao sam a zatim je upitao: 'Kćerkice moja, zar i vi poznajete Kur'an?!' 'Oče moj, mi ga poznajemo bolje nego vi.' Rekao sam joj: 'Obavijesti me o zmiji koja me je htjela zgristi.' Ona reče: 'To su tvoja loša djela. Ojačao si ih, pa su htjela da te strovale u džehennemsku vatru.' Upitao sam je: 'A ko je onaj šejh pokraj kojeg sam naišao?' Ona reče: 'To je tvoje dobro djelo. Oslabio si ga pa se nije moglo suprotstaviti tvojim lošim djelima.' Ponovo sam je upitao: 'Kćeri moja, šta vi radite na ovom brdu?' Ona reče: 'Mi smo djeca muslimana. Ovdje smo nastanjeni do Sudnjega dana. Čekamo da nam dođete, pa da se zauzimamo za vas.'

Malik dalje kaže: Probudio sam se sav prestrašen. Kada je osvanuo dan prolio sam alkohol, a posuđe u kome je bio polupao sam. Zatim sam se pokajao Allahu, a ovaj san je bio povod tome."

Pokajanje Davuda et-Taija[1]

90 - Obavijestio nas je 'Abdullah b. 'Abdullah es-Sulemi, pričao nam je Ebu-l-Kasim el-Husejni da je Reše b. Nezif el-Mukri rekao: Izvijestio nas je El-Hasan b. Isma'il, od Ahmeda b. Mervana[2], on od Muhammeda b. Hatima el-Bagdadija da je rekao: Čuo sam El-Himmanija kako kaže:

"Početak pokajanja Davuda et-Taija bio je kada je ušao u mezarje i čuo ženu koja je pored kabura govorila:

Tu boraviš dok Allah ne proživi stvorenja

Da te vidim ne očekujem – iako si blizu

A to mi povećava kušnje svaki dan i noć,

jer iskušana sam s tobom moja ljubavi!"[3]

Ebu Nu'ajm je rekao: "Davud je došao iz običnog naroda, bez znanja. Zatim je ustrajavao u traženju znanja i ibadetu sve dok nije postao prvak Kufe."[4]

Jusuf b. Esbat je rekao: "Davud je naslijedio dvadeset dinara, a pojeo ih je za dvadeset godina."[5]

---

[1] Njegovo ime je Davud b. Nusajr et-Tai Ebu Sulejman el-Kufi. Bio je poznati imam i fekih, te jako pobožan čovjek. Rođen je nekoliko godina nakon prvog vijeka. Slavu u znanju je stekao kod Ebu Hanife. Potom se posvetio ibadetu i malo je govorio. Umro je 162. h/g. Pogledaj: "Sijeru e'alami-n-nubela'", 7/422.

[2] Lanac prenosilaca do njega (Ahmeda b. Mervana) spominje se u predanju br. 20.

[3] Bilježi ga Ibnu-l-Dževzi u djelu "Sifetu-s-safve", 3/123.

[4] "Hiljetu-l-evlija'", 7/360.

[5] "Hiljetu-l-evlija'", 7/347.

Ebu Nu'ajm je rekao: "Davud nije jeo hljeb, već je pio juhu s udrobljenim hljebom. Govorio je: 'Između žvakanja hljeba i pijenja juhe s udrobljenim hljebom je razlika u vremenu koliko se može proučiti pedeset ajeta.'"[1]

Jednog dana mu je došao neki čovjek i rekao: "Jedno stablo se prelomilo i palo na krov tvoje kuće." On mu reče: "Dragi moj brate, ja sam u ovoj kući dvadeset godina i nikada još nisam pogledao na krov." Prezirali su bespotrebno promatranje kao što su mrzili bespotreban govor.[2]

Pokajanje El-Fudajla b. 'Ijada[3]

91 – Obavijestio nas je imam Ebu-l-Feredž 'Abdurrahman b. 'Ali, pričao nam je 'Abdurrahman b. Ebi Galib da mu je Ahmed b. 'Ali prenio od El-Hasana b. 'Alija b. Muhammeda el-Vaiza da je rekao: obavijestio me je Muhammed b. El-'Abbas, pričao je 'Ali b. El-Husejn b. Harb, od Ibrahima b. El-Lejsa en-Nahšebija, on od 'Alijja b. Hašrema da je rekao: pričao mi je komšija El-Fudajla b. 'Ijada da je El-Fudajl u početku bio drumski razbojnik. Jedne noći izašao je s namjerom da presretne kakve putnike, pa je primijetio karavanu koja je bila nadomak njega. Do njega je dopirao glas putnika koji su razgovarali: "Najbolje bi bilo da skrenemo u ovo selo, jer pred nama ima čovjek koji napada putnike, a zovu ga El-Fudajl." Kada to ču zadrhta i prestraši se, te izađe pred njih i reče: "O

[1] "Hiljetu-l-evlija'", 7/350.

[2] "Hiljetu-l-evlija", 7/361.

[3] On je Ebu 'Ali el-Hurasani. Rođen je u Horasanu u mjestu *Kebvetu ebiverd*. U Kufu je došao nakon što je odrastao. Učio je kod Mensura i drugih. Potom se posvetio ibadetu i odselio u Mekku gdje je ostao sve do svoje smrti početkom 187. h/g. u hilafetu Haruna Er-Rešida. Bio je povjerljiv i ugledan. Isticao se po svom ibadetu i bogobojaznosti. Prenio je mnogo hadisa. Pogledaj: "Sijeru e'alami-n-nubela'", 8/424.

ljudi, ja sam El-Fudajl. Vi slobodno prođite. Tako mi Allaha, potrudit ću se da nikada više Allahu ne griješim." Od trenutka svoga pokajanja više nije činio takva djela.[1]

Drugim putevima se billježi da ih je on te noći ugostio i rekao im: "Vi ste sigurni od Fudajla." Potom je izašao da obezbijedi hranu devama, a kada se vratio začuo je kako neko od njih uči Allahove riječi: "Zar nije vrijeme da se vjernicima srca smekšaju kad se Allah i Istina koja se objavljuje spomene." (prijevod značenja, El-Hadid, 16), te reče: "Da, tako mi Allaha, došlo je vrijeme, došlo je vrijeme." Ovo je bio povod njegovom pokajanju.[2]

92 – Ibrahim b. El-Eš'as je rekao: "Čuo sam Fudajla kako jedne noći uči suru Muhammed i plačući ponavlja ovaj ajet: "Mi ćemo vas provjeravati sve dok ne ukažemo na borce i postojane među vama, a i vijesti o vama provjeravat ćemo." (prijevod značenja, Muhammed, 31), te je počeo ponavljati: 'A i vijesti o vama provjeravat ćemo! Vijesti ćeš o nama provjeravati! Ako budeš vijesti o nama provjeravao, otkrit ćeš naše sramote! Ako budeš naše vijesti provjeravao, pa mi smo upropašteni i kažnjeni.'"

Čuo sam kako govori: "Pred ljudima se dotjeruješ i simuliraš! Pretvarao si se dok nisu rekli: 'Pobožnjak! Potrebe koje imaš izvršavaju ti, u društvu ti najbolje mjesto ustupaju i iskazuju ti poštovanje! Teško tebi, ako je ovo tvoja prava slika, onda si zaista loš.'"[3]

---

[1] Bilježe ga El-Hatib el-Bagdadi u svome djelu "Tarihu Bagdad", 6/141-142 i Ibn 'Asakir u svome "Et-Tarihu", 14/260 (manuskript). Takođe ga navodi Ez-Zehebi u "Sijeru e'alami-n-nubela", 8/438.

[2] Bilježi ga Ibn 'Asakir u svome "Et-Tarihu", 14/260 (manuskript).

[3] Bilježe ga Ebu Nu'ajm u "Hiljetu-l-evlija'", 8/111.Bilježe ga Ebu Nu'ajm u "Hiljetu-l-evlija'", 8/88 i El-Bejheki u "Ez-Zuhdu-l-kebir", 148.

Takođe sam ga čuo kako govori: "Ako si u stanju da budeš neprimijetan onda takav i ostani, jer šta ćeš izgubiti ako te ljudi ne budu poznavali i ne budu te hvalili?! Šta je u tome loše da te ljudi ne cijene, ako kod Allaha uživaš ugled?!"[1]

'Alija b. El-Fudajl b. 'Ijad

93 – Obavijestio nas je hafiz Ebu Musa Muhammed b. Ebu Bekr el-Asbehani u svojoj knjizi od 'Abdurrezzaka b. Muhammeda b. eš-Šerabija, pričao nam je Se'id b. Muhammed b. Se'id el-Velijj od 'Alijja b. Ahmeda b. Muhammeda b. 'Alijja el-Vahidija[2] da mu je Ebu Ishak Ahmed b. Muhammed b. Ibrahim es-Sa'lebi[3] prenio da je Ebu-l-Hasan 'Abdurrahman b. Ibrahim b. Muhammed b. Jahja rekao: Čuo sam svoga oca kako govori: Čuo sam Muhammeda b. Ishaka es-Serradža kako kaže: čuo sam Muhammeda b. Halefa da je rekao: Ja'kub b. Jusuf mi je rekao:

"Kada bi El-Fudajl b. 'Ijad, predvodeći namaz u džamiji, znao da njegov sin Alija klanja za njim, on ne bi zastajao na kur'anskim ajetima niti je učenjem nastojao utjecati na klanjače. Međutim, ako je znao da njega nema, učio bi Kur'an pažljivo i tužno, podstičući ljude na strah.

Jednoga dana mislio je da njegov sin nije tu, pa kada je proučio Allahove riječi: "Gospodaru naš" - reći će – "naši prohtjevi su bili od nas jači, te smo postali narod zalutali." (prijevod značenja, El-Mu'minun)

[1] Bilježe ga Ebu Nu'ajm u "Hiljetu-l-evlija"', 8/88 i El-Bejheki u "Ez-Zuhdu-l-kebir", 148.

[2] El-Vahidi: On je Ebu-l-Hasan 'Ali b. Ahmed b. Muhammed b. 'Ali en-Nejsaburi. Napisao je tri tefsira: "El-Besit", "El-Vesit" i "El-Vedžiz". Učio je kod šejha tefsira Ebu Ishaka es-Sa'lebija i od njega preuzeo mnogo znanja. Umro je 468. h/g. Pogledaj: "Sijeru e'alami-n-nubela"', 18/339.

[3] On je poznati hafiz i mufessir En-Nejsaburi. Autor je djela "'Araisu-l-medžalisi fi kasasi-l-enbija"', a u njemu se nalazi mnogo israilijata. Umro je 498. h/g. "Sijeru e'alami-n-nubela", 17/435.

Alija, koji je, ipak, bio prisutan, pade onesviješćen. On pređe preko tog ajeta, a ljudi odoše po njegovu majku kako bi ga još živa zatekla. Majka ga poprska vodom, a kada on dođe sebi, ona reče svome mužu: "Ti ćeš ovo naše dijete ubiti."

Nakon izvjesnog vremena on ponovo pomisli da mu sin nije u džamiji, te prouči Allahove riječi: "A Allah će ih kazniti kaznom kakvu nisu mogli ni naslutiti." (prijevod značenja, Ez-Zumer, 47), a njegov sin se opet obruši na zemlju. Otac brzo pređe preko tog ajeta. Dozvali su mu majku. Prskala ga je vodom, ali se on nije budio. Bio je mrtav. Allahova milost neka je na njega.[1]

Pokajanje Bišra el-Hafija[2]

94 - Prenio nam je Muhammed b. 'Abdulbaki, od Hamda, on od Ahmeda da je rekao: Čuo sam od 'Abdullaha b. Muhammeda b. Dža'fera[3], on od Muhammeda b. Davuda ed-Dineverija[4], a on od Ahmeda b. Es-Salta da je on čuo kada je Bišr b. El-Haris upitan:

"Tvoje ime među ljudima se spominje kao da je ime nekog vjerovjesnika, pa hoćeš li nam kazati šta je razlog tome?" On reče: "Šta da vam kažem? To je blagodat od Allaha. Bio sam nervozan čovjek pa

---

[1] U sličnom i skraćenom obliku bilježi ga Ez-Zehebi u djelu "Sijeru e'alami-n-nubela'", 8/446. Navodi ga još i Ibnu-l-Mulekkin u djelu "Tabekatu-l-evlija'", 271.

[2] Njegovo ime je Bišr b. El-Haris, Ebu Nasr el-Bagdadi poznat kao El-Hafi – Bosonogi. Putovao je tražeći znanje. Sticao ga je kod Malika, Šurejka, Hammada b. Zejda, El-Fudajla b. 'Ijada, Ibnu-l-Mubareka i drugih. Isticao se po svojoj bogobojaznosti i iskrenosti. Malo je prenosio od onoga što je zapisivao, a na kraju je zakopao svoje (te) knjige. (Umro je 227. h/g. u 75. godini života. "Sijreu e'alami-n-nubela'", 10/469.

[3] On je otac šejha Ibn Hajjana koji je spomenut u lancu prenosilaca 39. predaje.

[4] On je Ebu Bekr ed-Dukki, šejh sufija i asketa. Umro je 360. h/g. "Es-Sijer", 16/138.

sam mnogo hodao. Dok sam jednoga dana išao putem, na zemlji sam ugledao hartiju. Podigao sam je sa zemlje, a na njoj je pisalo: "Bismillahi-r-Rahmani-r-Rahim – U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog." Obrisao sam je i stavio je u džep. Potom sam otišao u parfimeriju i za jedina dva dirhema koja sam imao kupio sam vrstu skupocjenog mirisa, te sam njime namirisao ono parče hartije.

Te noći sam zaspao i u snu sam vidio kao da me neko doziva: "O Bišre, sine Harisov, sa zemlje si podigao Naše ime i namirisao ga, zato ćemo mi tvoje ime uzdignuti i namirisati na ovom i budućem svijetu. Nakon toga se desilo ono o čemu ste me pitali."[1]

95 – Priča se da je pored Bišrove kuće, dok je se on unutar zabavljao sa svojim prijateljima pijući i svirajući, naišao neki pobožan čovjek. Pošto je čuo šta se unutar dešava pokuca na vrata. Robinja otvori vrata, a on je upita: "Je li vlasnik ove kuće slobodan čovjek ili je rob?!" "Naravno da je slobodan", odgovori ona. On ponovo reče: "Istinu si kazala. Da je on rob pri sebi bi imao ponašanje koje od njega zahtijeva robovanje i klonio bi se zabave i muzike." Bišr je čuo njihov razgovor, te bos i bez turbana na glavi požuri ka vratima da vidi šta se dešava. Robinju koja je još tu stajala upita: "S kim si razgovarala na vratima?!" Ona mu reče šta se dogodilo, a on je upita: "Na koju stranu je taj čovjek otišao?" Ona mu pokaza, a on krenu za njim dok ga na posljetku ne sustiže, te mu se obrati: "Gospodine, jesi li ti stajao na vratima i razgovarao sa robinjom?" "Da, ja sam", odgovori čovjek. "Ponovi mi ono što si rekao", zamoli ga Bišr, a on mu ponovi. Bišr se baci licem na zemlju

[1] Bilježi ga Ebu Nu'ajm u djelu "El-Hilje", 8/336, a navodi ga i Ibnu-l-Dževzi u "Sifetu-s-safve", 2/325.

i stade govoriti: "Nego sam ja rob. Ja sam rob, rob." Nakon toga je hodao bos i bez turbana na glavi, tako da je postao poznat po tome. Kada bi ga pitali zašto ne nosi nanule, on bi rekao: "Zato što mi se Allah smilovao dok sam bio bos i sve do smrti neću ništa od toga mijenjati."

96 – Obavijestio nas je šejh Ebu-l-Feredž, pričao nam je Muhammeda b. 'Abdullaha b. Habiba, da mu je 'Ali b. 'Abdullah b. Ebu Sadik prenio da je Muhammed b. 'Abdullah b. Bakevejh rekao: Pričao mi je Muferridž b. El-Husejn es-Sa'idi od Fatime bint Ahmed, sestre od Ebu 'Alijja er-Ruzbarija da je rekla:

"U Bagdadu je bilo deset mladića i sa njima deseterica dječaka. Jednog od dječaka poslali su da obavi neku potrebu, ali on u povratku zakasni što ostale jako naljuti. Na posljetku ovaj dođe smijući se, držeći lubenicu u ruci. Kada ga ugledaše u takvom stanju ljutito mu rekoše: 'Kasniš i još se smiješ!' Dječak reče: 'Donosim vam nešto čudno. Bišr je stavio svoju ruku na ovu lubenicu, pa sam je ja kupio za dvadeset dirhema.' Svaki od njih uze lubenicu i poče je ljubiti i stavljati na oči. Jedan od njih upita: 'S čime je Bišr postigao ovakav stepen?' 'S bogobojaznošću', odgovoriše mu oni. Onaj isti reče: 'Onda budite svjedoci da se je kajem Allahu Uzvišenom.' Nakon toga svi izgovoriše iste riječi.

Priča se da su se nakon toga zaputili ka gradu Tarsusu[1] i tamo svi poginuli kao šehidi. Allahova milost neka je na njih."[2]

[1] To je pogranični grad između Antakije, Halepa i Bizantinske države. Ovako stoji u knjizi "Mu'džemu-l-buldan". Danas ovo mjesto pripada turskoj teritoriji.

[2] Bilježi ga Es-Subki u djelu "Tabekatu-š-šafi'ijje", 3/53.

97 – Obavijestio nas je hafiz Ebu Tahir Ahmed b. Muhammed es-Selefi[1], pričao nam je Ebu-l-Husejn et-Tujuri[2] da je čuo Ebu-l-Kasima 'Abdul'aziza b. Ahmeda b. El-Fadla[3] kako govori: obavijestio me je Ebu-l-Hasan 'Ali b. 'Abdullah b. El-Hasan Džehdam[4], pričao nam je 'Ali b. Harun, od Muhammeda b. Muhalleda, od El-Fetha b. Šahrefa da je rekao:

"U predgrađu Damaska neki snažan čovjek napastovao je ženu. U ruci je držao nož kojim je napadao svakog ko bi mu se približio. Dok su ljudi bili tako iskupljeni, a žena vrištala, naiđe Bišr b. El-Haris. Približi se onom čovjeku tako da ga je dodirnuo ramenom na što se ovaj sruši na zemlju, a Bišr nastavi svojim putem. Prišli su mu, a on je sav bio u znoju. Žena je pobjegla. Upitali su ga: 'Šta ti se dogodilo?!' On reče: 'Ne znam. Šejh me je dodirnuo i rekao mi: 'Zaista Allah gleda u tebe i u to što ti radiš.' Na njegove riječi moje su noge otkazale. Ne znam ko je taj čovjek, ali sam ga se jako prepao.' 'To je bio Bišr b. El-Haris', rekoše mu, a on doda: 'Teško meni! Kako će ljudi nakon ovoga u mene gledati?!' Od tog dana čovjeka je zahvatila vrućica a nakon sedam dana je umro."

---

[1] On je veliki učenjak i muhadis El-Asbehani. Njegov djed Ahmed imao je nadimak Silefe po debelim usnama. Tražeći znanje i skupljajući hadis putovao je 18 godina, a zatim se u šezdeset i nekoj godini nastanio u Aleksandriji gdje je ostao sve do smrti 576. h/g. Živio je više od stotinu godina. "Sijeru e'alami-n-nubela'", 21/5.

[2] Njegovo ime je El-Mubarek b.'Abduldžebbar b. Ahmeda el-Bagdadija. Bio je muhaddis i jako pobožan čovjek. Umro je 500. h/g. u 90. godini života. "Es-Sijr", 19/213.

[3] On je El-Bagdadi El-Ezedži. Umro je 444. h/g. "Es-Sijer", 18/18.

[4] On je bio šejh sufija u haremu. Autor je djela "Behdžetu-l-esrar". Ez-Zehebi za njega u djelu "Es-Sijer", 17/276, kaže: "Nije povjerljiv, nego je optužen za laž. Govorio je čudne stvari." Umro je 414. h/g.

Pokajanje trgovca koji je o ljudima govorio loše

98 - Obavijestio nas je Muhammed, od Hamda, on od Ahmeda da je rekao: Pisao mi je Muhammed b. Hafif da mu je pričao 'Abdullah b. El-Fadl od svoga oca da mu je rekao:

"Kod nas u Bagdadu bio je trgovac, inače moj prijatelj, kojeg sam često imao priliku čuti kako kritikuje sufije. Nakon izvjesnog vremena vidio sam ga da se druži sa njima i, povrh toga, na njih je potrošio sve što je posjedovao od imetka. Jednom sam ga upitao: 'Zar ih ti nisi prezirao?!' On mi reče: 'Stvari ne izgledaju baš kao što sam ih ja zamišljao.' 'A kako to?', upitah ga, a on mi poče pričati: 'Jedanput, nakon što sam klanjao džumu-namaz, ugledao sam Bišra el-Hafija kako užurbano izlazi iz mesdžida. Tada pomislih: 'Pogledaj ti njega. Kakav je on zahid – asketa, a ni u mesdžidu ne može da se zadrži!' Napustio sam svoje poslove i odlučio da ga pratim kako bih vidio šta će uraditi. Prvo je otišao do pekare i za dirhem kupio bijelog hljeba. 'Vidi ti njega, kupuje bijeli hljeb', pomislih. Potom on ode i za dirhem uze pečenja što mene još više izritira. A nakon što sam vidio da je za još jedan dirhem uzeo kolača u sebi odlučih: 'Tako mi Allaha, neću ga pustiti da to na miru pojede.'

On dalje nastavlja, pa kaže: 'Potom se zaputio ka pustinji, a ja sam u sebi govorio: 'Sigurno želi da odsjedne u hladu pored izvora. Išao je sve do ikindije, a ja sam ga pratio. Na kraju uđe u jedno selo, a zatim u mesdžid u kojem se nalazio bolesnik. Sjeo je pored njega i počeo ga hraniti. Otišao sam da malo prošetam po selu, a kada sam se za kratko vrijeme vratio njega tu više nije bilo. Upitao sam bolesnika o njemu, a on mi reče da se Bišr vratio nazad u Bagdad. 'Koliko je odavde do

Bagdada?', upitao sam ga. 'Četrdeset ferseha[1]', odgovori on, a iz mene se otrgnuše riječi: 'Mi smo Allahovi i Allahu se vraćamo! Šta uradi od sebe. Niti imam jahalicu, niti više mogu pješačiti.' 'Ostani ovdje dok dođe drugi put', predloži on. Tako je i bilo.

Slijedećeg petka Bišr je došao u isto vrijeme noseći sa sobom hranu za bolesnika. Kada je završio, bolesnik mu reče: 'O Ebu Nasr, ovaj čovjek je došao za tobom iz Bagdada i sedmicu dana već je kod mene, pa ga vrati.' On me srdito pogleda i upita me: 'Zašto si me pratio?' 'Pogriješio sam', odgovorih ja, a on reče: 'Ustani i hajde!' Išli smo skoro do akšama, a kada smo se približili, on me upita: 'Gdje stanuješ u Bagdadu?' Ja mu rekoh, a on me isprati riječima: 'Idi i nemoj to više raditi'.

On kaže: Pokajao sam se Allahu i od tada sam u društvu sa njima."[2]

Pokajanje Ebu 'Abdurabba[3]

99 - Obavijestio nas je Muhammed, pričao nam je Hamd da je Ahmed prenio od Muhammeda b. Ahmeda b. Muhammeda da je čuo El-Hasana b. Muhammeda kako kaže: pričao nam je Ebu Zur'a, od Ibrahima b. El-'Alaa b. Ed-Dahhaka, on od El-Velida b. Muslima, a on od Ibn Džabira da je Ebu 'Abdurrabb, koji je važio za

[1] To bi otprilike iznosilo oko 200 km, a Allah ﷻ najbolje zna.

[2] Bilježi ga Ebu Nu'ajm u djelu "Hiljetu-l-evlija'", 8/352, a njegovim putem bilježi ga i Ibn 'Asakir u svome "Et-Tarihu", 3/325-326 (manuskript).

[3] Kod Ebu Nu'ajma u "Hiljetu-l-evlija'", stoji da mu je ime: 'Ubejde b. Muhadžir. Na 162. str. kaže: "Zvao je se Konstantin (prije prihvatanja islama), pa je odabrao ime 'Abdurrahman i 'Abduldžebbar." El-Buhari u svome "Et-Tarihu", 6/83, Ibn Hibban u djelu "Es-Sikat", 5/140 i Ibn 'Asakir u "Et-Tarih" nazivaju ga: 'Ubejde b. Ebu-l-Muhadžir i ne spominju njegovu kuniju. Ibn 'Asakir kaže: "Po jednima je se zvao Ibnu-l-Muhadžir." El-Mizzi ga spominje u svome "Et-Tehzibu" i kaže: "Kaže se da mu je ime 'Abduldžebbar, a po drugima 'Abdurrahman." On nije spomenuo da se zove 'Ubejde.

najimućnijeg trgovca u Damasku, jedne prilike krenuo na trgovačko putovanje u Azerbejdžan. Noć ga je zatekla u mjestu s bogatom ispašom i obiljem vode, te je tu i zanoćio.

Ebu 'Abdurrabb priča: "U jednom dijelu livade začuo sam glas koji je mnogo Allahu zahvaljivao. Slijedio sam ga te sam u jednom ulegnuću u zemlji primijetio čovjeka umotanog u hasuru. Nazvao sam mu selam i upitao ga: "Ko si ti Allahov robe?" "Jedan od muslimana", odgovori on. "Možeš li mi nešto reći o stanju u kome te vidim?", rekao sam mu. "To je blagodat na kojoj Allahu moram zahvaljivati", odgovori on. "A kako to, a ti si u običnoj hasuri?", s čuđenjem upitah. On na to reče: "A zašto Allahu da ne zahvaljujem?! Zar me nije u najljepšem skladu stvorio; zar nije dao da se rodim i odrastem u islamu? Podario mi je zdravlje i prikrio o meni ono što ne želim da drugi saznaju. Pa ko je u većoj blagodati od onoga ko zanoći na ovome na čemu sam ja?!" Rekao sam mu: "Allah ti se smilovao! Mi smo odsjeli pored rijeke, pa šta misliš da dođeš do nas?" "A zašto?", upita on. "Da jedeš s nama i da ti damo nešto što ćeš obući umjesto te hasure", odgovorih mu ja. "Meni to ne treba", odgovori on.

El-Velid kaže: "Mislim da je rekao: bilje koje jedem dovoljno mi je i nemam potrebe za tim u šta me pozivaš."

Ebu 'Abdurrabb kaže: "Otišao sam od njega postiđen. Iza sebe u Damasku nisam ostavio nikog ko je imućniji od mene, a ja idem i želim još. Rekao sam: Allahu moj, ja se Tebi kajem od zla u kojem se nalazim."

On dalje kaže: "Ta noć je prošla a da nikom ništa nisam rekao. U zoru, kao i obično, vršene su pripreme za polazak. Doveli su mi jahalicu, ali kada sam je zajašio okrenuo sam je prema Damasku i rekao: "Moje pokajanje nije iskreno ako ja nastavim ovaj svoj put." Upitali su me šta je posrijedi, pa sam im rekao. Negodovali su, ali ja nisam mario zbog toga.

Ibn Džabrir je rekao: "Kada se vratio, sav svoj novac podijelio je na Allahovom putu."

Ibn Džerir kaže: "Jedan od prijatelja mi je pričao: Cjenkao sam se sa trgovcom za ogrtač. Tražio je za njega sedam dirhema, a ja sam mu davao šest. Pošto sam bio uporan, on me upita: 'Odakle si ti?' 'Iz Damaska', odgovorih mu ja. On reče: 'Nisi ni nalik šejhu koji je jučer od mene kupovao. Kažu da je se zvao Ebu 'Abdurrabb. Kupio je sedam stotina ogrtača, sve po sedam dirhema, a nije tražio da mu umanjim od cijene ni koliko je jedan dirhem. Zatim je od mene zatražio da mu to ponesem, pa sam poslao radnika da mu pomogne. Odjeću je dijelio siromašnim borcima na Allahovom putu tako da ni jedan komad nije unio u svoju kuću.'"

Ibn Džabir kaže: "Prodao je sva svoja imanja i to onda podijelio. Kuću je prodao po velikoj cijeni, pa je i to podijelio. U tome ga je zadesila smrt. Od silnog imetka kojeg je do tada imao jedva su skupili koliko je iznosila cijena ćefina. On je govorio: 'Tako mi Allaha, kada bih ovom rijekom', misleći na Burdu, 'teklo zlato i srebro i svako mogao uzeti koliko želi, ja ne bih ništa uzeo. A kada bi bilo rečeno: ko dotakne ovaj stub, umrijet će, bilo bi mi drago da ustanem i dotaknem ga, zbog žudnje koju osjećam za Allahom i Njegovim Poslanikom.'"[1]

[1] Bilježi ga Ebu Nu'ajm u "Hiljetu-l-evlija'", 5/160-161. Takođe ga navodi Ibnu-l-Dževzi u "Sifetu-s-safve", 4/319-221.

Pokajanje El-Ka'nebija[1]

100 – Obavijestio nas je imam Ebu Tahir Ahmed b. Muhammed es-Selefi, pričao nam je Ebu 'Ali Ahmed b. Muhammed b. Ahmed el-Beredani[2], obavijestio me je El-Hasan b. Ahmed b. 'Abdullah el-Mukrii da je Hilal b. Muhammed el-Haffar rekao: Pričao nam je Ebu-l-'Abbas Ahmed b. Muhammed b. Es-Sabbah el-Bezzaz da El-Ka'nebi nije prenio od Šu'be osim ovog jednog hadisa u vezi kojeg postoji priča.

Pričao mi je jedan od kadija da mu je El-Ka'nebijev sin u Basri rekao:

"Moj otac uobičavao je sa prijateljima piti alkohol. Jednoga dana ih je pozvao k sebi. Dok je sjedio na kućnim vratima iščekivajući ih, naišao je Šu'be jašući na magarcu a za njim je žurila povorka ljudi. 'Ko je ovo?', upita on. 'Šu'be', odgovoriše mu ljudi. 'A ko je to Šu'be?', upita on. 'Muhaddis', odgovoriše oni.

On se zaputi ka njemu, te mu reče: 'Reci mi neki hadis.' 'Ne smatram te dosljednim za citiranje hadisa', odgovori Šu'be. Otac isuka nož i reče: 'Ili ćeš govoriti ili ću te probosti!' On reče: Pričao mi je Mensur, od Rib'ijja, a on od Ebu Mes'uda da je rekao: Rekao je Allahov Poslanik ﷺ: "Ako se ne stidiš, radi šta hoćeš."[3]

---

[1] Njegovo ime je 'Abdullah b. Mesleme b. Ka'neb, Ebu 'Abdurrahman el-Harisi el-Ka'nebi el-Medeni. Bio je veliki i povjerljivi učenjak. Nastanio se u Basri, a zatim u Mekki. Rodio je se kratko vrijeme nakon 130. h/g. Prenosio je od Malika b. Enesa, Šu'be, El-Lejsa b. S'ada i drugih. Od njega je prenosio El-Buhari, Muslim, Ebu Davud i mnogi drugi. Umro je u mjesecu muharremu 121.h/g. Pogledaj: "Sijeru e'alami-n-nubela'", 10/257.

[2] Potiče iz mjesta Beredan u blizini Bagada. Bio je hafiz i povjerljiv. Umro je 498. h/g. "Es-Sijer", 19/219.

[3] Bilježe ga Ahmed, hadis br. 17090; El-Buhari, hadis br. 3483, 3484, 6120; Ebu Davud, hadis br. 4797; Ibn Madže, hadis br. 4183 i Ibn Hibban, hadis br. 607.

Na te riječi on baci nož i vrati se kući. Prolio je alkohol koji je posjedovao u kući, a zatim reče svojoj majci: 'Sada će doći moji prijatelji. Počasti ih hranom, a onda im reci kako sam postupio sa alkoholom. Zato neka se više ne vraćaju.'

Iz tih stopa zaputio se u Medinu gdje je učio pred Malikom b. Enesom i od njega prenosio hadise. Zatim se vratio u Basru, a Šu'be je već bio umro tako da od njega čuo jedino ovaj hadis."

Pokajanje 'Akbera el-Kurdija

101 – Čitao sam u "El-Multekatu"[1] od Bišra b. El-Harisa el-Hafija[2] da je rekao: "Susreo sam 'Akbera el-Kurdija i upitao ga: 'Pričaj mi o svom povratku Allahu.' On reče: 'Kao drumski razbojnik bio sam u jednom skrovitom mjestu gdje su se nalazile tri palme. Jedna od njih nije rađala. Primijetio sam ptičicu kako uzima datulu i nosi je u krošnju stabla koje nije rađalo. Kada se isto ponovilo desetak puta, odlučih da vidim šta se iza toga krije. Kada sam se popeo na stablo, u vrhu krošnje sam ugledao zmiju koja je bila slijepa, a ptica ju je hranila datuljama.

Zaplakao sam i rekao: 'Gospodaru moj, ovo je crna zmija za koju je Tvoj Vjerovjesnik rekao da se ubija, pa kada si je oslijepio odredio si da je ptica hrani. Ja sam Tvoj rob koji svjedoči da si Jedini, a pljačkam i izazivam strah putnicima.

Potom, kao da je neko šapnuo u moje srce: O 'Akber, Moja vrata su otvorena. Na to sam prelomio sablju, stavio prašine na glavu i povikao: 'Oprost, oprost!' Tada sam začuo glas kako govori: 'Oprošteno ti je, oprošteno ti je.'

---

[1] Djelo je napisao Ebu-l-Feredž b. el-Dževzi.

[2] Prethodno je spomenut u predaji br. 103.

Moji prijatelji primijetiše da se nešto dešava, pa upitaše: 'Šta je s tobom?! Uznemirio si nas svojom vikom.' Rekao sam im: 'Bio sam pokvarenjak, a sada sam se pokajao.' 'I mi smo bili pokvarenjaci, a sada se kajemo', rekoše oni. Pobacali smo svoju odjeću i obukavši ihrame krenuli ka Mekki. Putovali smo tri dana, a od silnog plača izgledali smo kao pijani ili izgubljeni.

Trećeg dana smo ušli u neko selo. Na ulazu u selo sjedila je slijepa starica i upitala nas: 'Ko je od vas 'Akber el-Kurdi?' Neko od nas reče: 'Da tu je, imaš li kakvu potrebu?' Ona reče: 'Da, ima tri noći kako u snu vidim Poslanika ﷺ i on mi je rekao: 'Ono što je ostalo iza tvoga sina podaj 'Akberu el-Kurdiju.' Iznijela nam je šezdeset komada platna. Dijelom toga smo se ogrnuli, a onda nastavili put pustinjom dok nismo došli do Mekke."[1]

Pokajanje Sadeke b. Sulejmana el-Džaferija

102 – Navodi Ibn Ebi-d-Dunja da mu je Muhammed b. El-Husejn rekao: Pričao mi je Halid b. 'Amr el-Kureši od Sadeke b. Sulejmana el-Džaferija da je rekao:

"Bio sam loše naravi. Nakon očeve smrti ja sam se popravio i pokajao za djela koja sam radio. Nakon izvjesnog vremena počinio sam jedan grijeh, pa sam u snu vidio oca i on mi reče: 'Sinko moj, koliko sam se samo bio obradovao kada su mi se izlagala tvoja djela tako da smo ih poredili sa djelima Allahovih odabranih robova.'"

Halid je rekao: "Nakon toga je postao jako pobožan, pa sam ga, dok smo bili komšije u Kufi, znao čuti kako u zoru moli: 'Allahu moj, molim te za pokajanje u kome nema nedostataka i nakon koga

[1] U skraćenom obliku navodi se kod Ibnu-l-'Imada el-Bagdadija u djelu "Šezeratu-z-zeheb", 6/110, u biografiji Nusajruddina Ahmeda b. 'Abdusselama el-Bagdadija gdje kaže: "Spominje se da je od potomaka 'Akbera koji se pokajao."

nema povratka u grijeh, o Ti koji popravljaš stanje Svojih dobrih robova, zabludjelim ukazuješ na pravi put i koji si milostiv prema onima koji griješe."[1]

Pokajanje Zu-n-Nuna el-Misrija[2]

103 – Obavijestio nas je šejh Ebu-l-Feredž, pričao nam je Muhammed b. 'Abdullah b. Habib, obavijestio me je 'Ali b. 'Abdullah b. Ebu Sadik da je rekao: Pričao nam je Ebu 'Abdullah Muhammed b. 'Abdullah b. Bakevejh[3], od El-Hasana b. 'Alluvejha a on od Jusufa b. El-Husejna[4] da je rekao:

"Kada sam postao vezan sa Zu-n-Nunom el-Misrijem upitao sam ga: 'Šejhu, reci mi kakav je bio tvoj početak?' On reče: 'Kao mladić bio sam se odao strastima i razonodi, a zatim sam se pokajao i to napustio. Sa nešto malo robe zaputio sam se na hadž. Plovili smo lađom na kojoj su bili egipatski trgovci. Sa nama je bio jedan lijep mladić lica tako blistavog, kao da je sjalo. Kada smo izašli na otvoreno more vlasnik lađe primjeti da mu je ukradena kesa sa novcem. Sve putnike su sakupili na jednom mjestu i jednog po jednog

---

[1] Navodi ga Ibn Kesir u svome tefsiru (sura Er-Rum, 53) sa dodatkom: "Međutim, kada si ovaj put pogriješio bilo me je jako stid, pa zato me nemoj sramotiti pred mrtvima koji su oko mene."

[22] Njegovo ime je Sevban b. Ibrahim. Kaže se da je se zvao Fejd b. Ahmed ili Fejd b. Ibrahim, Ebu-l-Fejd. Rođen je na kraju vladavine El-Mensura. Bio je vrstan učenjak, te izrazito mudar i vješt govornik. Umro je 145. h/g. Pogledaj: "Sijeru e'alami-n-nubela'", 11/532.

[3] Lanac prenosilaca do Ibn Bakevejha se ponavlja kao i u predaji br. 105. U ovom lancu prenosilaca postoji prekid između Ibn Bakevejha i El-Hasana b. 'Alluvejha. Ibn Bakevejh je rođen 340. i neke h/g., a El-Hasan b. 'Alluvejh je umro 298. h/g. U djelu "El-Muntezam", 11/345, stoji da se između njih nalazi Ibn Muhammed b. Daduvejh, a nije mi poznato ko je on. Pogledaj: "Es-Sijer", 13/559, 17/544.

[4] On je Ebu Ja'kub er-Razi poznati imam koji je znanje sticao kod Zu-n-Nuna i drugih. Umro je 304. h/g. "Es-Sijer", 14/248.

počeli pretresati. Kada su htjeli pretresti mladića on skoči sa lađe, ali ne propade u vodu, već ostade sjediti na valovima kao da je na krevetu. Mi smo ga posmatrali sa lađe. Zatim on reče: 'Gospodaru moj, ovi su me nepravedno optužili, a ja Te, o ljubavi moga srca, preklinjem da narediš svakoj životinji koja živi na ovom mjestu da izađe iz mora noseći u ustima dragulje.'

Zu-n-Nun kaže: Skoro da nije ni završio svoje riječi, a ispred lađe smo već vidjeli glave životinja iz čiji usta su svjetlucali i blistali dragulji. Potom mladić ode morem učeći Allahove riječi: "Samo Tebe obožavamo i samo od Tebe pomoći tražimo." (prijevod značenja, El-Fatiha, 4) sve dok se nije izgubio iz vida. Ovo je razlog mog skromnog vjerničkog života.[1]

Spomenuo sam riječi Allahovog Poslanika ﷺ: "U ovom ummetu će biti trideset ljudi sa srcem kao u Allahovog miljenika, Ibrahima. Kad god umre jedan od njih, Allah ga zamijeni drugim."[2]

[1] Bilježi ga Ibnu-l-Dževzi u djelu "El-Muntezam", 11/345, kao što ga navodi u djelu "Sifetu-s-safve", 4/325-326. Također ga bilježi Ebu Nu'ajm u "Hiljetu-l-evlija", 9/357. U djelu "Es-Sijer" Ez-Zehebi od Jusufa b. El-Husejna o povodu njegovog pokajanja navodi drugu priču.

[2] U sličnom obliku bilježe ga Ahmed, hadis br. 22751, Eš-Šaši u svome "El-Musnedu", hadis br. 1314, kao i Ebu Nu'ajm u djelu "Ahbaru Asbehan", 1/180 putem El-Hasana b. Zekvana, on od 'Abdulvahida b. Kajsa, on od 'Ubade b. Es-Samita, a on od Allahovog Poslanika ﷺ. Nakon što je naveo ovaj hadis Ahmed kaže: "On je munker", tj. njegov prenosilac El-Hasan b. Zekvan je optužen za laž. El-Mizzi u djelu "Et-Tehzib", 18/470, od Jahje el-Kattana prenosi da je El-Hasan b. Zekvan od 'Abdulvahida b. Kajsa pričao čudne stvari. Šejh Šu'ajb El-Arnaut u svome komentaru na 896. hadis u "El-Musnedu" kaže: "Lanci prenosilaca svih hadisa o duhovanjacima (ebdal) koji dolaze od više ashaba redovno su slabi."

Pokajanje pijanice

104 – Ibn Bakevejh kaže: pričao mi je Bekran b. Ahmed, od Jusufa b. El-Husejna da je rekao:

"Bio sam sa Zu-n-Nunom el-Misrijem pored jedne rječice, pa sam ugledao ogromnog škorpiona koji se nalazio na ivici vode. Tada iz vode izađe žaba. Škorpion se pope na njena leđa i ona ga prenese na drugu obalu. Zu-n-Nuni reče: 'Ovaj škorpion ima neki zadatak. Kreni sa mnom da ga pratimo. Išli smo za njim dok nismo vidjeli pijanog čovjeka kako spava. Na prsima mu je bila zmija i išla prema glavi. Onaj škorpion je sustiže i ubode, a zatim se vrati odakle je došao. Žaba ponovo izađe iz vode i na isti način vrati škorpiona na drugu obalu. Zu-n-Nuni probudi čovjeka i reče mu: 'Mladiću, pogledaj od čega te je Allah spasio. Ovaj škorpioon je došao i ubio ovu zmiju koja ti je htjela nauditi.' Zatim je rekao u stihovima:

"O zaboravni! Allah Uzvišeni te čuva

Od svakog zla koje šteti u noći

Kako da oči sniju spram Vladara

Od Kojeg dolaze samo koristi i blagodati?!"

Mladić ustade i reče: 'Allahu moj, ako ovako postupaš prema onom ko griješi prema Tebi, kako si tek blag prema onome ko Ti je pokoran?!' Potom krenu, a ja ga upitah: 'Gdje si naumio?' 'On reče: 'U pustinju. Tako mi Allaha, u grad se nikada više neću vratiti.'"

Pokajanje El-Murte'iša[1]

105 – Obavijestio nas je Ebu 'Ali Dija' b. Ebu-l-Kasim[2] od Kadija Ebu Bekra Muhammeda b. 'Abdulbakija[3] a on od Hennada b. Ibrahima[4] da je rekao: Čuo sam Ebu 'Abdurrahmana es-Sulemija[5], da je on čuo od svoga djeda kako kaže:

"El-Murte'iš, poglavar Nejsabura, govorio je o svome pokajanju. Jedne prilike sjedio je na kućnim vratima, pa je ugledao mladića u zakrpanoj sufijskoj odjeći i krpom na glavi. Prišao mi je i učtivo zatražio da mu se udijeli. U sebi sam pomislio: 'Jak i zdrav mladić, a traži da mu se udijeli.' I nisam mu ništa dao. Na to mladić snažno povika: 'Utječem se Allahu od onoga kako u sebi promišljaš.'

El-Murte'iš kaže: Ja sam pao u nesvijest, a ljudi se iskupiše oko mene. Kada sam se nakon izvjesnog vremena osvijestio mladića više nisam vidio. Zabrinulo me je ono što sam učinio. Te večeri u snu sam vidio vođu pravovjernih Aliju b. Ebu Taliba kako mi govori: 'Zaista se Allah neće odazvati onome ko odbija prosjaka.'

---

[1] Njegovo ime je 'Abdullah b. Muhammed, a kaže se još i da je se zvao: Dža'fer, el-Murte'iš en-Nejsaburi iz predjela Hire. Bio je jedan od istaknutih imama i šejhova Iraka. Podučavao je u šunizijskoj džamiji. Umro je 328. h/g. Pogledaj: "Tabekatu-s-sufijje", str. 349 i "Es-Sijer", 15/230.

[2] Njegovo ime je Dija' b. Ebu-l-Kasim Ahmed b. El-Harif. Iako je bio nepismen, glasio je za velikog učenjaka. Stanovao je u blizini Kadija Ebu Bekra b. 'Abdulbakija (njegovog šejha koji se spominje gore u lancu prenosilaca) pa je zbog toga mnogo čuo od njega. Umro je 602. h/g. Pogledaj: "Et-Tekmile", 2/86m od El-Munzirija i "Es-Sijer", 21/418, od Ez-Zehebija.

[3] Prethodno je spomenut u predaji br.56.

[4] Ez-Zehebi ga spominje u djelu "Mizanu-l-'itidal", 4/310 i kaže: "Prenosio je apokrifne predaje i problematične stvari. Zbog toga učenjaci su ga osuđivali. Umro je 465. h/g."

[5] Njegovo ime je Muhammed b. El-Husejn el-Ezdi, autor djela "Tabekatu- s-sufijje. Umro je 412. h/g. "Es-Sijer", 17/247.

El-Murte'iš kaže: To me je probudilo. Sve što sam imao (posjedovao) podijelio sam, a zatim sam napustio to mjesto. Vratio sam se tek nakon petnaest godina kada sam čuo za smrt svoga oca i brata. Nakon toga više se nikada nisam vraćao u Nejsabur." Mladić me je ponekad pratio a kada bi se rastajali, to je bilo samo do sljedećeg (skorog) susreta.

Pokajanje 'Abdurrahmana el-Kassa[1]

106 – Obavijestio nas je Ebu Bekr Ahmed b. El-Mukarrib b. El-Husejn el-Kerhi[2], pričao nam je Tirad b. Muhammed ez-Zejnebi[3] da mu je Ebu-l-Husejn b. Bišran[4] prenio od Ebu 'Alijja b. Safvana da mu je 'Abdullah b. Muhammed[5] rekao: Pričao nam je Ebu Zejd en-Numejri[6], a njemu Hallad b. Jezid[7] da je rekao: Čuo sam neke od naših šejhova iz Mekke, a među kojima je bio i Sulejman, kako pričaju da je El-Kass, jedan od najpobožnijih stanovnika Mekke, naišao pored Sellame, robinje uglednog Mekelije, koja je pjevala, pa je zastao i osluškivao njenu pjesmu. Vlasnik robinje ga primijeti, pa mu reče: "Uđi i unutra je

---

[1] Njegovo ime je'Abdurrahman b. 'Abdullah b. Ebu 'Ammar iz plemena Benu Hušem b. Mu'avije. Boravio je u Mekki i bio jedan od najpobožnijih njenih stanovinika. Nadimak El-Kass – Pobožnjak upravo je dobio po tome. Spominje se u djelu "Et-Tehzib". Pogledaj: "El-Egani", 8/350.

[2] Ubrajao se u velike i povjerljive učenjake. Izvrsno je poznavao kiraete i fikh. Bavio se prijepisom knjiga. Umro je 563. h/g. "Es-Sijer", 20/473.

[3] Prethodno je spomenut u predaji br. 48.

[4] On i njegov šejh Ibn Safvan spomenuti su u predaji br. 41.

[5] On je Ebu Bekr b. Ebu-d-Dunja. Autor je mnogih djela. Spomenut je više puta. Pogledaj predaju br. 4.

[6] Njegovo ime je 'Umer b. Šebbe. Bio je hafiz i učenjak od koga se prihvatalo. Napisao je djelo "Tarihu-l-Medine" i druga djela. Odlično je poznavao istoriju i biografije učenjaka. Umro je 262. h/g. "Es-Sijer", 12/369.

[7] On je el-Bahili el-Basri poznat kao El-Erkat. Spomenuo ga je El-Mizzi u djelu "Et-Tehzib" kako bi napravio razliku između njega i El-Džu'fija el-Kufija od kojeg je prenosio Et-Tirmizi.

poslušaj." On odbi, ali ga je vlasnik uporno molio dok nije na kraju pristao na ulazak, ali uslovi: "Želim biti na mjestu gdje me neće vidjeti, niti ću ja vidjeti nju." Vlasnik pristade i on uđe. Slušao je njenu pjesmu, a kada vlasnik primijeti da mu se počela dopadati, reče mu: "Hoćeš li da ti je izvedem?" U početku je odbijao, ali kasnije pristade. Slušao je njenu pjesmu sve dok se među njima nije rodila obostrana ljubav. U Mekki se pročulo o tome. Jednoga dana ona mu reče: "Tako mi Allaha, ja te volim." "I ja tebe, tako mi Allaha, volim", reče joj on. "Voljela bih da svoje usne stavim na tvoje", nastavi ona. "I ja, tako mi Allaha", odazivao se on njenim riječima. "Voljela bih i da svoje tijelo priljubim uz tvoje", jednako je govorila ona. "I ja isto tako", slijepo je ponavljao za njom. "Sami smo. Šta te u tome sprečava?", upita ona. On reče: "Čuo sam Allahove riječi u kojim kaže: "Tog dana će oni koji su jedni drugima bili prijatelji postati neprijatelji, samo to neće biti oni koji su se Allaha bojali i grijeha klonili." (prijevod značenja, Ez-Zuhruf, 67) A ja mrzim da se prijateljstvo među nama pretvori u neprijateljstvo na Sudnjem danu." Tada ona reče: "Misliš li ti da nas Allah neće primiti ako bismo se mi pokajali?" "Svakako", reče on, "ali ja nisam siguran da me neće čime iznenaditi."[1]

Potom je ustao i bez povratka, plačući otišao od nje. Nakon toga bio je bogobojazan kao i prije.[2]

[1] Uzvišeni Allah kaže: "Zar oni mogu biti sigurni od Allahove obmane? Allahove obmane se ne boji samo narod kome propast predstoji." (prijevod značenja, El-E'araf, 99)

[2] Bilježi ga El-Fakihi u djelu "Ahbaru Mekke", 2/325. U sličnom obliku bilježi ga pod brojem 2/326, kao i Ibnu-l-Dževzi u djelu "El-Muntezam", 7/132, El-Asbehani u djelu "El-Egani", 8/350. Navodi ga i Ibn 'Abdurrabbihi u djelu "El-'Ikdu-l-ferid", 7/16-17.

Pokajanje Ebu-l-Harisa el-Evlasija[1]

107 – Ebu Se'id prenosi od nekog isposnika da je rekao: "Ebu-l-Haris el-Evlani mi je rekao: 'Znaš li kako sam se ja pokajao?' 'Ne', odgovorio sam, a on poče pričati: 'Dok sam jednom, u vrhuncu svoje snage i ljepote, bio odan razonodi i zabavi naišao sam pored bolesnika kako bespomoćan leži pored puta. Prišao sam mu i upitao ga: 'Želiš li štogod?' 'Da, plod nara', odgovori on. Donio sam mu plod, pa kada sam ga stavio pored njega, on podiže pogled ka meni i reče: 'Neka ti Allah oprosti!' Do noći u meni je nestalo želje za svim na čemu sam bio. U mene se uvukao strah od smrti. Podijelio sam sav svoj imetak, a zatim sam se zaputio na hadž. Strahujući od iskušenja danju sam se skrivao, a putovao noću. Jedne noći na putu sam naišao na skupinu ljudi koji su pili. Iznenadi ih moja pojava, a onda posadiše me pored sebe, te me ponudiše hranom i pićem. Rekao sam im da imam fiziološku potrebu, te poslaše sa mnom jednog dječaka da mi pokaže put. Kada se dovoljno udaljismo, rekoh dječaku: 'Neugodno mi je da budeš pored mene, pa zato ti idi.'

On ode, a ja sam pobjegao u šumu. Tamo sam naišao na lava, pa sam se obratio Allahu i rekao: 'Allahu moj, Ti znaš šta sam ja ostavio i od koga sam pobjegao, pa me zato sačuvaj zla ove životinje.' Lav se okrenu i ode, a ja sam se vratio na svoj put i nastavio ići ka Mekki. Tamo sam susreo mnoge ljude koji su mi bili od koristi, a od njih je bio Ibrahim b. Sa'd el-'Alevi."[2]

---

[1] Njegovo ime je El-Fejd b. El-Hidr b. Ahmed. Kaže se da je se zvao: El-Fejd b. Muhammed Ebu-l-Haris et-Temimi et-Tarsusi el-Evlasi po tvrđavi Evlas koja se nalazila na priobalnom dijelu u oblasti Tarsusa. Tu je se nalazila tvrđava koja se zvala Tvrđava isposnika. U početku se bavio pjevanjem, a kasnije postao poznati isposnik. Umro je u Tarsusu 297. h/g. Pogledaj: "Sifetu-s-safve", 4/281, kao i "Mu'džemu-l-buldan".

[2] Bilježi ga Ibnu-l-Dževzi u "Sifetu-s-safve", 4/281. Ebu Nu'ajm u djelu "Hiljetu-l-evlija", 10/155, spominje Ibrahima b. Sa'da el-'Alevija i kaže: "Za njega se kaže da je posjedovao keramete."

San Ebu-l-Fadla Muhammeda b. Nasira es-Selamija

108 – Čitao sam pred šejhom šejha Ebu 'Abdullaha Muzaffera b. Ebu Nasra el-Bevvaba i njegovog sina Ebu Muhammeda 'Abdullaha b. Muzaffera u Bagdadu. Rekao sam im prenoseći od hafiza Ebu-l-Fadla Muhammeda b. Nasir b. Muhammed b. 'Ali b. 'Umer es-Sellamija[1] da je rekao:

U Nizamijiji[2] sam slušao neke učenjake šafijskog pravca (učenike imama Šafije) kako za Kur'an kažu da smisao opstoji sam po sebi, a da su njegovi harfovi i glasovi znakovi i upute na Vječni govor koji opstoji po sebi. Dopao mi se taj njihov govor pa sam u to povjerovao i tako govorio. Kad god bih klanjao molio bih Allaha da me uputi na Njemu najdraži pravac i vjerovanje. Dugo vremena sam to praktikovao.

Kada je bila prva noć u redžebu 494. h/g. u snu sam vidio kao da sam došao u mesdžid Ibn Džurde, mesdžid šejha Ebu Mensura Muhammeda b. Ahmeda el-Mukriija el-Hajjata.[3] Ljudi koji su bili iskupljeni na ulazu u mesdžid govorili su: "Kod Ebu Mesura se nalazi Allahov Poslanik ﷺ." Ušao sam u mesdžid i zaputio se ka mjestu na kojem je sjedio šejh Ebu Mensur. Vidio sam ga kako prilazi i sjeda pred

---

[1] Bio je poznati muhadis u Iraku. Rođen je 467. h/g. Kao jetim odrastao je u kući svoga djeda od majke, poznatog fekiha Ebu Hakima el-Hajrija. Umro je 550. h/g. "Es-Sijer", 20/265.

[2] To je škola u Bagdadu koju je sagradio Nizamu-l-mulk Ebu 'Ali El-Hasan b. 'Ali b. Ishak et-Tusi. Pogledaj: "Es-Sijer", 19/94.

[3] Šejhu-l-islam, El-Bagdadi. Posjedovao je keramete. Prozvan je El-'Umjanu dehren lillah – Vječito slijepi radi Allaha. Pomagao je svoje učenike i trošio na njih. Umro je 499. h/g. "Sijeru e'alami-n-nubela'", 19/222.

čovjeka od kojeg nisam vidio ljepšeg a njegov izgled odgovarao opisu Allahovog Poslanika ﷺ. Na njemu je bila izuzetno bijela odjeća kakvu prije nisam vidio i bijeli turban. Ebu Mensur je bio okrenut ka njemu. Ušao sam i nazvao selam. Neko mi je uzvratio na selam, ali od silnog uzbuđenja (tj. što sam vidio Poslanika ﷺ) nisam znao ko je to bio. Sjeo sam do njih. Iako nisam ništa pitao ili bilo šta rekao Allahov Poslanik ﷺ se okrenu prema meni i reče mi: "Slijedi pravac ovog šejha, slijedi pravac ovog šejha, slijedi pravac ovog šejha."

Hafiz Ebu-l-Fadl je rekao: "Tri puta se zaklinjem Allahom da mi je Allahov Poslanik ﷺ to rekao tri puta i svaki put svojom desnom rukom je pokazivao na šejha Ebu Mensura."

On kaže: Probudio sam se, sav drhteći. Pozvao sam svoju majku Rabiju i ispričao joj san. Ona mi reče: "To je nadahnuće, pa po tome i postupi."

Ujutro sam poranio da klanjam sabah iza šejha Ebu Mensura. Po završetku namaza obavijestio sam ga o snu. Oči su mu bile pune suza. On mi reče: "Sine moj, pravac Eš-Šafije je dobar. Na njemu možeš biti u pogledu sekundarnih pitanja, a na mezhebu Ahmeda u pogledu osnova vjere." Tada sam mu rekao: "Ja ne želim biti u dvije boje. Uzimam Allaha za svjedoka, i Njegove meleke, i vjerovjesnike, i tebe da ja od danas vjerujem i ispovijedam vjeru samo na mezhebu Ahmeda, kako po pitanju osnova vjere tako i u pogledu njenih sekundarnih pitanja." Ebu Mensur me poljubi u čelo i reče: "Allah te pomogao." Ja sam poljubio njegovu ruku[1].

[1] Slično ovome spominje Ez-Zehebi u "Sijeru e'alami-n-nubela'", 20/269, kao i u djelu "Tezkiretu-l-huffaz", 4/1291.

On mi je rekao: "Ja sam u početku bio na šafijskom mezhebu. Fikh sam učio kod imama i kadije Ebu-t-Tajjiba Tahira b. 'Abdullaha et-Taberija[1]. Kod njega sam slušao o neslaganjima među učenjacima. Jednoga dana sam učio Kur'an pred jako pobožnim i dobrim čovjekom, šejhom Ebu-l-Hasanom 'Alijjem b. 'Umerom el-Kazvinijem[2]. Počeo sam sa učenjem, ali me on jednom ili dva puta prekide i reče: "Oni govore, a govorimo i mi. Niti se oni povode za našim govorom, niti mi želimo prihvatiti njihove riječi. Potom se svi vraćamo na ono na čemu smo bili, pa kakva je korist od svega toga?!" Ove riječi ponovio mi više je puta. Pomislih u sebi: "Tako mi Allaha, ovim riječima šejh mi namjerava nešto reći." Od tada se više nisam zanimao za razilaženja. Potom sam učio djelo Muhtesar Ebu-l-Kasima el-Hirekija[3] pred čovjekom koji je podučavao Kur'anu.

Hafiz je rekao: "Nakon toga sam uvidio stvari koje su povećale moje ubjeđenje. Saznao sam da me je Allah ﷻ time želio učvrstiti i podučiti kako bi upoznao Allahovu blagodat nad sobom i na njoj Mu zahvaljivao, jer me je sačuvao od novotarskog vjerovanja. Allaha ﷻ molim da svoj život okončam na islamu i sunnetu."

---

[1] Šafijskog je mezheba i bio je fekih Bagdada. Nakon Es-Sajmerija preuzeo je kadiluk u gradu El-Kerh. Napisao je komentar djela "Muhtesaru-l-Hareki". Rijetko da je ko napisao toliko djela u oblasti razilaženja, pravcima i osnovama vjere. Umro je 154. h/g. u 102. godini života. "Es-Sijer", 17/668.

[2] Bio je veliki učenjak Iraka i isticao se po svojoj skromnosti i bogobojaznosti. Posjedovao je keramete što je bilo poznato među ljudima. Podučavao je Kur'anu i hadisu sve do svoje smrti 442. h/g. "Es-Sijer", 17/609.

[3] Njegovo ime je 'Umer b. El-Husejn b. 'Abdullah el-Bagdadi. Bio je šejh hanbelijskog pravca. Znanje je sticao pred svojim ocem. Napisao je mnoga djela. Njegovo spomenuto djelo u kojem je pisao o učenju imama Ahmeda jako je poznato. Nastanio se u Damasku i tu je umro 334. h/g. Ukopan je u groblju Babu-s-sagir. "Es-Sijer", 15/363.

San Ebu-l-Hasana el-Herkanija

109 – Hafiz Ebu-l-Fadl[1] prenosi od šejha Ebu-l-Hasana 'Alijja b. El-Muhtara b. 'Alijja el-Herkanija da je rekao:

"Imao sam prijatelja koji je kod skolastičara Ebu 'Abdullaha el-Kajrevanija[2] učio nešto od dogmatske teologije iz knjige Ibnu-l-Bakilanija[3], pa sam ga ja počeo u tome slijediti. Jedne noći u snu sam vidio Aliju b. Ebu Taliba kako sjedi na krovu hana šejha Ebu Se'ida es-Sufija, a oko njega je bila iskupljena halka ljudi. Neke od njih sam upitao: 'Kakav je ovo skup?' Neko mi reče: 'Ovo je vođa pravovjernih, Alija b. Ebu Talib. Zar se nećeš poselamiti s njim?' Prišao sam i prošao kroz halku. Kada sam se našao ispred njega nazvao sam mu selam i on mi je odgovorio. Iako je sjedio, bio je u visini ljudi koji su stojali. On mi reče: 'Želiš li da ispravno vjeruješ?', obrati mi se on. 'Da, gospodine', odgovorio sam. 'Onda slijedi vjerovanje imama Ahmeda', reče on. 'Čujem i pokoravam se', odgovorih mu ja.

Kada mi je došao prijatelj sa kojim sam učio dogmatsku teologiju sa nekim svojim i pozvao me da idemo učiti pred Ebu 'Abdullahom rekao sam mu: 'Danas sam zauzet.'

Potom sam otišao do šejha Ebu Mensura[4] i ispričao mu svoj san što ga je jako obradovalo. Pozvao me je da mu priđem, a kada sam prišao, on poljubi me u glavu i reče: 'Ovaj san se odnosi na tebe.' Zatim pozva svoje

---

[1] On je Ibn Nasir es-Selami koji je spomenut u prethodnoj predaji.

[2] Njegovo ime je Muhammed b. 'Atik b. Muhammed el-Usuli. Bio je veliki poznavalac kur'anskih nauka.

[3] On je Ebu Bekr Muhammed b. Et-Tajjib el-Bagdadi. Bio je prvak skolastičara i najistaknutiji u osnovama vjere (el-usul). Napisao je mnoga djela. Njegovo razumijevanje i intelegencija navođena je kao primjer. U svoje vrijeme bio je predvodnik malikijskog mezeba. U centralnoj džamiji u Basri imao je ogromnu halku. Umro je 430. h/g. "Es-Sijer", 17/190.

[4] On je Ebu Mensur el-Hajjat koji je spomenut u prethodnoj predaji.

učenike i zatraži od mene da im ispričam svoj san. Kada sam im ispričao (san), oni rekoše: 'On treba da časti.' Šejh reče: 'Ja to preuzimam na sebe.' Izvadi zlato i za njega kupi hljeba i datula. Hafizima je dijelio po dvije lepine i posudu datula, a onima koji nisu poznavali cijeli Kur'an dijelio je po jednu lepinju i pola posude datula.

On kaže: Od tada sam prestao odlaziti kod El-Kajrevanija, te sam počeo vjerovati po učenju imama Ahmeda i učenjaka hadisa. Tako ću Allaha obožavati sve do Dana kada ću Ga sresti."

Kazivanja o skupinama pokajnika

Pokajanje Munazila b. Lahika

110 - Obavijestio nas je šejh Ebu-l-Husejn Ahmed b. Hamza es-Sulemi[1], pričao nam je Ebu-l-Hasan b. Ahmed el-Mukri el-Asbehani[2] od Ebu Nu'ajma el-Hafiza da je Muhammed b. Humejd rekao: Pričao nam je 'Abdullah b. Se'id er-Rukijj, od Jezida b. Muhammeda b. Sinana[3], on od svoga oca[4], a on on njegovog djeda[5] da je rekao: Rekao mi je El-Hasan b. Alija:

"Dok sam jedne tamne noći, u tišini i samoći, tavafio sa svojim ocem oko Ka'be, otac je čuo glas koji je tužno dozivao:

O Ti koji čuješ dovu potrebnih u tminama noći

O Ti koji otklanjaš štetu i belaje od bolesnoga

Deputacija (ljudi) je zaspala oko Tvoje kuće

---

[1] On je Ibnu-l-Mevazini ed-Dimiški. Bio je muhaddis. Umro je 585. h/g. "Es-Sijer", 21/161.

[2] On je Ebu 'Ali el-Haddad. Bio je šejh Asbehana u kiraetu i hadisu. Umro je 515. h/g. "Es-Sijer", 19/303.

[3] Njegovo ime je Jezid b. Muhammed b. Jezid b. Sinan Ebu Ferve er-Ruhavi. Bio je poznati muhaddis. Umro je269. h/g. "Es-Sijer", 12/555.

[4] Ime njegovog oca je Muhammed b. Jezid b. Sinan Ebu 'Abdullah er-Ruhavi. Umro je 220. h/g. Spominje se u djelu "Et-Tehzib".

[5] Tj. djeda od Muhammeda b. Jezida b. Sinana, a njegovo ime je Sinan b. Jezid Ebu Hakim er-Ruhavi. Hafiz Ibn Hadžer u djelu "Et-Takrib" kaže: "On je nepoznat."

A Ti si Onaj koji ne spava

Pa podari meni oprosta za moje grijehe

O Ti kome se stvorenja obraćaju u Haremu

A ako tvoj oprost nije za onoga koji je pretjerao u grijesima

Pa ko bi drugi se mogao smilovati grješnicima?

Otac mi reče: "Sine, čuješ li ti glas koji plače nad grijesima i doziva svoga Gospodara?! Idi i potraži ga, a zatim mi ga dovedi.

Žurno sam išao oko Ka'be, ali ga nisam pronašao. Na kraju sam ga našao kako klanja kod mekama, te sam mu rekao: 'Odazovi se, amidžiću Allahovog Poslanika ﷺ. On požuri s namazom, a zatim pođe sa mnom do moga oca. 'Oče, ovo je taj čovjek.' Otac ga upita: 'Iz kog si naroda?' 'Ja sam Arap', odgovori on. 'A kako se zoveš?', upita ga moj otac. 'Munazil b. Lahik', odgovori čovjek. 'Šta je s tobom, zbog čega toliko plačeš?', ponovo ga upita moj otac. 'A šta to može biti sa onim koga su njegovi grijesi i mahane izdali, a on se guši u moru grijeha?!', reče čovjek. Moj otac reče: 'Nadam se da ti mogu pomoći. Objasni mi o čemu je riječ.

Čovjek poče da priča: 'Kao mladić bio sam predan zabavi i uživanju. Od toga se nisam rastavljao. Moj otac me je mnogo opominjao i govorio mi: 'Sine moj, čuvaj se da ne posrneš u svojoj mladosti. I znaj da Allah ima vlast i da kažnjava, a Njegova kazna od silnika nije daleko. Kada bi me tako počeo opominjati ja bih ga udario. Jedanput me je ponovo opominjao, pa sam ga jako udario, a on se zaklete Allahom da će otići ko Ka'be i zakačen za njen ogrtač doviti protiv mene. Zatim je otišao, dohvatio ogrtač i rekao:

"O ti kojem se obraćaju hadžije, kome se izlažu problemi i onih blizu i od onih daleko, ja sam Ti došao, o Gospodaru koji nikoga ne ponižavaš, ko vjeruje u Tebe. Ovo su stapeni kojima su nedostojni grijesi moga djeteta, pa molim te o Milostivi u pogledu moga djeteta, da od Tebe spozna svoje stanje. Jer ti si Onaj Koji nije rodio i rođen nije!"

On kaže: "Tako mi Allaha, on nije ni završio svoje riječi, a mene je već pogodilo ovo što vidiš.' Potom je otkrio svoju desnu stranu, a ona je bila suha. Potom sam se pokajao i popravio. Neprestano sam mu bio ponizan i tražio sam njegovo zadovoljstvo. Tražio sam da mi oprosti sve dok mi nije obećao da će moliti za mene na istom mjestu gdje je molio protiv mene. Poveo sam ga na visoko bremenitoj devi. Kada smo bili nadomak Mekke, u dolini Erak, ispred nas je poletjela ptica. Deva se poplašila i mog oca je zbacila sa sebe, te je pao na kamenje gdje je razbio glavu i umro. Tu sam ga zakopao i došao sam ovamo sav izgubljen. Najgore od svega mi je to što me svi znaju po tome da sam kažnjen zbog neposlušnosti prema roditeljima.

Moj otac mu reče: 'Nadaj se dobru.' Klanjao je dva rekata, a potom mu je otkrio bolesnu stranu i dovio više puta ponavljajući riječi. Nakon toga tijelo je ponovo postalo zdravo. Moj otac mu reče: 'Da ti otac nije obećao da će na istom mjestu doviti za tebe, ni ja ne bih molio za tebe.'

Hasan kaže: Otac nam je govorio: 'Čuvajte se dove roditelja, jer zaista u njihovoj dovi je razvitak i oporavak, ali i uništenje i propast.'

Pokajanje žene iz mjesta Devmetu-l-džendel

111 – Čitao sam pred Ebu-l-Me'alijom 'Abdullahom b. 'Abdurrahmanom es-Sulemijem[1] da je Hibetullah b. Ahmed b. Muhammed el-Ekfani[2] rekao: Pričao nam je Ebu-l-Feth 'Abduldžebbar b. 'Abdullah b. Ibrahim b. Burze[3], obavijestio me je Ebu-l-Hasan 'Ali b. Muhammed b. 'Umer el-Fekih[4], od 'Abdurrahamana b. Ebu Hatima[5], on od Er-Rebi'a b. Sulejmana[6], a on od 'Abdullaha b. Vehba[7] da je rekao: pričao nam je Ibn Ebi-z-Zinad[8] da mu je Hišam b. 'Urve prenio od svoga oca, a on od Aiše, Poslanikove ﷺ supruge, da je rekla:

"Neposredno nakon smrti Allahovog Poslanika ﷺ došla je žena iz mjesta Devmetu-l-džendel[9] da pita u vezi sihra kojeg je naučila, ali po njemu nije ništa radila. 'Aiša je rekla 'Urvi: 'Sestriću, toliko je plakala da

[1] On je Ibn Sabir ed-Demiški. Prethodno je spomenut u predaji br. 20.

[2] On je Ebu Muhammed. Bio je hafiz i povjerljiv. U Šamu, čiju je istoriju izrazito dobro poznavao, pamti se po mnogom dobru. Napisao je veliki broj djela. Umro je 524. h/g. "Es-Sijer", 19/576.

[3] On je Er-Razi el-Dževheri. Bio je trgovac i poznat po svojim vazovima. Umro je 468. h/g. u 90.-oj godini života. "Šezeratu-z-zeheb", 5/291.

[4] On je Ebu-l-Hasan b. El-Kisar. Kao istaknuti fekih šafijskog mezheba. Obnašao je funkciju muftije Er-Reja skoro 60 godina. Mnogo je prenosio od 'Abdurrahmana b. Ebi Hatima. Posjedovao je veliko znanje u svakoj oblasti. Umro je 397. h/g. i doživio je skoro stotinu godina. "Šezeratu-z-zeheb", 4/510.

[5] On je Ebu Muhammed er-Razi. Bio je istaknut i plodan učenjak. Napisao je veliki broj djela među kojima se ističu: "El-Džerhu ve-t-ta'dil", "El-'Ilel", "Et-Tefsir" i druga djela. Umro je 327. h/g. "Es-Sijre", 13/263.

[6] On je Ebu Muhammed el-Misri el-Muezzin. Bio je učenik imama Eš-Šafi'e. Redovno je obilazio šejhove svog vremena. Spominje se u "Et-Tehzibu". Umro je 270. h/g. u 96.-oj godini života.

[7] On je Ebu Muhammed El-Misri el-Fekih. Spominje se u djelu "Et-Tehzib". Umro je 197. h/g.

[8] On je 'Abdurrahman el-Medeni. Hafiz Ibn Hadžer u djelu "Takribu-t-Tehzib" kaže: "Govorio je istinu, s tim što mu je pamćenje oslabilo nakon što je došao u Bagdad. Bio je poznati fekih."

[9] Mjesto udaljeno sedam dana hoda od Damaska u pravcu Medine.

sam se na nju sažalila. Govorila je: 'Strah me je da sam upropaštena. Jednoj starici koja je došla kod mene požalila sam se da mi je muž duže vrijeme odsutan. Ona mi reče: 'Ako postupiš onako kako ću ti reći bit ćeš u stanju da ga vratiš.' Kada je pala noć došla mi je sa dva crna psa. Ona je uzjahala na jednog a ja na drugog. Za tili čas našli smo se u Babilonu. Bili smo se pred dva čovjeka koji su visili obješeni za noge i oni me upitaše: 'Šta te je dovelo k nama?' 'Želim da se podučim čaroliji', odgovorila sam. Oni mi rekoše: 'Ne budi nevjernik, jer mi samo iskušavamo. Zato se vrati.' Kada sam odbila poslušati njihov savjet oni mi rekoše: 'Idi do onog ognjišta (pepela) i pomokri se na njega.' Otišla sam, ali sam se prepala i ništa nisam uradila. 'Jesi li uradila kako smo ti rekli?', upitaše me oni. 'Da, uradila sam', odgovorila sam. 'A šta si vidjela?', ponovo me upitaše. 'Ništa nisam vidjela', odgovorih. 'Ti to nisi ni učinila. Vrati se i nemoj biti nevjernica', rekoše mi oni. Ni ovaj put ih nisam poslušala, pa me ponovo poslaše na isto mjesto sa istim zadatkom. I ovaj put sam se prepala i nisam ništa učinila, niti sam šta vidjela, a oni, nakon što me posavjetovaše, poslaše me i treći put da mokrim. Tada sam mokrila i iz mene je izašao konjanik sa željeznim oklopom i otišao u nebo dok se nije izgubio iz vida. Rekla sam im šta sam vidjela, a oni mi rekoše: 'Istinu si rekla. To je tvoj iman koji je iz tebe izašao. Idi sada.' Onoj starici sam rekla: 'Tako mi Allaha, ja niti znam nešto, niti su oni meni išta rekli!' Ona reče: 'Nije tako. Ti nećeš ništa htjeti, a da tako ne bude. Uzmi ovu pšenicu, pa je baci na zemlju.' Zatim sam rekla: 'Nikni!' i ona je nikla. Zatim sam joj naređivala pa je rasla, formirala klas, sazrila, te postala samljevena i na kraju se skuhao hljeb. Pošto sam vidjela da biva sve što ja poželim, gorko sam se pokajala i zažalila zbog svega. Tako mi Allaha, majko vjernika, ja nisam ništa uradila, niti ću kad šta uraditi.

Ona je pitala mnoge ashabe Allahovog Poslanika ﷺ koji su bili prisutni nakon njegove smrti i niko od njih nije znao šta da joj kaže. Svi su se bojali da joj kažu o nečemu što nisu poznavali. Jedino joj je Ibn 'Abbas, ili neko drugi ko je bio s njim, rekao: 'Da su ti živi roditelji ili barem jedno od njih!'

Ibn Ebi-z-Zinad je rekao: 'Hišam je govorio: 'Oni su bili bogobojazni i osjećali su strah od Allaha, pa se nisu usuđivali da o Allahovoj vjeri govore bez znanja.' Hišam je zatim rekao: 'Kada bi neko nama sa nečim sličnim došao uvjerio bi se u našu glupost i smjelost da govori bez znanja.'[1]"

Pokajanje nekih mladića

112 – Obavijestio nas je imam Ebu-l-Hasan el-Betaihi, pričao nam Ebu Talia el-Jusufi, obavjestio me je El-Hasana b. 'Ali et-Temimi, on od Ebu Bekra b. Malika, a on od 'Abdullaha b. Ahmeda da je Harun b. 'Abdullah[2] rekao: Pričao nam je Sejjar[3], od Dža'fera, a on od Sabita el-Bunanija da je rekao:

---

[1] Prenosioci ove predaje su povjerljivi. Iako postoje zamjerke na 'Abdurrahmana b. Ebi-z-Zinada, on je najpovjerljiviji od svih koji prenose od Hišama b. 'Urve. Međutim ispravnost lanca prenosilaca ne podrazumijeva i ispravnost teksta ukoliko se ne uspostavi da je čist od mahana i nedostataka. Ovo kazivanje izgleda čudno i nestvarno. Šejh Ahmed Šakir u svome komentaru na ovu predaju u Taberijevom Tefsiru, 2/442, kaže: "Ova priča je čudna. Nije nam poznato da li je ova žena govorila istinu u onome što je pričala... a lanac prenosilaca do 'Aiše je dobar, štaviše, vjerodostojan."

Bilježe ga Et-Taberi u svome "Et-Tefsiru", 1/460, Ibn Ebi Hatem u svome tefsiru, 1022, El-Hakim, 4/155 i El-Bejheki, 8/137. Spominje ga i Ibn Kesir u svome tefsiru, 1/141, i kaže: "Ova predaja je čudna i želja nam je da na istu upozorimo."

[2] Njegovo ime je Harun el-Hammal Ebu Musa. Bio je hafiz i veliki autoritet. Umro je 243. h/g. "Es-Sijer", 12/115.

[3] On je Ibn Hatem Ebu Seleme el-'Anzi. Dža'fer: On je Ibn Sulejman Ebu Sulejman ed-Duba'i i prethodno je spomenut u predaji br. 46.

"Sile b. Ešjem[1] uobičavao je odlaziti u pustinju i tamo činiti ibadet. Usput je prolazio pored grupe mladića koji su vrijeme provodili u igri i zabavi. On bi ih upitao: 'Recite mi kada će stići grupa putnika ako danju skrenu s puta, a noću spavaju?!' Uvijek kada bi prolazio pored njih savjetovao ih je isti način.

Jednoga dana kada je naišao i rekao im ove riječi jedan od mladića reče: 'O ljudi! Tako mi Allaha, on sa ovim riječima ne namjerava nikog drugog do nas. Mi se danju zabavljamo, a noću spavamo.' Zatim ode i pridruži se Sili. Zajedno s njim je odlazio u pustinju i zajedno su činili ibadet sve do smrti. Neka je Allah zadovoljan s njima."[2]

113 – Obavijestio nas je šejh Ebu-l-Feredž, pričao nam je Ebu Bekr es-Sufi da mu je 'Ali b. 'Abdullah prenio od Ebu 'Abdullaha Muhammeda b. 'Abdullaha b. Bakevejha da je Ibrahim b. Muhammed el-Fekih el-Maliki rekao: pričao nam je Jusuf b. Ahmed el-Va'iz, obavijestio me je El-'Abbas b. Muhammed el-Mutahhiri, on od El-Hasana b. Ebu Merjeme el-'Askerija da mu je Dža'fer b. Sulejman rekao:

"Malik b. Dinar i ja šetali smo Basrom. Prošli smo pored velikog dvora koji je bio u izgradnji. Pored njega je sjedio izuzetno lijep mladić koji je nagledao i rukovodio izgradnjom. Malik mi reče: 'Vidiš li ovog mladića, njegovu ljepotu i koliko je predan izgradnji ovog dvorca?! Osjećam silnu potrebu da Allaha molim da ga oslobodi od toga i podari mu Džennet. Dža'fere, hajde da uđemo kod njega.'

---

[1] On je pobožnjak i asketa, Ebu-s-Sahba' el-'Adevi el-Basri. Muž je učene Mu'aze el-'Adevijje. Pouzdano se zna da je posjedovao keramete. Poginuo je kao šehid 62. h/g. Pogledaj: "Sijeru e'alami-n-nubela'", 3/497.

[2] Bilježe ga Ibnu-l-Mubarek u djelu "Ez-Zuhd", str. 62, Ebu Nu'ajm u "Hiljetu-l-evlija", 2/238, El-Bejheki u "Ez-Zuhdu-l-kebir", 773, kao i Ibnu-l-Dževzi u "Sifetu-s-safve", 3/216.

Dža'fer kaže: 'Ušli smo kod njega i nazvali selam. Kada je saznao da ga je lično Malik posjetio, mladić ustade i reče: 'Imate li kakvu potrebu?' 'Koliko si naumio uložiti u izgradnju ovog dvora?', upita ga Malik. 'Sto hiljada dirhema', odgovori mladić. Malik ponovo upita: 'Hoćeš li mi dati taj novac da ga podijelim ondje gdje je potrebno, a ja ću ti zauzvrat kod Allaha garantovati dvorac bolji od ovog dvorca. U njemu će biti posluga. Njegovi svodovi i šatori su od crvenih rubina. Ukrašen je draguljima. Cigle su mu od šafrana, a malter od miska. Prostraniji je od ovog tvog dvorca i nikada se neće razvaliti. Ruke ga nisu dotakle, niti su ga neimari sagradili, već je Slavni samo rekao: Budi i on bi!' Mladić reče: 'Daj mi da razmislim večaras, a ujutro mi dođi rano.'

Dža'fer kaže: 'Malik je noć proveo u razmišljanju o mladiću. U praskozorje je mnogo molio za njega. Kada je svanulo otišli smo do mladića. Našli smo ga kako sjedi, a kada ugleda Malika, razveseli se i ljubazno ga dočeka. Zatim mu reče: 'Jesi li i sada na onome što si jučer rekao?' 'Hoćeš li to uraditi?', upita ga Malik. 'Da', reče mladić, a zatim donese kesu sa novcima. Malik zatraži hartiju i tintu, a zatim napisa:

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog. Ovo je garancija Malika b. Dinara za tog i tog: Ja ti u Allahovo ime garantujem dvorac umjesto ovog tvog dvorca onako kako sam ti ga opisao, a Allah ako želi učinit će ga još boljim. Za ovaj novac sam ti kupio prostran dvorac u Džennetu, u hladovini i blizini Silnog i Slavnog.

Potom presavi hatiju i dade je mladiću. Uzeo je novac i do noći ga podijelio, a ostalo je nešto sasvim malo.

Prošlo je četrdeset dana, a on nije odlazio kod mladića. Kada je jednoga dana klanjao sabah-namaz u mihrabu je primijetio ono pismo. Uzeo ga je, a na njegovoj poleđini je pisalo bez tragova tinte:

Ovo je potvrda od Silnog i Mudrog za Malika b. Dinara: Zaista smo Mi ispunili mladiću ono čime si Nas obavezao u svojoj garanciji i dali smo mu sedamdeset puta više od toga.

Dža'fer kaže: Malik je ostao začuđen. Uzeo je hartiju i otišli smo do mladićeve kuće. Na vratima smo primijetili gužvu, a iz kuće je dopirao plač. Pitali smo o razlogu svega, te nam rekoše da je mladić umro. Potražili smo čovjeka koji ga je okupao, pa smo ga upitali da nam ispriča kako je bilo. On reče: 'Prije smrti mi je rekao: 'Kada umrem zamotaj me u kefine, a ovu hartiju stavi između mog tijela i kefina.' Tako sam i uradio, te sam ga zakopao sa tom hartijom.' Malik izvadi pismo, a čovjek reče: 'Tako mi Onoga koji mu je dušu uzeo, to je upravo ona hartija! Ja sam je ostavio između njegovog tijela i kefene.'

Dža'fer kaže: Ljudi su počeli plakati. Jedan od prisutnih mladića ustade i reče: 'O Malik, uzmi od mene sto hiljada dirhema i garantuj mi isto ovako.' Malik reče: 'Teško. Bilo je što je bilo, a Allah određuje ono što želi.'[1]

Svaki put kada bi se Malik sjetio onog mladića, plakao bi i molio za njega."

[1] Međutim, pokajanje i dobra djela nisu privilegija jedne skupine ljudi nad drugom. Kako stoji u predajama Allah ﷻ je na Zapadu načinio kapiju pokajanja čija je širina sedamdeset godina hoda i neće biti zatvorena dok Sunce ne izađe sa tog mjesta. (Musnedu Ahmed, hadis br. 18100) Allahova milost obuhvata sve, pa ako se rob iskreno Allahu pokaje ili radi Allaha udijeli od svoga imetka, Allah ﷻ će to primiti kao što je obećao u Svojoj Knjizi. A ko dosljednije ispunjava svoje obećanje od Allaha? Između Allaha i roba ne postaji nikakva zaprega, jamac ili posrednik i to je velika Allahova blagodat.

Pokajanje El-Džundijja, vlasnika dvorca

114 – Ibn Bakevejh je rekao: Pričao nam je 'Abdulvahid b. Bekr, od Muhammeda b. Davuda ed-Dineverija da je čuo Ebu Ishaka el-Herevija kako kaže:

"Bio sam sa Ibnu-l-Hujutijem u Basri. Jedne večeri, za vrijeme lijepe mjesečine, uhvatio me je za ruku i rekao: 'Hajde da prošetamo do Ubulle'[1]. Šetajući obalom rijeke u Ubulli smo prošli pored dvorca El-Džundijja i iz koje je dopirala svirka i glas robinje. Pored dvora u sjeni mjesečine sjedio je siromah umotan u krpe. Kada je čuo kako robinja pjeva:

"Svaki dan je drugačiji, osim ovoga koji je nešto najljepši!"

on reče glasno vikajući: 'Ponovi to! Takvo je moje stanje sa Allahom.'

Vlasnik robinje pogleda u siromaha, pa reče svojoj robinji: 'To je sufija. Ostavi instrumenat ('ud) i idi kod njega. Prišla mu je i ponavljala one stihove, a on je govorio: 'Takvo je moje stanje sa Allahom', sve dok na kraju od njega se nije otrgao vrisak i pao onesviješćen. Mi smo ga pomjerili, ali je on već bio mrtav!

Pošto vlasnik dvorca ču za njegovu smrt siđe i unese ga unutra. Onako zabrinuti smo rekli: ovaj će ga umotati u kefine, a da i ne zna ko je. Kada je ušao u kuću razbio je instrumente i piće koje se nalazilo pred njim. Poslije ovoga nadat je se samo hajru, pomislismo. Mi smo nastavili svojim putem. U Ubulli smo prenoćili i razglasili ljudima o sinoćnom događaju.

[1] Ubulla: mjesto na obali Tigrisa u blizini Basre.

Ujutro smo se vratili do dvorca. Ljudi su sa svih strana dolazili na dženazu, kao da je talal prošao cijelom Basrom. Čak su došle kadije i drugi ugledni ljudi. El-Džundi je za dženazom išao bos i gologlav. Kada su se ljudi nakon ukopa htjeli razići on se obrati kadiji i prisutnim, te reče: 'Budite svjedoci da je svaka moja robinja slobodna radi Allahova lica. Svi moji posjedi i nekretnine vakuf su na Allahovom putu. Imam sanduk u kome je 4. 000 dinara i dajem ih na Allahovom putu. Potom je sa sebe skinuo odjeću i bacio je, a ostao je samo u hlačama. Na to mu kadija reče: 'Ja imam dva nova ogrtača, pa hoćeš li ih primiti od mene onakve kakvi jesu?' 'Kako hoćeš', reče on i uze ogrtače i umota se njima, a zatim pade licem na tle. Ljudi su počeli plakati za njim više nego što su plakali za umrlim."[1]

Pokajanje čovjeka iz sultanove svite

115 – Priča se od Malika b. Dinara da je rekao: "Imao sam komšiju koji je činio ružna djela. Došle su mu druge komšije i požalile se na njega. Pozvali smo ga i rekli mu: 'Komšije se žale na tebe. Najbolje ti je da se iseliš odavdje.' 'Ja sam u svojoj kući i nikuda odavdje ne idem', reče čovjek. 'Hoćeš li prodati kuću?', upitali smo ga. 'Ne želim prodavati svoj posjed', odgovori on. 'Onda ćemo tvoj slučaj proslijediti do sultana', rekli smo. 'Pa ja sam vladarev prijatelj', reče ovaj. Na kraju smo rekli: 'Onda ćemo doviti protiv tebe.' 'Allah je prema meni milostiviji od vas', reče on."

Malik kaže: "Naveče sam klanjao, pa sam počeo doviti protiv njega, kad začu glas: 'Ne dovi protiv njega, on je nama drag rob.' Odmah sam otišao do njegove kuće i pokucao na vrata. On je pomislio da smo ga došli

[1] Bilježi ga Ibnu-l-Dževzi u "Sifetu-s-safve", 4/52.

izbaciti, pa se počeo izvinjavati. Ja mu rekoh: 'Ja ti nisam došao radi toga, nego sam čuo to i to.' On poče plakati i kroz suze reče: 'Nakon onoga što se desilo ja sam se pokajao Allahu.' Nakon toga on je napustio naše naselje i nismo ga više viđali.

Jedne godine otišao sam na hadž, pa sam u haremu ugledao okupljene ljude, te sam im prišao. Ugledao sam ga kako leži belestan i iznemogao. Ubrzo zatim začu ljude kako govore: 'Mladić je umro, Allah neka mu se smiluje.'"

Pokajanje mladića iz El-Ezda[1]

116 – Obavijestio nas je Ebu Talib El-Mubarek b. 'Ali es-Sajrefi[2], pričao nam je Ebu Galib Šudža' b. Faris ez-Zuheli[3] da je Ebu Bekr el-Hajjat[4] čuo Ahmeda b. Muhammeda b. Devseta kako govori: Pričao nam je El-Husejn b. Safvan, obavijestio me je Ebu Bekr b. Ebi-d-Dunja, od Muhammeda b. El-Husejna, on od Jahje b. Rašida da je Redža' b. Mejsur el-Medžaši'i da je rekao:

"Sjedili smo u društvu Saliha el-Murrija[5] dok nam je držao vaz. Jednom mladiću koji je sjedio pred njim reče da uči iz Allahove Knjige. Kada je proučio: "I upozori ih na bliski Sudnji dan kada će srca do grkljana doprijeti i popriječiti se, kada zulumćari ni prisna prijatelja ni

---

[1] To je jedno od najvećih i najpoznatijih arapskih plemena.

[2] On je Ibn Hudajr. Prethodno je spomenut u predaji br. 51.

[3] On je El-Bagdadi, poznati muhaddis i kaligraf. Skoro da nema islamske zemlje u kojoj nema nešto od njegovih kaligrafskih radova. Umro je 507. h/g. "Es-Sijer", 19/355.

[4] Ebu Bekr el-Hajjat, Ibn Devset, Ibn Safvan i Ibn Ebu-d-Dunja prethodno su spomenuti u predaji br. 4.

[5] Njegovo ime je Salih b. Bešir, Ebu Bišr el-Misri. Bio je pripovjedač i skroman, poznat kao El-Murri. Hafiz Ibn Hadžer u "Takribu-t-Tehzib" za njega kaže: "Slab je." Umro je 172. h/g.

posrednika neće imati koji će uslišan biti." (prijevod značenja, El-Mu'min, 18), on zustavi mladićevo učenje i reče: "Kako će zulumćar imati prisna prijatelja ili zagovarača kada pred Gospodarem svjetova račun polagati?! Kada bi samo mogli vidjeti zulumćare i griješnike kako se u okovima i lancima vode u Vatru. Bit će goli i bosi, crnih lica, modrih očiju i klonulih tijela. Dozivat će: 'Teško nama, ah propasti naše! Šta se s nama zbiva, gdje nas vode, šta hoće od nas?!' Meleki će ih goniti vatrenim palijama. Ponekad će ih vući na licima njhovim, a ponekad će biti gonjeni u zajedničkim okovima. Neki će nakon što nestane suza plakati krvlju, a drugi će vikati prestravljeni i izgubljeni. Tako mi Allaha, kada bi ih takve vidjeli, vidjeli bi prizor koji se ne bi mogao podnijeti, niti zbog njega na nogama svojim održati.' Zatim je zajecao i uzviknuo: 'Ah, ružnog li prizora! Ah, lošeg li ishoda!'" Zatim je plakao, a plakali su i ljudi. Potom se jedan mladić iz El-Ezda obrati i reče: "Ebu Bišre, hoće li sve to biti na Sudnjem danu?!" "Hoće, sine moj, tako mi Allaha. I više od toga. Saznao sam da će u Vatri toliko vrištati da će im potpuno glasa nestati. Ostat će samo kao blijedi jecaj bolesnika na umoru." Na to mladić uzviknu: "Zaista smo mi Allahovi. O kako sam u nemaru život svoj proveo! O moje žalosti zbog propusta u ibadetu, Gospodaru! O žalosti za životom kojeg sam uzalud potrošio na ovom svijetu!" Potom je u plaču okrenuo se prema kibli i rekao: "Allahu moj, danas ti se obraćam sa istinskim pokajanjem u kojem ti nikog sudrugom ne činim. Allahu moj, primi me iako sam griješio, oprosti mi ono što je prethodilo. Smiluj mi se i onima koji su ovdje prisutni, i obaspi nas Svojom dobrotom i plemenitošću, o Najmilostivniji. Zbog Tebe sam jaram grijeha sa vrata zbacio i sve svoje organe Tebi potčinio, a moje srce to iskreno svjedoči. Ah, teško meni ako me ne primiš! (tj. među pokajnike)"

Nakon tih riječi pade onesviješten i ljudi ga takvog odnesoše. Salih i njegovi prijatelji su ga nekoliko dana obilazili, a zatim je umro. Njegovoj dženazi prisustvovao je veliki broj ljudi. Plakali su i molili za njega. Salih ga je dugo vremena spominjao na svojim predavanjima i govorio: "Umro je od Kur'ana, od vaza i žalasti."

On je rekao: Neki čovjek ga je vidio u snu, pa ga je upitao: "Šta se s tobom dogodilo?" On reče: "Obuhvatio me je blagoslov Salihovog medžlisa, pa sam ušao u prostranstvo Allahove milosti koja je sve obuhvatila."[1]

Pokajanje neke žene

117 – Obavijestio nas je Muhammed b. 'Abdulbaki, pričao nam je 'Ali b. Muhammed El-Hatib el-Enbari da mu je Ebu-l-Husejn b. Bišran prenio od El-Husejna b. Safvana da mu je Ibn Ebu-d-Dunja rekao: Pričao nam je Se'id b. Sulejman el-Vasiti od Muhammeda b. Jezida b. Hunejsa da je Vuhejb b. El-Verd rekao:

"Dok je neka žena jednoga dana u tavafu oko Ka'be govorila: 'O Gospodaru, slavljen neka si! Gospodaru, tako mi Tvoje siline, Ti si od svih najmilostiviji?' A Tvoja jedina kazna jeste Vatra. Njena prijateljica joj reče: 'Sestro, jesi li danas ulazila u Ka'bu?' Ona reče: 'Tako mi Allaha, ne smatram da ovim dvjema nogama dolikuje da obilaze oko Ka'be, a kamoli da ulaze u nju. Ja znam gdje su one sve hodale.'"[2]

---

[1] Bilježi ga Ebu Nu'ajm u "Hiljetu-l-evlija'", 6/165-166, ali drugim putem.

[2] Bilježe ga El-Fakihi u djelu "Ahbaru Mekke", predaja br. 650 i Ebu Nu'ajm u "Hiljetu-l-evlija'", 8/150.

Pokajanje nekog čovjeka

118 – Obavijestio nas je Ebu-l-Fadl Mes'ud b. 'Ubejdullah b. En-Nadir, pričao nam je Ebu Sa'd Ahmed b. Muhammed el-Bagdadi da je čuo Ebu-l-'Abbasa Ahmeda b. Muhammeda ez-Zahranija i 'Abdulvehhaba b. Mundeha kako govore: Obavijestio nas je Ebu Muhammed El-Hasan b. Muhammed b. Jeveh[1], pričao nam je Ebu-l-Hasan Ahmed b. Muhammed b. 'Umer el-Lunbani da je rekao: Pričao mi je 'Abdullah b. Muhammed[2] da mu je Ebu 'Abdullah el-Bahili[3] napisao: Pričao nam je 'Abdullah b. Muhammed od Ibrahima b. El-Harisa[4] da je rekao:

"Neki čovjek mnogo je plakao. Upitan je zbog toga, pa je rekao: 'Na to me navodi sjećanje na ono što sam o dušu svoju ogriješio dok se nisam stidio Onoga koji me je promatrao, a mogao me je kazniti, ali me je odgodio do Dana vječite patnje i kajanja. Takom mi Allaha, kada bi mi neko ponudio da biram i rekao: Šta ti je draže: da se podvrgneš obračunu i nakon toga uđeš u Džennet ili da ti se kaže: Budi prašina!, ja bih odabrao da postanem prašina.'"[5]

---

[1] Njegovo ime je El-Hasan b. Muhammed b. Ahmed b. Jusuf b. Jeveh. Prenio je knjige od Ibn Ebi-d-Dunje. Pogledaj: "Et-Tebsir", 1/75, od Ibn Hadžera.

[2] On je Ebu Bekr b. Ebi-d-Dunja.

[3] Njegovo ime je Salih b. 'Abdullah b. Zekvan. Živio je u Bagdadu. Bio je hafiz i vrlo povjerljiv učenjak. Umro je 239. h/g. u Mekki. Bio je jedan od šejhova imama Et-Tirmizija. Pogledaj: "Es-Sijer", 11/538.

[4] Njegovo ime je Ibrahim b. Muhammed b. El-Haris Ebu Ishak el-Fezari. Bio je veliki imam. Napisao je djelo "Es-Sijer" (štampano) za koje Eš-Šafi'i kaže: "Niko na temu biografije nije napisao djelo poput Ebu Ishaka." Umro je 186. h/g. "Sijeru e'alami-n-nubela'", 8/539.

[5] Bilježi ga Ibn Ebi-d-Dunja u djelu "El-Evlija", predaja br. 109.

Pokajanje bezbrižnog mladića

119 – U knjizi "El-Multekat"[1] stoji da je Salih b. 'Umre rekao: "Moj otac mi je pričao da je u Medini živjela jako pobožna žena. Njen sin bio je odan zabavi i uživanju. Zabavu je priređivao i za druge stanovnike Medine. Majka ga je savjetovala i govorila mu: 'Sine, imaj na umu kako su završili nemarni i dangube prije tebe. Imaj na umu trenutak kada će ti doći smrt.' Kada više nije mogao slušati njene riječi govorio bi joj da ga ostavi na miru sa svojim savjetima.

Tako je bilo sve dok jednoga ramazana u Medinu nije došao Ebu 'Amir el-Bunani. Njegovi prijatelji su ga zamolili da im se obrati s predavanjem u džamiji Allahovog Poslanika ﷺ. Jednom ostao je nakon teravih-namaza i počeo držati vaz. Iskupilo se mnogo ljudi, a među njima je bio i sin one pobožne žene. Ebu 'Amir je toliko opominjao, zastrašivao i kazivao radosne vijesti da su srca ostala prepadnuta. Njegov govor je dirnuo u srce mladića. Boja njegovog lica se promijenila, te je ustao i otišao kod majke i kod nje dugo plakao. Zatim je u stihovima rekao da se kaje za svoje grijehe.

Nakon toga marljivo je prionio na ibadet. Mrsio je tek nakon teravih-namaza, a spavao bi po izlasku sunca. Jedne noći majka mu ponudi iftar, ali on odbi i reče: 'Osjećam da me zahvata groznica. Mislim da mi se smrtni čas približio.' Potom je otišao do mjesta gdje je činio ibadet i tu zikr čineći ostao puna četiri dana.

Četvrtog dana okrenuo se prema Kibli i zamolio: 'Allahu moj, griješio sam ti dok sam bio jak, a pokoran sam ti u svojoj slabosti. Srdio sam te dok sam bio snažan, a služim ti kada sam iznemogao, pa hoćeš li me

[1] Autor knjige je Ibnu-l-Dževzi.

primiti?!' Nakon toga je pao u nesvijest, pa je rasjekao lice. Majka mu pritrča i poče ga dozivati: 'Srce moje, oči moje, reci nešto majci svojoj, odazovi se!' on se osvijesti, pa reče: 'Majko, ovo je dan na koji si me upozoravala, ovo je trenutak s kojim si me plašila. O žalosti za danima koje sam uzalud proveo! Majko, bojim se da potraje moj boravak u vatri. Zaklinjem te Allahom, majko, da staviš svoju nogu na moj obraz kako bi kušao okus poniznosti ne bi li mi se Allah smilovao.' Ona to učini, a on reče: 'Ovo zaslužuje onaj ko je loše činio.' Nakon toga je umro, Allahova milost neka je na njega.'

Njegova majka je pričala: 'Uoči petka sam ga vidjela u snu. Izgledao je poput mjeseca. Upitala sam ga: 'Sine, šta je Allah s tobom učinio?' 'Dobro, majko. Uzdigao je moje stepene u Džennetu', odgovori mi on. Upitala sam ga: 'Šta si ono govorio prije smrti?' 'Došao mi je glasnik i rekao: 'Odazovi se Milostivom', pa sam se odazvao.' Upitala sam ga: 'A šta je sa Ebu 'Amirom?' On reče: 'Eh, gdje je Ebu 'Amir od nas!'"

Pokajanje Dinara el-'Ajjara

120 – Prenosi se da je čovjek poznat po imenu Dinar el-'Ajjar imao majku koja ga je savjetovala, ali on nije slušao savjete svoje majke. Jednoga dana prolazio je pored starog groblja gdje je pronašo truhlu ljudsku kost koja se smrvi u njegovoj ruci. On razmisli, pa reče u sebi: "Teško tebi! Kao da gledam kako su ti kosti sutra postale ovako truhle, a meso već zemlja postalo, a ja danas činim grijehe." Osjeti kajanje i čvrsto odluči da se pokaje. Podiže glavu u nebo i reče: "Allahu moj, Tebi se prepuštam, pa me primi i smiluj mi se." Zatim je otišao svojoj majci tužan i sa vidljivim tragovima promjene na sebi, te joj rekao: "Majko, kako se postupa sa odbjeglim robom kada ga njegov gospodar pronađe?" Ona

reče: "Daje mu lošiju hranu i odjeću, a na ruke i noge mu stavi okove." On reče: "Hoću ogrtač od vune i pogačice od ječma. Okuj me, majko, kao što se sa odbjeglim robom čini ne bi li mi se Gospodar smilovao kada vidi moju poniznost." Majka se odazva njegovoj želji. Kada bi pala noć, on bi počeo plakati i cviliti. Moglo je se čuti kako sam sebi govori: "Teško tebi, Dinaru! Možeš li se oduprijeti vatri?! Zašto si se samo izložio srdžbi Uzvišenog?!" Tako je uobičajavao činiti do zore, pa mu je majka ponekad govorila: "Poštedi se malo." On bi joj rekao: "Ostavi me da se malo zamorim kako bih se mogao dugo odmarati. Majko, očekuje me dugo stajanje pred Uzvišenim Gospodarom, a ne znam hoću li u Džennet ili u Vatru odveden biti. Zaista, ja strahujem od zamora poslije kojeg neće neće biti odmora, i ukora kojeg oprost ne prati." Majka mu ponovo reče: "Odmori se malo", a on reče: "Ja odmor i tražim. Možeš li mi garantovati da ću uspjeti?" "A ko meni garantuje, sine?!" On reče: "Ostavi me, majko, na onome na čemu sam. Šta misliš, majko, da sutra ljudi budu odvedeni u Džennet, a mene odvedu u Vatru!"

Jedne noći dok je učio Allahovu Knjigu naišao je na riječi Uzvišenog: "I tako mi Gospodara tvoga, njih ćemo sve na odgovornost pozvati za ono što su radili!" (prijevod značenja, El-Hidžr, 92-93) Razmišljao je o njima i dugo plakao. Počeo se tresti, te je pao u nesvijest. Majka mu je prišla i dozivala ga, ali od njega nije bilo ni glasa. Na kraju ona reče: "Oči moje drage, kada ćemo se opet videti?" Tada on slabim glasom izusti: "Ako me ne nađeš na mjestu obračuna, upitaj Malika, (tj. čuvara Džehennema) za mene." Začu se uzdah i on umre. Ona ga je okupala i spremila za ukopa, a onda otišla i povikala: "O ljudi, dođite da klanjate dženazu onome ko je umro iz straha od Vatre." Ljudi se iskupiše na dženazu. Bilo ih je toliko da se ne pamti dženaza sa većim brojem, niti se pamti da je se plakalo kao tog dana.

Pokajanje čovjeka od zaljubljenosti u pjevačicu

121 – 'Ali b. El-Husejn[1] je rekao: "Jedan od naših komšija bio je jako pobožan čovjek. Mnogo je Allahu činio ibadet. Klanjao je toliko da su mu naticala stopala. Mnogo je plakao, pa je se to odrazilo na njegovim očima. Jedne prilike kod njega se iskupiše njegova porodica i komšije, te mu predložiše da se oženi. On sebi kupi robinju za koju nije znao da je, inače, pjevačica. Dok je jednoga dana klanjao, robinja podiže glas pjevajući. Njen glas ga skoro opčini. Pokušavao je da ovlada sobom i koncentiše se na ibadet, ali nije uspijevao. Ona mu priđe i reče: 'Gospodaru, prošla je tvoja mladost a ovosvjetsko uživanje bilo je daleko od tvoga života, pa sada uživaj malo sa mnom.' On se povede za njenim riječima. Predade se uživanju, a ibadet zapostavi.

Njegov brat, koji je isto tako bio predan u ibadetu, sazna za njegovo stanje, te mu napisa u pismu:

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog. Od zabrinutog i vjernog prijatelja, blagog liječnika onome ko je prokockao slast imana, naslađivanje Kur'anom, skrušenost i plač. Saznao sam da si svoj udio na ahiretu prodao za robinju. Pa ako si zaista prodao ono što je dragocjeno za ono što je bezvrijedno i Kur'an za pjevaljku, ja te upozoravam na ono što će okončati sve užitke, zagorčati svu svaku požudu i ono što će za sobom djecu jetimima načiniti. Ko zna možda ti smrt iznenadi, jezik ti nijemim učiniti i nepokretnim te učiniti. U kefine će te obući, a rodbina i prijatelji nad tobom ražalostiti.

[1] Vjerovatno se radi o kadiji Ebu 'Ubejdu 'Alijju b. El-Husejnu b. Harbu koji je prethodno spomenut u predaji br. 100.

Opominjem te strašnim krikom od koga će narodi pred Gordim pokleknuti. Brate moj, čuvaj se onoga što te može snaći od Gospodara srditog.

Potom presavi pismo i posla ga bratu. Zabavu i uživanje u kojoj se ovaj nalazio pomuti pismo koje mu stiže od brata. Obuhvati ga val straha. Uzbuđen, napusti mjesto uživanja, polupa posuđe i napusti pjevačicu, te se zaklete da neće kušati hranu niti spavati.

Brat koji ga je savjetovao kaže: 'Vidio sam ga u snu trećeg dana nakon njegove smrti, pa sam ga upitao: 'Kako je Allah prema tebi postupio?' On mi je rekao: 'Došli smo plemenitom Gospodaru koji nam je dozvolio da uđemo u Džennet."

Pokajanje Ahmeda b. Jezida el-Katiba i njegove supruge

122 - Od Sirijja es-Sekatija[1] prenosi se da je rekao: "Držao sam vaz u centralnoj džamiji pa je naišao lijep i raskošno obučen mladić u svom društvu i čuo me kako govorim: 'Čudno je kako se slabić usuđuje griješiti Snažnom!' Njegovo lice se promijeni, a zatim ode.

Sutradan sam sam bio na svom mjestu u džamiji, kad dođe mladić, te nakon što klanja dva rekata nazva selam i reče: 'Serijju, jučer sam čuo kako govoriš: 'Čudno je kako se slabić usuđuje griješiti Snažnom!', pa šta je značenje toga?' Rekao sam mu: 'Ne postoji jači od Allaha, a niti ima slabijeg od roba, a on Mu ipak griješi.' Mladić ustade i ode. Sutradan mi je došao ogrnut u dva bijela ogrtača, te me upita: 'O Serijj, koji put vodi ka Allahu?' Rekao sam mu: 'Ako namjeravaš ibadet onda danju posti, a

[1] On je veliki i ugledni imam Ebu-l-Hasan el-Bagdadi. Rođen je u oko 160. h/g., a umro je 253. h/g. "Sijeru e'alami-n-nubela'", 12/185.

noću klanjaj. A ako namjeravaš Allaha, onda napusti sve mimo Njega i tako ćeš stići. Privikni se na džamije, napuštena mjesta i mezarje.' Mladić ustade i reče: 'Tako mi Allaha, ja ću izabrati ono što je teže.' Nakon tih riječi je izašao. Sutradan mi je došlo nekoliko sluga i upitaše me: 'Znaš li gdje je otišao Ahmed b. Jezid el-Katibi?' 'Ja takvog ne poznajem, izuzev što mi je došao takav i takav čovjek. Pričali smo to i to i osim toga o njemu ne znam ništa drugo', rekoh im ja. Oni rekoše: 'Zaklinjemo te Allahom da nas obavijestiš čim nešto saznašo njemu, rekoše oni i opisaše mi mjesto gdje živi.

Prošla je i godina dana, a ja nisam imao nikakvih informacija o njemu. Jedne večeri, nakon jacije namaza sjedio sam u kući kad začuh kucanje na vratima. Dozvolio sam mu ulazak, a na vratima se pojavi onaj mladić umotan u dva platna s korpom od palmina lišća u rukama u kojoj su se nalazile datuline koštice. Priđe mi, poljubi me u čelo, a zatim reče: 'Allah te oslobodio od vatre kao što si ti mene oslobodio od ropstva dunjaluka.' Jednom od svojih prijatelja sam išaretom kazao da ode do njegove porodice i obavijesti ih o njegovom dolasku. On ode, a ubrzo zatim pojavi se njegova žena sa djetetom i svojim robovima. Po ulasku žena stavi dijete koje je bilo ukrašeno nakitom u muževo naručje, a zatim reče: 'Gospodine, živ si, a učinio si me udovicom, a od ovog dijeta jetima si napravio.' On pogleda u mene i reče: 'Ovo se ne može nazvati povjerenjem.' Potom se okrenu njoj i reče: 'Tako mi Allaha, ti si plod moga srca i moja voljena. A ovo dijete mi je najdraže stvorenje. Međutim, ovaj Serijj mi je rekao da svaki onaj ko želi Allaha mora prekinuti vezu sa svim drugim.' Zatim uze nakit i odjeću sa djeteta i reče: 'Ovo udijeli na one koji su gladni i bez odjeće.' Razdera platno u koje je bio obučen i jednim dijelom umota dijete.' 'Ja ne želim svoje dijete ovakvim gledati',

reče žena i potrga platno koje je otac stavio na njega. Kada je mladić vidio da je se žena na njega okomila, ustade i reče: 'Upropastili ste mi noć. Između mene i vas je Allah.' On ode, a u kući nastade plač.[1] Žena mi kroz plač reče: 'Ako ponovo čuješ nešto o njemu obavijesti me.' 'Dobro', pristadoh na njen zahtjev.

Nakon nekoliko dana došla mi je neka starica i rekla: 'O Serijj, na Šunizijji[2] ima mladić koji traži da dođeš do njega.' Otišao sam i ugledao ga kako bolestan leži na zamlji sa kamenom pod glavom. Nazvao sam mu selam, a on otvori oči i reče: 'O Serijj, misliš li da će Allah oprostiti moje grijehe?' 'Hoće', odgovorih ja, a on ponovo upita: 'A hoće li oprostiti ovakvom kao što sam ja?' 'Hoće', odgovorih, a on doda: 'Ja sam utopljenik svojih grijeha.' 'Allah će spasiti utopljenike', rekoh mu ja. 'Ljudima sam nanio nepradu', reče on. Ja mu rekoh: 'U predajama se spominje da će doći pokajnik sa svojim parničarima, pa

---

[1] Međutim Zakonodavac je naredio da se svakom daju prava koja mu pripadaju bez bilo kakvog pretjerivanja. Osman b. Mez'un danju je postio, a noću klanjao tako da je njegova žena bila kao bez muža. Zapustila je se i zanemarila, pa je Allahov Poslanik ﷺ Poslanik ﷺ poslao po njega i upitao ga: "Osmane, zar ti izbjegavaš moj sunnet?" "Ne, tako mi Allaha, ja sa ovim namjeravam tvoj sunnet", reče on. Allahov Poslanik ﷺ mu reče: "Ja spavam i klanjam, postim i mrsim i prilazim svojim ženama. Boj se Allaha Osmane, zaista ti imaš obaveze prema svojoj porodici, i prema gostu, a i prema sebi samome. Zato posti i mrsi, klanjaj, ali i spavaj." Bilježi ga imam Ahmed u "El-Musnedu", hadis br. 26308. U drugom hadisu kojeg prenosi Enes, a bilježi ga El-Buhari stoji da su trojica ljudi raspitivali o Poslanikovim ﷺ ibadetima, pa jedan od njih reče: "Što se mene tiče, ja ću od sada cijele noći provoditi u ibadetu." Drugi reče: "A ja ću od sada svaki dan postiti, i nikako neću mrsiti." Treći reče: "A ja ću se kloniti žena i nikako se više neću ženiti." Zatim je došao Allahov Poslanik ﷺ i rekao: "Vi ste oni što su rekli to i to? Tako mi Allaha, ja sam pobožniji i strahopoštovanja većeg od vas, ali ja postim i mrsim, klanjam i spavam, a i živim bračnim životom! Ko god se udalji od mog sunneta (načina života), on ne pripada meni." Hadisa na ovu temu ima mnogo. U drugom poglavlju prenosi se od 'Abdullaha b. 'Amra da je rekao: Čuo sam Allahova Poslanika ﷺ kako kaže: 'Dovoljno je čovjeku grijeha da zapostavi one koje je dužan izdržavati.'" Bilježi ga imam Ahmed u "El-Musnedu", hadis br. 6495.

[2] Šunizijja je groblje u zapadnom djelu Bagdada u kojem je ukopan veliki broj dobrih ljudi.

će im se reći: 'Ostavite ga, jer Allah će vam umjesto njega izmiriti.'[1] On reče: 'O Serijj, ja imam nešto dirhema koje sam zaradio od bačenih koštica, pa kada umrem od toga mi kupi kefine. Nemoj moju porodicu obavještavati o smrti da moj kefin ne bi načinili od harama.' Serijj kaže: 'Sjedio sam kod njega jedno vrijeme kad on otvori oči i prouči Allahove riječi: "Za ovakvo nešto neka se trude trudbenici!" (prijevod značenja, Es-Saffat, 61), a potom ispusti dušu.

Uzeo sam novac koji je ostavio i za njih kupio što mi je bilo potrebno za dženazu. Kad sam se vraćao, vidio sam ljude kako žure. Upitao sam ih šta se događa, a oni rekoše: 'Umro je Allahov miljenik, pa hoćemo da mu klanjamo dženazu.' Okupao sam ga, te smo ga zakopali. Poslije nekog vremena obavijestio sam njegovu porodicu o smrti. Došla mi je žena plačući. Ispričao sam joj kako se desilo, a ona zatraži da joj pokažem njegov kabur. Rekao sam joj da se bojim da neće štogod promijeniti, a kada mi obeća da neće, pokazao sam joj. Plakala je pored kabura, a zatim zatražila da joj dovedem dva svjedoka. Svjedoci su došli, a ona oslobodi sve svoje robinje, svoj posjed učini vakufom, a imetak koji je posjedovala podijeli kao sadaku. Do smrti je posjećivala njegov kabur.

---

[1] Ovakav hadis nisam pronašao. Bilježe Ibn Ebi-d-Dunja u knjizi "Husnu-z-zanni billah", hadis br. 118, i El-Hakim, 4/576 putem 'Abbada b. Šejbe el-Habetija, od Se'id b. Enesa, a on od Enesa b. Malika da je rekao: "Sjedili smo jedne prilike pa je se Vjerovjesnik toliko nasmijao da mu se ukazala bjelina kutnjaka. Omer ga upita: 'Šta te je nasmijalo, Allahov Poslaniče? Majku bi i oca za tebe žrtvovao.' Poslanik ﷺ reče: 'Dva čovjeka iz moga ummeta će se sporiti pred Gospodarem. Jedan od njih će reći: 'Gospodaru, uzmi moje pravo od moga brata...'" Hadis. U njemu se spominje da će vlasnik prava odreći svoga prava i da će obojica ući u Džennet. U drugom Poslanikovom ﷺ hadisu stoji da je rekao: "Bojte se Allaha i popravljajte vaše međusobne odnose, jer zaista će Allah ﷻ na Sudnjem danu popravljati stanje između vjernika." El-Hakim za njega kaže da je sahih. Nakon što je naveo ovaj hadis Ez-Zehebi kaže: "'Abbad je slab, a njegov šejh je nepoznat."

Pokajanje žene koja je namjeravala zavesti Er-Rebi'u b. Husejma[1]

123 – Obavijestio nas je Muhammed b. 'Abdulbaki[2], pričao nam je Dža'fer b. Ahmed[3] da mu je Ahmed b. 'Ali[4] prenio da je Muhammed b. 'Abdullah ed-Dekkak[5] čuo El-Husejna b. Safvana[6] kako kaže: Pričao nam je 'Abdullah b. Muhammed, obavijestio me je El-Husejn b. 'Abdurrahman da je Ebu-l-Kasim Muhriz el-Džellab rekao: Pričao mi je Sa'dan kako su ljudi nagovorili neku izuzetno lijepu ženu da izađe pred Er-Rebi'u b. Husejma i da ga zavede. Ako uspije u tome sledovalo ju je hiljadu dinara. Obukla je najljepšu odjeću, namirisala se najljepšim mirisem, a zatim, otkrivena lica, stala pred njega kada je izašao iz mesdžida. Zbunjeno je pogledao u nju, te joj reče: "Šta misliš da Allah kakvu bolest spusti na tvoje tijelo pa da uništi tvoju ljepotu koju vidim?! Ili šta misliš da te posjeti melek smrti i prekine ti žilu kucavicu?! Ili šta misliš da te Munkir i Nekir o ovome upitaju?!" Žena vrisnu od straha i onesviješćena se obruši na zemlju. Tako mi Allaha, od vremena nakon što je se osvijestila toliko je Allahu ibadet činila da je na dan svoje smrti izgledala poput izgorjelog drveta.[7]

---

[1] On je Ebu Zejd es-Sevri el-Kufi. Zapamtio je vrijeme Allahovog Poslanika ﷺ i od njega je prenosio mursel predaje. Kaže se da je umro prije 65. h/g. Jedan je od onih koji se spominju u delu "Et-Tehzib". Pogledaj: "Sijeru e'alami-n-nubela'", 4/258.

[2] On je Ebu-l-Feth b. el-Betti.

[3] On je Ebu Muhammed es-Siradž. Bio je veliki poznavalac kur'anskih i hadiskih znanosti. Bio je, također, i književnik. Napisao je djelo "Sira'u-l-'uššak". Umro je 500. h/g. "Es-Sijer", 19/229.

[4] On je Ebu Bekr el-Hatib el-Bagdadi. Prethodno je spomenut u predaji br. 34.

[5] On je Ebu-l-Husejn. Prethodno je spomenut u predaji br. 78.

[6] On je 'Abdullah b. Muhammed, učenik Ibn Ebi-d-Dunje. Prethodno je spomenut u predaji br. 4.

[7] Bilježi ga Ibnu-l-Dževzi u djelu "Sifetu-s-safve", 3/191.

Pokajanje Ahmed b. Hanbelovog komšije

124 – Obavijestio nas je Ebu-l-Feredž 'Abdurrahman b. 'Ali[1], pričao nam je hafiza Ebu-l-Fadl b. Nasir[2], obavijestio me je Ebu Taliba el-Jusufija[3] od Ebu Ishaka el-Bermekija[4] da je Ebu 'Abdullah b. Betta[5] rekao: Pričao mi je Ebu Bekr el-Adžurri[6] od Ibn Ebi-t-Tajjiba da je Dža'fer es-Saig[7] rekao:

"U susjedstvu Ahmeda b.Hanbela stanovao je čovjek koji je činio ružne i griješne stvari. Jednoga dana došao je u medžlis (društvo) Ahmeda b. Hanbela i nazvao selam, međutim, Ahmed ga je htio izbjeći, pa kao da mu nije na najpotpuniji način uzvratio na selam. Čovjek mu reče: 'O Ebu 'Abdullah, zašto me izbjegavaš? Ja nisam više onakav kakvog me ti poznaješ i to zbog sna kojeg sam sanjao.' 'A šta si to vidio?', upita šejh znatiželjno. 'Vidio sam Allahovog Poslanika ﷺ na uzvišici, a niže od njega sjedilo je mnoštvo ljudi. Jedan za drugim su mu odlazili i tražili od njega da moli za njih i on je to činio. Na kraju nije ostao niko osim mene. Htio sam ustati, ali sam se stidio svojih ružnih postupaka. On me upita: 'O ti, zašto nisi došao da molim za tebe?' Rekao sam: 'Allahov Poslaniče, sprečio me je stid od ružnih djela koje činim.' On mi reče: 'Ako je to zbog stida, onda

---

[1] On je Ibnu-l-Dževzi koji je više puta spomenut.

[2] On je Ebu-l-Husejn. Spomenut je prethodno u predaji br. 78.

[3] Njegovo ime je 'Abdulkadir b. Muhammed. Prethodno je spomenut u predaji br. 1.

[4] Njegovo ime Ibrahim b. 'Umer b. Ahmed. Prethodno je spomenut u predaji br. 51.

[5] Njegovo ime je 'Ubejdullah b. Muhammed. Bio je poznati muhaddis i šejh Iraka. Imao je kabul dovu. Umro je 387. h/g. "Es-Sijer", 16/529.

[6] Njegovo ime je Muhammed b. El-Husejn el-Bagdadi. Prethodno je spomenut u predaji br. 84.

[7] Njegovo ime je Dža'fer b. Muhammed b. Šakir Ebu Muhammed el-Bagdadi es-Saig. Bio je ugledan i pobožan čovjek. Umro je 279. h/g. "Es-Sijer", 13/197.

ustani i traži da molim za tebe, jer ti ne hulіš nikog od mojih ashaba.' Zatim sam ustao i on je molio za mene. Probudio sam se iz sna, a Allah mi je već omrznuo ono što sam prije radio.'

Dža'fer kaže: Ebu 'Abdullah (tj. Ahmed b. Hanbel) je pozvao mene i još dvojicu i rekao nam: 'Pričajte o ovome i dobro to zapamtite, jer u tome ima koristi.'"[1]

Pokajanje Ebu 'Amra b. 'Alvana

125 – Obavijestio nas je imam Ebu-l-Jumn Zejd b. El-Hasan el-Kindi[2], pričao nam je 'Abdurrahman b. Muhammed el-Kazzaz da je Ahmed b. 'Ali b. Sabit[3] rekao: Pričao nam je Muhammed b. Ebu-l-Hasan es-Sahili[4], obavijestio me je 'Ammar b. 'Abdullah es-Sufi da je čuo Muhammeda b. Hammada er-Rehabija kako kaže: Čuo sam Ebu 'Amra b. 'Alvana[5] kako kaže:

"Jednoga dana izašao sam da obavim neku svoju potrebu, pa sam ugledao dženazu i krenuo sa njima. Slijedeći dženazu, nehotice sam ugledao lice neke žene. Oborio sam pogled, ali sam ponovo pogledao u nju nakon čega sam odmah učinio istigfar. Po povratku, starica, koja je bila u našoj kući, mi reče: 'Gospodine, zašto ti je lice tako crno?!' Uzeo

[1] Bilježe ga Ibn Ebu Ja'la u djelu "Tabekatu-l-hanabile", 1/125 i Ibnu-l-Dževzi u knjizi "Menakibu-l-imami Ahmed", str. 262.

[2] Bio je poznati karija i jezičar. Umro je 613. h/g. "Es-Sijer", 22/34.

[3] On je Ebu Bekr el-Hatib. Spomenut je u predaji br. 34.

[4] Njegovo ime je Muhammed b. 'Ali b. 'Abdullah Ebu 'Abdullah eš-Šami es-Sahili es-Suveri. Bio je jedan od šejhova Ebu Bekra el-Hatiba el-Bagdadija. Pogledaj njegovu biografiju u djelu "Sijeru e'alami-n-nubela'", 17/627 kao i djelo "El-Ensab" pod imenom Es-Sahili i Es-Suveri.

[5] Vjerovatno se radi o 'Abdulvahidu b. 'Alvanu. Njega spominje Ez-Zehebi u djelu "Es-Sijer", 14/67 kao jednog od prenosilaca od El-Džunejda.

sam ogledalo i uvjerio se da mi je lice zaista crno. Počeo sam se prisjećati šta bi mogao biti razlog tome, pa sam se sjetio onog pogleda. Osamio sam se i počeo tražiti oprosta od Uzvišenog Allaha. Proveo sam četrdeset dana u traženju oprosta, pa mi je došlo na srce da bih trebao posjetiti svoga šejha El-Džunejda[1]. Krenuo sam u Bagdad. Pokucao sam na vrata njegove sobe, a on mi reče: 'Uđi, Ebu 'Amre. Griješiš u Rahbi[2], a mi istigfar za tebe činimo u Bagdadu.'"

Priča o bogobojaznom mladiću i djevojci

126 – Obavijestio nas je Ebu-l-Husejn 'Abdulhakk b. 'Abdulhalik b. Ahmed b. 'Abdulkadir b. Jusuf, pričao nam je Ebu-l-Hasan 'Ali b. Muhammed b. El-'Allaf da mu je Ebu-l-Kasim 'Abdulmelik b. Muhammed b. Bišren el-Vaiz prenio da je Ebu-l-'Abbas Ahmed b. Ibrahim b. 'Ali el-Kindi čuo Ebu Bekra Muhammeda b. Dža'fera b. Sehla es-Samirija[3] da je rekao: Pričao nam je Ebu-l-'Abbas Muhammed b. Jezid el-Muberrid[4], obavijestio me je Ibn Ebu Kamil, od Ishaka b. Ibrahima, a on od Redža'a b. 'Amra en-Nehaija da je rekao:

"U Kufi je živio jako pobožan i lijep mladić. Nastanio se u blizini plemena iz En-Neha'. Tu je ugledao izuzetno lijepu djevojku koju silno zavoli. Ništa manju ljubav osjećala je i ona prema njemu. On je zaprosi od njenog oca, ali je ona već bila namijenjena za njenog amidžića. Ljubav je svakim danom rasla i pretvarala se u bol. Na poslijetku, ona posla svoju

---

[1] On je Ebu-l-Kasim El-Džunejd b. Muhammed. Bio je šejh sufija. Prethodno je spomenut u predaji br. 94.

[2] Selo u blizini Kadisijje udaljeno dan hoda od Kufe. "Mu'džemu-l-buldan"

[3] On je Ebu Bekr el-Haraiti. Prethodno je spomenut u predaji br. 35.

[4] Glasio je za imama u arapskoj gramatici. Autor je djela "El-Kamil". Umro je 286. h/g. "Es-Sijer", 13/576.

službavku sa porukom: 'Saznala sam za vrelinu tvoje ljubavi prema meni'. To je još više rasplamsalo moj zanos i povećalo ljubav prema tebi. Ako želiš da te ja posjetim, posjetit ću te, ili, ako želiš, ja ću ti olakšati da mi dođeš kući.' Nakon tih riječi on se obrati služavki i reče: 'Niti jednu od ove dvije stvari. "Ako ne budem poslušan svome Gospodaru, ja se plašim patnje na Velikom danu." (prijevod značenja, El-En'am, 15) Ja se bojim Vatre čiji plamen neće janjavati, niti vrelina malaksati.'

Kada je od izaslanika čula šta je rekao, ona reče: 'I pored svega ovoga on je zahid (skroman i bogobojazan) i boji se Allaha! Tako mi Allaha, u pogledu ovoga svi smo ravnopravni.' Potom se okrenula od ovoga svijeta, a sve svoje veze bacila je za leđa. Obukla je skromnu odjeću i posvetila se ibadetu. Uprkos tome, ona je još uvijek žalila za mladićem i izgarala od ljubavi za njim. Žudnja za njim dovela ju je do smrti.

Mladić je posjećivao njen kabur. Jedne noći vidio ju je u snu. Izgledala je divno. Upitao ju je: 'Kako ti je? Šta ti se desilo nakon mene?' Ona mu u stihu reče:

Divno li je ljubiti tebe, ljubavi moja

To je ljubav koja vodi samo u dobro i dobročinstvo!

Mladić je upita: 'A gdje si sada?' Ona mu reče:

U uživanju i životu vječnome

U Džennetu trajnom Vladara koji ne nestaje!

On joj reče: 'Sjeti me se tamo. Ja ovamo neprestano mislim na tebe.' Ona reče: 'Tako mi Allaha, ja te nisam zaboravila. Molila sam za tebe Gospodara, pa se potrudi i pomozi mi u tome.' Potom se okrenula i htjela

da ide, pa sam je upitao: 'Kada ću te ponovo vidjeti?' 'Ubrzo ćeš nam doći', reče ona. Nakon tog sna mladić je živio još sedam dana. Neka je Allahova milost na njih."

Pokajanje čovjeka koji je čuo učenje Kur'ana

127 – Obavijestio nas je šejh Ebu-l-Feredž, pričao nam je Hafiz Ebu-l-Fadl b. Nasir[1] da mu je Muhammed b. Ebu Nasr el-Humejdi[2] prenio da je Muhammed b. Selame el-Kuda'i[3] čuo Muhammeda b. Ahmeda el-Katibija Ebu Muslima da je rekao: Pričao nam je Muhammed b. El-Hasan b. Durejd[4], obavijestio me je El-Hasan b. Hidr, da ga je neki čovjek iz Bagdada obavijestio da je Ebu Hišam el-Muzekkir rekao:

Namjeravao sam otputovati u Basru. Htio sam se ukrcati na jedan brod na kome je bio čovjek i njegova robinja, ali mi čovjek reče da za mene tu nema mjesta. Zamolio sam robinju da ga ona udobrovolji, pa je pristao. Kada smo krenuli oni postaviše jelo i pozvaše me da im se pridružim. Kada smo završili sa jelom, čovjek reče robinji: "Djevojko, donesi piće!" Nakon što popi ponudi i mene, ali sam ja odbio. Kada piće poče djelovati on reče robinji: "Djevojko, ponesi instrument i pokaži nam šta znaš." Ona zapjeva o ljubavi i prijateljstvu.

On se zatim okrenu prema meni i reče: "Znaš li ti nešto ovako?" "Znam i bolje od toga", rekao sam, a zatim počeo učiti: "I kada Sunce sjaj izgubi, i kada zvijezde popadaju, kada se planine pokrenu." (prijevod

[1] Spomenut je u predaji br. 117.

[2] On je napisao djelo "El-Džem'u bejne-s-Sahihajn". Spomenut je u predaji br. 80.

[3] On je Ebu 'Abdullah poznati fekih. Napisao je djelo "Musnedu-š-Šihab". Umro je 454. h/g. "Es-Sijer", 18/92.

[4] On je prvak književnika i autor djela "Džemheretu-l-luga", "El-Ištikak" i dr. Prethodno je spomenutu u predajama br. 24 i 76.

značenja, Et-Tekvir, 1-3) Čovjek je plakao, a kada sam proučio Allahove riječi: "i kad se listovi razdjele" on reče: "Djevojko, idi, ti si slobodna radi Allahova lica." Piće koje je preostalo baci u vodu, instrumenat slomi, a zatim mi se primače, zagrli me i reče: "Brate moj, misliš li da će Allah primiti moje pokajanje?!" Rekao sam mu: "Zaista Allah voli one koji se kaju i one koji se čiste."

On kaže: Četrdeset godina nakon toga održavali smo lijepe odnose. Nakon što je umro vidio sam ga u snu, pa sam ga upitao: "Gdje si ti sada?" "U Džennetu", odgovori on. "Šta te je uvelo u Džennet?", ponovo sam ga upitao. "Zbog toga što si mi proučio: "i kad se listovi razdjele", odgovori on."[1]

Pokajanje starca Muhellebija i njegove robinje

128 – Obavijestio nas je Ebu Musa, Muhammed b. Ebu Bekr b. Ebu 'Isa el-Medini إجازة , pričao nam je Ebu-l-Feth 'Abdurrezzak b. Muhammed b. Eš-Šerabi da mu je Se'id b. Muhammed b. Se'id el-Veli prenio da je 'Ali b. Ahmed el-Vahidi čuo kako Ebu Ishak Ahmed b. Muhammed b. Ibrahim es-Sa'lebi[2] kaže: Pričao nam je Ebu Muhammed 'Abdrrahman b. Muhammed el-Gazi, obavijestio me je Ebu Muhammeda 'Abdullaha b. Muhammeda el-Asfehanija, od El-Hasana b. Muhammeda el-Belehija da je Ahmed b. El-Lejs rekao: Pričao nam je 'Umer b. Muhammed, od Ebu 'Ajjaša el-Havlanija, a on od Saliha b. 'Abdullaha el-Harraza da je Isma'il b. 'Abdullah el-Huza'i rekao:

[1] Prvi dio predaje bilježi Es-Subki u djelu "Tabekatu-š-šafi'ijje", 5/24.

[2] Lanac prenosilaca do Ebu Ishaka es-Sa'lebija ponavlja se kao u predaji br. 102.

Čovjek od potomaka El-Muhelleba b. Ebi Sufre el-Ezdija otišao je u Basru, gdje je on, ustvari, išao nekim poslom. Vraćajući se sa svojim robom i robinjom, na obali Tigrisa primijeti mladića u vunenom ogrtaču. U ruci je nosio štap i torbu. Čovjek zatraži od kapetana (mornara) da mladića preveze do Basre i za tu uslugu mu plati od sebe. Pošto mu se jako dopade zamoli kapetana da ga uvede kod sebe u kabinu (natkriveni dio) što on i učini. Kada je bilo vrijeme ručku, čovjek postavi jelo i zatraži od kapetana da pozove i mladića. Mladić je se opirao, ali nakon dužeg insistiranja on im se pridruži. Kada su čovjek i robinja popili nešto alkohola, ali ovaj put bez mladića, čovjek zatraži od nje da nešto zapjeva. Ona naštima instrumenat i zapjeva. Čovjek se obrati mladiću i upita ga: "Mladiću, umiješ li ti ovako?" "Umijem ja ono što je i ljepše od toga?", odgovori mladić, a zatim melodičnim glasom otpoče učiti: "U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog. "Reci: Uživanje na ovom svijetu je kratko, a onaj svijet je bolji za one koji se grijeha klone; i nikome se od vas ni koliko trun jedan neće učiniti nepravda. Ma gdje bili, stići će vas smrt, pa kad bili i u visokim kulama." (prijevod značenja, En-Nisa', 77-78) Čovjek baci čašu u rijeku i reče: "Priznajem da je ovo ljepše od onoga što sam maločas čuo. Da li mi još možeš proučiti?" "Da", odgovori mladić, a zatim prouči: "I reci: Istina dolazi od Gospodara vašeg, pa ko hoće – neka vjeruje, a ko hoće – neka ne vjeruje! Mi smo nevjernicima pripremili vatru čiji će ih dim sa svih strana obuhvatati; ako zamole pomoć, pomoći će im se tekućinom poput rastopljene kovine koja će lica ispeći. Užasna li pića i grozna li boravišta!" (prijevod značenja, El-Kehf, 29) Čovjeka dirnuše ovi ajeti, te uze mješinu sa alkoholom i baci je sa broda, a instrument slomi, te upita: "Mladiću, postoji li spas od ovoga?" "Da", odgovori mladić, pa ponovo prouči: "Reci: O robovi Moji koji ste se prema sebi ogriješili, ne gubite nadu u Allahovu milost! Allah ﷻ će, sigurno, sve grijehe oprostiti.

On, doista, mnogo prašta i On je milostiv." (prijevod značenja, Ez-Zumer, 53) Kada to ču, od čovjeka se ote krik i pade onesviješten. Okupili su se oko njega, ali je on već bio mrtav. Na brodu nastade žamor. Za kratko vrijeme smo stigli do Basre, te ga ljudi odnesoše njegovoj kući.

Bio je poznat čovjek u svom plemenu. Njegovom ispraćaju prisustvovalo je nezapamćeno veliki broj ljudi.

Prenosilac kaže: Doznao sam da je robinja onog čovjeka obukla oskudnu i grubu odjeću i posvetila se ibadetu tako što je dane provodila u postu, a noći klanjajući. Četrdeseti dan nakon njegove smrti na noćnom namazu proučila je Allahove riječi: "I reci: Istina dolazi od Gospodara vašeg, pa ko hoće – neka vjeruje, a ko hoće – neka ne vjeruje! Mi smo nevjernicima pripremili vatru čiji će ih dim sa svih strana obuhvatati; ako zamole pomoć, pomoći će im se tekućinom pošut rastopljene kovine koja će lica ispeći. Užasna li pića i grozna li boravišta!" (prijevod značenja, El-Kehf, 29), pa kada je osvanuo novi dan, pronašli su je mrtvu.

Arabljanin sluša učenje Kur'ana

129 – Es-Sa'lebi je rekao: Pričao nam je Ebu-l-Kasim El-Hasan b. Muhammed b. El-Hasan b. Dža'fer el-Muzekkir, obavijestio me je El-Hakim Ebu Muhammed Jahja b. Mensur da mu je Ebu Redža'a Muhammed b. Ahmed el-Kadi prenio da je Ebu-l-Fadl El-'Abbas b. El-Feredž er-Rijaši rekao: Čuo sam El-Asme'ija[1] kako kaže:

"Dok sam se jednoga dana vraćao iz džamije na devi ispred mene ukaza se pojava grubog i neotesanog beduina kojem je o pasu bila sablja, a u rukama luk. Nakon što se približi, nazva mi selam, te me upita: 'Odakle si ti?' 'Iz Benu-l-

[1] Njegovo ime je 'Abdulmelik b. Kurejb Ebu Se'id el-Basri. Bio je velikan arapske književnosti. Prethodno je spomenutu u predaji br. 22.

Asme'i', odgovorih. 'Jesi li ti El-Asme'i?', upita on. 'Da', odgovorih, a on me ponovo upita: 'Gdje si bio?' 'Na mjestu gdje se uči govor Milostivog', odgovorih ja. 'A zar Milostivi ima govor kojeg ljudi mogu učiti, sinovi Ademovi?!', začuđeno upita on. 'Da', rekoh ja. 'Prouči mi da čujem nešto', reče beduin. 'Prvo siđi sa deve', zatražim od njega, a kada siđe, ja otpočeh sa učenjem sure Ez-Zarijat. Nakon što sam proučio Allahove riječi: "(...) a na nebu je opskrba vaša i ono što vam se obećava." (prijevod značenja, Ez-Zarijat, 22) on reče: 'O El-Asme'i, je li ovo govor Milostivog?!' Rekao sam mu: 'Jeste, tako mi Onoga koji je Muhammeda poslao sa istinom, zaista je to Njegov govor kojeg je objavio Svome vjerovjesniku, Muhammedu.' 'Dosta je', reče beduin, a potom zakla svoju devu i onako sa kožom je iskomada, te mi reče: 'Pomozi mi da ovo podijelimo.' Dijelio je svima koji su prolazili. Na kraju polomi luk i sablju, te ih podvuče pod devino sedlo i ode prema pustinji govoreći: "(...) a na nebu je opskrba vaša i ono što vam se obećava." Ostao sam, ružeći sebe, sam, jer nisam obraćao pažnju na ono što je ovaj beduin razumio.[1]

---

[1] Ubjeđenje roba da Allah ﷻ daje opskrbu, iskrenost u tome i oslonac na Njega, ne suprotstavlja se traganju za opskrbom, niti korištenju uzroka koji vode do toga. Štaviše, zakon Allahovog stvaranja to podrazumijeva i zahtijeva. Pa, kao što se do djeteta dolazi ženidbom ili ozdravljenje liječenjem, isto tako opskrba se traži radom i zalaganjem. Ovakvo nešto nije oprečno ubjeđenju da je Allah ﷻ stvoritelj, onaj koji daje izliječenje i da On daje opskrbu. Allah ﷻ je Merjemi naredio da zadrma palmino stablo iako je moćan da je opskrbi i bez toga i bilo kakvog napora kao na način kako ju je opskrbljavao u mihrabu. Međutim, smisao te naredbe jeste da pokaže Svojim robovima da, iako su ubjeđeni da je Allah taj od koga dolazi opskrba, ne smiju zapostavljati uzroke.

Jednako tome, Allahov Poslanik ﷺ pojasnio je ljudima da se prihvatanje uzroka ne suprosttavlja tevekkulu – oslonecu na Allaha nakon što je čovjeku koji ga je pitao: "Hoću li pustiti devu i osloniti se na Allaha?" rekao: "Ne, nego je sveži pa se onda osloni na Allaha."

Omer je jedne prilike prošao pored učača Kur'ana koji su oborenih glava sjedili, pa je upitao: "Ko su ovi?" "To su oni koji su se oslonili na Allaha (tj. ne traže opskrbu)", odgovoriše prisutni. "Nikako. To su oni koji bespravno jedu imetke drugih ljudi. Hoćete li da vas obavjiestim ko se ispravno na Allaha oslanja? To je onaj koji stavi sjeme u zemlju, pa se nakon toga osloni na Allaha." Preuzeto (u skraćenom obliku) iz knjige "El-Kesb", od imama Muhammeda b. El-Hasana eš-Šejbanija sa komentarom od Es-Serahsija, str. 88-95. Također, pogledaj opaske na predaju br. 86.

Dok sam jedne godine na hadžu, kojeg sam obavio sa halifom Er-Rešidom, činio tavaf oko Ka'be neko me slabim glasom dozva. Okrenuo sam se i ugledao istog onog beduina, ali je sada bio mršav i sav požutio. Nazvao mi je selam, uzeo me za ruku, poveo me do mekama, a zatim mi rekao: 'Uči mi govor Milostivog.' Ja sam ponovo počeo učiti suru Ez-Zerijat, a kada sam stigao do Allahovih riječi: "(...) a na nebu je opskrba vaša i ono što vam se obećava." (prijevod značenja, Ez-Zarijat, 22) beduin povika: 'Našli smo da je istina ono što nam je naš Gospodar obećao.' Zatim mi reče: 'Ima li još?' 'Da', rekoh mu ja, 'Allah Uzvišeni kaže: "I, tako mi Gospodara neba i Zemlje, to je istina, kao što je istina da govorite!" (prijevod značenja, Ez-Zarijat, 23) Od beduina se ote uzdah i reče: 'Subhanallah! Šta je to rasrdilo Gospodara pa se zaklinje. Zar mu ljudi nisu vjerovali, pa se morao zaklinjati?!' To je ponovio tri puta i nakon toga je ispustio svoju dušu."[1]

Pokajanje beduinskog poglavara

130 - Prenosi se od Ibn Sem'una[2] da je on čuo Eš-Šiblija[3] kako kaže:

"Bio sam u karavani koju u Šamu presretoše beduini i zaplijeniše je. Plijen su izlagali svome poglavaru. Našli su torbu u kojoj je bio šećer i bademi, pa su jeli od toga. Međutim, njihov poglavar nije kušao od te

---

[1] Bilježi je El-Bejheki u "Šu'abu-l-iman", br. 1337, kao što je navodi El-Kurtubi u svome "Et-Tefsiru", 7/41 tumačeći 22. ajet sure Ez-Zarijat.

Za Allahove riječi: "(...) a na nebu je opskrba vaša(...)" mufessiri kažu da znače kišu pomoću koje zemlja daje svoje plodove i usjeve od kojih se oni hrane, dok riječi: "(...) i ono što vam se obećava." znače povratak Allahu, nagradu i kaznu.

[2] On je vaiz i poznati muhaddis Ebu-l-Husejn Muhammed b. Ahmed b. Isma'il el-Bagdadi. Sem'un je nadimak njegovog djeda Isma'ila. Umro je 387. h/g. "Sijeru e'alami-n-nubela'", 16/505.

[3] On je Ebu Bekr eš-Šibli el-Bagdadi. Po nekima je se zvao Dulef. Bio je fekih i dobar poznavalac malikijkog mezheba. Umro je 334. h/g. "Es-Sijer", 15/367.

Dok sam jedne godine na hadžu, kojeg sam obavio sa halifom Er-Rešidom, činio tavaf oko Ka'be neko me slabim glasom dozva. Okrenuo sam se i ugledao istog onog beduina, ali je sada bio mršav i sav požutio. Nazvao mi je selam, uzeo me za ruku, poveo me do mekama, a zatim mi rekao: 'Uči mi govor Milostivog.' Ja sam ponovo počeo učiti suru Ez-Zerijat, a kada sam stigao do Allahovih riječi: "(...) a na nebu je opskrba vaša i ono što vam se obećava." (prijevod značenja, Ez-Zarijat, 22) beduin povika: 'Našli smo da je istina ono što nam je naš Gospodar obećao.' Zatim mi reče: 'Ima li još?' 'Da', rekoh mu ja, 'Allah Uzvišeni kaže: "I, tako mi Gospodara neba i Zemlje, to je istina, kao što je istina da govorite!" (prijevod značenja, Ez-Zarijat, 23) Od beduina se ote uzdah i reče: 'Subhanallah! Šta je to rasrdilo Gospodara pa se zaklinje. Zar mu ljudi nisu vjerovali, pa se morao zaklinjati?!' To je ponovio tri puta i nakon toga je ispustio svoju dušu."[1]

Pokajanje beduinskog poglavara

130 - Prenosi se od Ibn Sem'una[2] da je on čuo Eš-Šiblija[3] kako kaže:

"Bio sam u karavani koju u Šamu presretoše beduini i zaplijeniše je. Plijen su izlagali svome poglavaru. Našli su torbu u kojoj je bio šećer i bademi, pa su jeli od toga. Međutim, njihov poglavar nije kušao od te

---

[1] Bilježi je El-Bejheki u "Šu'abu-l-iman", br. 1337, kao što je navodi El-Kurtubi u svome "Et-Tefsiru", 7/41 tumačeći 22. ajet sure Ez-Zarijat.

Za Allahove riječi: "(...) a na nebu je opskrba vaša(...)" mufessiri kažu da znače kišu pomoću koje zemlja daje svoje plodove i usjeve od kojih se oni hrane, dok riječi: "(...) i ono što vam se obećava." znače povratak Allahu, nagradu i kaznu.

[2] On je vaiz i poznati muhaddis Ebu-l-Husejn Muhammed b. Ahmed b. Isma'il el-Bagdadi. Sem'un je nadimak njegovog djeda Isma'ila. Umro je 387. h/g. "Sijeru e'alami-n-nubela'", 16/505.

[3] On je Ebu Bekr eš-Šibli el-Bagdadi. Po nekima je se zvao Dulef. Bio je fekih i dobar poznavalac malikijkog mezheba. Umro je 334. h/g. "Es-Sijer", 15/367.

hrane. Upitao sam ga zbog čega ne jede, a on reče da posti. Nisam mogao da izdržim, a da ga u čuđenju ne upitam: 'Drumski si razbojnik, otimaš imovinu i ubijaš ljude, a pored toga postiš?!' On mi reče: 'O šejhu, to mi je zalog za pomirenje.' Nakon izvjesnog vremena vidio sam ga u ihramima kako, iscrpljen i propao poput stare mješine, tavafi oko Ka'be. Upitao sam ga: 'Jesi li ti onaj čovjek?!' On reče: 'Onaj post me je doveo u ovakvo stanje.'"

Pokajanje pobožnjaka Lebiba

131 – Kadi Ebu 'Ali El-Muhsin b. 'Ali et-Tenuhi[1] je rekao:

"U zapadnom dijelu Bagdada u mjestu Babu-š-Šam stanovao je čovjek poznat po svome zuhdu i bogobojaznosti. Ljudi su ga zvali pobožnjak Lebib i mnogo su ga posjećivali. On mi je jedne prilike rekao: 'Porijeklom sam Rimljanin i bio sam rob kod jednog vojnika. On me je othranio i podučio izradi oružja. Kada sam odrastao, moj gospodar me je oslobodio, ali je ubrzo nakon toga umro. Potrudio sam se da otkupim njegov posao i oženio njegovu ženu. Allah zna da time nisam želio osim da je sačuvam i vodim brigu o njoj. Živjeli smo zajedno jedno vrijeme. Jednoga dana ugledao sam zmiju koja je ulazila u rupu. Povukao sam je za rep s namjerom da je ubijem, ali se ona zaskoči i ujede me za ruku od čega mi se ruka paralizovala. Dugo vremena poslije paralizovala mi se i druga ruka a da nisam znao razlog tome. Ubrzo, zatim, paralizovale su mi se noge, pa sam oslijepio i na kraju zanijemio. Tako sam proveo čitavu godinu dana. Jedino mi je sluh ostao ispravan tako da sam, ležeći na leđima, mogao čuti mnoge neprijatne stvari na koje nisam mogao

[1] U orginalu stoji da je se zvao Ebu-l-Husejn, a ispravno je kako smo prihvatili. On je književnik El-Misri. Autor je djela "El-Feredžu ba'de-š-šidde" i "Nišvaru-l-muhadara." Umro je 384. h/g. "Es-Sijer", 16/524.

reagovati. Pojen sam vodom kada nisam bio žedan, a kada ožednim, niko mi je nije donosio. Hranili su me kada budem sit, a gladnom mi ne donose hranu.

Nakon provedenih godinu dana takvim načinom života moju suprugu je posjetila neka žena i upitala je za moje stanje, a ona joj reče: 'Nije živ pa da od njega imamo kakve koristi, niti je mrtav, pa da ga zaboravimo.' Te riječi su me jako pogodile i zbog njih sam u srcu osjetio žestoku bol kakvu cijelo to vrijeme nisam osjećao. Mnogo sam plakao i ponizno molio Allaha u sebi. Nakon toga, moje tijelo je zadesila žestoka groznica koja nije janjavala sve do ponoći. Kada je bol malo popustila ja sam zaspao. Probudio sam se nekada u zoru i primijetio da mi je ruka, koja je čitavu godinu bila nepokretna na postelji, sada bila na prsima. Pokušao sam da je pomjerim, pa sam uspio. Mojoj radosti nije bilo kraja. U meni se rodila velika nada da će me Allah izliječiti. Pomjerio sam i drugu ruku, te se i ona pomjeri. Zatim sam skupio nogu i vratio je. S drugom nogom sam takođe mogao upravljati. Okrenuo sam se pa i sjeo. Zatim sam ustao, a onda i sišao sa kreveta na kojem sam ležao. Išao sam kroz tamu držeći se za zid sve dok nisam došao do vrata. Još nisam razmišljao o vidu. Izašao sam u kućno dvorište i ugledao blještavilo zvijezda na nebu. Moja radost je bila tolika da sam pomislio kao da ću umrijeti. Odjedanput sa jezika mi se otrgnuše riječi: 'O vječiti Dobročinitelju, Tebi hvala.' Zatim sam dozvao svoju ženu, a ona sva zbunjena i začuđena reče: 'O Ebu 'Ali, jesi li to ti?!' 'Da, maločas sam postao Ebu 'Ali! Upali nam lampu', rekoh joj. Nakon što upali lampu zatražih od nje da mi donese makaze, pa sam osjekao brkove koji su bili poput onih kod uniformisanih vojnika. Žena mi reče: 'Šta to radiš?! Tvoji prijatelji će ti zbog toga prigovoriti!' Rekao sam joj: 'Od sada se ja pokoravam jedino svome Gospodaru.' Nakon toga napustio sam kuću i posvetio se ibadetu.

Et-Tenuhi je rekao: "Ove riječi: 'O vječiti Dobročinitelju, Tebi hvala.' postale su njegova uzrečica koja se često mogla čuti u njegovom govoru. Za njega se govorilo da mu je dova kabul."[1]

Pokajanje El-Mu'tesima

132 – U nekim knjigama sam pronašao kako je Ahmed b. Ebu Du'ad[2] rekao:

"Nikada nisam vidio čovjeka da je bliže smrti a da ga to nije odvratilo od onoga što je želio sve dok to nije i postigao i Allah ga spasio smrti kao što je to bio slučaj sa Temimom b. Džemilom. Vidio sam ga kako na kožnom tepihu[3] i pod isukanom sabljom kleči pred El-Mu'tesimom. Bio je krupan i lijep čovjek, pa je El-Mu'tesim želio čuti da li su mu takve i riječi, te zatraži od njega da govori. On reče: 'Ako već vođa pravovjernih dopušta, onda zahvaljujem Allahu koji sve savršeno stvara, koji je prvog čovjeka stvorio od ilovače, a potomstvo njegovo stvara od kapi hude tekućine. Vođo pravovjernih, Allah te učinio u zaštiti Njegove vjere i s tobom popravio stanje muslimana. Zaista, od grijeha jezik umukne, a srce zamre. Da, tako mi Allaha, prijestup je velik, a opravdanja nema i nakon loših misli koje mi glavom kruže nije ostalo osim tvoj oprost ili odmazda. Zatim je rekao u stihovima govoreći o smrti od sablje i odakle se i ne nada, te neminovnosti Allahove odredbe i pravoj suštini smrti kao prelaska na drugi svijet.

---

[1] Ova predaja nalazi se u dvije Et-Tenuhijeve knjige "El-Feredžu ba'de-š-šidde", 4/196 i "Nišvaru-l-muhadare", 2/287.

[2] Prethodno je spomenut u predaji br. 95.

[3] To je kožni podmetač na kojem se vršilo pogubjenje.

Ahmed kaže: "El-Mu'tesim se rastuži i reče: 'O Temime, ustani! Oprostio sam ti tvoju grešku i poklanjam te tvojoj dječici.' Zatim naredi da mu se skinu okovi i udijeli nešto imetka. Dozvolio mu je da svoje usjeve navodnjava vodom Eufrata."[1]

Pokajanje jednog razbojnika

133 – Obavijestio nas je imam Ebu Tahir Ahmed b. Muhammed es-Silefi, pričao nam je Ebu-l-Husejna b. Et-Tujurija da mu je Ebu-l-Kasim 'Abdul'aziz b. 'Ali b. Ahmed b. El-Fadl prenio od Ebu-l-Hasana 'Alijja b. 'Abdullaha b. El-Hasana b. Džehdama da je rekao: Pričao nam je Habib, obavijestio me je El-Fadl b. Ahmed od Muhammeda b. Merzuka a on od svoga oca da je rekao: Pričala mi je Emetulmalik bint Hišam b. Hassan da je 'Ata' el-Ezrek jedne noći izašao u pustinju da klanja. Iznenada ga presrete razbonik, a on reče: "Allahu moj, zaštiti me od njega." Istog trena udovi razbojnika se ukočiše, te poče preklinjati: "Tako mi Allaha, nikada se ovo više neće ponoviti." On zamoli Allaha za njega i on se vrati u prvobitno stanje kao što je i bio. Razbojnik krenu za njim i upita ga: "Zaklinjem te Allahom, ko si ti?" "Ja sam 'Ata", reče on. Kada je osvanulo, pitao je ljude: "Znate li kakvog pobožnog čovjeka koji noću odlazi u pustinju i klanja?" "Da", rekoše ljudi, "to je 'Ata' es-Selimi."[2] On ode do njega i kada uđe u staru kućicu reče mu: "Ja sam ti došao kao pokajnik od tih i tih stvari koje sam radio, zato zamoli Allaha za mene." 'Ata' es-Selimi podiže ruke ka nebu i kroz plač reče: "Teško tebi, nisam to ja! To je 'Ata' el-Ezrek."

---

[1] Predaju navodi Ibn 'Abdurrabbihi el-Endelusi u djelu "El-'Ikdu-l-ferid", 2/158, El-Kajrevani u djelu "Zehru-l-adab", 2/784 i Ibn Hudždže el-Hamevi u djelu "Semeratu-l-evrak", str. 202-203. Također ga spominje Jakut el-Hamevi u djelu "Mu'džemu-l-buldan", 3/35 kao događaj koji se desio između Haruna er-Rešida i Malika b. Tuka.

[2] 'Ata' es-Selimi spadao je u red mlađih tabi'ina tako da je zatekao Enesa b. Malika. Bio je pobožnjak i to ga je odvelo od prenošenja znanja. Za njega su vezane mnoge priče o strahu od Allaha i njegovom skromnom stanju. Kaže se da je umro nakon 140. h/g. "Sijeru e'alami-n-nubela'", 6/86.

Pokajanje Jusufa b. Esbata

134 – Obavijestio nas je 'Abdullah b. 'Abdurrahman es-Sulemi, pričao nam je Ebu-l-Kasim el-Husejni, obavijestio me je Reše b. Nezif od El-Hasana b. Isma'ila da je Ebu Bekr Ahmed b. Mervan rekao: Pričao mi je 'Umer b. Hafs eš-Šejbani[1], od Ibn Hubejka[2] a on od svoga oca da je rekao:

"Jusuf b. Esbat[3] poznavao je mladića sa Arapskog poluotoka. Jusuf je cijelo vrijeme promatrao njegovu zabrinutost, strah i njegov ibadet, ali za cijelih deset godina druženja nije ga upitao o tome. Jedne prilike Jusuf mu reče: 'Šta si to uradio pa si neprestano u suzama?!' 'Pljačkao sam grobove umrlih ljudi', reče mladić. 'Pa šta si viđao kada stigneš do njihovih tijela?', upita Jusuf. 'Većinom su bili okrenuti od kible, osim malog broja njih', odgovori on. 'Osim malog broja njih!', uzviknu Jusuf. Na licu mjesta Jusuf poče gubiti pamet tako da je trebao hitnu liječničku intervenciju.

Ibn Hurejk kaže: Moj otac je rekao: Pozvali smo doktora Sulejmana da ga liječi. Ponekad je dolazio sebi, pa bi rekao: *Osim malog broja njih*! Doktor ga je liječio sve do potpunog ozdravljenja, a kada je htio da ide Jusuf upita: 'Koliko ćete mu platiti?' Rekli smo: 'On ništa ne želi od tebe.' On reče: 'Subhanallah! Doveli ste mi

---

[1] Vjerovatno se radi o 'Umeru b. Hafsu b. Sabihu Ebu-l-Hasanu el-Jemaniju koji je bio od šejhova imama Et-Tirmizija.

[2] Njegovo ime je 'Abdullah b. Hubek b. Sabik. Njegova biografija nalazi se u djelu "Hiljetu-l-evlija"', 10/168 i djelu "Sifetu-s-safve", 4/280. On i njegov otac prenose od Jusufa b. Esbata.

[3] Bio je asketa i ugledan šejh. Od njega se prenose razni vazovi i mudrosti. Pogledaj: "Es-Sijer", 9/169.

najboljeg vladarevog liječnika, a da mu ništa ne dam!' Rekli smo: 'Dovoljno mu je jedan dinar.' 'Uzmi ovo i podaj mu i obavijesti ga da ja ne posjedujem više od toga kako ne bi pomislio da smo mi manje plemeniti od vladara', reče on i uruči nam kesu u kojem je bilo petnaest dinara. Mi smo je uzeli i predali liječniku.

Do kraja svog života Jusuf je pleo razne predmete od palminih grana i od toga živio."[1]

135 – Ahmed b. Mervan kaže: Pričao mi je Muhammede b. Ahmed, obavijestio me je Ibn Hubejk, od El-Hejsema b. Džemila, on od Habiba da je Jusuf b. Esbat rekao:

"Od svoga oca naslijedio sam imanje u Kufi u vrijednosti od pet stotina hiljada. Međutim, između mene i mojih amidža oko toga je došlo do zavade, pa sam se posavjetovao sa El-Hasanom b. Salihom[2] i on mi je rekao: 'Smatram da se ne trebaš sporiti sa njima oko toga, jer to je zemlja od poreza (tj. haradž - zemljarine).' Nakon toga ostavio sam tu zemlju radi Allaha iako sam bio potreban svakog dirhema. Ili kao što je rekao."

---

[1] Drugi dio predaje bilježi Ibnu-l-'Adim u djelu "Bugjetu-t-taleb", 7/3215 u biografiji Hubejka b. Sabika.

[2] Njegovo ime je El-Hasan b. Salih b. Salih b. Hajj Ebu 'Abdullah el-Hemedani. Bio je istaknuta ličnost. Ez-Zehebi u djelu "Es-Sijer", 7/361, za njega kaže: "Bio je veliki učenjak islama, samo da pri sebi nije imao novotarija." Umro je 169. h/g.

Pokajanje čovjeka koji je pljačkao grobove

136 – Obavijestio nas je 'Abdurrahman b. 'Ali[1], pričao nam je Ibrahim b. Dinar el-Fekih[2] da je čuo Isma'ila b. Muhammeda b. Melle[3] kako kaže: Pričao nam je 'Abdul'aziz b. Ahmed da je 'Abdullah b. Muhammed b. Dža'fer b. Hajjan[4] rekao: Pričao nam je Ibrahim b. Muhammed b. El-Hasan[5], obavijestio me je Ebu Musa et-Taresusi, od Haruna b. Zijada el-Missisija da je Ebu Ishak el-Fezari[6] rekao:

"Sa nama se često družio kome je polovica lica uvijek bila prekrivena. Jednom sam ga upitao: 'Često si sa nama, a jedna polovica lica ti je uvijek prekrivena. Možeš li mi reći šta je razlog tome?' On upita: 'Hoćeš li mi obećati da nećeš o tome pričati?' 'Da, rekao sam. On reče: 'Ja sam otkopavao i pljačkao grobove. Jednom je umrla neka žena, pa sam došao i otkopao njen kabur. Izvadio sam cigle, a zatim skinuo gornji dio kefina. Kada sam želio svući donji dio kefina žena je vukla sebi. 'Ona će me nadjačati!', pomislih ja. Potom sam se oslonuo na koljena i počeo vući. Ona je podigla ruku i udarila me po licu.' Čovjek otkri svoje lice i na njemu se ukazaše otisci pet prstiju. 'A šta je bilo poslije toga?', upitao sam ga. On reče: 'Sve sam vratio na svoje mjesti i zagrnuo kabur, a zatim čvrsto odlučio da više nikada, do kraja svoga života, neću otkopavati kaburove.'

---

[1] On je Ebu-l-Feredž b. El-Dževzi.

[2] On je Ebu Hakim jedan od velikih učenjaka Bagdada i vrsni poznavalac nasljednog prava. Umro je 556. h/g. "Sijeru e'alami-n-nubela'", 20/296.

[3] On je Ebu 'Usman el-Asbehani poznati muhaddis i vaiz. Umro je 159. h/g. "Sijeru e'alami-n-nubela'", 19/381.

[4] On je Ebu-š-Šejh, muhaddis Asbehana. Prethodno je spomenut u predaji br. 39.

[5] On je Ebu Ishak b. Mettevejh imam centrane džamije u Asbehanu. Bio je hafiz i njegovo znanje prihvaćeno kao dokaz. Umro je 302. h/g. "Es-Sijer", 14/142.

[6] On je veliki imam Ibrahim b. Muhammed b. El-Haris. Prethodno je spomenut u predaji 127.

Ja sam o tome pisao El-Evzaiju, pa je on od mene u pismu zatražio: 'Upitaj ga o sljedbenicima tevhida (monoteistima) da li im je lice ostalo prema kibli ili je bilo okrenuto od nje?' Kada mi je došlo pismo, onog čovjeka sam upitao: 'Obavijesti me da li su lica muslimana koji su umrli ostala kako i jesu ili se s njima nešto desilo?' On reče: 'U većine su lica bila okrenuta od kible.' To sam napisao El-Evzaiju, pa mi je on u odgovoru napisao: 'Mi smo Allahovi i Njemu ćemo se vratiti! Tri puta. Kome se lice okrene od kible, taj nije umro na sunnetu.'"

Pokajanje mladića odanog strastima

137 – Prenosi se da je neki čovjek došao Ibrahimu b. Edhemu i rekao mu: "O Ebu Ishak, ja sam odan strastima pa mi reci nešto što će ukoriti moju dušu i izbaviti moje srce." Ibrahim mu reče: "Ako prihvatiš pet stvari i budeš ih u stanju učiniti, griješenje i strasti neće ti nauditi." "Reci mi koje su to stvari?", znatiželjno upita mladić.

On reče: "Prva stvar je da, kada htjedneš griješiti prema Allahu, ne jedeš Njegovu opskrbu." "A šta ću onda jesti? Sve što je na Zemlji Njegova je hrana." On mu reče: "Zar je lijepo da jedeš Njegovu opskrbu, a griješiš prema njemu?!" "Ne, reci mi drugu stvar", reče čovjek.

Ibrahim reče: "Kada budeš namjeravao da griješiš prema Njemu nemoj boraviti na Njegovoj zemlji." Čovjek reče: "Ovo je teže od prvog. Ako je Istok i Zapad Njegov i sve što je između njih, pa gdje ću boraviti?!" "Slušaj ti", reče Ibrahim, "zar nije ružno da jedeš Njegovu hranu, boraviš na Njegovoj zemlji i pored toga Mu griješiš?!" "Ne, reci mi treću stvar", reče čovjek.

Ibrahim reče: "Kada budeš htio da griješiš dok jedeš Njegovu hranu i boraviš na Njegovoj zemlji odaberi mjesto na kojem te neće vidjeti kako Mu se suprotstavljaš i tu počini grijeh." Mladić reče: "A kako to, Ibrahime, a On poznaje i ono što naše duše skrivaju?!" Ibrahim reče:

"Slušaj ti, zar je lijepo da jedeš Njegovu opskrbu, boraviš na Njegovoj zemlji a griješiš prema Njemu dok te On gleda i vidi ono s čime Mu se suprotstavljaš?!" "Ne, reci mi četvrtu stvar", reče čovjek.

Ibrahim reče: "Kada dođe melek smrti da ti uzme dušu, ti mu reci: Odgodi mi smrt kako bih se pokajao i radio dobra djela." Mladić reče: "On to neće od mene prihvatiti!" Ibrahim reče: "Ako nisi u stanju da od sebe otkloniš smrt kako bi se pokajao i znaš da je ne možeš odgoditi, kako se onda možeš nadati spasu?!" "Reci mi petu stvar", reče mladić.

Ibrahim reče: "Kada ti na Sudnjem danu dođu meleki zebanije da te vode u Vatru ti nemoj krenuti sa njima." Mladić reče: "Oni me neće htjeti ostaviti niti moj zahtjev prihvatiti." "Pa na osnovu čega se nadaš nadaš da ćeš biti spašen?", reče mu Ibrahim. Mladić reče: "Ibrahime, dosta mi je to što sam čuo. Ja se kajem Allahu i molim Ga da mi oprosti." Nakon toga zajedno su provodili vrijeme u ibadetu sve dok ih smrt nije razdvojila.

Pokajanje vlasnika krastavaca

138 – Obavijestio nas je hafiz Ebu Tahir es-Silefi i dozvolio nam da prenosimo od Ebu-l-Huseja b. et-Tujuri, obavijestio me je Mes'ud b. Nasir es-Sedžistani[1] da je čuo Ebu Hazima 'Umera b. Ahmeda el-Ba'devija[2] kako kaže: Pričao nam je 'Ali b. 'Abdullah b. Džehdam, obavijestio me je Ebu-t-Tajjib Muhammed b. Dža'fer[3], od Jahje b. El-Husejna er-Razija da je Ma'ruf el-Kerhi[4] rekao:

---

[1] On je poznati muhadis i svjetski putnik Ebu Se'id. Umro je u Nejsaburu 477. h/g. "Sijeru e'alami-n-nubela'", 18/532.

[2] Njegovo ime je 'Umer b. Ahmed b. Ibrahim b. 'Abdevejh en-Nejsaburi. On je sin poznatog muhaddisa Ebu-l-Hasana. Umro je 417. h/g. "Es-Sijer", 17/333.

[3] Vjerovatno se radi o Muhammedu b. Dža'feru b. Durranu el-Bagdadi. Boravio je u Egiptu. Umro je 357. h/g. "Es-Sijer", 16/215.

[4] Ma'ruf b. Fejruz Ebu Mahfuz el-Bagdadi bio je poznati asketa. Ez-Zehebi u djelu "Es-Sijer", 9/343, o njemu kaže: "U više navrata Ma'rufova dova je bila primljena." Imam Ebu-l-Feredž b. El-Dževzi napisao je njegovu biografiju u četiri sveska. Umro je 200. h/g.

"U pustinji sam vidio lijepog mladića sa divnim uvojcima kose. Na sebi je imao gajtanom opšiven ogrtač i lanenu košulju, a na nogama udobne nanule.

Njegov izgled na takvom mjestu djelovao je čudnovato. Nazvali smo jedan drugom selam, a zatim sam ga upitao: 'Odakle si mladiću?' 'Iz Damaska', reče on. 'Koliko ima kako putuješ', znatiželjno sam nastavio. 'Od jutra', odgovori mladić. Bilo mi je čudno, jer za tu razdaljinu bilo je potrebno nekoliko dana hoda. Međutim, kada sam saznao da je krenuo u Mekku, shvatio sam da je u pitanju keramet. Tu smo se rastali i tri godine ga više nisam viđao. Jednoga dana sjedio sam u kući i razmišljao baš o njemu. Odjedanput moje razmišljanje prekide zvuk nečijeg kucanja na vratima. Izašao sam i to je bio on. Poselamio sam ga, poželio dobrodošlicu, te ga uveo u unutra. Ovaj put je izgledao iscrpljeno i bijedno u vunenom ogrtaču, bos i bez išta na glavi. Upitao sam ga: 'Šta se to s tobom dogodilo?' 'Dragi moj, prema meni je bio blag, (tj. Allah) sve dok nisam pao u iskušenje. Od tada je ponekad blag prema meni, a nekada me kažnjava. Ponekad gladujem, a drugi put mi izobilje daruje. Da kojim slučajem znam da sam Mu rob s kojim je zadovoljan, pa neka nakon toga radi sa mene što god želi.'

Ma'ruf kaže: Njegov govor natjerao me je u plač. Upitao sam ga: 'Pričaj mi nešto od onoga što ti se desilo otkako smo se onaj put rastali.' Mladić reče: 'Kako da o tome govorim, a Allah hoće da to ostane skriveno. Međutim, kada sam krenuo ka tebi...' Potom udari u plač. 'Šta ti se desilo', upitao sam ga. On reče: 'Mjesec dana sam bio gladan, a zatim sam u nekom selu naišao na lijehu zrelih krastavaca i počeo ih jesti. Vlasnik bašte me je ugledao i počeo me tući gdje god bi stigao govoreći: Kradljivče, ti si, dakle, taj koji mi krade moju baštu. Koliko već vremena ja tebe čekam i na kraju sam te uhvatio.'

Dok je on mene udarao iz daljine se pojavi konjanik koji je išao pravo na njega. Udari ga bičem po glavi i reče: 'Zlostavljaš Allahovog miljenika i još mu govoriš: Kradljivče.' Nakon toga vlasnik bašte me uze za ruku i povede kući. Priuštio mi svaki oblik gostoprimstva i zatražio od mene da mu oprostim. Allaha radi odrekao je se one bašte i učinio je kao sadaku Ma'rufovim prijateljima. Ja sam od njega zatražio da mi opiše tog čovjeka (Ma'rufa), pa sam po tom opisu saznao da se radi o tebi.

Ma'ruf kaže: On nije ni dovršio svoje riječi, a vlasnik krastavaca je kucao na vrata. Bio je to bogat čovjek i tom prilikom je cijeli svoj imetak podijelio na siromahe. Družio je se sa mladićem punu godinu dana. Otišli su zajedno na hadž. Umrli su u mjestu Er-Rebeze[1], neka je Allahova milost na njih."[2]

Pokajanje grešnika

139 – Obavijestio nas je Muhammed[3], pričao nam je Hamd, obavijestio me je Ahmed da je Ibrahim b. 'Abdullah rekao: Pričao mi je Muhammed b. Ishak es-Sekafi[4] da mu je Ahmed b. Musa el-Ensari prenio da je Mensur b. 'Ammar[5] rekao:

"Na putovanju na hadž odsjeo sam u Kufi. Jedne tamne noći u sitne sate hodao sam ulicom, pa sam začuo kako neko u tami govori: 'Allahu moj, tako mi Tvoje moći i uzvišenosti, svojim griješenjem

---

[1] To je selo na putu za Hidžaz udaljeno tri dana od Medine. U njemu se nalazi kabur Ebu Zerra el-Gifarija. "Mu'džemu-l-buldan"

[2] Bilježi je Ibnu-l-Dževzi u "Sifetu-s-safve", 4/289-290.

[3] Njegovo ime je Muhammed b. 'Abdulbaki Ebu-l-Feth b. el-Betti.

[4] Do Muhammeda b. Ishaka, a on je Es-Siradž, ponavlja se lanac prenosilaca iz predaje br. 83.

[5] Prethodno je spomenut u predaji br. 58.

nisam namjeravao da Ti se usprotivim. Iako sam griješio, nisam zaboravio za Tvoju kaznu, ali svojoj nesreći se nisam mogao oduprijeti. A sada, ko će me od Tvoje kazne zaštititi? Za koga ću se vezati ako Ti prekineš Svoju vezu od mene? Ah, žalosti moje zbog mladosti koju sam suludo potrošio!'

Kada je ušutio, ja sam iz mraka proučio ajet iz Allahove Knjige: "(...) vatre čije će gorivo ljudi i kamenje biti, i o kojoj će se meleki strogi i snažni brinuti (...)." (prijevod značenja, Et-Tahrim, začuo se jak zvuk, a nakon toga sve je utihnilo. Ja sam nastavio svojim putem.[1]

Sutradan sam ponovo prolazio pa sam na sinoćnom mjestu ugledao dženazu. Jednu staricu, koja me nije poznavala, upitao sam za umrlog, te ona reče: 'Sinoć je neki čovjek, ne dao mu Allah osim ono što je zaslužio, prošao pored mog sina koji je klanjao i proučio mu ajet iz Allahove Knjige, te je istoga trena umro[2].'"[3]

---

[1] U ovakvim prilikama, umjesto da se spominju ajeti, prijetnje prigodno je navesti ajete koji ulijevaju nadu u Allahovu milost i postiču na pokajanje, kao što su Allahove riječi: "Reci: "O robovi Moji koji ste se prema sebi ogriješili, ne gubite nadu u Allahovu milost! On, doista, mnogo prašta i On je milostiv." (prijevod značenja, Et-Tahrim, 6) Za razliku od ovog roba koji se gorko kajao zbog počinjenih grijeha i koji je namjeravao iskreno pokajati se, ajeti prijetnje upućuju se nepokornim griješnicima kako bi se okrenuli od griješenja i probudili iz svoga nemara. Dakle, svaka situacija zahtijeva odgovarajući govor.

[2] Autor djela "Muhtesaru Minhadži-l-kasidin" na 304. str. navodi da onaj ko umre u stanju straha ima veći stepen nego da je umro bez tog straha. Nakon toga kaže: "Međutim, ukoliko bi nastavio živjeti i uspio se uzdići na više nivoe i ostvariti veću spoznaju, to bi za njega bilo bolje, jer vrhunac sreće je dug život u pokornosi Uzvišenom Allahu. Prema tome sve što je zapreka potpunom iskorištavanju života, razuma i zdravlja predstavlja negativnost za čovjeka."

[3] Bilježe je El-Hakim u "El-Mustedreku", 2/494-495, Ebu Nu'ajm u "Hiljetu-l-evlija'", 9/328 i 10/187-188, El-Bejheki u "Šu'abu-l-iman", predaja br. 937. Također je navodi Ez-Zehebi u djelu "Sijeru e'alami-n-nubela'", 9/97 u biografiji Mensura b. 'Ammara.

Pokajanje žene

140 – U nekoj knjizi pročitao sam kako se od Serijja es-Sekatija[1] prenosi da je rekao:

"Jednoga dana bio sam nešto mrzovoljan, pa sam odlučio otići u bolnicu za umno poremećene radi pouke. Posjetio sam bolnicu i u njoj sam vidio ženu kojoj je jedna njena ruka bila svezana o vrat. Na sebi je imala lijepu odjeću i ugodan miris. Recitirala je stihove o svome stanju i osjećajima.

'Ko je ona?', upitao sam upravitelja bolnice. 'Ona je robinja. Dovedena je ovdje radi liječenja. Zahvatilo ju je ludilo, pa je dovedena ovdje na liječenje', odgovori on. Pošto je čula njihove riječi ona poče citirati stihove u kojima govori svoje stanje i ljubav koju je osjećala.

Serijj je rekao: 'Čuo sam riječi koje su me natjerale na suze. Kada je vidjela kako plačem, ona reče: 'O Serijj, plačeš zbog opisa kojeg si čuo, a šta bi tek radio kada bi imao istinsku spoznaju?!' Rekao sam: 'Ovo je još čudnije! Odakle me ti poznaješ?' ona reče: "Nisam te zaboravila još od trenutka kada sam spoznala da evlije (pre)poznaju stepene jedni drugih." Upitao sam je: 'Djevojko, čujem da spominješ ljubav, pa ko je taj koga voliš?' Ona reče: 'Onaj ko nam se predstavio Svojim ajetima i ljubav našu pridobio Svojim blagodatima i opskrbio nas nebrojenim darovima. On je blizak srcu i voljen. Njemu pripadaju najljepša imena i tim imenima naredio nam je da Ga molimo. On je Blagi i Plemeniti, Onaj koji je blizu i koji se na molbu odaziva.'

---

[1] Prethodno je spomenut u predaji br. 131.

Serijj kaže: 'Upitao sam je: 'Zbog čega si ovdje zatočena?' 'Moj narod mi zamjera zbog ovoga što si čuo', reče ona. 'Pusti je', rekao sam upravitelju bolnice što on i uradi. 'Idi gdje god želiš', rekao sam joj, a ona reče: 'Moj Voljeni me je stavio u posjed nekih Svojih robova, pa ako moj vlasnik bude zadovoljan time, ja ću otići, a u suprotnom ću biti strpljiva i nadati se nagradi.' U sebi sam rekao: 'Ova je, tako mi Allaha, pametnija od mene.' Tada u bolnicu dođe njen vlasnik i sa njim još mnogo ljudi, a zatim upita upravitelja: 'Gdje je Bid'a?' 'Kod nje je ušao Serijj i oslobodio je', reče on. Kada me je ugledao iskaza mi poštovanje, a ja mu rekoh: 'Tako mi Allaha, ona je preča da je veličaš i dosljednija je tog poštovanja. Šta je to što joj zamjeraš?!' 'On reče: 'Mnogo je zamišljena i brzo se ražalosti, njeni uzdasi i jecaji. Ona neprestano plače i žudi. Ne jede sa onima koji jedu, niti sa njima pije. Ona je moja roba na koju sam uložio cijeli svoj imetak, 20. 000 dirhema, a nadao sam se da ću još toliko na njoj zaraditi.' Upitao sam ga: 'A šta je ona radila?' 'Bila je pjevačica', odgovori on. 'Od kada se ona nalazi u ovakvom stanju?',ponovo sam ga upitao. 'Od prije godinu dana', reče on. 'A kako je sve počelo?', upitao sam. On reče: 'Svirala je i pjevala u svojoj bezbrižnosti i preispitivala samu sebe.

Odjedanput je polomila instrument i počela plakati. Posumnjao sam da je posrijedi ljubav nekog poznanika. Ispitivao sam stvar, ali nisam mogao ništa ustanoviti.' Upitao sam je o tome, a ona mi u stihovima reče kako je došla do spoznaje i ljubavi spram Allaha Uzvišenog.

Serijj kaže: Rekao sam mu njenom vlasniku: 'Njena cijena je moja briga, a dobit ćeš i više od toga.' Čovjek poviknu: 'Bijedo! Odakle tebi tolike pare?!' Rekao sam mu: 'Nemoj me požurivati. Budi u bolnici dok ti ne donesem novac.' Otišao sam, uplakan i dirnutog srca. Te noći san nije

sišao na moje oko i tako mi Allaha, od cijelog tog iznosa nisam posjedovao niti jednog dirhema. Cijele noće sam ostao ponizan pred Allahom i molio Ga: 'O Gospodaru, zaista Ti poznaješ ono što javno ispoljavam i ono što u sebi zadržavam. Ja sam se pouzdao na Tvoju dobrotu i prizivam Tvoju pomoć, pa nemoj iznevjeriti moje nade.'

Pred zoru začuo sam kucanje na vratima. 'Ko je to?', upitao sam. 'Prijatelj koji dolazi sa povodom od Vladara koji mnogo poklanja', odgovori čovjek. Pred vratima je stajao čovjek sa svjetiljkom, a sa njim je bio njegov sluga. Kada je ušao, upitao sam ga: 'Ko si ti?' On reče: 'Ja sam Ahmed b. El-Musenna. Allah ﷻ mi je darovao mnogo imetka. Sinoć mi je u snu došao glasnik i rekao: 'Uzmi pet kesa novca i nosi ih Serijju neka otkupi Bid'u od njenog vlasnika i oslobodi je ropstva, jer zaista ona kod nas uživa posebnu pažnju.' Požurio sam ti sa ovim imetkom, a ti čini sa njim kako god hoćeš.

Serijj kaže: Allahu sam iz zahvalnosti pao na sedždu. Sačekao sam da svane, pa sam uzeo Ahmeda za ruku i otišao sa njim do bolnice. Osoba koja je bila zadužena da me sačeka osvrtala se lijevo-desno. Kada me ugleda reče: 'Dobro došao, uđi!' Zaista je ona ugledna kod Allaha. Sinoć mi je glasnik došao glasnik i u snu rekao da tražim od Allaha i da će mi grijesi biti oprošteni.

Te riječi sam zapamtio i ponavaljao ih sve do vašeg dolaska. Nakon toga sam ušao kod nje, a ona je u stihovima govorila žaleći se na svoje stanje i usamljenost koju osjeća.

Serijj kaže: "U to je došao njen vlasnik sav uplakan i ponizan. Rekao sam mu: 'Donijeli smo ti iznos koji si tražio i pet hiljada preko toga.' 'Ne, tako mi Allaha', reče on. 'Deset hiljada više?', dodao sam. 'Ne', reče on.

'Onda duplo više?', rekao sam. Čovjek reče: 'Kada bi mi davao cijeli dunjaluk ne bih pristao. Ona je, Allaha radi, slobodna.' Upitao sam ga: 'Šta se dogodilo?' On reče: 'Dragi moj šejhu, sinoć mi je došao ukor. Ja te uzimam za svjedoka da se odričem cijelog svog imetka i da se predajem Allahu. Allahu moj, podari mi opskrbe koliko mi je dovoljno.' Okrenuo sam se prema Ahmedu, pa sam vidio da i on plače. Upitao sam ga: 'Zašto plačeš?' On reče: 'Bit ću zadovoljan samo da ti meni budeš svjedok da svoj imetak dajem kao sadaku.' Rekao sam: 'Koliko je samo Bid'a donijela blagoslova za sve!'

Svoju odjeću Bid'a zamjeni za drugu, grublju i dotrajaliju.

Serijj kaže: "Dugo nakon toga, nakon što je njen vlasnik umro, tavafio sam oko Ka'be, pa sam začuo tužan glas kako u stihovima dovu čini. On kaže: Slijedio sam glas, pa sam ugledao jako iscrpljenu ženu. Kada me ugleda reče: 'Es-selamu alejke, Serijj.' 'Ve alejki-s-selam. Ko si ti?!', upitao sam. Ona reče: 'Nema boga osim Allaha! Kako si me tako brzo zaboravio. Ja sam Bid'a.' Upitao sam je: 'Šta ti je Allah darovao nakon što si se povukla u osamu?' 'Darovao mi je sve što sam željela', odgovori ona, a nakon toga reče: 'Ja ne želim više na ovom svijetu ostati, pa me uzmi Sebi.'

Serijj kaže: "Ja sam je pomjerio, ali je ona već bila mrtva! Allahova milost neka je na nju."

Kazivanja o skupini onih koji su prihvatili islam

Islam Ebu Isma'ila en-Nasranija

141 - Obavijestila nas je Šuhde bint Ahmed b. El-Feredž el-Iberi[1], pričao nam je Dža'fer b. Ahmed es-Sirradž da mu je Dža'fer el-Huldi[2] prenio od Ahmeda b. Mesruka da je Muhammed b. El-Husejn rekao: 'Abdullah b. El-Feredž je rekao:

"U Mevsilu je živio jedan kršćanin kojeg su zvali Ebu Isma'il. Jedne noći je prošao kraj nekog čovjeka koji je na krovu svoje kuće klanjao i učio: "Zar pored Allahove žele drugu vjeru, a Njemu se, htjeli ili ne htjeli, pokoravaju i oni na nebesima i oni na Zemlji, i Njemu će se vratiti!" (prijevod značenja, Alu Imran, 83)

Kada Ebu Isma'il čude te riječi od njega se otrgnu krik i on pade onesviješten. Tako je dočekao jutro. Kada se probudio prihvati islam, te ode do Fetha el-Mevsilija[3] i od njega zatraži da bude u njegovom društvu. Boravio je uz njega i služio mu.

---

[1] Prethodno je spomenut u predaji br. 46.

[2] Dža'fer es-Sirradž je spomenut u predaji br. 132, a Dža'fer el-Huldi u predaji br. 82. Međutim, u lancu prenosilaca postoji prekid, jer njih dvojica se nisu mogli sresti. Dža'fer es-Serradž je rođen 417. h/g., a Dža'fer el-Huldi je umro 348. h/g. Pogledaj: "Es-Sijer", 15/558 i 19/228.

[3] Njegovo ime je Feth b. Se'id el-Mevsili, Ebu Nasr mlađi. Bio je savremenik Bišra el-Hafija i Serijja es-Sekatija. Glasao je za veliko ime u pogledu bogobojaznosti i učtivosti. Umro je 220. h/g. Ovako stoji u djelu "Tabekatu-l-evlija"', str. 276. Što se tiče starijeg, njegovo ime je Feth b. Muhammed b. Vešah el-Ezdi el-Mevsili. Bio je bogougodnik i pobožnjak svoga vremena. Umro je 170. h/g. "Es-Sijer", 7/349.

'Abdullah je rekao: Ebu Isma'il je toliko plakao da je postao slijep u jedno oko, a na drugo nije vidio noću. Jednoga dana sam ga upitao: 'Pričaj mi nešto o Fethu. On zaplaka, a zatim reče: 'Kazat ću ti nešto o njemu. Tako mi Allaha, bio je istinski pobožnjak. Srce mu je bilo vezano za budući svijet, a na ovome nije imao smiraja.' 'Sjećaš li se nekog događaja?', upitao sam ga. On reče: 'Jednom sam bio sa njim na Kurban-bajramu. Kada su se ljudi razišli na kraju i mi smo krenuli kući. Iz jednog dijela grada izbijao je gusti dim. On pogleda u njega i reče: 'O Voljeni, ljudi su prinijeli svoje žrtve, a šta se, o Voljeni, desilo sa mojom žrtvom koju sam ti prinio, o Voljeni.' Nakon tih riječi obruši se na zemlju onesviješten. Potrao sam mu lice vodom, pa je povratio svijest. Kada smo bili unutar grada on podiže pogled u nebo i reče: 'Ti poznaješ moju tugu i sjetu, i tumaranje putevima ovoga svijeta, pa do kada ćeš me ovdje držati zatočena, o Voljeni?' Zatim je ponovo pao onesvIješten, a nakon što sam ga osvježio vodom povratio je svijest. Nakon toga u životu je ostao samo još nekoliko dana. Neka je Allahova milost na njega."[1]

Islam mladića kršćanina

142 - Obavijestio nas je hafiz Ebu Tahir es-Silefi, pričao nam je Ebu-l-Husejn b. et-Tujuri, obavijestio me je 'Abdul'aziz b. 'Ali da je 'Ali b. 'Abdullah es-Sufi[2] rekao: Pričao mi je Muhammed b. Davud od Hamida el-Esveda, prijatelja Ibrahima el-Havvasa[3] da je rekao:

[1] Bilježe je Ibnu-l-Dževzi u djelu "Sifetu-s-safve", 4/187-188 i Ibnu-l-Mulkin u djelu "Tabekatu-l-evlija"', str. 278.

[2] On je Ibn Džehdam, a spomenut je u predaji br. 106.

[3] Njegovo ime je Ibrahim b. Ahmed, Ebu Ishak el-Havvas. Važio je za velikog i uglednog šejha. Bio je savremenik imama El-Džunejda. Umro je u Rejju 291. h/g. "Tabekatu-l-evlija"', str. 16.

"Kada bi Ibrahim namjeravao negdje putovati o tome ne bi ništa govorio niti bi koga obavještavao. Jednostavno, uzeo bi svoj mijeh i krenuo. Jedne prilike bili smo u džamiji, pa je on uzeo svoju mješinu i krenuo. Krenuo sam za njim, a on mi ništa nije rekao sve dok nismo došli do Kufe. Tu smo ostali dan i noć, a zatim se uputio prema Kadisijji. Kada smo ušli u grad, on me upita: 'Hamide, gdje si ti krenuo?' 'Gospodine, ja sam krenuo sa tobom', odgovorio sam. 'Ako Bog da, ja namjeravam ići u Mekku', reče on. 'I ja ću sa tobom', rekoh. Nakon što smo putovali nekoliko dana, na putovanju nam se pridružio neki mladić. Za dan i noć koliko je putovao sa nama nisam vidio da je pao Allahu na sedždu. O tome sam upoznao Ibrahima, a on sjede do njega i reče mu: 'Mladiću, zašto ne klanjaš. Preče je da klanjaš namaz, nego da ideš na hadž. Mladić reče: 'Šejhu, ja nisam obavezan klanjati.' 'Zar nisi musliman?', upita ga Ibrahim. 'Ne', reče on. 'A koje si vjere?', upita ga šejh. Mladić reče: 'Kršćanin. U krćanstvu slijedim učenje koje zagovara oslonac na Boga. Nisam vjerovao duši da je postigla stanje tevekkula, pa sam došao da je iskušam u pustinji u kojoj ne postoji niko drugi osim Onoga koji se obožava. Ovdje provodim vrijeme u razmišljanju i kušnji.'

Ibrahim nastavi putovanje i reče mi da mu dozvolim boravak sa nama. Sa nama je išao sve dok nismo došli u dolinu blizu Mekke. Ibrahim je tu oprao svoju dotrajalu odjeću, a zatim sjede i obratio se mladiću: 'Kako se zoveš?' 'Abdulmesih', reče on. Ibrahim reče: 'O 'Abdulmesih, ovo je prolaz za Mekku, a Allah ﷻ je ljudima poput tebe zabranio ulazak u nju.' Zatim je proučio: "O vjernici, mnogobošci su sama pogan, i neka više ne dolaze na hadž, Časnom hramu, poslije ovogodišnjeg hadža." (prijevod značenja, Et-Tevbe, 28) On nastavi, pa reče: 'Ono što si želio provjeriti imao si to priliku dovdje učiniti. Zato pazi da ne uđeš u Mekku, jer ako te tamo vidimo drugačije ćemo se prema tebi ponijeti.'

Hamid kaže: Ostavili smo ga i otišli u Mekku, a zatim počeli činiti obrede hadža. Kada smo bili na Arefatu ugledasmo onog mladića u ihramima. Razgledao je po ljudima sve dok nas na kraju nije primijetio. Ibrahim mu priđe i poljubi ga u glavu, te mu reče: 'Šta se s tobom dogodilo, o 'Abdumesih?' On reče: 'Danas sam ja rob Onoga koga je Mesih obožavao!' 'Pričaj mi o čemu je riječ', reče Ibrahim. On reče: 'Ostao sam sjediti na onom mjestu, pa je prošla karavana sa hadžijama. Prerušio sam se u odjeću hadžija i krenuo sa njima. Onoga momenta kada sam ugledao Ka'bu, sve vjere osim islama izgubile su vrijednost u mom oku. Prihvatio sam islam, okupao se i obukao ihrame. Tražio sam te cijelo ovo vrijeme.' Ibrahim se okrenu prema meni: 'Pogledaj, Hamide, kako ga je blagoslov iskrenosti u kršćanstvu doveo do islama.'

Sa nama se družio sve dok nije umro kao siromah, Allahova milost neka je na njega."

Pokajanje čovjeka koji je obožavao kumira

143 – Prenosi se od 'Abdulvahida b. Zejda da je rekao:

"Plovili smo morem, pa smo se usljed oluje našli na jednom ostrvu. Tu smo našli čovjeka kako se klanja kipu. Upitali smo ga: 'Čovječe, čemu se ti klanjaš. On pokaza na kip, a mi dodasmo: 'Mi na lađi imamo ono što je vrijednije od toga. Nije to bog koji se obožava.' 'A šta vi obožavate?', upita čovjek. 'Allaha', odgovorismo mi. 'A ko je Allah?', upita on. Rekli smo: 'Onaj čiji je prijesto na nebu, a na Zemlji Njegova vlast, a živi i mrtvi su podvrgnuti Njegovoj odredbi.' 'A kako ste saznali za Njega?', upita čovjek. Mi rekosmo: 'Ovaj Vladar poslao nam je Poslanika koji nas je obavijestio o tome.' 'A šta je Poslanik ﷺ uradio?', upita čovjek.

'Dostavio je poslanicu, a zatim ga je Allah uzeo Sebi', rekli smo mi. 'Je li kod vas ostavio kakva znak?', upita. 'Da, ostavio je Vladarevu Knjigu', rekosmo mi. 'Pokažite mi Vladarevu Knjigu, knjige vladara moraju biti lijepe', reče on.

Donijeli smo mu mushaf, a on reče: 'Meni to nije poznato.' Počeli smo mu učiti Kur'an, a on je cijelo vrijeme našeg učenja slušao, a na kraju reče: 'Ne treba griješiti prema Vlasniku ovih riječi.' Zatim je prihvatio islam i krenuo sa nama. Podučili smo ga osnovama vjere i naučili nekoliko kur'anskih sura.

Kada je nastupila noć, klanjali smo jaciju-namaz, a zatim smo krenuli na počinak. On nas upita: 'O ljudi, kada nastupi noć da li Bog na kojeg ste me uputili spava?' 'Ne, Allahov robe. On je uzvišen, vječan i ne spava', rekosmo mi. On reče: 'Loši ste vi robovi – spavate, a vaš Gospodar ne spava!' Njegov govor nas je zadivio. Kada smo doputovali do 'Abbadana[1] zatražio sam od svojih prijatelja da mu skupimo nešto novaca. Kada smo mu dali novce, on upita: 'Šta je ovo?' 'Novac da se malo potpomogneš', rekosmo mi. On reče: 'Nema boga osim Allaha! Uputili ste me na put koji vi sami ne slijedite. Ja sam bio na ostrvu i obožavao kipa a da me nije zaboravio, pa zar će me zaboraviti sada nakon što sam Ga spoznao?!'

Nakon izvjesnog vremena čuo sam da je jako bolestan. Otišao sam kod njega i upitao ga: 'Imaš li kakvu potrebu?' On reče: 'Moje potrebe ispunio je Onaj koji mi je vas poslao na ostrvo.'

'Abdulvahid kaže: Dok sam boravio kod njega savladao me je san pa sam zaspao. U snu sam vidio mezarje 'Abbadana poput predivne baštu. U njoj se nalazio šator, a u njemu krevet na kojem je bila djevojka neviđene

[1] 'Abbadan – priobalno mjesto u blizini Basre.

ljepote. Ona mi reče: 'Zaklinjem te Allahom da mi požurite sa njim. Ne mogu više odoliti čežnji koju osjećam za njim.' Probudio sam se, ali je on već bio napustio ovaj svijet. Ja sam ga okupao, obukao mu kefine i sahranio.

Te noći u snu sam ga vidio u onom šatoru sa onom djevojkom. Učio je Allahove riječi: "(...) i meleki će im ulaziti na vrata svaka: Mir neka je vama, zato što ste trpjeli, a divno li je najljepše prebivalište!" (prijevod značenja, Er-Ra'd, 23-24)"

Islam jednog vatropoklonika

144 – Pročitao sam u knjizi "El-Multekat[1]" da je neki od Alejevića sa svojom ženom i kćerima živio u Belhu[2]. Povrh siromaštva u kojem su živjeli desilo se da je muž umro. Bojeći se neprijatelja, žena u žestokoj zimi odluči da sa svojim kćerima odseli u Semerkand[3]. Po dolasku u grad djecu je ostavila u džamiji, a ona je otišla da obezbijedi nešto hrane. U gradu je prošla pored dvije skupine okupljenih ljudi: skupine koja je bila oko jednog muslimana, šejha tog grada, i druge skupine koja se okupila oko vatropoklonika. Ona odluči da se prvo obrati muslimanu. Objasnila mu je svoje stanje, a zatim od njega zatražila nešto hrane za nju i njene kćeri. On joj reče: "Donesi mi dokaz da si ti od Alejevića." "U ovom gradu nema nikog ko me poznaje", reče ona, a zatim se okrenu od njega i ode do onog vatropoklonika. Iznijela mu je svoj problem i

[1] Od Ebu-l-Feredža b. el-Dževzija.

[2] Belh – to je jedan od najpoznatijih gradova u Horasanu. Danas on pripada Turkmanistanu. Pogledaj: "Atlasu tarihi-l-islam", od dr. Husejna Mu'nisa, str. 406.

[3] Semerkand – to je, također, jedan od gradova Horasana, a sada pripada Tadžikistanu. Pogledaj prethodni izvor.

obavijestila ga kako je se prema njoj ponio musliman. On posla nekog od svoje čeljadi sa njom u džamiju da ih dovedu kući. Ugostio ih je kako najbolje može biti, te ih odjenuo i ukrasio ih raskošnim nakitom.

Te noći onaj musliman sanjao je čudan san. Vidio je kako nastupa Sudnji dan, a Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, predvodi ljude. Odjedanput, ugledao je dvorac od zelenog smaragda. "Allahov Poslaniče, čiji je ovo dvorac?", upitao je on. Poslanik ﷺ odgovori: "To je za čovjeka monoteistu." On reče: "Allahov Poslaniče, ja sam monoteista." Allahov Poslanik ﷺ mu tada reče: "Donesi mi dokaz da si ti monoteista." Čovjek ostade zbunjen, a Poslanik ﷺ doda: "Kada ti je se obratila ona žena ti si joj rekao: Donesi mi dokaz. Zato sam i ja tebi rekao: Donesi mi dokaz."

Čovjek se probudi iz sna, te poče plakati i udarati se po licu. Obišao je cijeli grad kako bi saznao gdje je ona žena. Na kraju je pozvao onog vatropoklonika, a kada ovaj dođe, upita ga: "Gdje je ona žena?" "Kod mene", reče on. "Želim je natrag", reče musliman. "Neće ti to uspjeti", odgovori ovaj. "Uzmi hiljadu dinara, ali mi je vrati natrag", reče musliman. On reče: "Neću to učiniti. Oni su zatražili moje gostoprimstvo i ja sam već osjetio njihov blagoslov." "Moraš mi ih dati", reče musliman. Ovaj mu reče: "Ja sam preči onome što ti tražiš. Dvorac koji si vidio stvoren je za mene. Zar se ti to uzdižeš iznad mene sa svojim islamom? Tako mi Allaha, ni ja, ni moja porodica nismo zaspali dok nismo primili islam pred onom ženom. I vidio sam san poput onoga kojeg si ti vidio. Meni je Allahov Poslanik ﷺ rekao: 'Jesu li žena i njene kćeri kod tebe?' 'Da', rekao sam. On mi reče: 'Ovaj dvorac pripada tebi i tvojoj porodici i vi ste od stanovnika Dženneta. Allah te je od praiskona stvorio kao vjernika.'"

Islam jednog Jevreja

145 – Prenosi se od Hatena Ebu 'Imrana el-Lu'lu'ija, čovjeka koji je ugoštavao i pomagao siromahe, da je jedne prilike primio neke ljude, pa je otišao do vladara da mu za njih odobri nešto sredstava. Pošto mu ništa nije dao on ode do jednog Jevreja, i od njega dobi sve što mu je bilo potrebno. Te noći vladar je u snu vidio kao da želi da uđe u dvorac od crvenog bisera, ali mu nije bilo dopušteno. Tada mu neko reče: "Ovaj dvorac je bio tvoj, ali sada on pripada tom i tom Jevreju."

Narednog jutra vladar se zaputi ka Hatenu Ebu 'Imranu i upita ga o događaju. Kada sazna o čemu se radi vladar pozva Jevrej i upita ga: "Ti imaš dvorac u Džennetu, pa hoćeš li ga prodati za deset hiljada dirhema?" Pošto Jevrej nije pristao, on mu je davao sve više i više. Na kraju ga upita o čemu je riječ i on mu ispriča svoj san. Jevrej zatraži od Hatena da mu objasni islam, te postade musliman.

Islam vatropoklonika i njegove porodice

146 – Od Ebu Hafsa en-Nejsaburija prenosi se da je on jednoga dana pozvao svoje prijatelje na izlet u prirodu. Naišli su pored jedne bašte i zastali diveći se plodovima jedne kruške.

Starac, inače vatropoklonik, izađe iz kuće i reče: "O nabolji čovječe, hoćeš li biti gost najlošijem čovjeku?"

Ebu Hafs uđe sa svojim prijateljima među kojima je bilo poznatih učača Kur'ana. Vatropoklonik izvadi kesu sa srebrenjacima i reče: "Ja znam da vi ne jedete hranu koju mi spremamo, pa pošalji nekog da vam štogod donese sa pijace." Oni tako i postupiše.

Kada je Ebu Hafs htio da izađe, vatropoklonik mu reče: "Danas nećeš izaći sam – i ja ću sa tobom." Zatim on primi islam, a uz njega islam je primilo još desetak osoba iz njegove porodice.

Islam vatropoklonika Bagdađanina

147 – U knjizi od El-Dževherija pronašao sam da je Ibn Ebu-d-Dunja pričao o čovjeku koji je u snu vidio Allahovog Poslanika ﷺ kako mu kaže: "Idi kod vatropoklonika u Bagdadu i reci mu: Dova je uslišana."

Kada je bilo jutro, čovjek se zamišljeno upita: "Kako ću otići i to reći vatropokloniku?!" Iduće noći je vidio isti san, a onda i treće noći.

Čovjek kaže: "Narednog jutra otišao sam u Bagdad i pronašao vatropoklonika u velikom izobilju i imetku. Ušao sam kod njega, a on me upita za moju potrebu. Zatražio sam da se osamimo, a onda sam mu rekao: "Ja sam izaslanik Allahovog Poslanika ﷺ i on ti poručuje da je dova uslišana." "Jesam li to baš ja?", upita on. "Da", odgovorih. "Ali ja negiram islam i poslanstvo Muhammeda", reče vatropoklonik. "Ja sam ti samo prenio ono s čime me je on poslao tebi", rekao sam mu. "On te je poslao k meni?!", upita začuđeno. "Da", rekao sam. "Onda ja svjedočim da nema istinskog boga osim Allaha i svjedočim da je Muhammed Allahov Poslanik ﷺ", izgovori on.

Nakon toga on je pozvao svoje prijatelje i rekao im: "Ja sam bio u zabludi, a sada sam se vratio istini. Ko od vas bude htio da prihvati islam, poklanjam mu sve moje što je kod njega, a ko ne želi, neka mi smjesta to vrati." Tako je većina prisutnih primila islam.

Zatim je pozvao svoga sina i rekao mu: "Sine moj, bio sam na zabludi i sada sam prihvatio islam, pa želim čuti tvoje mišljenje." Sin ga podrža i primi islam sa njim.

Zatim je pozvao svoju kćerku i upitao je: "Kćeri moja, ja i tvoj brat prihvatili smo islam, pa ako i ti primiš, ja ću vas rastaviti?" "Oče moj, ja i onako nisam voljela to što si nas jedno sa drugim vezao", reče ona, a potom prihvati islam.

Nakon toga on mi se obrati i reče: "Da li znaš o kojoj je dovi riječ?" "Ne", odgovorih, a on reče: "Kada sam udao svoju kćerku za svoga sina, priredio sam veliku gozbu na koju mi se odazvao veliki broj ljudi. Kada se gozba završila, poslao sam slugu da mi na krovu kuće pripremi mjesto za spavanje. Pošto sam izašao na krov kuće čuo sam djevojčicu od našeg susjeda, časnog, ali siromašnog čovjeka, kako govori svojoj majci: 'Majko, ovaj vatropoklonik nas je uznemirio sa mirisom svoje hrane.'

Sišao sam sa krova i odnio im mnogo hrane i novca, te odjeću za sve koji su bili u kući. Tada jedna od njih reče: 'Neka te Allah proživi sa mojim djetom'. 'Amin', rekoše ostali. Ovo je dova koja je uslišana."

Islam doktora kršćanina

148 – Prenosi se da je neki od sufijskih šejhova sa četrdeset svojih učenika krenuo na putovanje. Tri dana nisu ništa jeli. Tada im šejh reče: "O ljudi, Allah je Svojim robovima dozvolio da tragaju za uzrocima. On Uzvišeni kaže: "(...) pa hodajte predjelima njezinim i hranite se onim što On daje." (prijevod značenja, El-Mulk, 15) Zato, neka neko od nas ode i pronađe nam nešto hrane."

Jedan od siromašnijih izašao je i dugo hodao Bagdadom, ali nije pronašao nekog ko bi mu mogao štogod dati. Kada ga je savladala glad i umor, sjede pred radnju doktora kršćanina. Kada se smanjio broj ljudi

kojima je propisivao lijekove, doktor ga upita: "Šta ti je?" Ovaj nije želio da se kršćaninu žali na svoje stanje, pa mu je pokazao na svoju ruku. Doktor dotače ruku, a zatim reče: "Ja znam lijek za ovu bolest. Momče, idi na pijacu i donesi mi po kilogram hljeba, pečenja i kolača." Siromah tada reče: "Ovako je bolesno još četrdeset ljudi!" "Donesi četrdeset takvih mjera", reče kršćanin. Sluga donese doktoru ono što je tražio, a on to preda siromahu i reče mu: "Ponesi ovo onima koje si spomenuo."

Ovaj potraži hamala i zajedno ponesoše hranu do mjesta gdje su se njegovi prijatelji nalazili. Doktor je htio da ispita njegovu iskrenost, pa ga je cijelo vrijeme pratio. Siromah uđe kod svojih prijatelja i postavi hranu oko koje se iskupiše njegovi prijatelji i šejh. Šejh ne htjede da jede, već ovog upita: "Ispričaj nam odakle ti ova hrana?" On mu ispriča cijelu priču, a šejh nakon toga reče: "Zar želite da jedete hranu kršćanina, a da mu se za to ne odužite?" "A kako ćemo mu se odužiti?", upitaše oni, a šejh reče: "Tako što ćete prije nego što počnete jesti njegovu hranu moliti Allaha da ga spasi vatre." Svi zamoliše Allaha za kršćanina, a on je to slušao.

Kada je vidio kako su se sustegli od hrane iako su bili gladni i čuo ono što je šejh govorio, pokuca na vrata i nakon dozvole uđe. Prereza konopac koji je nosio o pasu i izgovori: "Svjedočim da nema istinskog boga osim Allaha i svjedočim da je Muhammed Allahov Poslanik ﷺ."

Kraj "Knjige pokajnika". Hvala Allahu Gospodaru svih svjetova i neka je salavat i selam na Njegovog Vjerovjesnika, njegovu porodicu i ashabe.[1]

[1] Nakon ovoga došao je slijedeći tekst: "Kraj prepisa ove knjige bio je u nedjelju 4. ramazana, 737. h/g."

